URBANISMUL

MONITOR AL UNIUNEI ORAŞELOR DIN ROMÂNIA

APARE SUB INGRIJIREA

INSTITUTULUI URBANISTIC AL ROMÂNIEI

RECUNOSCUT PERSOANA JURIDICA PRIN LEGEA DIN 21 APRILIE 1932

ADMINISTRATORI:

I. ROBAN, Secretarul General al Uniunei Oraşelor din România

C. SFINŢESCU, Vice-Preşedinte al Federaţiei Internaţionale pentru Urbanism şi Locuinţe din Londra, Profesor la Academia de Arhitectură, Inginer Inspector General.

IULIE—AUGUST 1933

ANUL X (II) — N-RELE 7—8

Vederea din avion a cartierului Teatrul Naţional, Universitate, Noul Senat pe Dâmboviţa, Str. Brezoianu, din Bucureşti, cu înghesuite clădiri şi prea fărâmiţate curţi.

INSTITUTUL URBANISTIC AL ROMÂNIEI, STR. N. FILIPESCU 23, BUCUREŞTI 1

ABONAMENTUL LA REVISTA „URBANISMUL" LEI 300 ANUAL
IAR PENTRU AUTORITAŢI ŞI SOCIETAŢI LEI 500

www.dacoromanica.ro

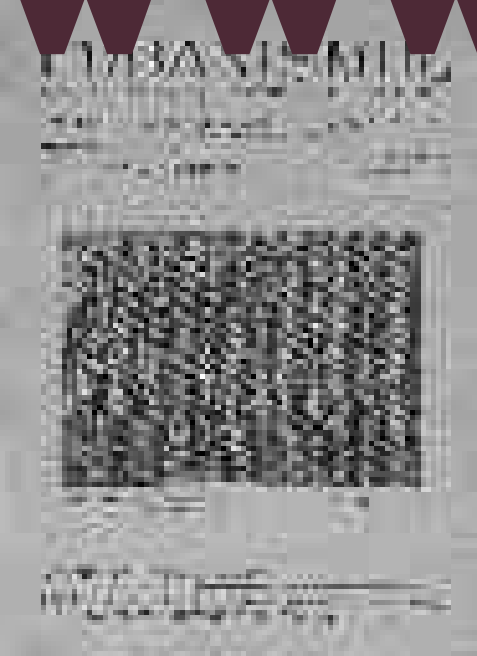

MONITOR AL UNIUNEI ORAŞELOR DIN ROMÂNIA
APARE SUB INGRIJIREA INSTITUTULUI URBANISTIC AL ROMANIEI
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: INSTITUTUL URBANISTIC AL ROMANIEI, STR. N. FILIPESCU 23, BUCUREŞTI 1
Abonamentul 300 lei pe an; pentru autorităţi şi societăţi 500 lei pe an; un exemplar, număr simplu 50 lei; un exemplar, numar dublu 100 lei.

SUMARUL — SOMMAIRE

(La finele fiecărui studiu se află un rezumat în limba franceză. — A la fin de chaque étude on trouve un résumé en français).

I. STUDII

DR. V. DEZNAI: Urbanographie — Timişoara.

PROF. C. SFINŢESCU: Urbanism şi învaţamânt superior în America.

PROF. C. SFINŢESCU: Urbanistica generală — Estetica.

II. DIN VIAŢA ORAŞELOR

PROF. C. SFINŢESCU: Expoziţia din Chicago: „Un Secol de Progres".

III. URBANISM ŞI TURISM

1. Din ţările vecine; 2. Propaganda turistică americană.

IV. NOTE

1. Sgomotul oraşelor (Dr. C. Musceleanu); 2. Cel mai mare orologiu din lume; 3. Transporturi rapide şi economice pe căile ferate 4. Un spital sgârie nori la Clichy; 5. Densitatea şi mortalitatea; 6. Aerul curat; 7. Alimentarea şi canalizarea expoziţiei din Chicago; 8. Filtrarea apei la Marsilia; 9. Asistenţa şomerilor în Statele-Unite; 10. Automobilele în oraşele mari; 11. Debitul şi costul apei în diferite oraşe; 12. Parisul se readaptează; 13. Roma Mussoliniană; 14. Lucrări publice fasciste; 15. Necesitatea unei statistici a clădirilor; 16. Lucrările publice în 10 ani de fascism.

V. RECENZII

A. Române. 1. Rezistenţa terenului de fundaţie (Leahu); 2. Industria cauciucului (G. Borneanu); 3. Recepţia materialelor (C. Teodorescu); 4. Reg a autonoma a porturilor (Bul. A. G. I. R.); 5. Congresul A. G. I. R. (1932); 6. Remunerarea inginerilor diplomaţi (A. G. I. R.); 7. Amplasamentul noului pod peste Dunăre; 8. Şomajul intelectual (G. Banu); 9. Sate model; 10. Igiena urbană; 11. Intreţinerea serviciilor sanitare; 12. Politica sociala rentabilă; 13. Ajutorarea metodică a şomerilor; 14. Locuinţele în ultimele legislaţii sociale; 15. Igiena la Liga Naţiunilor; 16. Cartelurile industriale (Topliceanu); 17. Locuinţa în România (Sfinţescu); 18. Porturi maritime române (Munteanu); 19. Heliostatul Arthel; 20. Puţul terian dela Trans (Franţa); 21. Desvoltarea industriei la noi; 22. Densitatea reţelei fluviale în Basarabia; 23. Staţia Bucureşti—Griviţa (Bartolomeu); 24. Locuinţe la c. f. franceze (Irineu); 25. Centrala electrică Dnieprostoy (Grofşoreanu).

B. Străine. 1. Reorganizarea Comisiunei Monumentelor Istorice (L'Arhitecture); 2. Amenajarea pieţei Maillot-Paris (L'Architecture); 3. Salonul Soc. urbaniştilor francezi (Ladon); 4. Arhitectura modernă (Clozier); 5. Noi construcţii universitare la Paris; 6. Prevenirea transmiterei sunetului; 7. Ventilaţie într'un imobil comercial la Berlin; 8. Cite-ul din Champs-des-Oiseaux (Satin); 9. Lucrări comunale la Genova; 10. Congres naţional pentru străzi de beton (Ettore Contini); 11. Regina Maria a României la Genova; 12. Oraşele noastre de milioane (L. Piras); 13. Dezvoltarea turismului Ligurian; 14. Lucrari de apă la München; 15. Locuinţa (Liese); 16. Instalaţii de apa la Kempten (Vicari); 17. Congresul de drumuri la Cleveland 1933; 18. Boala apei; 19. Locuinţele în Anglia comparate cu cele din Germania (Gaumitz); 20. Apa potabilă la Rigi (Züblin); 21. Cantitatea de apa de canal scursă în râu; 22. Conducte de apă fără sgomot; 23. Tuburi de beton pentru canale (Friesecke); 24. Higiena în cartierele periferice (Kliewe); 25. Tuburile de bazalt la canalizări (Schneider); 26. Propreté de la voierie (van Lint); 27. Formarea personalului în Statele Unite; 28. Activitatea Uniunei Oraşelor în Statele Unite; 29. Expoziţia 1937 din Paris (Remaury); Autostradă la New-York; 31. Opera lui Hebrard (Lavedan); 32. Le trolleybus (Jarrige); 33. Cinetières de banlieue Lambert); 34. Forul Mussolini; 35. Problema marei Moscove; 36. Planurile regionale (Testa); 37. Congres naţional de studii romane; 38. Institutul naţional italian de urbanistică; 39. Pieţe şi străzi de trafic in Roma (Civico); 40. La petite ville (Deznai); 41. Dreptul embaticar la parcelări (Ehrenforth); 42. Erori în economia colectiva la construcţii (Weiss); 43. Lege de construcţii urbane şi rurale în Anglia.

VI. DIN SUMARELE REVISTELOR

A. Române. 1. Buletinul Societăţei Politecnice. 2. Revista Asociaţiei Generale a Conductorilor de Lucrări publice din România; 3. Ciment şi Beton; 4. Revista Technică C. F. R.; 5. Buletinul A G I R.; 6. Revista de Higienă Sociala; 7. Revista Ştiinţifică «V. Adamachi».

B. Străine. 1. L'Architecture; 2. Genova Rivista Municipale; 3. Gesundheits-Ingenieur; 4. Die Wohnung; 5. Urbanisme; 6. Urbanistica.

VII. LEGI ŞI JURISPRUDENŢE

1. Proect de lege francez pentru locuinţa rurală; 2. Justiţia administrativă; 3. Intrerupere de curent electric.

VIII. ORAŞELE NOASTRE

1. Arad; 2. Bucureşti; 3. Cluj; 4. Huşi; 5. Oradea; 6. Satu Mare; 7. Tg. Mureş; 8. Timişoara; 9. T.-Severin.

IX. AUTORIZAŢII — CONGRESE — EXPOZIŢII

1. Cereri de autorizaţii la Bucureşti între 1 Iunie şi 1 Septembrie 1933; 2. Congreul internaţional de igienă; 3. Congresul proprietăţei clădite; 4. Expoziţia U. C. B. — Leonida din Bucureşti.

X. INFORMAŢII — BIBLIOGRAFIE

1. Sisteme moderne de asfaltaj; 2. Pavaje moderne (Via); 3. Urbanism (Danzer).

XI. DE LA INSTITUTUL URBANISTIC

1. Mulţumiri; 2. Apel; 3. Cotizaţiile oraşelor la Uniune; 4. Aviz important; 5. Secţia juridică a Institutului Urbanistic; 6. Secţia de Urbanism şi Turism.

ANUNŢURI:

Mărimea	1 număr	3 numere	6 numere	12 numere	Majorări de preţuri
1 pagină	1000 lei	reducere 10%	reducere 15%	reducere 20%	100% la anunţuri pe pagina ultimă a copertei
1/2 „	750 „	„ „	„ „	„ „	
1/4 „	500 „	„ „	„ „	„ „	
1/8 „	300 „	„ „	„ „	„ „	50% la anunţuri pe pagina 3-a copertei
anunţuri mici	200 „	„ „	„ „	„ „	

www.dacoromanica.ro

URBANOGRAPHIE

par Dr. V. DEZNAI

Le développement de la Science de la Ville suppose une *description systématique* des cités selon des principes scientifiques: c'est l'urbanographie.

Jusqu'à présent les descriptions des villes ont été faites surtout du point de vue

touristique,

archéologico-esthétique,

pratique.

Dans les premières on ne faisait ressortir que les curiosités, susceptibles d'intéresser un visiteur passager, négligeant tout le reste de l'agglomération. Ces sortes de descriptions n'ont aucune valeur scientifique. Les monographies archéologiques ou esthétiques ne s'occupent que des monuments historiques ou offrant un intérêt artistique. Ainsi des détails sont mis au centre de la description qui, bienque très intéressants en eux-mêmes, ne représentent qu'un coté de l'individualité de la cité. Les descriptions pratiques étudient en général certaines fonctions particulières de la ville, économiques surtout, et sont très limitées dans leur objectif. Rarement ils offrent un tableau assez large pour embrasser toute la vie actuelle de la ville.

On a encore dans les grandes encyclopédies de brefs articles énumérant, sans ordre, quelques caractéristiques de la ville en question, quelques chiffres détachés ne donnant pas une idée d'ensemble. Quelquefois on ajoute aussi des cartes ou plans, mais dont les échelles, les signes, la date, le système de représentation varient de cas en cas.

Dans les nombreuses oeuvres de géographie nationale ou universelle on trouve souvent la matière la plus précieuse. Cependant là encore, l'esprit individuel des auteurs ou leur intérêt particulier rend la description incomplète ou surestimée, même fausse et surannée. De plus, cette sorte d'oeuvres sont assez rares et vite dépassées par l'évolution, leurs données ne reposent pas toujours sur la meilleur information et il arrive, qu'elles se contredisent, faute d'un système dans l'observation et la présentation des faits.

Enfin quelques administrations locales ou municipales publient de temps en temps d'albums fastueux, avec des vues magnifiques sur papier couché et des chiffres parlantes. Cependant, certes, un grand nombre de faits essentiels caractéristiques pour l'organisme urbain, y étaient passés sous silence, parceque peu décoratifs ou point du tout flatteurs.

Voilà à peu près la matière qui est à la disposition de l'urbaniste quand il se propose d'étudier les différentes agglomérations et faire des recherches en Science de la Ville.

Encore cette matière immense est incohérente et infiniment dispersée, souvent inaccessible, ainsi que l'information qu'on en peut tirer est rarement complète. Et si quelques cités glorieuses ou réputées sont traitées avec surabondance dans toutes sortes d'ouvrages, il y en a d'autres, importantes, n'attirant pas l'attention du grand monde, des touristes, des savants, et se trouvent par conséquant, bien négligées dans cette littérature, au point qu'elle en sont à peine connues.

Voulant traiter n'importe quel problème universel de la Science de la Ville, l'urbaniste rencontre donc les difficultés les plus sérieuses, intarissables sources d'erreurs. Comme il est impossible pour lui d'étudier toujours sur place les phénomènes et qu'il se trouve réduit à cette matière confuse et à l'observation des autres, il doit procéder avec la plus judicieuse critique et avec beaucoup de précaution. Sa documentation se fait avec une peine infinie, et quand il veut faire des comparaisons, citer des exemples, trouver des dénominateurs communs, constater des faits, observer les milles détails physiques, psychiques, historiques, économique, sociales, etc. il est chaque fois obligé à un travail long et laborieux.

Voilà la situation en présence delaquelle se trouve le chercheur quand il tâche d'approfondir les différents problèmes si complexes des agglomérations urbaines, avant d'être conduit enfin à l'établissement des lois de la Science de la Ville.

Donc une description systématique: l'Urbanographie s'impose préalablement à l'étude des phénomènes. Il faut disposer d'une matière de travail utile qui soit aussi complète que possible et mérite la confiance. Ainsi dans la botanique ou la zoologie

www.dacoromanica.ro

il fallait trouver les principes de la description et de la classification scientifique et recueillir une matière systématique immense, avant d'aborder avec succès l'étude des grandes lois de la vie végétale et animale.

Mais comment arriver à cette matière de travail utile? Quels sont les principes de l'Urbanographie?

Dans la suite nos chercherons à jeter les bases de cette science, à établir ses principes, son système, — et nous ajouterons aussi, à titre d'exemple, une description scientifique d'une ville, comme nous la concevons. Bien sûr, cet essai ne pourra point livrer une formule définitive. Elle devra obtenir l'approbation et l'adhésion de tous les urbanistes et puis être développée par eux. La méthode sera élaborée et mise au point par un travail de tous ceux qui sont intéressés dans les recherches urbanistes.

L'oeuvre encyclopédique dont le plan est tracé dans le présent essai est une sorte de cadastre d'urbanisme pour l'usage le plus large. Elle est indispensable pour hommes d'affaires, ingénieurs, architectes-urbanistes, économes politiques, hommes d'Etat, diplomates, militaires, savants de toutes les branches, pour administrateurs, conseillers et employés municipaux, pour journaux, bureaux industriels et de commerce, pour spécialistes de propagande et de tourisme, pour écoles, Universités, archives communales, bibliothèques publiques, institutions scientifiques, etc.

Comme de nos jours l'activité humaine se concentre surtout dans les cités, et comme une somme incalculable d'intérêts y est liée, — comme l'urbanisation du monde et les rapports des pays font un progrès toujours plus accentué, et ainsi la connaissance exacte de ces centres d'énergies devient de plus en plus indispensable, il est à attendre, que l'oeuvre préconisée par nous, ce puissant facteur de l'ordre et du progrès pour l'humanité entière, ne tardera pas à être réalisée.

Mais avant tout il faut tomber d'accord dans la conception même de la notion «ville». Sans entrer ici dans des considérations philosophiques, juridiques ou sociales, nous bornant au terrain biologique, nous croyons définir la ville comme un *organisme vivant composé d'éléments physiques et humains.*

Les éléments physiques sont: sol, site, région, climat, eaux, végétation, conditions de circulation, d'alimentation, de production, de défense, etc., puis une agglomération de constructions, comme maisons d'habitations, bâtiments publiques, ateliers; oeuvres techniques, commes routes, ponts, quais, conduits d'eaux etc. Les éléments humains sont un certain nombre d'habitants sédentaires et passagers, d'une nature particulière en conséquence de leur vie commune.

Cette agglomération d'hommes, de constructions et de conditions physiques est caractérisée par *l'organisation*, c'est à dire par l'unité biologique: ce qui veut dire, que les éléments sont divises à la base d'une *répartition* judicieuse des *fonctions* qui se complètent en vue du bien-être général. La ville est donc un organisme, ses organes ont des fonctions déterminés, non interchangeables. La lésion ou le rendement défectueux des organes vitaux compromet la vie intégrale de la cité, un changement dans n'importe quelle partie affecte le tout.

Comme l'élément humain forme une partie essentielle de la ville, il s'y développe une *âme commune* qui, par la particularité des conditions physiques et historiques devient plus ou moins unique, *individuelle*, développant un esprit, des moeurs, des formes de vie particuliers, — tout cela matérialisé dans les constructions, les institutions, etc.

Voilà ce qu'il faut entendre, sommairement, sous la notion de ville, au point de vue biologique, ce qui n'épuise nullement le fond de la notion. Les phénomènes correspondants réels, malgré leur diversité, doivent être ramenés à ces traits essentiels.

Une description scientifique des villes devra donc tenir compte dans chaque cas particulier
des traits typiques,
des traits individuels
des cités, toujours prises en organismes vivants à l'âme individuelle. Dès lors il paraît logique, que le cadre rigide de la description systématique comprenne invariablement les mêmes éléments et les mêmes chapitres, bien entendu, remplis des détails chaque fois différents.

L'urbanographie scientifique, pour être complète, doit présenter au moins les trois éléments suivants:

A) les cartes,
B) la description proprement dite,
C) les images.

On peut imaginer, qu'à l'avenir on y ajoutera une documentation plastique (modèles plastique selon les cartes, et des détails en plus grand échelle selon les images).

Phonique (fixant l'idiome particulier, la musique des rues, cris, marchés, etc.).

Filmée (gestes, attitude, scènes populaires caractéristiques, costumes et moeurs, conditions de travail, rythmes de la rue, présentation des trésors artistiques et humains, l'activité intellectuelle, modes d'administration, etc.).

Graphique (diagrammes typiques pour fixer simplement certains mouvements économiques, démographiques, etc.).

Tout cela dans les limites d'importance qu'on se propose de donner à la description.

www.dacoromanica.ro

Les cartes

Il est évident, qu'une description de ville sans la matière cartographique reste absolument incomplète. Jamais les mots et les images même les mieux choisis ne peuvent donner l'intuition des graphiques. Généralement on s'est borné à donner des *plans* plus ou moins exacts. Mais le probleme n'est pas seulment de trouver l'échelle la plus pratique des plans de ville, il faut encore s'entendre sur les choses qu'il est important d'y introduire afin que la représentation soit aussi complète que possible, sans perdre de sa lisibilité et sans détails encombrants.

C'est pourquoi, après de longues considérations, dont les arguments dépasseraient le cadre de cet essai, nous proposons uniformément pour chaque *plan de ville l'échelle de 1:50.000.* On y peut encore introduire toutes les rues et places, les monuments publics, les ponts, chemins de fer, espaces de verdure, etc. avec les inscriptions les plus essentielles. Des signes particuliers marquent les rues de commerce, l'emplacement des grandes industries, le réseau des tramways. Toutes les grandes routes débouchant de la cité y doivent figurer, de même que les directions principale de cette circulation. Les eaux, les accidents du terrain, l'élévation sur mer ne manqueront pas. La division administrative et les limites politiques de la commune, base des récensement, ne doivent pas être oubliées.

Cependant le plan seul ne nous montre que la physionomie intérieure de la ville, sans rien dire sur sa situation réelle dans ses environs, sa région nous proposons comme indispensables à la juste naturelle et ses relations mondiales. C'est pourquoi connaissance de la cité encore les cartes suivantes:

1) *Situation mondiale,* à l'échelle de 1 : 20.000.000, fixant l'emplacement continental, politique et routier, de même que les rapports aux principaux faits naturels dans son rayonnement: mer, fleuve, montagne, et les faits politiques: frontières, capitales, avec les distances en kilomètres de chemin de fer.

2) *La région naturelle,* à l'échelle de 1 : 3.000.000, avec son orographie et hydrographie, le réseau routier, les petites agglomérations tombant dans l'attraction de notre ville.

3) Les *environs,* échelle 1 : 200.000, montrant la banlieu élargie, villages et établissements voisins liés étroitement à la vie du centre, les élévations, les eaux, les prêts, le réseau routier et de chemin de fer, avec les distances aux grandes villes les plus proches.

C'est ainsi seulement que l'étranger, ayant des intérêts exacts scientifiques, économiques, politiques, etc. sera en mesure d'avoir une vue nette, claire, — comme s'il approchait en aéroplane de l'autre bout du monde et verrait, toujours plus près et plus nombreux, les détails essentiels. Les échelles, les signes, le système identique en chaque cas rendra à ce voyageur théorique tous les recherches, comparaisons, constatations de toute sorte aisées et exactes. Voilà la base d'une Science de la Ville.

La description

Elle devra cimprendre les chapitres suivants:

I. — En tête la *situation géographique,* avec le caractère politique (continent, Etat, caractère administratif), nombre des habitants. Cette dernière donnée doit porter la date du recensement et se reporter au territoire représenté sur les cartes, en concordance avec la division administratif.

II. — *Les communications* interurbaines, chemins de fer (lignes, gares) avec les distances aux grands centres les plus proches et aux faits naturels comme la mer, le grand fleuve, etc. le plus proches. Le réseau routier, les canaux, la circulation intercommunale.

III. *La région,* son étendue, sa population, son caractere politique, géographique, économique. Les agglomération dans l'attraction du centre traité. Son réseau routier, etc.

IV. — *Le climat* avec les températures moyennes, les précipitations, les vents.

V. — *La physionomie* de la ville: sa surface, le groupement des quartiers, les accidents naturels principaux, caractère général des constructions, les monuments, l'aménagement, les espaces libres etc.

VI. *La circulation:* les tramways, autos, bateaux, ponts, canaux. L'importance du mouvement des voyageurs.

VII. — *La population:* caractère social, national, densité des habitants de la ville, situation démographique, langues parlées, etc.

VIII. — *La civilisation:* écoles, musés, bibliotheques, institutions de culte, Eglises, théatres. Grandes administrations civiles et militaires, institutions publiques, juridiques, la presse, etc.

IX. — *Le commerce:* exportations, importations, transit, commerce en grand et en détail, sa nature spéciale, mouvement des marchandises. Les banques, mouvements des capitaux, les sociétés, les bourses et tribunaux de commerce, chambres syndicales, etc.

X. — *L'industrie:* ses branches, le nombre des établissements, des ouvriers. L'artisanat, son caractère. Nature et quantité de la production, énergies. L'alimentation.

XI. — *Faits caractéristiques:* ici on mentionne les traits qui donnent à la ville une individualité, comme: la nature particulière de sa population, de sa mode de production, de ses constructions, etc. On

www.dacoromanica.ro

énumère les créations artistiques ou idéologiques, les grands hommes de la ville, tous ses titres de gloire ou de réputation. On ne se taira pas sur le néant de ces faits.

XII. — *L'histoire.* Dans ce chapitre on communique les principales données se rapportant au passé de la ville, surtout celles ayant trait à la naissance ou au développement de la cité, ou ayant influencé sa physionomie, son caractère, ses fonctions particuliers. On devra y ajouter en tout cas un tableau sur l'évolution du nombre des habitants.

Ces chapitres doivent figurer toujours les mêmes et dans le même ordre, afin de rendre facile la recherche des données. Bien entendu leur fond variera pour chaque ville, mais ce système facilitera singulièrement l'ordre et le classement de la matière, de même que l'orientation générale. Le chercheur ne se perdra plus au milieu d'un tas inabordable de faits incohérents.

L'urbaniste, le sociologue, l'historien, l'économe politique, l'administrateur municipal, le militaire, le commerçant, etc. y trouveront bien leur compte. On peut discuter sur l'importance de la matière comprise dans ces chapitres: on pourra, par exemple demander plus de détails demographiques (indices de natalité, de mortalité, chiffres des célibataires, des mariages, des classes d'ages, etc.), des données d'hygiène et ainsi de suite. Cela dépend de l'importance qu'on décide de donner à la description, ou bien à la limiter à 1000 mots environs. L'essentiel est, que les principes restent identiques pour chaque ville décrite, et que la matière soit fixée par des dates.

Les images

Les parties cartographiques et descriptives seront naturellement completées par un recueil de vue choisies, d'après des principes scientifiques. Il s'agit non point de présenter un tableau flatteur ou attrayant comme font les cartes postales destinées aux touristes et amateurs de curiosités. Il s'agit de présenter une série limitée de documents photographique montrant les traits caracteristiques de la physionomie urbaine.

Les vues ainsi comprises doivent rendre, en des prises correspondant à la vérité, tous les éléments essentiels dont est composée cette physionomie: places et rues uniques et typiques, centres d'affaires et d'administration, habitations normales, quartiers vieux et neufs, luxueux et pauvres, marchés, établissements industriels, façades d'eau, monuments historiques, spécimens du style particulier, paysages de la ville et de la banlieu, etc. Chaque vue doit être encore accompagnée d'un court texte explicatif et localisé éventuellement par son numéro et une flèche sur le plan .

Tous ces images sont synthétisées par une grande vue aérienne d'une hauteur de 1000 mètres à peu près pour l'ensemble, et orientée autant que possible sur le plan de la ville. Ensuite on emploira toujours de plus en plus la photographie aérienne pour bien représenter certains quartiers, places ou groupes de bâtiments particulièrement intéressants. Ces vues sont prises d'une hauteur de 500 mètres a peu près. Les vues aériennes, quand elles sont prises avec système, servent aussi toujours plus fréquemment des buts pratiques de cartographie et pour les travaux préparatifs des aménagements.

*

Élaborée de la sorte on sera en possession d'une documentation aussi complète qu'exacte, méritant toute confiance scientifique, puisque dressée sur place, —et en outre pratique, facilement utilisable, parceque reposant dans chaque cas individuel sur le même système. Cette documentation rassemblée en des lieux centraux bien accessibles, où elle est tenue à jours sans cesse, et publiée en des oeuvres de standard de temps en temps: voilà une base scientifique indispensable pour tout travail d'urbanisme au sens le plus large du mot.

Nous avons, il y a quelques années, proposé la création d'un tel *Atlas des Grandes Villes du Monde*, et puis un autre, traitant les *Petites Villes Proéminentes du Monde*, comprenant en somme à peu près 1100 noms. Chaque cité aurait dans cet ouvrage une feuille en folio portant sur ses deux pages les cartes, la description et les images analysées plus haut. Les villes millionaires, ou presque, nécessiteraient deux feuilles à cause de l'étendue de leurs plans, et les détails nombreux de leur description et de leurs images.

Bien sûr, une entreprise internationale aussi importante, approuvée d'ailleurs par l'Union internationale des Villes et par l'Institut d'Urbanisme de l'Université de Paris, ne pourra être réalisée qu'au prix d'efforts extraordinaires des moyens matériels considérables, — ce qui, par ces temps de crise, n'est malheureusement pas à la disposition de la science. Cependant rien n'empèche un commencement de l'oeuvre par *tranches* plus petites, nationales par exemple. Les Unions des Villes nationales, avant tout celles qui déja ont créé leur Institut comme organe exécutif, sont tout appeleees à entreprendre cette tache intéressante.

Et puisque cette idée est partie de la Roumanie, il serait logique, que la première réalisation soit aussi produite par ce pays, d'autant plusque les facteurs nécessaires sont à disposition et il s'agit en tout

www.dacoromanica.ro

d'exécuter sept feuilles pour les 7 grandes villes du pays, dont une, celle de Timişoara, se trouve déjà préparée. Bucureşti pourrait s'attribuer deux feuilles. Ces pages recueillies, et précédées d'une brève introduction, formeraient un album d'un rare intérêt, apprécié également dans l'intérieur du pays comme à l'étranger. Des textes en français donneraient à cette publication originale, ayant le prestige de l'autorité, un caractère international, et en feraient un document précieux, gloire de la science et de l'activité intelectuelle roumaine.

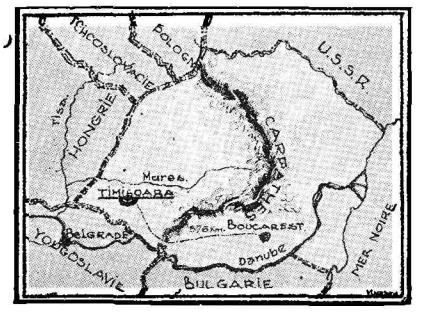

Fig. 1. Situation mondiale. Echelle 1 : 20.000.000

Naturellement l'Urbanographie n'est point du tout épuisée par la création des deux grandes oeuvres proposées plus haut. Il reste à faire les véritables *monographies* des villes, toujours systématiques, puis celle des grands problèmes de la science de la ville. Enfin le couronnement de ce travail serait la création d'une monumentale „Encyclopédie Urbain" (Enciclopedia Urbană) traitant raisonnablement toute la matière, et, dans sa forme et son exécution, digne de l'importance de cette nouvelle science.

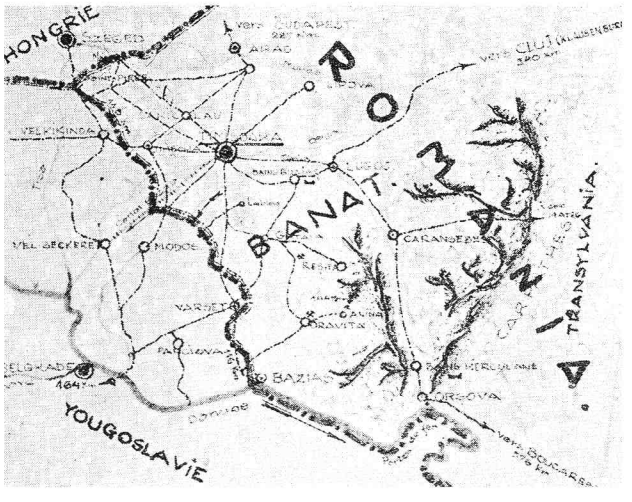

Fig. 2. Region

Mais avant tout s'impose l'organisation d'un „Institut International d'Urbanisme" comme l'auteur de cet essai l'a proposé à la Société des Nations et à l'Union Internationale des Villes à Bruxelles. Ce centre des recherches et de la documentation urbaines mondiales reposerait lui-même sur le réseau des Instituts d'Urbanisme nationaux, en partie existants déjà, et qui tous travailleraient d'accord sur le même plan.

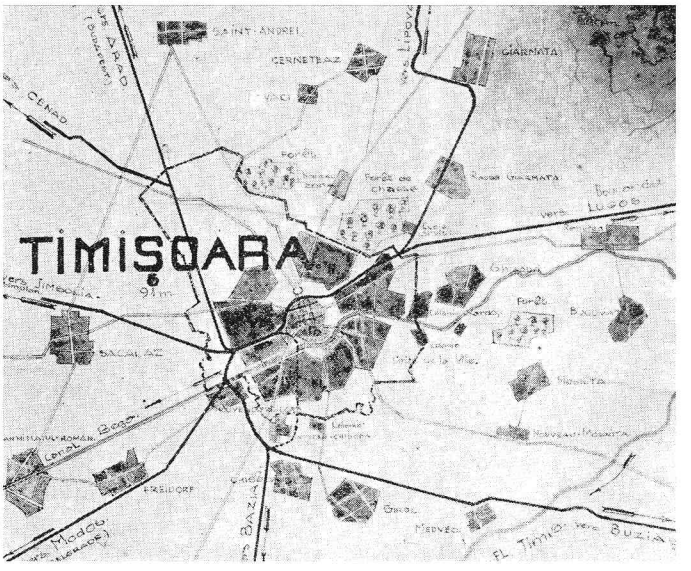

Fig. 3. Environs

Ainsi la Science de la Ville, discipline jeune mais infiniment importante et actuelle, deviendra utile non seulement par ses résultats réels, mais encore comme un moyen excellent susceptible de rapprocher les nations, lien puissant, en se les faisant bien connaître mutuellement, et en les faisant toutes bénéficier également d'une science vraiment sociale.

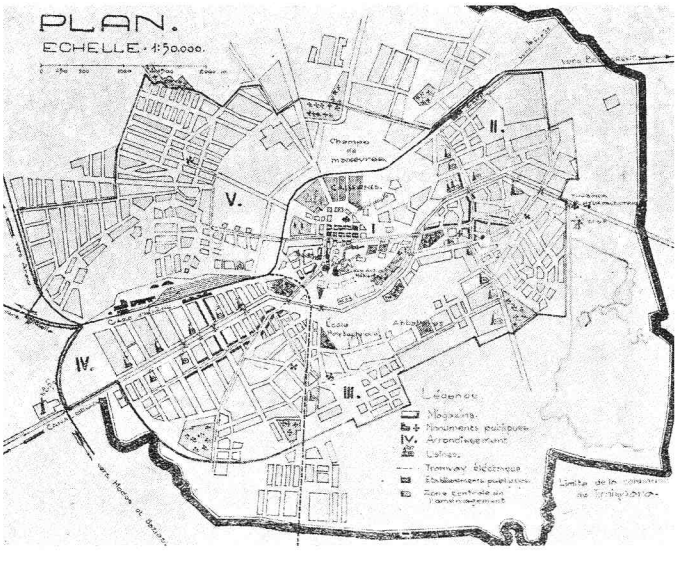

Fig. 4. Plan

www.dacoromanica.ro

TIMIŞOARA

Ville municipale, ch. l. du département Timiş-Torontal.

Situation: long. Est 21°16′, lat. Nord. 45°40′, altitude s. m. 91 m.

Fig. 5. Partie de la Cité à l'emplacement de l'ancienne porte de Belgrade disparue. Constructions de différentes époques se touchant: à droite le théâtre municip. (1890), à gauche Palais de la Société Lloyd (1910), au fillieu maison de la Banque „Allemande" (1930), au fond rue du XVII. s.

Comunications: Canal international navigable Bega, chalands de 60 tns. jusqu'au Danube. Chemins

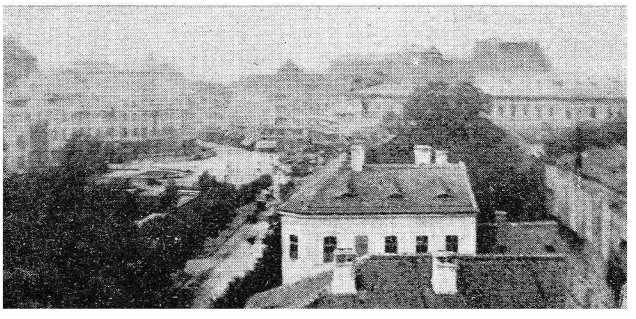

Fig. 6. Centre nouveau: Lloyd (fond gauche), théâtre (à droite), banques, cafés, commerce de luxe, clubs

de fer: 9 lignes (Simplon-express), 2 gares. Plusieurs lignes d'autobus pour les environs. Grandes

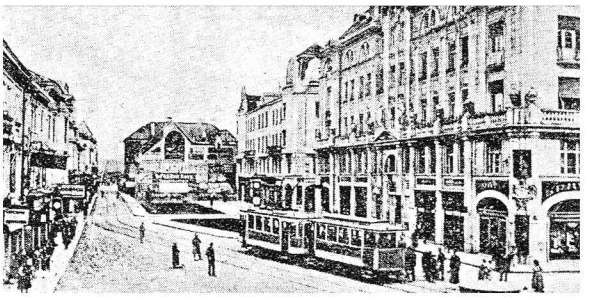

Fig. 7. Boulevard du nouveau centre sur l'emplacement des fortification rasées. Commerce de luxe, cafés, promenade („corso").

routes internationales: Szeged—Orsova, Arad — Bazias. Distances: Bucureşti 576 km., Belgrade

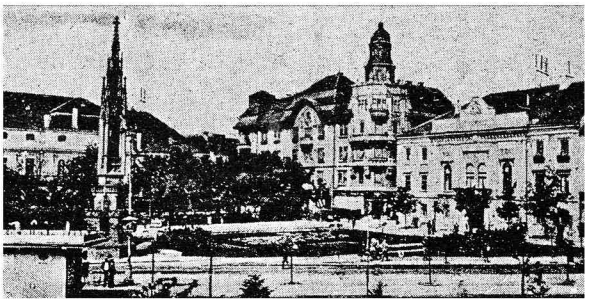

Fig. 8. Ancien centre commercial: à gauche vieilles maisons de rapport, à droite constructions modernes au fond rue élargie. Banques, commerce de luxe

176 km., Budapest 287 km., Szeged 118 km., Cluj 340 km., Orsova (Danube) 188 km., Bazias (Danube) 116 km.

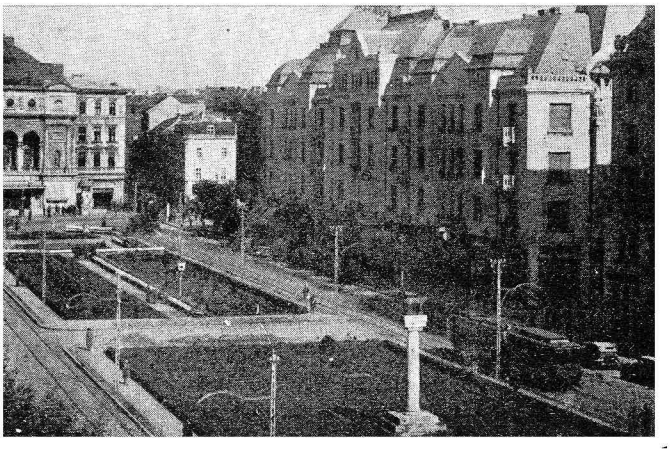

Fig. 9. Ancien centre administratif: bâtiments et monument militaires, banque, Hôtel de ville (àdroite)

Région: Centre naturel de la grande rég. entre Mures fl. N., Alpes de Transylvanie E., Danube

Fig. 10. Ancien Grande Place: cathédrale rom. cath. (et serbe invisible), préfecture (à droite, le tout ensemble du XVII. s.

www.dacoromanica.ro

s., Tisza fl. O. cca. 28.000 kmc., l'ancien Banat, auj. divisée entre la Roumanie (cca. 18.000 kmc., 3 départmts.) et la Yougoslavie, au préjudice de l'importance de la ville. Partie O. plaine très fertile, a-

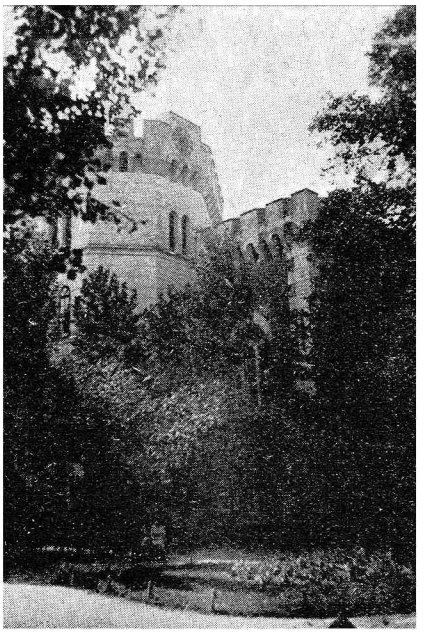

Fig. 11. Donjon du Château Hunyadi XIV. s, modernisé XIX. s.

griculture et élevage développés, vers E. zone montagneuse (plus grande élévation 1400 m.) avec forrêts, minerais (Reşiţa, Oraviţa), houilles, sources minérales (Buziaş, Bains d'Hercule). Bien peuplée

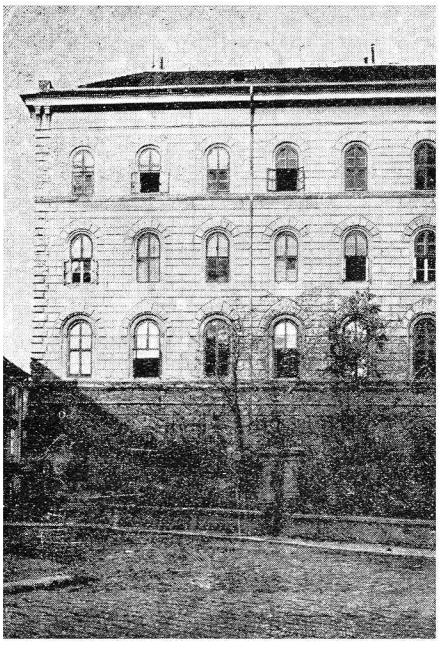

Fig. 12. Ancien Palais d'Administration de la province du Banat (1850)

(partie roumaine 1.000.000 hab.), plusieurs races et langues: Roumains, Allemands, Hongrois, Serbes, Bulgares, etc. Nombreuses petites villes et villages aisés, bon réseau routier et de ch. d. fer.

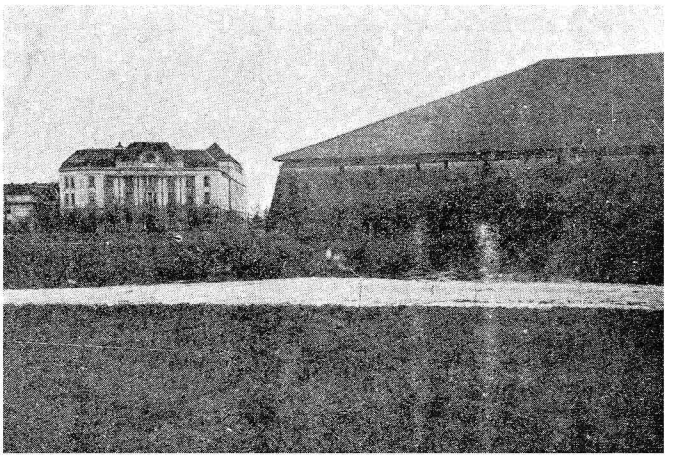

Fig. 13. Dernier reste des fortifications: terrains vagues du glacis, au fond le Palais des Postes

Climat: continental, été chaud et sec, hiver froid et humide, brève transition. Température: max. moy. hiver —13°, été —31° (1926). Vents: ouest, portant pluies.

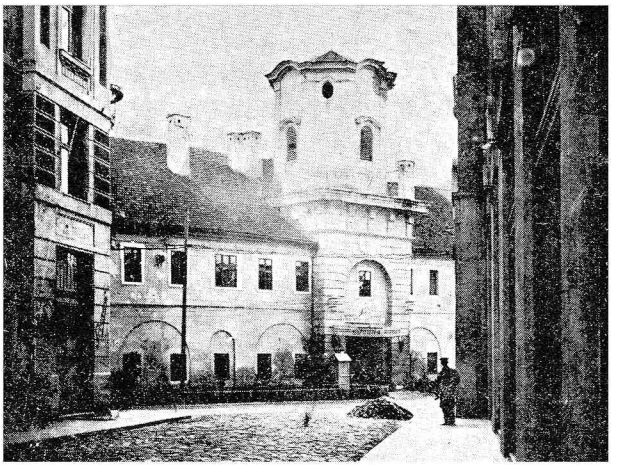

Fig. 14. Détail des casernes attenantes aux remparts, XVIII. s.

Physiognomie: ville de plaine, jadis importante cité fortifiée au milieu de marais, auj, déssechés, faubourgs très étendus avec tendance, a travers le

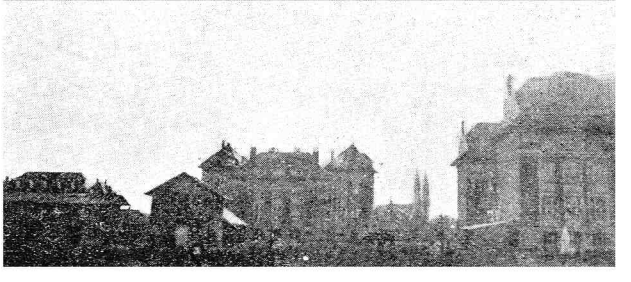

Fig. 15. Détail de l'École Polytechnique (non achevée)

www.dacoromanica.ro

glacis ancien, à s'unir et rejoindre la cité. Surface munic. 90 km.². Sur l'emplacement des remparts rasés des quartiers neufs et vastes terrains vagues.

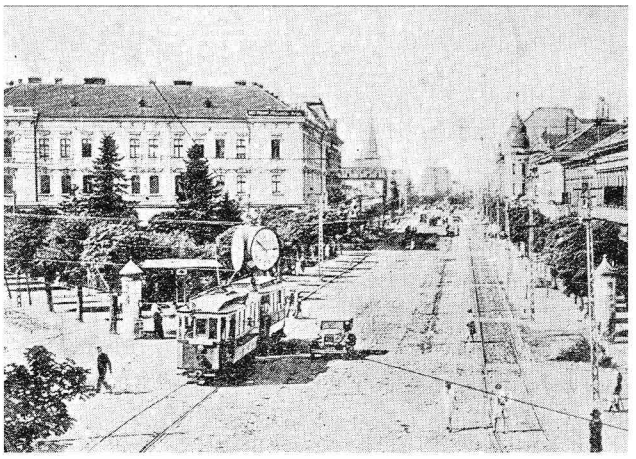

Fig. 16. Grand artère d'un ancien faubourg (arrondissement IV), commerce de détail, marché

Peu de monuments historiques (château modernisé des Hunyadi XIV s., cathédrale rom. cath. XVIII s.). Constructions en brique enduite, généralement de petites maisons à rez de chaussée seulement, mais

Fig. 17. Place du marché d'un audien faubourg (ar.ond. II), église serbe XVIII. s.

dans le centre de grandes maisons de rapport jusqu'à 5 étages. Style pseudo-renaiss. et baroque. Pas d'édifices monumentaux, peu d'intérêt artistique. Rues larges, pour la plupart pavées, avec trottoirs d'asphalte, propres, bien éclairées, plantées d'arbres (acacias), beaucoup de parcs et jardins, à l'époque sèche poussière. Eau, egoûts, gaz, éléctricité. Caractère général moderne, accueillant.

Circulation: tramways éléctriques, 7 lignes, 32.65 km., 1930 cca. 16 millions de voyageurs. Quelques autobus et canots à moteur. Cca. 2000 autos et véhicules au moteur. Nombreux ponts sur le canal. Des voies ferrées traversent la ville, dont une partie de passage à niveau (traveaux de déplacement en cours).

Population: de caractère exclusivement urbain: nombreux employés d'Etat, intellectuels, commer-

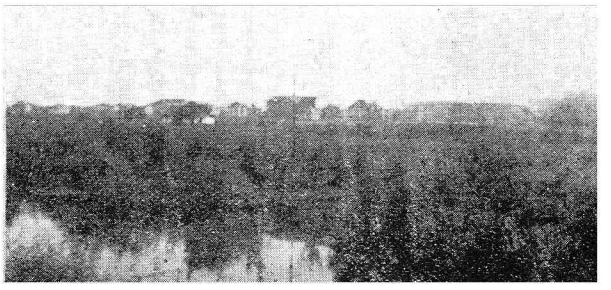

Fig. 18. Faubourg en formation au delà du glacis vu de la cité. Au premier plan le canal non réglé.

çants, industriels, artisans, ouvriers, retraités. Roumains 29%, Allemands 40%, Hongrois 25%, Serbes

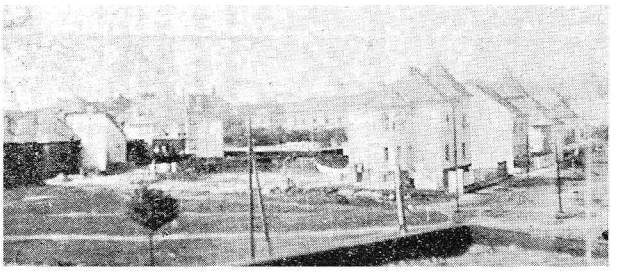

Fig. 19. Quartier de résidence en formation

2%, etc. Langues de conversation: roumain, allemand, hongrois. Densité: 10 par ha., au centre 100 par ha. Avec la banlieue le nombre des habitants atteint 120.000.

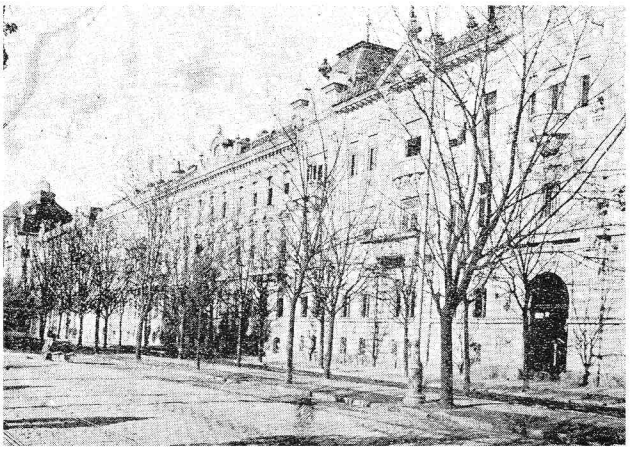

Fig. 20. Boulevard de résidence, fin XIX. s.

Civilisation: nombreuses écoles de l'Etat, municipales, confessionnelles avec enseignement dans toutes langues de la région. Ecole Polytechnique roum. (1920), Séminaire rom.-cath., évéchés rom.-cath. et gr. or. serbe. Couvents. Toutes les grandes admini-

www.dacoromanica.ro

strations civiles et militaires (Comdmt. de division d'armée) de province. Plusieurs consulats étrangers. Théatre municip., 5 cinémas, Musée municip.

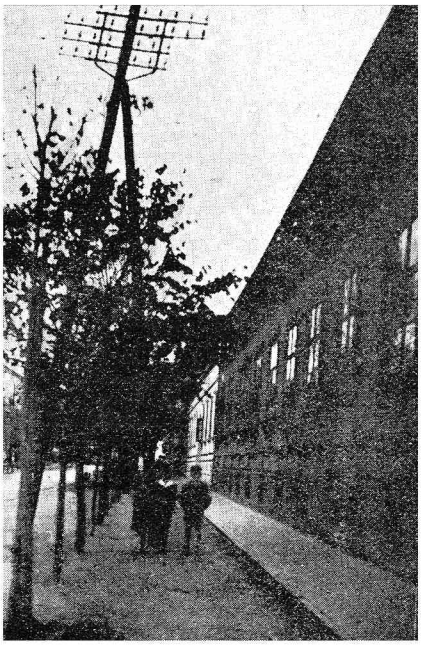

Fig. 21. Rue typique des ancien faubourgs, habitations bourgeoises

d'art, d'histoire et d'hist. natur., Bibliothèque municip. Nombreux quotidiens et périodiques dans les 3 langues.

Commerce: Exportations de céréales, bestiaux, volailles, oeufs, légumes, fruits, bois, charbon de bois et dérivés, peaux, sel (Hongrie, Autriche, Allemagne, Tchécoslov., Italie, France, etc., articles manufacturés pour les Balkans. Importations: articles manuf. et demi faits, matières brutes pour l'industrie, machines (Allemagne, Autriche, Tchécoslov., etc.). Commerce de détail très développé: luxe, articles techniques (machines, mach. agricoles, autos, produits chimiques, colorants, drogues). Nombreuses banques, capitaux versée cca. 350 millions lei (1927), dépots cca. 1200 millions lei (1928). Succursale de la Banque Nationale: escompte 2600 millions lei, virements 128 milliards, mouvements des caisses 58 milliards (1929). Bourse de valeurs, d'effets et de marchandises. Chambre de commerce et de l'industrie. Centre de l'Union des Commerçants du Banat et de la Transylvanie. Tribunal d'arbitrage et de commerce de la Société Lloyd.

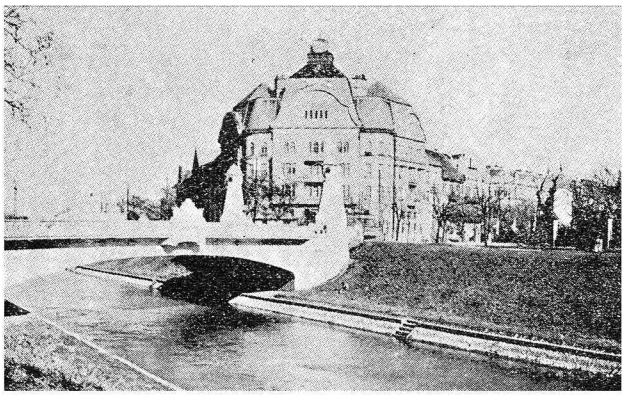

Fig. 22. Le canal, régté dans la zone des parcs

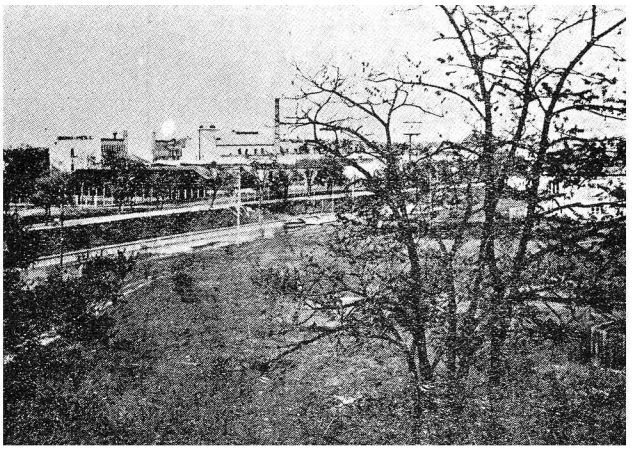

Fig. 23. Une grande manufacture textile dans la zone industrielle, près du canal (II. arrond.)

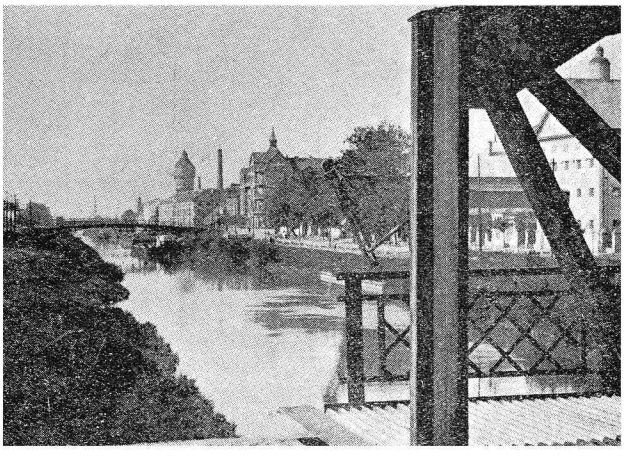

Fig. 24. Partie du canal dans la zone industrielle (IV. arrond.) à droite grand moulin avec silo, au fond manufacture des tabac réservoir d'eau, chalands

Industrie: textiles, bonneterie, chapeaux, chaussures, tanneries, minoterie, distilleries, produits chimiques, tabacs, imprimerie (20), cca. 15.000 ouvriers, cca. 100 établissements de caractère de fabrique (1930). Petite industrie et artisanat très développés, sans caractère local. Horticulture. Fermes dans la banlieue produisant articles alimentaires:

www.dacoromanica.ro

beurre, oeufs, frommage, volaille, légumes. Centre éléctrique projeté pour toute la région.

Faits caractéristiques: coexistance de plusieurs nations depuis des siècles (population bi- et trilingue) sans domination d'aucune. Grands hommes, créations artistiques ou idéologiques: rien.

Fig. 25. Quartier d'habitation ouvrière

Histoire: au XIV. s. résidence royale hongroise, en 1552 prise par les Turcs, reprise en 1716 par Eugène de Savoie et rebâtie entièrement en forteresse système Vauban, rasée vers 1910, après avoir subie plusieurs sièges. Colonisée par le gouvernement de Vienne au cour du XVIII. s., T. devient capitale

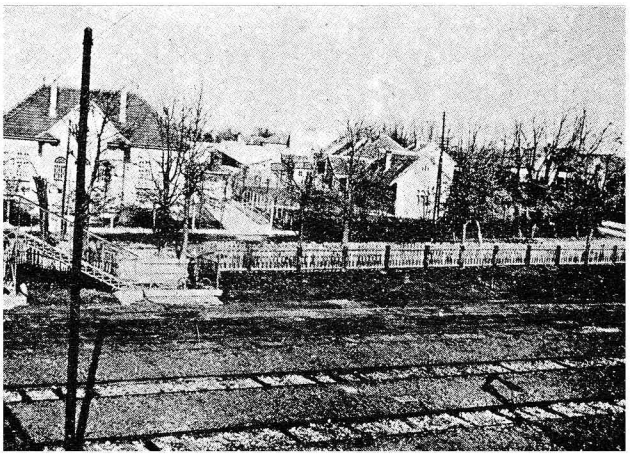

Fig. 26. Barlieure.

d'une province (Banat) de population nouvelle très mixte, se développant lentement:

1770 : 6718
1787 : 9479
1830 : 11942
1851 : 17669
1881 : 33094
1901 : 53033
1910 : 72555
1930 : 98000

La ville fut rattachée à la Hongrie en 1867, et devint roumaine en 1919. Dès l'origine le caractère militaire, administratif, commerçant et industriel de Timişoara est fort accusé.

www.dacoromanica.ro

URBANISM ŞI INVAŢAMANT SUPERIOR IN AMERICA

de Prof. C. SFINŢESCU

America de nord a avut continuu contact, şi pe toate terenurile, cu ţările din occidentul Europei, fie ca organizaţie colonială, fie prin imigrări, fie prin raporturi de la Stat la Stat.

In domeniul urbanistic era acolo totul de creiat, ca şi în alte ramuri de activitate. Dar în acest domeniu s'a aplicat un «sistem», rezultat al unui principiu de bază în organizaţia americană. Numai în o fericită excepţie s'a recurs la experienţe şi modele din Europa (planul oraşului Washington) care a fost slab imitată la alte oraşe (Detroit, St. Louis).

Principiul a fost regularitatea, claritatea, egalitatea, uniformitatea la împărţirea pământului: forme regulate (dreptunghiuri) la delimitarea statelor federale; dreptunghiu era forma fermei; dreptunghiul era cuprinsul unei comune, tot dreptunghi blocul dintre străzi, ca în lagărele romane, dar nu

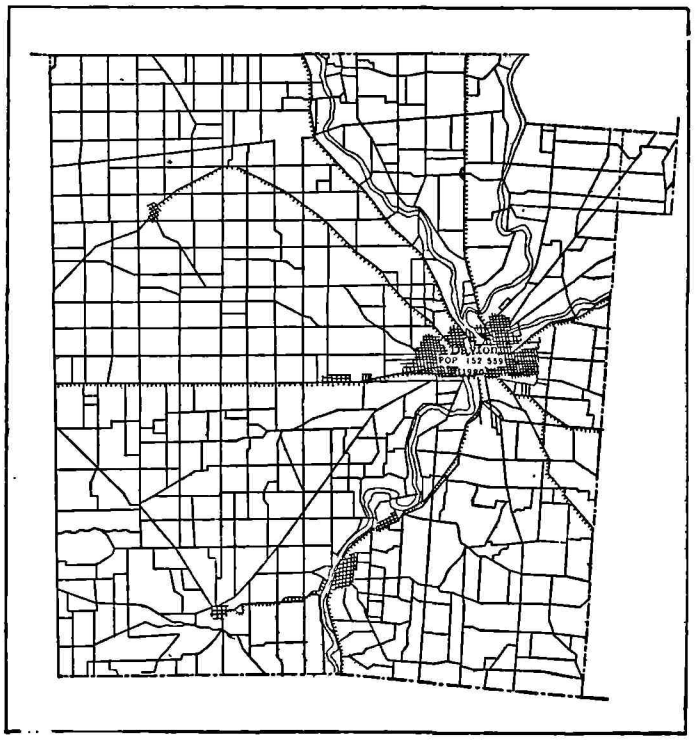

Fig. 1. Şoselele din jurul oraşului Dayton

pentru aceleaş motive. Linia dreaptă nu se oprea nici la malul unui râu sau fluviu, nici la poalele sau creasta unui munte; era trasă ideal, dar sacrificând atâtea alte nevoi curente, ceeace este surprinzător la un popor aşa de practic. Proprietatea însă nu o sacrificau, ea era sacră. Şi cum proprietatea era tot dreptunghiulară, linia dreaptă a drumului devenea una frântă (fig. 1) şi continuată în unghiuri drepte când nu se potrivea cu capul unui hotar. In fig. 2, se vede de pildă drumul (1) ce tre-

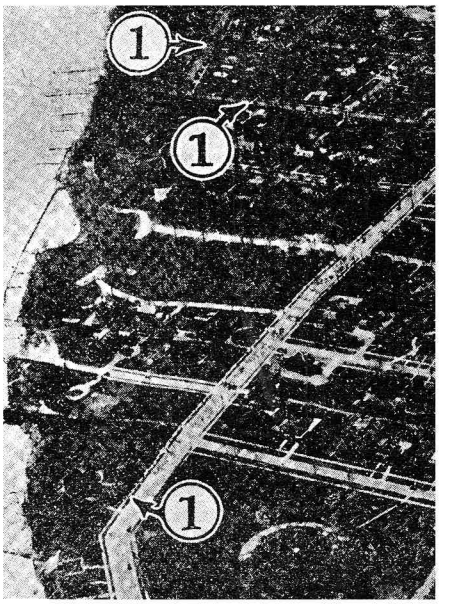

Fig. 2. Şoseaua între Fort Sheridan şi Chicago prin Evanston

buie urmat în zigzag între Fort Sheridan şi Chicago, prin Highland Parc, în regiunea *Evanston*, rar construită.

Iată de ce aproape toate oraşele au un grătar de străzi, cu ochiuri regulat dreptunghiulare, formând blocurile cu construcţii (fig. 3); de ce aproape în toate oraşele străzile poartă numere (numai excepţional unele străzi au nume) unora, într'un senz zicându-li-se avenue, iar celor în sensul perpendicular, street; iată de ce în convorbirea curentă distanţele între două puncte în oraş nu se măsoară în mile, picioare, etc. (kilometri, metri) ci în blocuri. Atâtea blocuri înainte, atâtea blocuri la dreapta sau la stânga. Dacă cunoşti lungimea şi lăţimea blocului, poţi face uşor socoteala în unităţile obişnuite.

Desigur atunci că, numai numele asemănătoare unor oraşe Europene, iar nu urbanismul, satisfăcea nostalgia unor coloni de locurile părăsite sau văzute cândva. Vederile comparative din fig. 4 sunt destul de edificatoare.

www.dacoromanica.ro

Dar singur oraşul *Washington* plănuit de maiorul francez *L'Enfant* poartă inspiraţia oraşului şi parcului Versailles, ca schelet şi chiar ca încadrare.

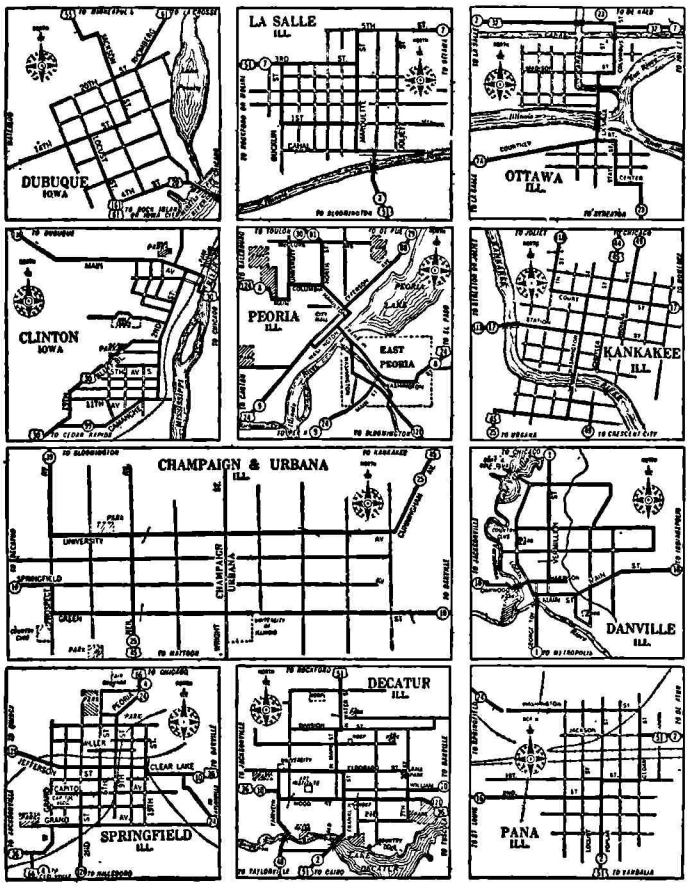

Fig. 3. Reţelele de străzi din oraşele Dubuque, La Salle, Ottawa, Clinton, Peoria, Kankakee, Champaign, Danville, Springfield, Dekatur şi Pana (S. U.)

Căăci L'Enfant, născut la Paris în 1754, avea cunoştinţe profesionale de inginer şi arhitect, după ce căpătase primele învăţăminte dela tatăl său, care a fost pictor. La vârsta de 23 ani a intrat ca inginer militar voluntar în armata americană a revoluţiei şi a fost rănit în lupta de la Savannah. După război a fost chemat, ca om priceput în multe, «ca «să facă un portret, fie o sală de banchete, un palat «de marmoră ori să organizeze o procesiune, să ri«dice o fortăreaţă şi chiar să plănuiască un oraş».

L'Enfant este arătat ca un om despreţuitor, mândru şi dificil, dar de acţiune, onest, sincer, loial (fig. 5). El era un realizator în mare. A murit în 1825 iar mormântul lui este în cimitirul istoric (National Cemetery) de la *Arlington*, într'un punct de unde se desfăşoară o măreaţă priveliştе spre oraşul Washington.

Planul oraşului Washington (Georgetown), întocmit de L'Enfant la 1790, numai pentru partea centrală actuală, sprijinit pe fluviul Potomac, (fig. 6) prevedea străzi diagonale, plecând dintr'un punct focal ales într'un punct strategic de comandă, cu vederi de jur împrejur, pe o colină. Acolo trebuia aşezat «Capitolul». Străzi cu direcţii rectangulare, între care şi o esplanadă rectangulară lată de 130

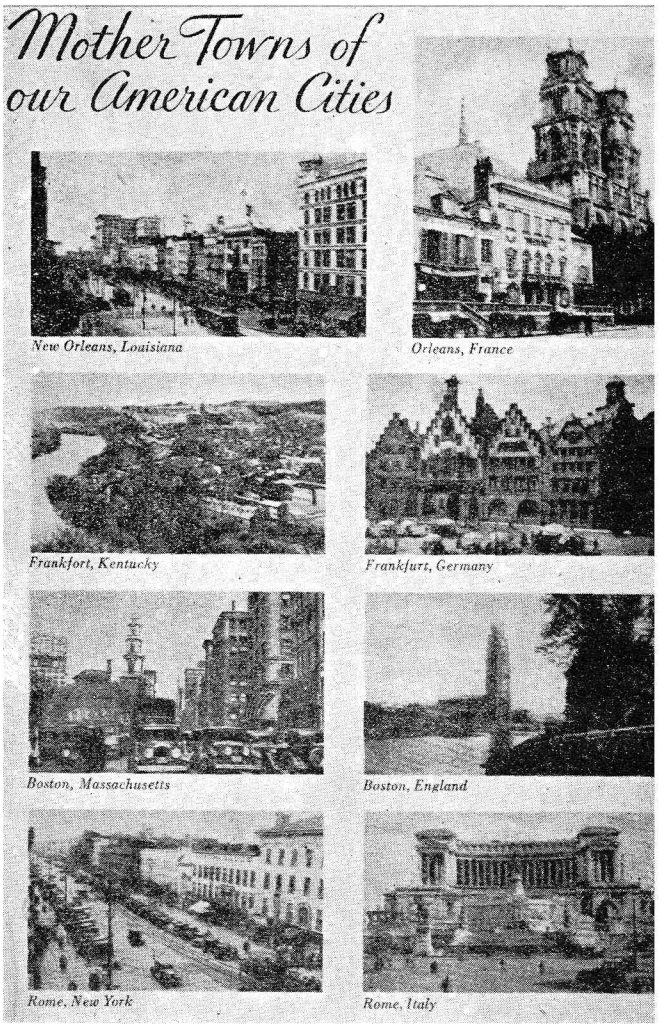

Fig. 4. Vederi comparative din oraşele americane şi cele europene purtând acelaş nume

m. completa planul şi limitau spaţiile pentru monumente şi parcuri vaste, care combină situl natural

Fig. 5. L'Enfant

cu somptuosul şi comoditatea, chiar astăzi, după aproape 150 ani. In fig. 7 se vede desfăşurarea esplanadei în faţa Capitolului, cu Parcul Senatului şi

www.dacoromanica.ro

monumentul lui Washington. Contrastul între aspectul acestui oraş şi al celorlalte din Statele Unite este aşa de mare, încât o adevărată desfătare te cuprinde, amintirea te urmăreşte şi te inspiră, deşi

Fig. 6. Planul oraşului Washington

multe sunt criticile ce se aduc planului pentru unele intersecţii prea ascuţite, ori pentru unele terenuri triunghiulare dificil utilizabile. Ani de zile nu a fost înţeleasă opera lui L'Enfant, oraşul lui fiind batjocorit cu nume ca: «oraşul cu străzile fără

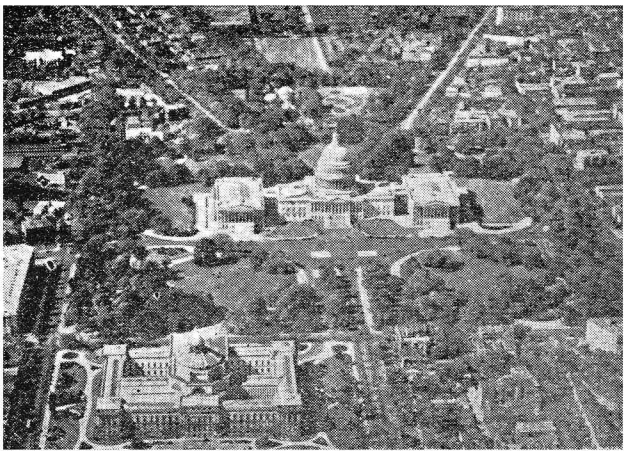

Fig. 7. Esplanada Capitolului din Washington

case», «oraşul deşertului», «capitala colibelor mizerabile» şi uneori ironic, «oraşul magnificelor distanţe» [1]). Abia la 1901, când planul iniţial al lui L'Enfant, ajunsese de nerecunoscut, o comisiune formată din oameni de gust a scos în relief calităţile planului din 1790, ca exemplu unic de frumuseţe printre oraşele americane.

In fig. 8 dăm o vedere luată recent din piaţa gărei din Washington spre Capitol.

La 1807 exemplul lui L'Enfant a găsit imitatori, căutând se perfecţioneze un sistem geometric, pentru planul oraşului *Detroit*. Ne referim la planul întocmit de guvernorul şi judecătorii Statului (fig. 9) plan care din fericire nu s'a executat pe teren, ci altul cu mai multă analogie faţă de oraşul Was-

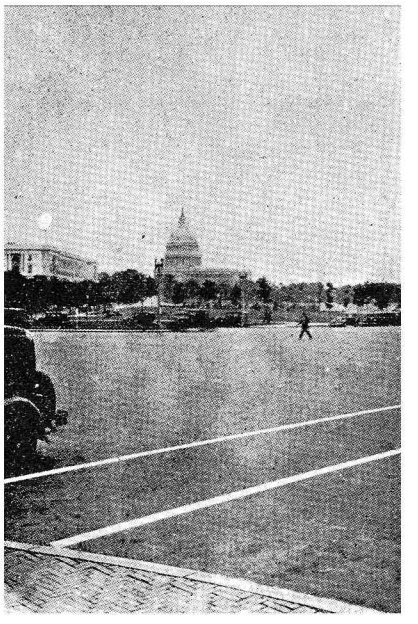

Fig. 8. Vederea Capitolului din Washington din Piaţa Gărei

hington, dar mai mult pentru motive de circulaţie de cât de estetică sau de strategie (fig. 10).

Ulterior oraşele americane au crescut repede şi nevoile circulaţiei, apoi cele estetice şi igienice au

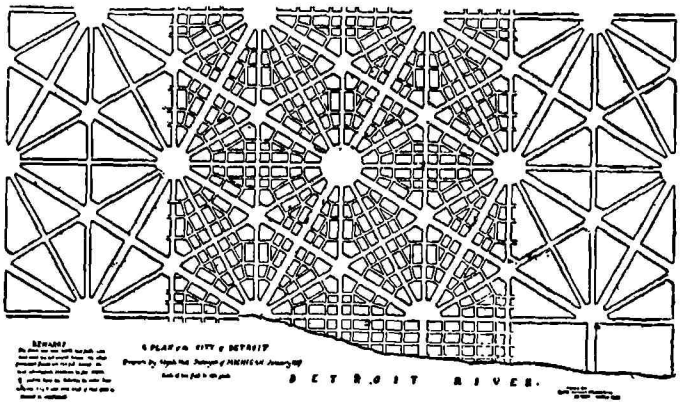

Fig. 9. Planul oraşului Detroit întocmit de guvernor

arătat clar defectele sistemului dreptunghiular. Execuţia Parcului Central din *New-York* la 1857 a exercitat o mare influenţă urbanistică. Oraşe ca *Chicago* a imaginat la 1869 un sistem de parcuri (fig 11), după care l'a urmat *Boston* şi apoi *Kansas City*.

Dar Expoziţia Columbiană de la *Chicago* din 1893, realizată după proectele lui *Burnham* (n. 1846 † 1912) şi ale lui *Olmsted* (n. 1822 † 1903), a fost semnalul unei noi mişcări urbanistice în America, cu realizări monumentale, grupate de regulă în un «centru civic» (Civic Center) ca la *Cleveland*, *San Francisco*, *Rochester*, etc. pentru înfrumuseţarea

1) Prof. *Lohmann*: „The City Planning movement in America".

www.dacoromanica.ro

oraşului», dar şi pentru «oraşul practic» (City Practical). Un proect pentru centrul civic din *Denver*, se vede în fig. 12.

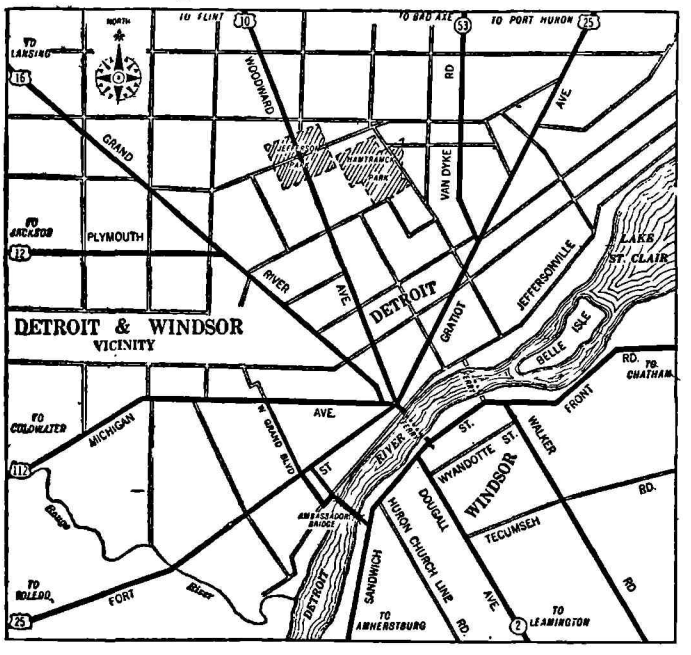

Fig. 10. Reţeaua străzilor executate în Detroit

Oraşul *Chicago* încă din 1915 şi-a pus în aplicare un plan de oraş practic, în care nevoile transpor-

Fig. 11. Sistem de parcuri în Chicago

turilor să fie satisfăcute, căci mai ales în centru *(Loop)* circulaţia devenise imposibilă. Fig. 13 arată propunerile făcute de *Clubul Comercial* pentru străpungeri de noi străzi diagonale, circulare, etc.

In timpul războiului «*Housing Coorporation*» cu o cheltuială de circa 16 miliarde lei a proectat 128 oraşe sau grupări, din care a executat total sau parţial 45. Iar «*Emergency Fleet Corporation*» a clădit 28 oraşe cheltuind cam 10 miliarde lei. Aceste acţiuni erau rezultatul muncei unor diverse asociaţii pentru propaganda urbanismului în popor, dintre care printre primele este cea înfiinţată în 1904 «*American Civic Association*» pentru cultivarea unor idealuri civice mai înalte şi a frumuseţei în America.

In 1910 a fost organizată «*Conferinţa naţională de Urbanism*» iar în 1917 «*Institutul Urbanistic*» mai mult cu caracter teenic. Acestea au reuşit să închee convenţii cu diferite oraşe pentru creiarea de comisiuni ale planurilor urbanistice, printre care

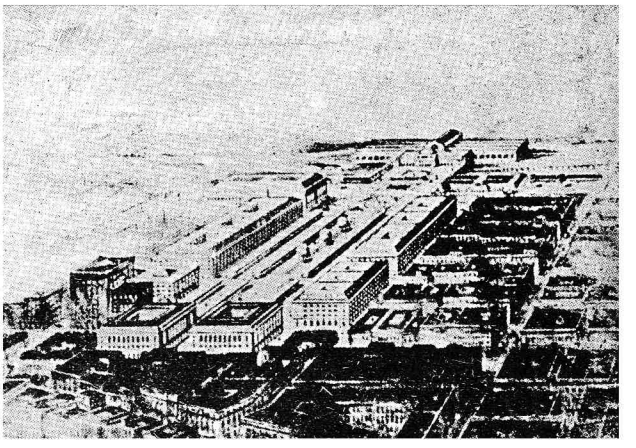

Fig. 12. Proectul centrului civic din Denver

primul oraş a fost *Philadelphia*, apoi *Boston*, *Cleveland*, ş. a. Departamentul Comerţului din Washington a activat şi el în această materie, întocmind instrucţii tip pentru proectarea planurilor şi a zonificărei. O serie de alte grupări a ajutat asemenea mişcarea.

*

O mişcare puternică urbanistică a fost imprimată pentru *zonificare* şi pentru *afânarea oraşelor*.

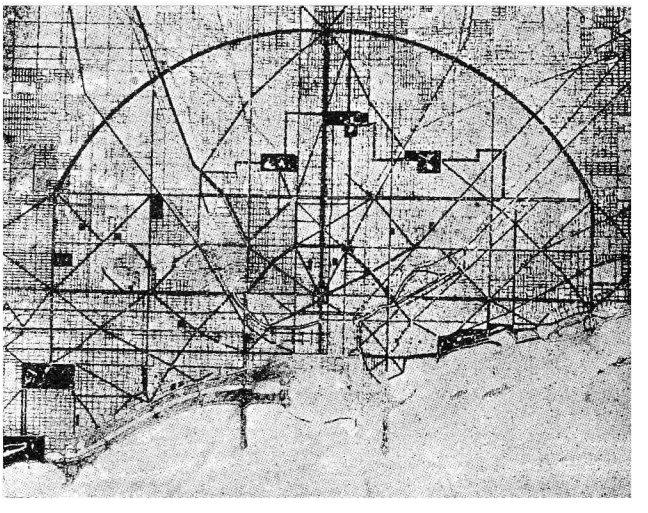

Fig. 13. Planul arterelor noi de circulaţie din Chicago, întocmit de Clubul Comercial

Industriile s'au amestecat aşa de mult în oraş, fumurile, mirosul, zgomotul ajunseseră în unele oraşe aşa de insuportabile, în cât reacţiunea trebuia să apară. Chicago, Philadelphia, New-York, mai ales primul, este poate oraşul cel mai fumegat din lume. Insuşi autorul acestor rânduri a simţit ziua, ca şi noaptea, în scurta vizită prin aceste oraşe, inconvenientele semnalate, deşi cerul de vară era foarte senin. Ce trebuie să fie iarna, sub cerul noros, umed.

www.dacoromanica.ro

Desigur că în starea actuală a multor oraşe americane nu se poate face o schimbare prea importantă. Zonificarea va juca un rol în deosebi la extinderile viitoare şi la noile aşezări. Astfel în regiunea de oraşe-grădini de la nordul Chicago-ului, precum la *Evanston*, nu se permite de cât construcţia de ville-bungallows, dar nici un local de comerţ, de petreceri şi încă şi mai puţin de industrie, nu este tolerat. Aici populaţia — foarte bine situată — caută linişte şi aer curat, departe de infernul din city.

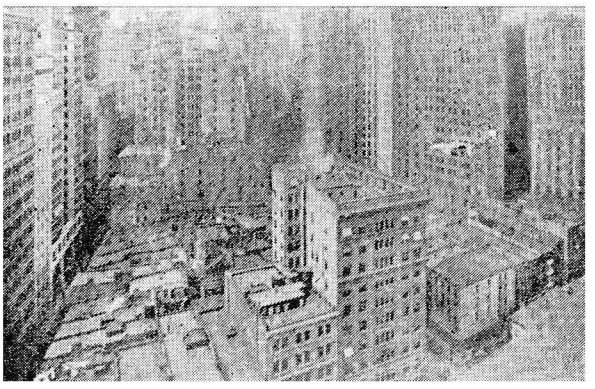

Fig. 14. Haos nehigienic în New-York

Tot o reacţiune este şi începutul de legiferare a dispoziţiilor pentru *afânarea oraşului* prin impunerea de prospecte în deosebi la zgârie-nori. Acestea, uneori justificat, mai deseori nejustificat, au invadat într'un timp scurt toate centrele mari americane, şi uneori şi pe cele mici. Zgârie-norul este în primul

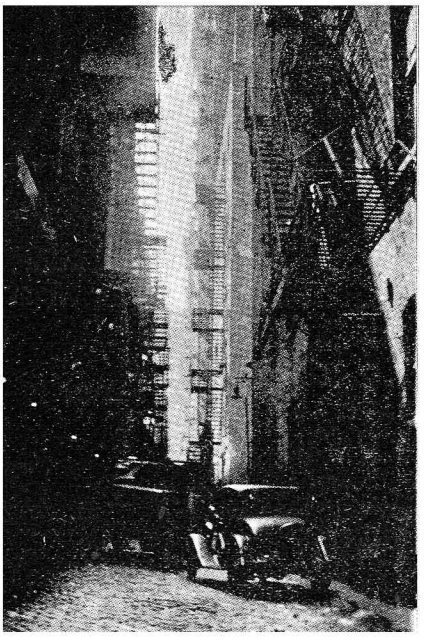

Fig. 15. Tip de ulicioară cu zgârie-nori din „Loop" în Chicago

rând prestigiul firmei comerciale şi apoi al oraşului! Dar, cu deosebire în *Manhattan* (New-York) şi în *Loop-ul* din Chicago aceşti zgârie-nori au ajuns la sufocare şi din această cauză nu mai constitue nici măcar o întreprindere rentabilă. In fig. 14 se vede o situaţie curentă în New-York, iar în fig. 15 un tip de ulicioară între zgârie nori, din Loop-ul Chicago-ului care a rămas în «neagra veşnicie».

De aceia urbanistul *G. Ford* († 1930), Directorul General al sistematizărei oraşului New-York, a făcut propuneri de modul cum pot fi admise zgârie norii, respectând prospecte suficiente pentru aer şi

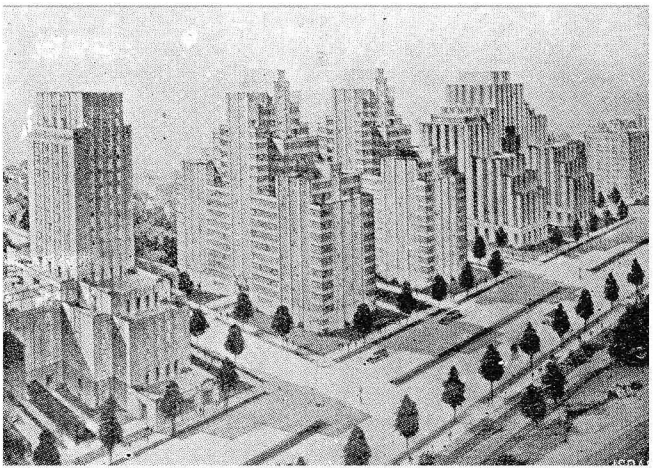

Fig. 16. Propunerea G. Ford pentru zgârie-nori.

lumină, prospecte ce urmează a fi obţinute atât prin înşirarea zgârie norilor numai în faţa parcurilor, cât şi prin retrageri din frontul principal pe grupe de etaje superioare (fig. 16).

Dar eforturi şi realizări lăudabile de interes urbanistic au fost realizate şi de **Universităţi**.

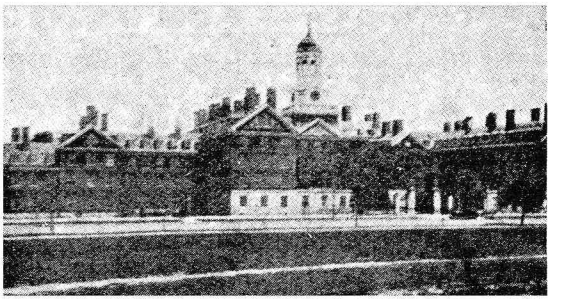

Fig. 17. Universitatea Harvard din Cambridge (Mas.)

Acestea au în tradiţia lor studiul problemelor de interes civic de la ordinea zilei. Tot tradiţie este

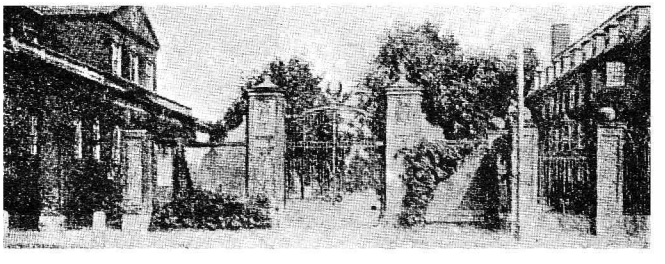

Fig. 18. Institutul Urbanistic al Universităţei Harvard din Cambridge (Mass.)

www.dacoromanica.ro

şi desvoltarea lor în clădiri grupate, după cele mai raţionale reguli urbanistice, formând aşa zisele «*Campus*».

Universitatea «Harvard» din *Cambridge*, de lângă Boston (fig. 17) a fost prima care a introdus studiul urbanismului pe lângă secţia arhitecturei peisagiste, în 1909. Această universitate, cea mai ve-

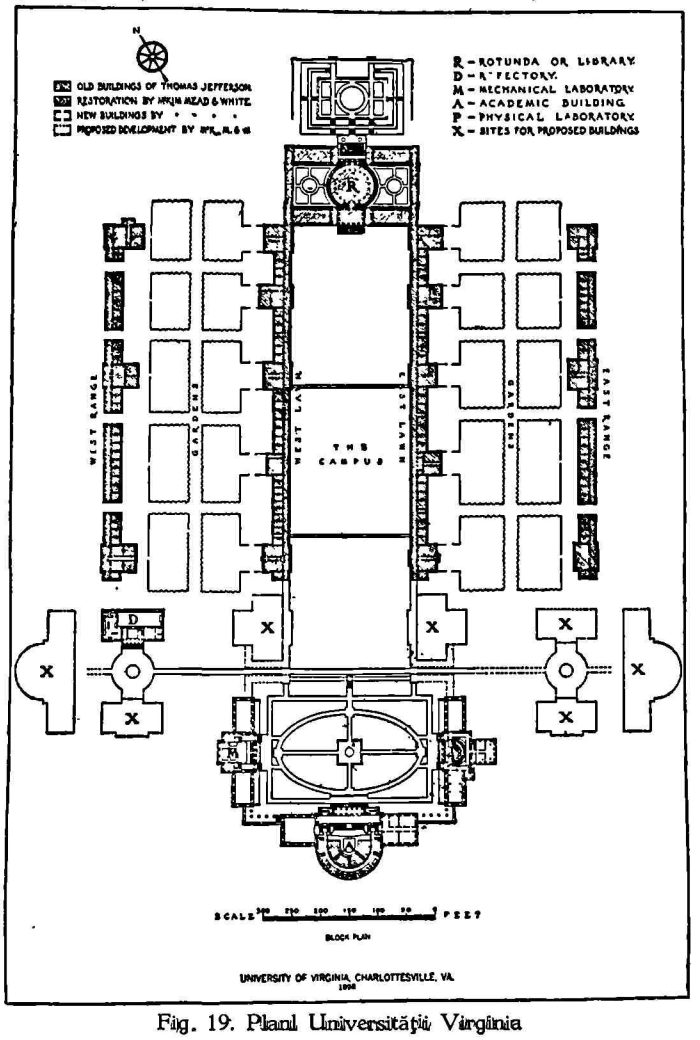

Fig. 19. Planul Universităţii Virginia

che din Statele Unite (fondată în 1636), a obţinut concursul *Fundaţiei Rockefeller* şi a organizat o şcoală specială de urbanism pentru ingineri, arhitecţi şi cooperatorii acestora în afacerile municipale. In fig. 18 se vede în dreapta clădirea «Robinson Hall» (după numele urbanistului *C. M. Robinson* † 1917) de pe lângă universitatea Harvard, în care funcţionează «*Institutul Urbanistic*», al cărui director este d. *H. Hubbard*, autor a valoroase şi documentate publicaţii urbanistice, mai înainte fiind profesor *Pray* († 1929). Clădirile universităţei sunt dispuse în jurul unor parcuri dreptunghiulare.

După trei ani (1912) acelaş învăţământ a fost introdus şi în «*Universitatea Illinois*» profesor fiind *Robinson*, care a scris «The Improvement of Towns and Cities» (1907).

Universitatea Illinois ocupă un campus de peste 210 hectare pe care se află 125 diferite clădiri. Este la o distanţă de circa 200 km. sud de Chicago şi a fost înfiinţată la 1867. Actualmente are peste 12.000 studenţi cu peste 1100 profesori. La Expoziţia Progresului din Chicago, această universitate avea expuse şi lucrări urbanistice ale studenţilor cum şi indicaţii de costul studiilor şi întreţinerii pe an a unui

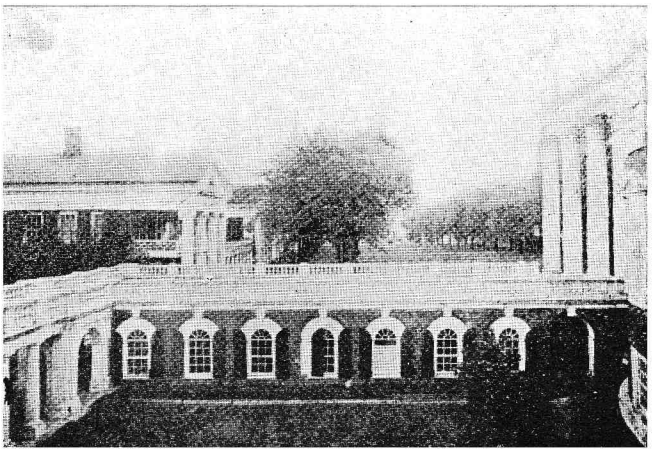

Fig. 20. Pavilioane ale Universităţei Virginia

student (de la 422 la 556 dolari pe an). O moşie întreagă alăturată, de peste 800 hectare, este întrebuinţată pentru ferme şi câmpuri de experienţe.

In fig. 19 dăm planul în formă de forum al unei alte universităţi, cel mai interesant plan din Sta-

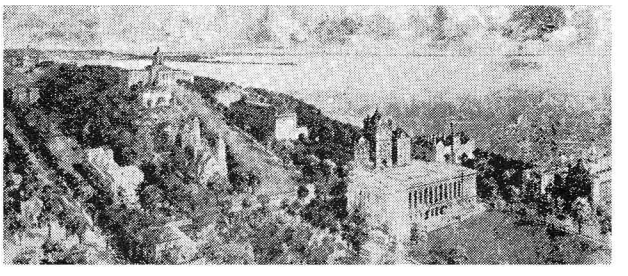

Fig. 21. Universitatea din Wisconsin

tele Unite, *Universitatea Virginia* din *Charlottesville*, iar în fig. 20 o vedere a câtorva pavilioane.

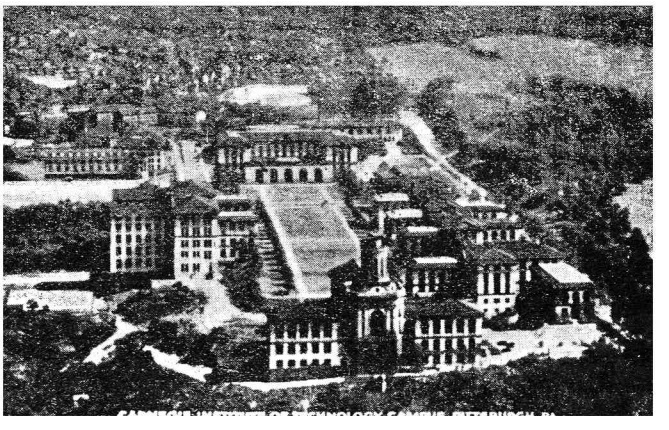

Fig. 22. Institutul „Carnegie" din Pittsburgh

www.dacoromanica.ro

O serie de alte universităţi din Statele Unite şi Canada prezintă «campus» modele urbanistice. In

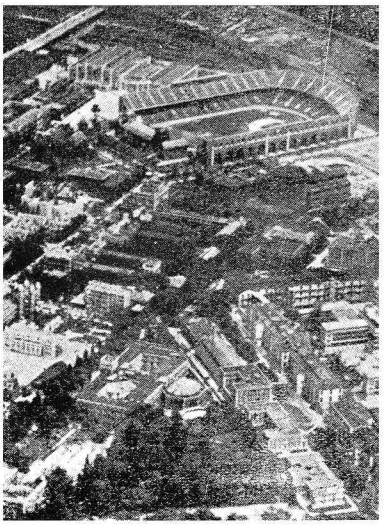

Fig. 23. Vederea generală a Universităţei Pennsilvania (Philadelphia)

fig. 21 se vede «campus-ul» universităţei din *Wisconsin;* în fig. 22 *Institutul Tecnologic Carnegie* din

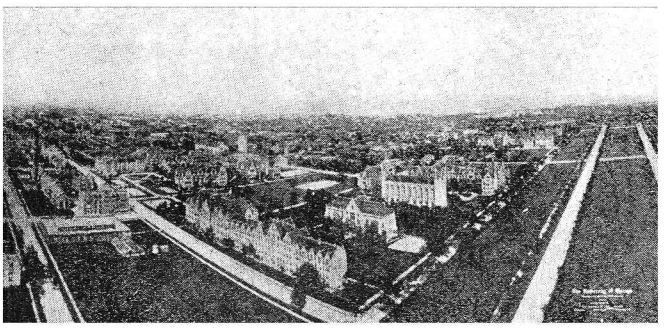

Fig. 24. Universitatea din Chicago, vedere generală.

Pittsburgh; în fig. 23 vederea generală a *Universităţei Pennsilvania,* întemeiată la 1740 de *Franklin,*

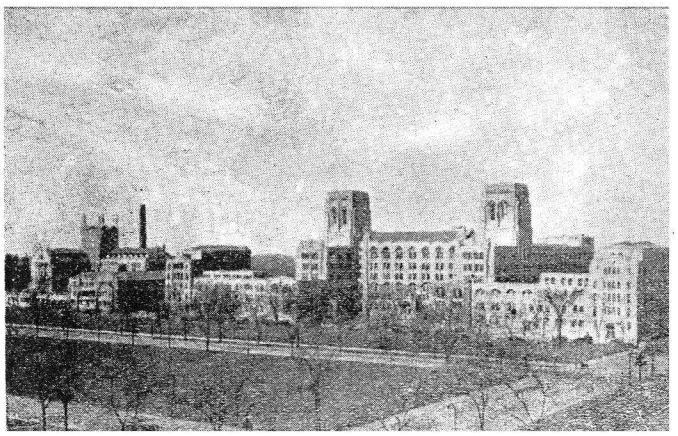

Fig. 25. Universitatea din Chicago

cu un campus închis spre centrul oraşului *Philadelphia,* ocupând circa 50 hectare. In Pensilvania statul se ocupă prin un birou al afacerilor municipale cu urbanismul.

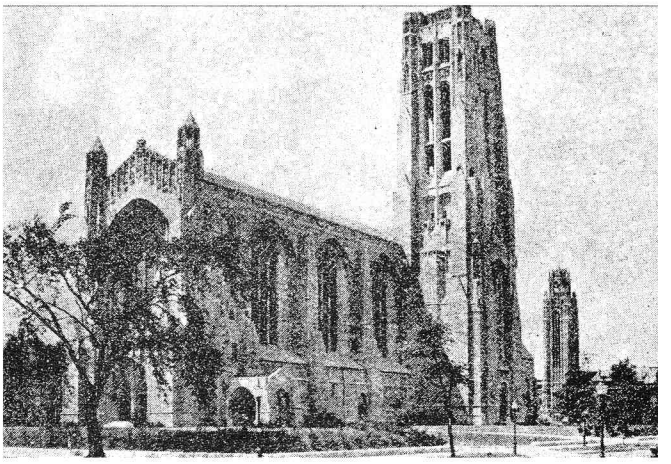

Fig. 26. Capela Universităţei din Chicago

Universitatea din Chicago, fondată de baptişti în 1857 având azi cu peste 14.000 studenţi, are un magnific campus, situat la intersecţia a doua foarte largi bulevarde ce leagă, unul Jackson Park, iar celalt Washington Park (fig. 24 şi 25). Şi aici a intervenit generozitatea lui *J. Rockefeller,* care a înzestrat uni-

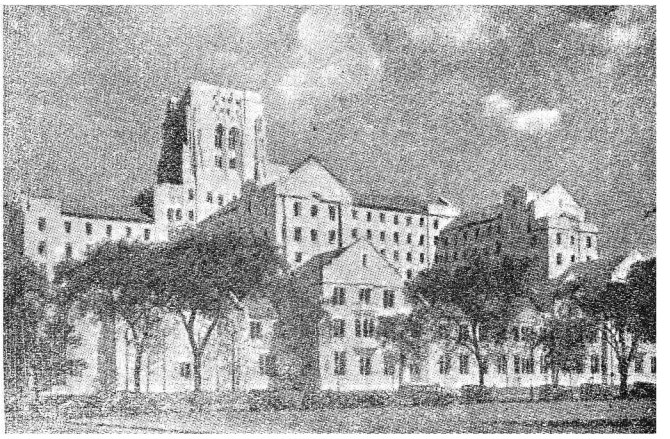

Fig. 27. Casa internaţională din „Campus-ul" Universităţei din Chicago

versitatea şi cu o mult lăudată capelă cu un carillon de 72 clopote (fig. 26). De altfel asemenea capele sunt nelipsite din mai toate campus-urile americane. O casă internaţională instituită tot de Rockefeller (are astfel de case în 3 centre), adăposteşte studenţi din 50 de ţări (fig. 27).

Biblioteca universităţei este şi ea impozantă (fig. 28). In fig. 29 se vede Politecnica din Chicago.

Campus-ul din *Evanston,* la nord aproape de Chicago, este într'un ţinut aristocratic dezvoltat ca oraş-grădină (fig. 30).

www.dacoromanica.ro

Universitatea *Columbia* din New-York este acum cea mai celebră prin varietatea ei (fig. 31), deşi o-

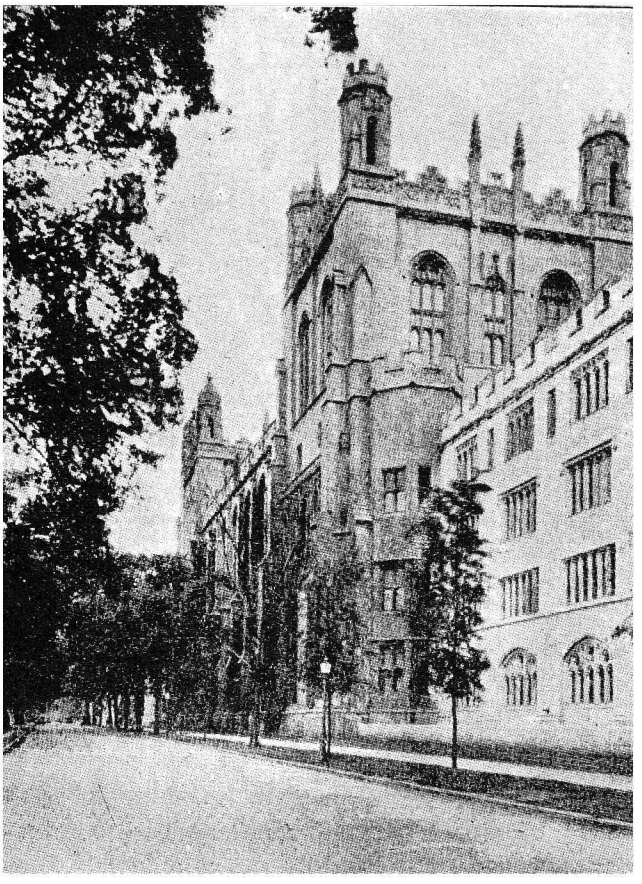

Fig. 28. Biblioteca Universităţei din Chicago

cupă numai 12 hectare. A fost clădită între 1892 şi 1902, costând cam 1,8 miliarde lei. Aceasta are cam

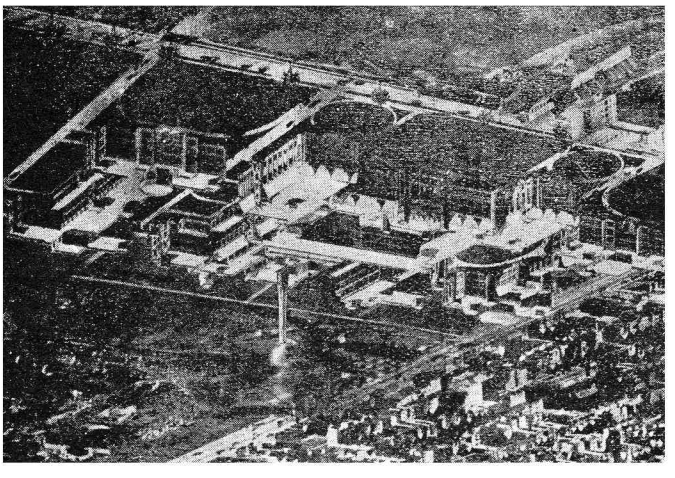

Fig. 29. Politecnica din Chicago

30.000 studenţi şi 3000 profesori şi un buget de 200 milioane lei anual.

Pe terenul strâmpt în care este acum înghesuită atâta omenire în clădiri cu multe etaje, mai sunt şi 2 biserici, basin de înnot, terenuri de tenis, de sporturi atletice, vre-o 6 restaurante, vre-o 12 căminuri studenţeşti, la maison francaise, casa italiană, ope-

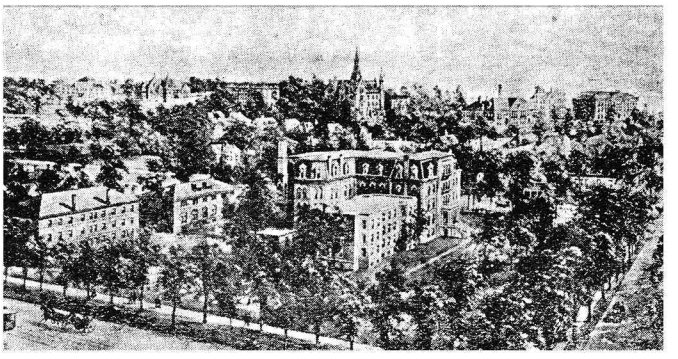

Fig. 30. Universitatea din Evanston

ră, 2 biblioteci, 2 teatre, şcoli medii, creşe de sugaci, etc. etc. Un stadium şi Yachting Club sunt de curând amenajate pe malul fluviului Hudson din apropiere.

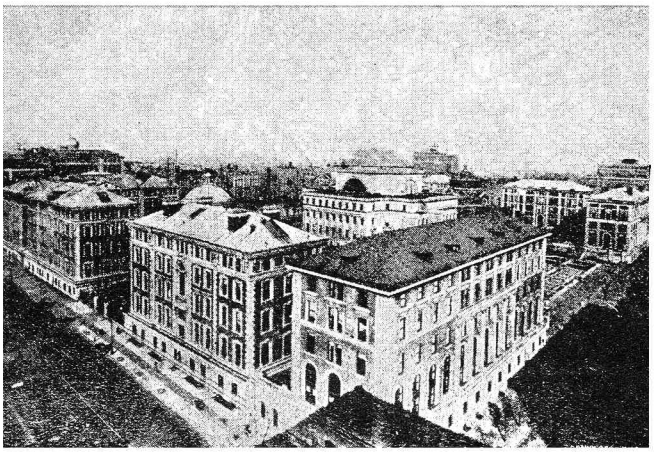

Fig. 31. Universitatea Columbia din New-York

In fig. 32 dăm vederea nouei *Universităţei din Rochester*, statul New-York (oraşul florilor) care a costat peste 1,5 miliarde lei.

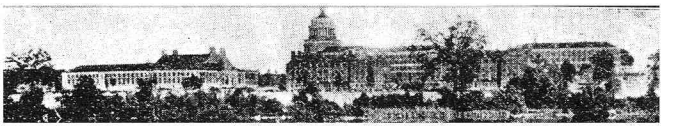

Fig. 32. Universitatea Rochester (N. Y.)

In fine, dăm în fig. 33 vederea campus-ului Universităţei din *Toronto* (Canada), cu clădiri distribuite într'un frumos parc (Queen's Park) în directă

www.dacoromanica.ro

continuitate cu acela al Parlamentului (fig. 34), în care sunt presărate la tot pasul tunuri din diverse

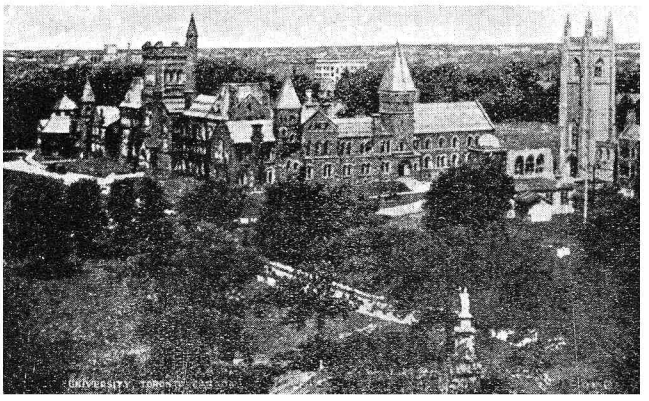

Fig. 33. Universitatea din Toronto (Canada)

epoci care să amintească studenţilor rolul lor de apărători ai ţărei.

Pentru urbanism şi învăţământ se fac sacrificii mari în America, necunoscute în Europa.

RESUME

URBANISME ET ENSEIGNEMENT SUPERIEUR EN AMERIQUE

par le Prof. C. SFINŢESCU

Les Etats-Unis sont organisés sur la base de la régularité et de l'uniformité en plan: Etats restangulaires, réseaux de chaussées rectangulaires, villes rectangulaires, rues formant des blocs rectangulaires. L'urbanisme américain n'a subi à l'origine l'influence de l'urbanisme européen que pour les noms de villes.

Cependant la ville de *Washington,* contruite sur les plans du Français *L'Enfant* qui, né à Paris en 1754 et mort en 1825, est enterré à *Arlingthon* auprès de Washington, fait exception. Quoique très critiqué au début, le plan de la ville de Washington est très heureux et cette ville est peut-être la seule grande ville des Etats-Unis qui soit vraiment belle.

C'est après 1857, lorsque furent exécutés le Parc Central de *New-York* et les parcs d'autres villes comme *Chicago, Boston, Kansus-City,* que fut inaugurée une politique des parcs. Mais après l'exposition Colombienne de 1893 à *Chicago,* des urbanistes tels qe *Burnham* et *Olmsted* conçurent des plans d'aménagement urbanistique des villes, d'après l'idée particulière des «centres civiques», dont la ville de *Denver* est le type.

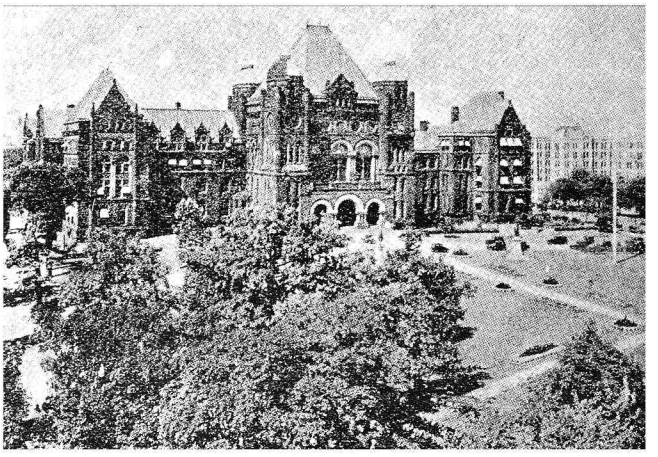

Fig. 34. Parlamentul din „Campus"-ul Universităţei din Toronto

Pendant la guerre, la «*Housing Corporation*» et d'autres ont éxécuté des villes entières et des séries d'habitations pour des milliards de francs français. En 1910 eut lieu la «*Conférence Nationale de l'Urbanisme*» et en 1917 a pris naissance l'«*Institut Urbanistique*» auquel est dû le mouvement en faveur de la division en zônes et de la dispersion des villes.

Les cités-jardins ont également fait leur apparition après la guerre mondiale à *Evanston* près de Chicago. On assiste actuellement en Amérique à un puissant mouvement urbanistique.

L'urbanisme est enseigné et propagé dans les *Universités* américaines qui se sont annéxé des grands terrains formant le «*Campus*».

On trouve des détails et des illustrations sur de nombreuses université telles que celles de *Harward* (Cambridge), *Illinois, Virginia, Carnegie* (Pittsburgh), *Pennsilvania* (Philadelphia), celles de *Chicago,* d'*Evanston* et de *Columbia* (New-York), de *Rochester,* de *Toronto* (Canada).

www.dacoromanica.ro

URBANISTICA GENERALA

de Prof. C. SFINȚESCU

CAP. VII

ESTETICA

30. Cunoștinți preliminarii.

Importata socială. Estetica urbana a format totdeauna în esentă *o artă socială,* chiar atunci când initiatorii și executorii erau câti-va potentati. Căci ei «înfrumusetau orașele» nu numai pentru satisfacerea simtului lor estetic, dar și pentru a stârni admiratia poporului, masselor. Conducătorii și-au dat totdeauna seamă că obtin mult mai rapide și puternice efecte asupra masselor cu anumite lucrări estetice, de cât cu lucrari de «pură utilitate». De când există omul, el a fost mai mult influentat de sentiment de cât de recea ratiune; și dintre sentimentele cele mai adânci și mai generalizate sunt acelea înrudite cu «frumosul». Putini sunt cei ce caută să înteleagă frumosul din «sublimul ratiunei», prin metafizică.

Epocile cele mai «considerate» în istorie sunt cele în care artele au ajuns la o desvoltare. Despotii, regii, împăratii, unii oameni de stat, au rămas iluștri în istorie când au ornat tara lor, locurile cu lucrări artistice. *Semiramida* este mai cunoscută omenirei prin grădinile suspendate, cu care a înzestrat *Babilonul,* de cât prin alte fapte prin care ar fi fericit poporul său; *Pericle* s'a înălțat în posteritate, dar a și fost atacat de vrășmașii săi pentru lucrările de artă cu care a înzestrat *Atena* (de la Partenon la Propilee); *Augustus* a realizat Roma artistică imaginată de *Caesar;* familia *Medicis* din Florenta și papii Farnesi (Paul III) și *Barberini* (Urban VIII), au rămas în lăudata amintire tot prin lucrările lăsate orașelor; iar *Ludovic al XIV* rămâne pentru totdeauna legat de *Versailles,* ca și *Napoleon* III de modernizarea *Parisului.*

Poate de aceia urbanisti, ca *Stübben,* au tras concluzia: «*Frumusetea orașelor este o condiție esentială pentru extetica lor*». Iar când urâtenia duce la disperare, reactiunea naște prin congrese de estetică urbană, ca cele de la 1909 de la *Washington,* și de la 1910 dela *Rochester* (S. U.). Căci cum poate fi mai direct și mai adânc cultivat și ridicat sentimentul civic, al demnitătei locuitorilor unui oraș, decât prin lucrări artistice urbane? Atenianul, Romanul, Parisianul, acum Chicagoanul, au fost sau sunt mândri de orașul lor, se simt mai solida i și sunt gata a face sacrificii în interesul comun, fiind-ca «frumosul urbanistic îi *socializează*».

Urbanistica este dar chemată să *democratizeze* frumosul se creieze «*arta pentru toti*». Prin urmare lucrarile de artă urbanistică să urmărească factorul «de interes general».

Guyau a explicat «*arta ca fenomen social*». Și în urbanism creatia frumosului cere *public* și *tecnică*: publicul sa înteleagă, să aprecieze și să încurajeze, sa apere lucrarea de artă urbanistică; tecnicianul sa cunoasca, «secretele» esteticei și să fie capabil a realiza o operă de artă.

Publicul trebuie format, educat pentru a înțelege «frumosul etern», deci cel adevărat. Fiecărui public i se servește «arta» pe care o pricepe și pe care o simte. Simtirea artistică este un factor esential în efectul artistic, dar înțelegerea contribuie și mai mult la rafinarea artei.

Tecnica este indispensabilă creatorului artistic, și ea conduce la formarea unui *styl,* tot așa de indispensabil cultivărei publicului ca și perfectionării artelor unei epoci. Stylul este chemat a sintetiza, a sublinia intelesul vietei din acea epocă. Stylul artistic al unei epoci este tot atât rezultatul unei «*gândiri sociale*», după cum o operă de artă «*socializează gândirea*» *(Lanson).*

In acest sens trebuie să considerăm și *estetica urbanistică.* Și atunci putem admite estetica urbanistică ca un rezultat numai al unei simtiri estetice urbanistice sau ca afirmare a unui *exoterism,* fără existenta vre-unei «doctrine inteligibile»?

Pentru aceste motive vom căuta mai jos să stabilim *doctrina artei urbanistice,* prin luminarea unor adevăruri permanente, valabile în toate imprejurarile sociale, cu toate că sunt încă multi artisti ce nu admit vre-o doctrină în artă.

Istoric. Preocuparea de a explica frumosul și chiar arta, sau de a stabili o tecnică a frumosului există din cele mai vechi timpuri. Antichitatea și evul mediu ne-au transmis câte-va reguli și proporții estetice cu «proprietăti divine» sau «magice», precum corpurile de o regularitate perfectă ale lui *Platon* (regulele pentagramei, emblemele pentagra-

www.dacoromanica.ro

mice). Ne-a transmis chiar tecnica unor styluri arhitectonice, prin exoterismul practicat, uneori până în zilele noastre, în asemenea materie.

In estetica urbană ideile au fost mai puţin clare de cât în estetica arhitectonică. De altfel şi creaţiunile estetice au fost mai puţin numeroase, iar împrejurările şi mediul înconjurător aşa de diferite, în cât prea puţini au încercat să deducă reguli estetice, căci majoritatea a considerat rezultatul mai totdeauna ca un efect al «inspiraţiei divine». Numai un *Vitruvius*, un *Da Vinci*, un *Brunellesco*, un *Silvio Ligorio*, un *Le Notre*, un marchiz *De Tourny*, au căutat explicaţii.

Ultimele secole, al XIX şi mai ales al XX, nu au lăsat neturburat nici acest colţ întunecos al creaţiei omeneşti, şi, mai întâi cei nemulţumiţi cu stratul de urăţenie pe care graba şi purul materialism le-au aşternut peste oraşele de pe tot globul, urbanişti precum *Camillo Sitte* la 1889, apoi alţii ca *R. Unwin*, *Lanchester*, *Benoit-Levy*, *Fischer*, *Genzmer*, *Rey*, *Le Corbusier*, etc., cu diverse şcoli urbanistice, au întreprins cercetări conduse cu metodă ştiinţifică spre a găsi cauzele pentru care, de pildă, anumite lucrări urbane din antichitate, evul mediu ori epoca renaşterei procură «emoţia estetică», pe când altele moderne «oroarea estetică». Fiecare dintre aceştia au găsit unele cauze şi au determinat câte-va reguli pentru estetica urbană, dar reguli cu câmp limitat, am putea zice pentru grupuri de cazuri particulare. Doctrina artei în urbanistică trebuie să găsească legi mai generale şi deci mai permanente, care să explice clar nu numai efectele estetice ale unor creaţiuni de artă urbană, dar să dea şi criterii sigure pentru obţinerea emoţiei estetice şi înţelegerea unei opere de artă.

Vom arăta la timp atât aportul în doctrina artei în urbanism a diferitor urbanişti, cât şi evoluţia concepţiei esteticei urbane în diferite epoci.

Este necesar însă, ca de la început să ne fixăm asupra înţelesului unor noţiuni de bază pe care le vom întrebuinţa mai des în dezvoltarea noastră, şi de aceia îmi iau permisiunea să rezum câte-va noţiuni generale de estetică.

Artă. estetică, styl, decoraţie, simbol. Desigur că de la început ne putem întreba: ce este arta? Despre ce este arta, în înţelesul estetic, s'au scris biblioteci, fără a se ajunge la o definiţie pentru toţi mulţumitoare. Sunt chiar foarte mulţi cari ironizează pe cei ce încearcă să definească şi mai ales să supună unor reguli arta. Ar fi să defineşti divinitatea, zic acei artişti, cari pretind opera lor ca nemijlocit fenomen divin. Facem aceste menţionări ca să arătăm că nu ar fi locul să insităm aici prea mult asupra esenţei şi asupra definiţiei artei. Totuşi este necesară o definiţie chiar imperfecta, fiind-că tot ceeace există, ce simţim, ori gândim, trebuie să aibă o definiţie. Nu putem avea cunoştinţe asupra noţiunilor nedefinite.

De aceia înclinăm a admite, pentru unele arte, în înţelesul estetic definiţia că «*arta este exprimarea formală a unei stări sufleteşti a unui temperament*». In înţelesul practic arta este «ştiinţa de a face ceva».

Trebuie aşa dar să facem distincţiune între artele frumoase şi artele folositoare, practice. Unii esteticiani caracterizează creaţia artistică tocmai prin inutilitatea ei, desigur inutilitatea practică. Nu putem admite artei o inutilitatea absolută. In antichitate expresia artă se confundă cu ocupaţiunile ştiinţifice liberale, cele mai presus de meserii, care formau îndeletnicirea sclavilor. De aceia se şi zicea: «ars longa vita brevis». In evul mediu înţelesul încă s'a mai lărgit şi s'a ajuns la «artele majore» (profesiunile) şi «artele minore» (meseriile). In acea epocă *Vignot* (1398) spunea «ars sine scientia nihil». In epoca modernă, însă, arta a rămas cu înţelesul estetic. Acolo unde încă n'a ajuns ştiinţa este, după unii, domeniul artei.

Cu alte cuvinte arta ar fi precursoarea ştiinţei spre adevăr, ar fi *intuiţia* clară şi spontană, ar fi simţire, deci este individualistă. Arta aşa dar ar tinde să perfecţioneze ştiinţa. Am putea defini arta şi «*exprimarea unei intuiţii*». (Croce).

In această definiţie generală intră parţial şi alte concepţii mai incomplete despre artă, ca a lui *Lethaby*: «frumos este să faci ceeace trebuie făcut» sau a lui *Ruskin*: «arta e perfecţia funcţională», ori aceia a lui *Gide*: «obţinerea maximului de efect cu minimul de mijloace»; intră şi concepţia lui *Sierks* «arta creiază valori eterne» şi «oglindeşte gândul de mâine».

Definiţa că «arta este exprimarea unei intuiţii» o justifică şi cercetările de *Estetică matematică*, expuse de *Birkoff* acum câţi-va ani la un congres în Florenţa.

Dacă creaţiunea artistică este cel mai uman dintre fenomene *(Nietzsche)* şi dacă orice fenomen este supus judecăţei, criticei artistului creator dar şi a publicului spectator, trebuie să existe şi criterii de judecată, deci o ştiinţă, o doctrină a artei. «*Estetica este doctrina artei*».

Ca orice disciplină estetica poate proceda pe cale metafizică, adică deductivă *(Kant, Hegel)* cercetând *natura creaţiunei* artistice; sau pe cale pozitivă, pur ştiinţifică, adică inductivă, după ce întrebuinţează şi deducţia, spre a determina *condiţiunile efectului* estetic *(Fechner)*. In estetica urbanisticei vom avea nevoie să întrebuinţăm ambele metode.

Estetica matematică aplică aceste metode ale esteticei la exemplul «*tăeturei de aur*». Cu estetica a

www.dacoromanica.ro

acestei proporţii s'a ocupat pe cale deductivă în deosebi *Zeising*, deşi încă din antichitate era cunoscută ea o «*proporţie divină*» (1/1,6180.. laturea pentagonului regulat în raport cu cercul circumscris, sau aproximativ 5/8). El a conchis că tăetura de aur trebuie să fie frumoasă fiindcă realizează în acelaş timp finitul şi infinitul, cunoscutul cu necunoscutul, realul şi idealul în devenire, (concepţie metafizică). In adevăr «tăetura de aur» reprezintă diviziunea unei drepte finite, în medie şi extremă raţie, care se poate imagina şi prin o fracţie continuă cu o serie având un număr infinit de termeni. *Fechner* a procedat însă la stabilirea proprietăţei estetice pe cale inductivă şi experimentală. El a supus aprecierei estetice unui foarte mare număr de persoane, diferite dreptunghiuri de aceiaş suprafaţă, încă cu laturile în proporţii variabile. A constatat astfel că, cu cât acele forme se apropiau de proporţia «tăeturei de aur», adică $\frac{a+b}{a} = \frac{a}{b}$ cu atât erau mai preferite.

Moessel a demonstrat că stylurile egiptean, grec şi gotic (numite şi stiluri mediteraniane) sunt bazate pe o geometrie a numerilor, cu origina tot în «tăetura de aur», «proporţia divină», o adevărată repetare a unei analogii, care este în strânsă legătură cu şirul lui *Fibonacci*. Proporţia, în genere, care nu este de cât o *repetare* a unei analogii a unei omotetii, deci cu măsură comună, dă naştere la *ritmul vizual*, din care cel mai simplu este *simetria*. De aceia proporţia, simetria, ritmul, fac parte din arsenalul tecnicei *artelor plastice*.

Suntem dar actualmente la începuul unei «estetici experimentale» dar care totuşi face dovada că poate exista o doctrină a artei care cuprinde în ea şi *tecnica artei*, asupra căreia vom reveni.

Tecnica perfecţionată a artei formează *stylul*, după cum metoda, este tecnica ştiinţei. Stylul poate fi al unui artist sau al unei epoci, ultimul ca o emanaţie a unei stări sociale. Stylul poate da caracter de artă chiar unei creaţiuni utilitare. El mai este definit şi ca «*superfluul, peste utilitar, care dă formă artistică creaţiunei*». Stylul se adresează fantaziei, sentimentului. Este altceva decât «forma industrială», care are numai scop utilitar şi ia naştere numai prin reflecţie intelectuală. Stylul deci poate să accentueze sau să modifice forma utilitară, sau chiar să adaoge accesorii acelei forme, devenind *decoraţie*.

La styl se ajunge prin căutarea, pe cale *cathartică*, adică de purificare a înfăţişărei operei, a unor forme plăcute *(hedonistice)*. In artele plastice *eurytmia*, adică armonia liniilor (precum aceia creiată de omotetie, cum am văzut) procură formele plăcute, din cauza periodicităţei *uşor percepute* de spectator. *Tiersch* a arătat de pildă, că o foarte plăcută armonie rezultă din repetarea figurei principale a operei în subdiviziunile acelei opere. In tecnica hedontistică a artei intră şi o altă regulă stabilită de acelaş, anume «*plăcerea rezultă din facilitatea acţiunei organice a spectatorului*», regulă căreia *Borislavievici*, i-a zis «legea celei mai mici acţiuni». De aici şi corolarul că «plăcerea o găsim în tot ce este conform naturei noastre».

In orice creaţiune artistică, tecnica dă formă, înfăţişează intuiţia prin anumite *mijloace de exprimare*. După aceste mijloace de exprimare se face şi clasificarea artelor. O artă nu poate exista fără mijloace de exprimare, de înfăţişare, proprii. Mijloacele pentru o exprimare mai accentuată pot fi uneori simplificate, reduse la *simboluri*, cum se întâmplă în arta modernă. Simbolurile în artă exprimă cu totul altceva de cât semnificaţia lor proprie şi imediată. Căci «*orice artă consistă în a suggera*», în a stârni imagini.

Poezia suggerează prin cuvinte, cu tecnica rimei; pictura prin coloare (materialul), cu tecnica luminei; sculptura prin forme (materiale), cu tecnica direcţiei; muzica prin tonuri (sunete) prin tecnica măsurei; cinematograful prin lumină cu tecnica mişcărei; arhitectura are massa materialelor, cu tecnica liniilor.

Dacă urbanistica are şi un cuprins pur artistic trebuie să aibă mijloace de înfăţişare proprii. Care sunt acele mijloace ale urbanisticei ? Sunt «*spaţiul liber*» cu tecnica «*încadrărei*» prin clădiri, peisagiu şi circulaţie.

Clasificarea artelor. In afară de vechea clasificare medievală, de arte majore şi arte minore, clasificarea se *face* actualmente în filosofia criticei artei, urmând atribuţiile proeminente ale mijloacelor de exprimare. *Neumann* clasifică deci astfel artele : *artele plastice* în care mijloacele de exprimare sunt materialele; *arta poetică*, în care mijlocul de exprimare este cuvântul; *arta muzicală*, care se exprimă prin sunete; *artele de mişcare*, precum cinematograful, mimica, coreografia.

Unele arte sunt *complexe* fiind-că întrebuinţează în acelaş timp mai multe mijloace de exprimare, precum *arta dramatică*, care uzează de cuvânt (arta poetică) şi de mişcare (arta mimică şi chiar coreografică).

Tot ca o artă complexă apare evident şi *estetica urbanistică*, fiind-că întrebuinţează ca mijloace de exprimare *spaţiul liber* (paysagiul) dar şi de *cadre* formate din massele şi liniile lucrărilor de artă arhitecturală şi chiar de formele sculpturale. De aceia în Statele Unite «Urbanistica» s'a predat la început şi încă se mai predă în unele şcoli, pe lângă cursurile de arhitectură paysagistă. In orice caz, estetica urbanistică urmează a fi clasată printre *artele complexe plastice*.

www.dacoromanica.ro

P. Léger, într'un cadru mai special, merge mai departe cu clasificarea artelor care întrebuinţează materialele ca mijloace de înfăţişare şi anume: în *arte plastice* şi *arte industriale (aplicate)*. Primele nu au caracter utilitar, pe când la secundele, acest caracter predomină. Cu alte cuvinte artele industriale au un caracter domestic, peste care se suprapune inutilitatea artei plastice. *Léger* aşează între artele industriale şi arhitectura. Tot aici ar intra deci şi estetica urbanistică.

Am văzut în treacăt care este caracterul decorativnei. Acum putem preciza ce este *arta decorativă:* este aplicarea unor arte plastice pe o artă industrială.

Esteticul. urâtul estetic, inesteticul (antiesteticul), anesteticul şi pseudo-esteticul. Frumosul în vorbirea curentă are un înţeles foarte larg, nuanţe foarte variate. Nu orice frumos este «frumos artistic», *specific* estetic. Chiar frumosul specific estetic are multe nuanţe de apreciere: frumos, sublim, tragic, comic, după calităţile lui, consderate, *cantiitativ* şi *intensiv*.

Am văzut că frumosul artistic trebuie să exprime o intuiţie, să suggereze. Frumosul artistic este dar deosebit de ceace se înţelege curent prin frumosul natural, numit şi pseudo-estetic. Şi este aşa de deosebit, încât urăţeniile unanim recunoscute din natură, transpuse în artă, pot deveni estetice. *Kant* a caracterizat artele tocmai prin această «facultate de a putea transforma creaţiunile cele mai urâte sau mai odioase ale naturei, în frumuseţi estetice». Un discipol al lui *Hegel*, asume *Rosenkranz* a studiat în deosebi *urâtul estetic. Urâţenia naturală* este elementul pozitiv al frumuseţei artistice.

Reproducerea fidelă a frumosului natural dă naştere la *anestetic. Nietzsche* a zis: «natura fără styl nu este artă».

Frumuseţea naturală comportă o completă şi armonioasă dezvoltare a tuturor facultăţilor organice şi morale a creaţiei naturei, care revelează deci caracterele dominatoare ale speţei. Spectatorul lipsit de fantezie, fără sensibilitate, nu poate percepe frumosul estetic, ci numai pe cel natural, «*pseudoesteticul*».

«*Sentimentul naturei*», scos în relief de *Rousseau*, nu este numai de cât acelaş cu «sentimentul frumuseţei naturei». Nu trebuie să se poată spune de un artist: «Pour maitre dans sont art il n'eut que la Nature». Căci natura, zice *Croce*, e stupidă în comparaţie cu arta şi e mută dacă omul nu o face să vorbească. *Lalo* adaogă: «este o adevărată infirmitate intelectuală să nu poţi simţi de cât frumuseţea naturală» (pseudoesticul).

In estetica urbanistică, ca şi în arhitectură, estetica urâtului nu poate fi admisă de cât sub aspectul *pitorescului*, de care ne vom ocupa. Urâtul, când nu e pitoresc, în urbanistică devine inestetic (antiestetic). Pseudo-esteticul va fi adeseori păstrat, fiind-că urbanismul nu are, după cum am văzut, să îndeplinească numai un rol artistic, ci şi alte roluri, poate mai importante, din punct de vedere social, pentru progresul vieţei umane, iar acele roluri sunt adeseori în concordanţă cu pseudo-esteticul.

Sinteza-artistică lucrează în interesul psihologiei plăcerei şi al judecăţei estetice. O impresie estetică născută de o operă de artă poate fi datorită, după *Fechner*, fie unor *factori directi* (coloare, formă — în genere date obiective), fie unor *factori asociativi* (reprezentări cari se asociază privirei, rezultate ale activităţei gândirei). De unde decurge că o primă condiţie a operei de artă este aceia de a fi formulată *clar*, fără contradicţie, cu cât mai puţine mijloace, spre a fi *înţeleasă în total şi unitar*. Sinteza artistică trebuie să aibă deci un element *predominant*, căci pluralitatea elementelor, fără gradaţie, provoacă confuzie. La *artele plastice* de pildă, înţelegerea operei se face pe cale *vizuală*, deci opera trebuie guvernată de *condiţiile percepţiei vizuale;* pe când în *muzică* condiţiile vor fi acele ale *percepţiei acustice*.

Percepţia vizuală, după *Léger*, poate da impresie estetică prin o acţiune *sensorială* (factorii directi ai lui *Fechner)*, prin o acţiune *sentimentală* (prin raport cu forţa imaginată prin o insimţire), sau *intelectuală* (judecarea raportului cu utilitatea adică factorii asociativi), ultimele acţiuni intrând în categoria factorilor associativi, susmenţionaţi.

31. Doctrina artei urbanistice

Stylul urbanistic. In estetica urbană vom căuta să determinăm dacă la creaţiunile de artă urbană contribuie numai «intuiţia artistică» în sens metafizic sau dacă în bună parte poate fi şi rezultatul unor cunoştinţi de tecnică, bazate pe cercetări de psichologie aplicată. In ce măsură estetica urbanistică se poate sprijini pe fiecare din aceşti factori?

Arta în urbanistică exprimă ca şi celelalte arte, prin temperamentul artistului, o stare sufletească individuală sau o stare socială a epocei. In primul caz avem o creaţiune urbanistică de *interes artistic local* în oraş, iar în al doilea creaţiunea nu mai este o intuiţie individuală, ci devine pe nesimţite *styl urbanistic*, care este de *interes estetic general*.

Să lămurim mai de aproape această distincţiune în estetica urbană. Intuiţia estetică spontană, pe cale cathartică se purifică şi devine din ce în ce mai clară. Prin repetare se fixează şi poate da naştere uneori la styl. Când a ajuns styl, fenomenul este deja socializat, democratizat.

Creaţia estetică urbanistică din prima fază, când intuiţia socială a artistului a rămas încă, să zicem

www.dacoromanica.ro

aristocratică, ca exemplar prim şi poate unic, ea este de interes local urbanistic. Atunci materialul, ca mijloc de exprimare, prezintă condiţii speciale estetice, dar mai ales tecnica este individuală. Astfel s'a prezentat la început *Piaţa Capitolului* din Roma (fig. 83 şi 84), amenajată cu o scară superbă adaptată terenului, de către *Michel Angelo* în timpul papilor *Paul III* şi *Piu IV*. Tot după desenurile lui Michel Angelo au fost construite şi cele trei palate ce încadrează acea piată, cum şi piedestalul statuei lui *Marcu Aureliu* (1548) din mijlocul pieţei. Intuiţia artistică exprimată aci prin ordine şi monumentalitate era unică, a profitat de cadrul natural al denivelărei, dar nu forma încă un styl în oraş. Era apreciată lucrarea numai de o minoritate, care o înţelegea. Cu timpul acest model a format tecnică, dar la începutul sec. XVII îl găsim deplin evoluat şi devenit styl baroc, cu *Bernini*, care a schiţat dar a şi inspirat, pe lângă multe alte lucrări, şi amenajarea Pieţei *Scala di Spagna* (fig. 99 şi 100), cu scara cea mai mare şi mai elegantă din Roma, terminată abia la 1725. In două secole scurse, lucrările de artă urbanistică din Roma, au ajuns să înfăţişeze «o stare socială», au stylizat oraşul, au format «*Roma renaşterei*» cu styl urbanistic propriu. Acest styl e caracterizat prin o sporire a spaţiului public liber cu încadrări eurytmice, adică prin o mai mare largheţă în mijlocul de exprimare al artei urbanistice, care este spaţiul liber, cum şi prin tecnica încadrărei eurytmice prin o arhitectură predominantă.

Această distincţiune făcută asupra creaţiunilor de artă urbanistică, putem enumera câte-va *styluri urbanistice*, cari au caracterizat epocile sociale mai importante şi anume: 1) *stylul despotic* (de apărare), din antichitate şi apoi din evul mediu, când se căuta dezvoltarea cetăţei pe culmi predominante (akropolis), uşor de apărat şi de întă4rit cu ziduri (fig. 12, 14); 2) *stylul colonial*, din timpul de expansiune a statelor, pentru noile aşezări dezvoltate regulat, după planuri concepute cu o anumită tecnică, cu spaţii libere de forme regulate şi cu încadrări uniforme, precum cele din epoca greacă (fig. 17, 18) sau cele din epoca romană (fig. 21, 32) sau din epoca renaşterei (fig. 71, 72, 73, 93, 94); 3) *stylul medieval (feodal)* când oraşele s'au dezvoltat concentrat, dar neregulat, înconjurate de ziduri, dar totuşi cu spaţii libere utilitare, precum pieţele de adunare pentru apărare sau pieţele pentru procesiuni religioase (fig. 41, 55); 4) *stylul renaşterei şi barocului (seniorial)*, când conştiinţa socială a devenit ordonată, şi a căutat armonia şi spaţiul liber (artistice) fig. 75, 82, 95, 118; 5) *stylul modern capitalist* în timpul de expansiune rapidă, şi uniformizată pentru rentabilitate, oraşul luând o dezvoltare fie în plan, fie în înălţime, dar fără plan unitar şi desfiinţând spaţiul liber, (fig. 119, 125, 127); 6) stylul *oraş-grădină* (al micei burghezii) în care spaţiul liber devine adevăratul mijloc de reprezentare artistică cu încadrări prin clădiri familiale şi respectând frumuseţile naturale (fig. 144, 145, 146, 150); 7) stylul *supra înălţat* (în curs de formaţiune în unele ţări), fie corespunzând unui regim social concentrat capitalist, sau unuia socialist accentuat, ca în fig. 155, 156, 163, 167.

Din această clasificare a stylurilor urbanistice rezultă: a) aspectul, înfăţişarea oraşelor corespunde stărei sociale ale unei epoci; b) varietatea în înfăţişare este manifestată prin tecnica întrebuinţărei materialului urbanistic, adică a spaţiului liber (terenul) şi a cadrului (spaţiul clădit ori paysagiul) în raport şi cu circulaţia.

Mijloacele de exprimare ale artei urbanistice. Am văzut că arta urbanistică este o artă complexă, fiindcă întrebuinţează şi mijloace de înfăţişare proprii (spaţiul liber) dar şi alte arte (arhitectura, sculptura şi arta decorativă) în tecnica de încadrare şi decorare a spaţiului liber. Trebuie dar să analizăm din punct de vedere estetic atât mijloacele proprii de exprimare care intră în arta urbanistică, cât şi tecnica întrebuinţărei celorlalte arte ajutătoare în arta urbanistică.

Spaţiul liber poate fi ceeace numim *paysagiul natural* sau numai *terenul adaptat*. Paysagiul natural nu poate fi urât, deci inestetic; dar poate fi, cum vom vedea, pitoresc. Paysagiul natural poate deveni inestetic (urât) prin lucrări antiestetice *(Rey)*, adică din acele ce-i distrug calităţile pseudo-estetice.

Cum dar paysagiul natural poate deveni în urbanistică cu o acţiune estetică? Când trebuie obţinută o astfel de acţiune şi prin ce mijloace?

Acestea formează obiective puţin lămurite în urbanistică, ba uneori au fost chiar greşit rezolvate.

Cu toate că urbanistul francez *Jaussely* a scris: «nu există arhitectură care să poată înlocui vederea unui paysagiu frumos, a mărei sau a muntelui» acestea nu înseamnă că paysagiul natural trebuie lăsat în lucrările de artă urbanistică să acţioneze în felul ce am numit pseudo-estetic.

Natura poate apărea frumoasă prin senzaţiile de coloare şi forme variate ce impresionează spectatorul, sau prin acţiunea sentimentală a pitorescului, sau prin ideile de utilitate la care în unele cazuri dă naştere. Astfel de aptitudini ale paysagiului natural devin acţiuni estetice a paysagiului pe una sau pe toate aceste căi penru a suggestiona o anumită imagine.

In consecinţă artistul urbanist trebuie să intervie şi la utilizarea paysagiului natural ca spaţiu liber, mijloc de înfăţişare al artei urbanistice, să caute a accentua clar una din acţiunile estetice ale paysagiului: senzorială, sentimentală sau intelectuală. Şi

www.dacoromanica.ro

atunci marea, muntele sau paysagiul frumos, la care s'a referit *Jaussely*, nu pot fi accentuate estetic în urbanistică, decât prin lucrări de *armonie* (de rezonanţă) sau de *contrast* la formarea cadrului urbanistic.

Spaţiul liber, chiar când nu este paysagiu natural, poate acţiona estetic prin o technică a cadrului urbanistic, astfel ca pe cale sensorială, sentimentală sau intelectuală să suggestioneze intuiţia artistului.

Cum nu poate exista artă adevărată numai cu mijloc de exprimare fără tecnică (de pildă muzica artistică, numai din tonuri fără o măsură) evident că nici arta urbanistică nu poate fi numai cu spaţii libere fără o tecnică a cadrului. Conchidem că cel mai important obiect de studiat în estetica urbanistică este *cadrul*. Deci trebuie în prealabil să studiem cadrul din punct de vedere estetic.

Studiul cadrului. Am mai arătat că arta urbanistică este o artă plastică complexă, având o bază industrială (domestică) peste care se suprapun diferite alte arte, fie industriale (arhitectura), fie plastice (sculptura). Acestea devin astfel arte decorative ale urbanisticei, toate acţionând estetic pe *cale vizuală*. Nu este locul să studiem aici valoarea sau modul de a obţine o contribuţie estetică la cadrul urbanistic a fiecăreia din aceste arte. Vom presupune în cele ce vor uma că, participarea celorlalte arte plastice, fiecare luată izolat, la formarea cadrului este realizată în mod artistic. Chestiunea ce ne-o punem este: *ce condiţii trebuie să îndeplinească acel cadru ca efectul estetic urbanistic să fie cât mai accentuat?*

Pentru aceasta revenim la modul de *acţiune estetică a exprimărei vizuale:* sensorial, sentimental, intelectual.

Acţiunea sensorială a cadrului este ca să imprime spaţiului liber *formă* şi să-i dea *coloare* ca să suggestioneze. Aşa dar urmează să studiem formele estetice şi colorile estetice ale cadrului.

Prin formele estetice ale cadrului vom înţelege *linii, suprafeţe, volume* estetice. Această acţiune sensorială creaţiunei urbanistice obţinută prin o tecnică a cadrului, urmează aproape aceleaşi reguli de estetică ca ale arhitecturei, care în majoritatea cazurilor formează cadrul urbanistic. De aceia vorbind de estetica urbanistică *Lanchester* a declarat că-i este tot aşa de dificil să traseze limita între urbanism şi arhitectură, ca şi între arhitectură şi sculptură. Această dificultate nu provine de cât din modul incomplet cum s'a privit până acum estetica urbanistică, de oarece, după cum vedem până aci, identitatea între normele esteticei urbanistice şi ale celei arhitecturale apare numai într'unul din compartimente.

Care este tecnica esteticei liniei? Aici estetica experimentală a lui *Fechner* este mai puţin combătută de *Lalo* [1]) care totuşi cu drept cuvânt recunoaşte arbitrarul ce domneşte în alegerea liniei frumoase într'o creaţie estetică, de natură foarte complexă. *Winkelmann* s'a pronunţat pentru elipsă ca linie a frumuseţei; un pictor, *Hogarth*, alegea una sinuoasă insuficient precizată; *Herder* recunoaşte un număr infinit de linii frumoase, cuprinse între linia dreaptă şi circonferinţă; *Mengs* asigură, pentru raţiuni misterioase, că linia curbă este cea mai perfectă; *Hutscheson* că exagonul e superior pentagonului, acesta patratului şi ultimul triunghiului. Mai «plastic» este *Delacroix* căci declară: sunt linii monstruoase ca cea dreaptă, serpentina regulată şi mai ales două paralele. Aş întreba pe d. *Le Corbusier* ce răspunde faţă de părerea ce a exprimat că «linia sinuoasă este a măgarului şi numai cea dreaptă a omului»? *Ruskin* în a sa lucrare «Şapte lămpi ale Arhitecturei» se pronunţă pentru pătrat în ansambluri, dar dreptunghiurile alungite sunt recomandabile pentru subdiviziunile monumentelor. El nu admite symetria scumpă celor din antichitate şi «copiştilor» lor moderni dar slăveşte dissymetria formelor, familiară în stylul gotic.

In astfel de condiţii, care să fie orientarea noastră? Nici o linie nu este estetică sau antiestetică, ci modul de utilizare a ei. Acel mod de utilizare, deci tecnica liniei ,spre a da un efect estetic sensorial trebuie să îndeplinească condiţia *facilităţei de percepere* (claritatea), să corespundă *naturei spectatorului*, să închidă suprafaţa care să nască «*insimţiri*» prin factorii asociativi născuţi din activitatea gândirei.

De aici tragem concluzia, de exemplu că linia curbă este mai estetică atunci când e concavă, de cât cea convexă sau cea dreaptă, atunci când dă posibilitatea unui câmp vizual mai mare pentru observarea fronturilor clădirilor ori a circulaţiei pe o stradă, sau dacă uşurează efortul mecanic (linii curbe pe terenuri accidentate), sau corespunde naturei unui popor (în orient, unde timpul şi claritatea nu sunt apreciate), etc. Intrebuinţarea liniilor curbe cere multă sensibilitate şi rafinament artistic, mai ales atunci când linia curbă este alăturată liniei drepte. Arabii au fost artiştii liniilor curbe simetrice, combinate cu liniile drepte; şi apoi târziu, occidentul Europei în secolul XVIII a excelat prin asimetria liniei curbe, care reprezintă graţiozitatea, eleganţa.

Din contră, linia dreaptă este estetică dacă voim să exprimăm voinţa dârză, ce corespunde naturei popoarelor occidentale; sau dacă se aplică pe teren şes, la o circulaţie rapidă, fiindcă insimţirea, prin factorii asociativi, cere astfel de soluţiuni. Cu toate acestea aproape constant majestatea decorativă pre-

1) *Ch. Lalo: „Introduction à l'Estetique".*

www.dacoromanica.ro

feră în urbanism linia dreaptă. Exemplu oferă perspectiva de apă şi verdeaţă din *Versailles* (fig. 307).

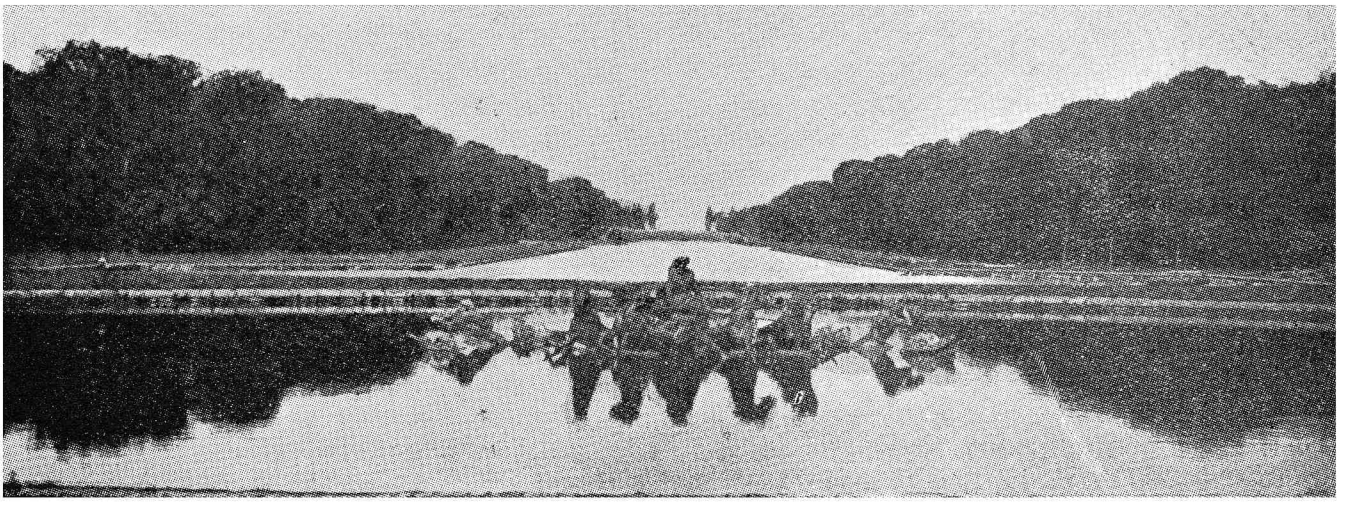

Fig. 307. Perspectivă de apă şi verdeaţă la Versailles.

Aceste observaţiuni nu împiedică să fie creiate opere de artă char dacă o formă de linie ar fi întrebuinţată în contradicţie cu criteriile de mai sus. Ceeace se întâmplă numai atunci când artistul îşi arată clar voinţa sa pentru a suggestiona o anumită imagine de styl. Iată de exemplu linia dreaptă a scărei, dusă în pieptul coastei până în faţada clădirei ce este *Villa d'Este din Tivoli*. Această linie calcă principiile sus arătate. Şi tocmai prin acest fapt suntem în faţa unei opere de artă, fiindcă scara dreaptă face aici parte dintr'un ansamblu de linii drepte şi planuri cari sunt aliniamentele pereţilor de verdeaţă, liniile drepte ale clădirei, liniile drepte ale structurei în plan a ansamblului, urmând un styl, acela al renaşterei. Aceasta este o capo d'operă a lui *Silvio Ligorio* (fig. 75 şi 76). Dar aici linia dreaptă are multiple funcţiuni: serveşte şi pentru a creia o perspectivă unui fond arhitectural, serveşte a utiliza efectul decorativ al scărilor, mai serveşte a *accentua*, în modul cel mai eficace, o diferenţă de nivel înadins aleasă pentru ca să *predomine* villa şi să impresioneze mai puternic căderile de apă colectate acolo. Un efect analog s'a căutate la cascadele de la *Wilhelmshöhe* de lângă *Kassel* (fig. 308).

Dar afară de linia dreaptă sau curbă regulată, foarte deseori poate fi întrebuinţată artistic linia cu totul neregulată, până la *tremurare*. Această linie este indispensabilă în *pitoresc*, pentru exprimarea slăbiciunei, vechimei, degradărei, deci pentru o acţiune estetică cu caracter sentimental predominant. Deci mai puţin sensorial. Un exemplu îl găsim în fig. 309, care reprezintă un drum de picior amenajat în pădurea *Băneasa* a municipiului *Bucureşti*.

Efecte estetice variate, putem obţine şi în urbanistică, mai ales prin *grupări de linii*, mai des paralele, alteori divergente sau chiar convergente, de diferite forme. Această tecnică de estetică se întrebuinţează mai ales la diferite aliniamente de străzi, la continuitatea înălţimilor construcţiilor formând cadru, sau la liniile orizontale ale construcţiilor ori arborilor, la amenajarea decoraţiilor paysagiste din urbanism.

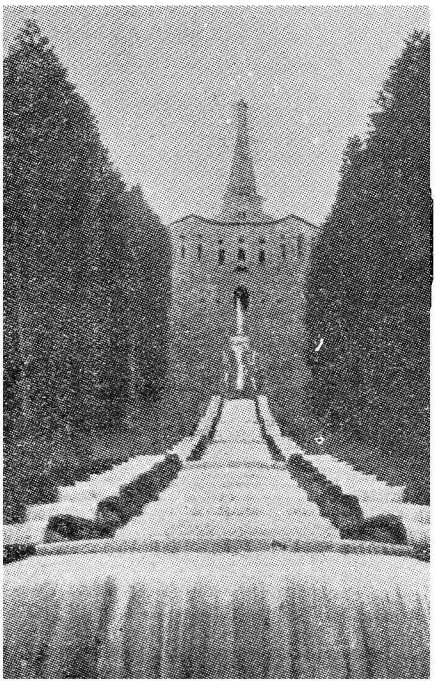

Fig. 308. Cascadele din Wilhelmshöhe de lângă Kassel.

Prin linii paralele se obţin forme regulate şi simple; se obţine efectul de majestate şi putere; se obţine hedonistica eurytmiei. In fig. 103, care reprezintă Palatul şi Parcul *Versailles* înspre oraşul cu acelaş nume, liniile paralele predomină. In aceiaş

www.dacoromanica.ro

figură observăm în fund şi divergenţa celor trei artere care, traversând o piaţă, lasă liberă perspectiva cadrului arhitectural format de Palat.

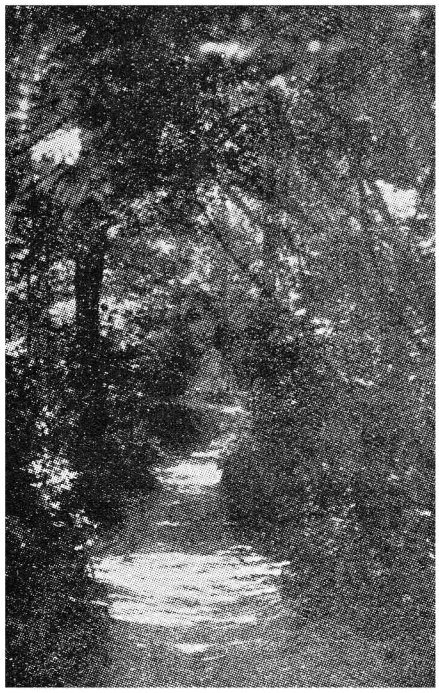

Fig. 309. Potecă prin pădurea Băneasa (Bucureşti)

Oportunitatea estetică a liniilor divergente în urbanistică pentru perspectiva cadrului apare şi mai evident în concepţia *Pieţei Sf. Petru* din Roma. Acolo s'a creiat, de *Bernini, Piazza Obliqua* de 169× 142 m. (fig. 98) prin colonade pentru sporirea optică a distanţei până la faţadă şi la splendida cupolă a lui *Michel Angelo,* soluţie imitând pe cea dată de Michel Angelo la *Piaţa Capitoliului* (fig. 84), inspirată şi aceia, la rându-i, desigur de Piaţa *Sf. Marcu* din Veneţia, executată cu câteva secole înainte cu laturile lungi divergente spre a înbunătăţi perspectiva Bis. Sf. Marcu şi a Campanillei (fig. 86 şi 310); şi poate, imitând o soluţie şi mai veche, din

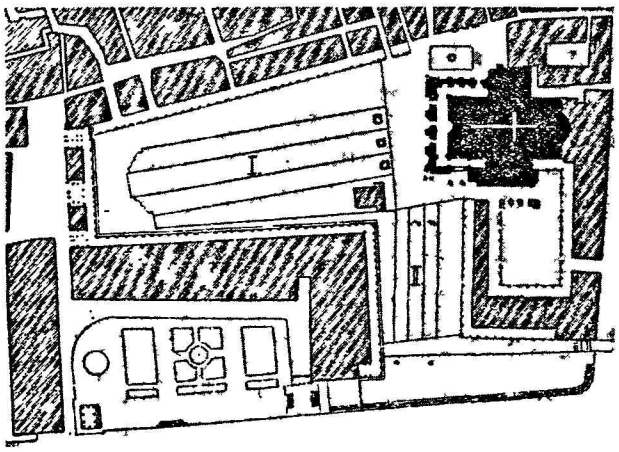

Fig. 310. Linii divergente în Piezza San Marco din Veneţia.

Forum Romanum, care avea laturile lungi asemenea divergente, privind dinspre *Templum Divi Iulii* spre *Tabularium* (fig. 311).

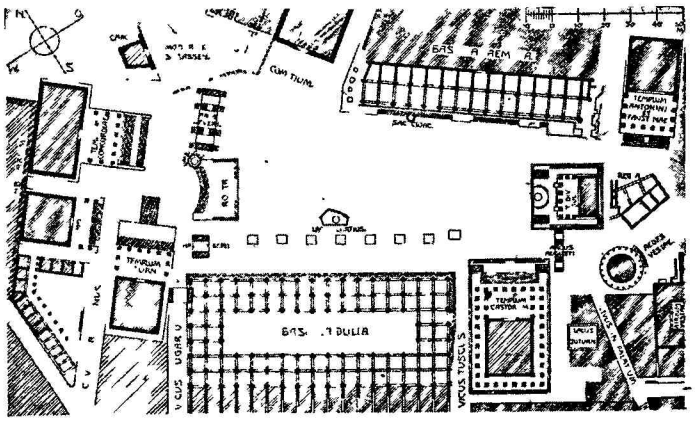

Fig. 311. Linii divergente în Forum Romanum.

Liniile convergente sunt utilizate adesea la silueta acoperişurilor, în deosebi la stylul ogival. Astfel de linii pot da naştere la forme hedonistice în lucrări izolate sau acolo unde neregularitatea, poate alterna cu regularitatea, dar în special unde nu căutăm o mişcare rytmică.

Efectul estetic al liniilor îl obţinem nu numai cu acelea ale clădirilor, dar şi cu liniile coroanelor arborilor, al elementelor străzilor (bordure, potouri, partere de verdeaţă, sau flori, etc.). Acest lucru s'a cunoscut foarte bine din secolele trecute şi de aceia atâtea creaţiuni de artă urbană au utilizat astfel de mijloace, precum: la piscina dela *Villa d'Este* (fig. 312), la *Versailles,* la *Nancy* (fig. 107), la

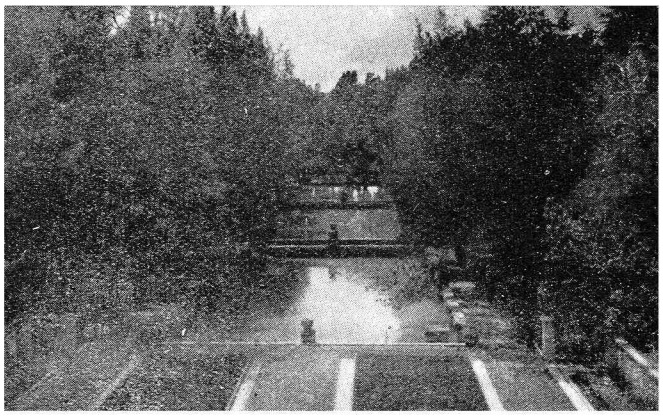

Fig. 312. Aliniamente paralele la Villa d'Este

Schönbrunn de lângă *Viena* (fig. 313). In parcuri sau pe străzi arborii au fost forţaţi să formeze linii şi pereţi paraleli urmărind ansamblul general, suggestiunea artistului.

Un exemplu de majestate al liniilor paralele şi drepte îl avem la *Palatul Luvru* din *Paris,* începând cu fronturile şi cornişele clădirilor, până la

www.dacoromanica.ro

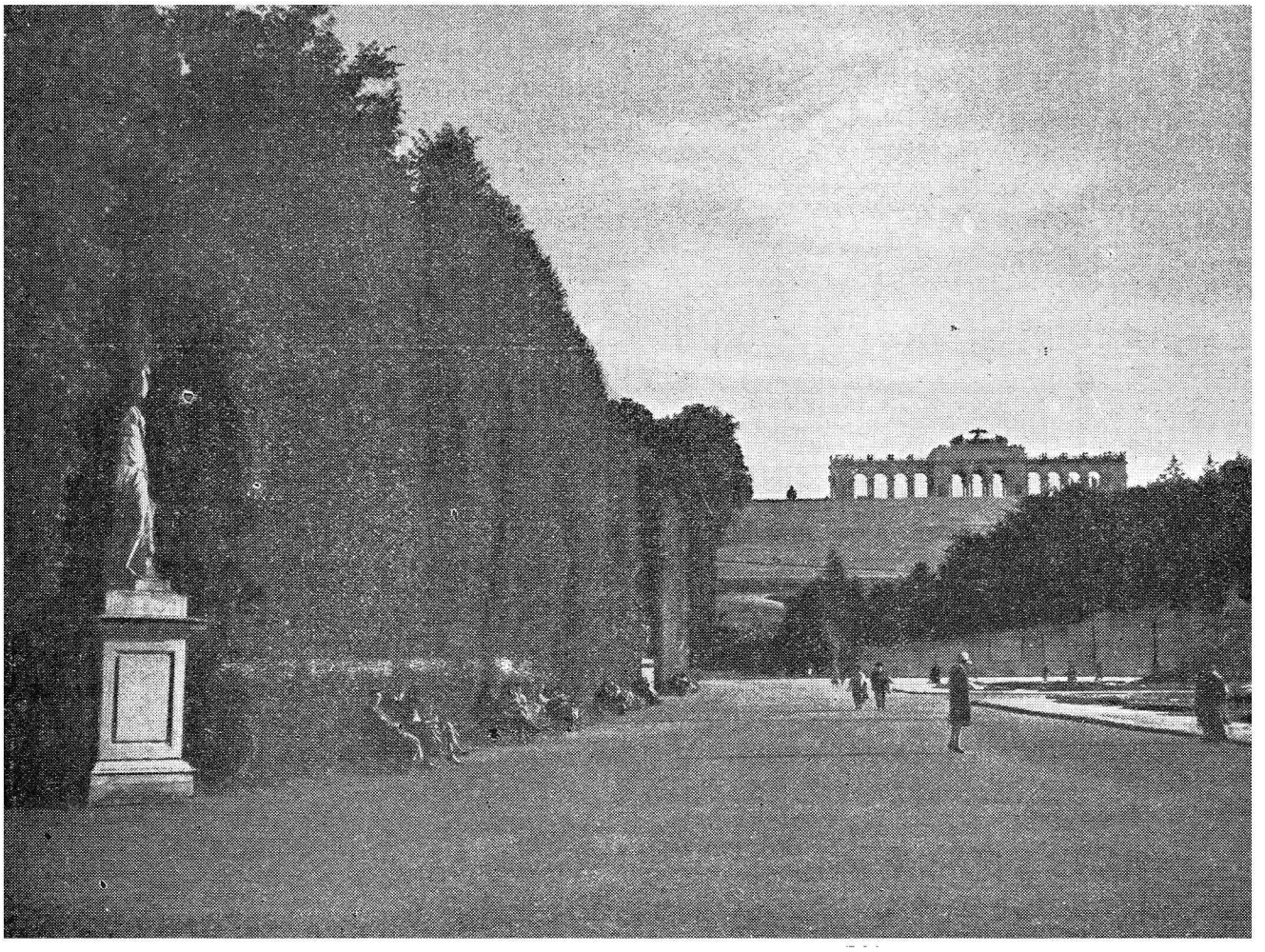

Fig. 313. Parcul Schönbrunn (Viena)

platbandele de flori şi verdeaţă ale grădinei trasate de *Le Notre* (fig. 314).

Estetica liniilor are importanţă cu deosebire în artele decorative şi deci şi în estetica urbanistică.

Liniile prin întretăierea lor dau naştere la suprafeţe, cu anumite forme şi reliefuri.

Care este tecnica de estetică a suprafeţelor? Desigur că, suprafeţele dând naştere la forme şi la reliefuri, estetica sensorială a suprafeţei trebuie examinată din aceste două puncte de vedere.

Ca formă, am văzut că suprafeţele regulat geometrice, care sunt cele mai simple, deci mai uşor de perceput, mai clare, pot acţiona mai intens simţurile noastre şi deci pot suggestiona mai puternic. Plecând de la aceste criterii, arta modernă întrebuinţează, adesea fără discernământ, la întâmplare, formele cele mai simple, fără a reuşi de cele mai multe ori să realizeze emoţia estetică. Fiindcă numai forma simplă şi regulată nu este suficientă spre a produce sensaţia estetică. Triunghiul, pătratul, dreptunghiul, pentagonul, exagonul, cercul, etc. am văzut că, fiecare din aceste forme au admiratori sau detestatori, şi totuşi nu împiedică pe artişti să creeze opere de artă utilizând nu importă care din aceste forme geometrice. Aceste forme însă produc atunci insimţirea artistului: semicercul sau un segment insimţeşte apăsarea şi încordarea *(Lipps)*; pătratul

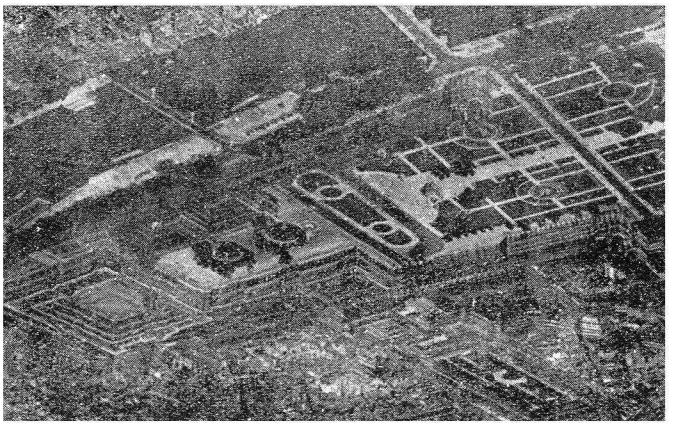

Fig. 314. Paralelism şi ansamblu în grădina Palatului Luvru din Paris.

echilibrul indiferent; dreptunghiul stabilitatea, dacă are laturea lungă orizontală, ori efortul intern, dacă este în picioare, efort intern cu atât mai pronunţat, cu cât dreptunghiul se apropie de coloană.

www.dacoromanica.ro

Cu toate acestea s'a facut dovada valorei de insimţire a dreptunghiului cu laturile în «proporţie divină», «tăetura de aur», indiferent de poziţia lui. Esteticienii clasicismului explică această calitate hedonistică a tăeture de aur prin faptul eurytmiei la care dă naştere. *Rytmul* este un «sistem» preponderent în estetica sensorială. Preponderenţa estetică a rytmului provine din simplitatea deci claritatea şi «*unitatea*» sistemului, şi de aceia naşte un efect atât de puternic, cu un «minimum de mijloace», care este *proporţia,* repetarea unor figuri omotetice. O operă de artă care nu întrebuinţeaza rytmul spre a suggestiona, recurge la mijloace mai complexe, cu care mai greu se obţine «unitatea», deci mai puţin uşor perceptibilă de spectator. De aci rezulta că operile fara rytm şi mai ales fară symetrie, cer un spectator mai educat în artă, care trebuie să aibă o claviatură mai bogată de insimţiri, trebuie, după cum ar zice *Croce,* ca spectatorul să aibă un arsenal mai bogat de simboluri spre a percepe predominanţa şi unitatea.

«Unitatea», care ajuta insimţirea, se obţine prin «*predominanţă*».

Urbanistul *Th. Fischer* [1]) a înţeles bine rolul predominanţei în urbanistică («einer sei Herr, nichts ist's mit der Vielherrschaft»), după cum a avut şi intuiţia simbolurilor urbanistice: locuinţa, circulaţia şi adaptarea la natură. Ceeace noi am denumit *spaţiul liber, spaţiul clădit* şi *circulaţia.*

In formele eurytmice predominanţa o poate avea *rytmul,* forma care se repetă în multiplii şi submultiplii. Rytmul apare în fondul cu biserica *Madeleine* în *Piaţa Concordiei* din *Paris* (fig. 129) sau în arcadele din *Piaţa Sf. Anunziatta* din *Florenţa* (fig. 80 şi 81). Dar predominanţa o poate procura şi un element nou, uneori *axat,* cum s'a realizat în *Piaţa Capitoliului* din Roma în fund cu palatul *Senator* (fig. 83) sau la *Piaţa Sf. Petru,* unde ritmul colonadelor este predominat cu fondul format din cupolă; alteori *desaxat,* ca la *Piaţa Sf. Marcu* din *Veneţia* prin biserica Sf. Marcu şi campanilla, ori la *Caravanseraiul* din *Ispahan* (fig. 67) sau la *Maidan-i-Şah* din acelaş oraş (fig. 68).

In formele fără simetrie tot predominanţa este cea care relevă intuiţia artistica. In *Piazza della Signoria* din *Florenţa, Palazzo Vecchio* predomină, fără simetrie, alături de rytmul arcadelor de la *Loggia dei Lanzi* (fig. 315).

Creaţia urbanistică de artă *sensorială prin forme,* care întrebuinţează ca mijloc de înfăţişare spaţiul liber cu o tecnică a cadrului, desigur că efectul estetic îl obţine prin *ansambluri spaţiale* (de volume), prin tratare *stylată a cadrului,* format din masse, din suprafeţe şi din linii.

1) *Th. Fischer :* „Uber Stadtbaukunst".

Camillo Sitte în cunoscuta sa lucrare, ce a făcut epocă, «Der Staedtebau nach seinem künstlerischen Grundsätzen» a căutat să explice formele estetice ale *spaţiului liber* (piaţă, stradă), ca volume şi suprafeţe, cum şi să determine o tecnică geometrică a cadrului. El a simţit dela început influenţa estetică a cadrului, apoi influenţa continuităţei cadrului pentru estetica urbanistică (cadrul închis al pieţei), a proporţiei în forma şi volumul spaţiului liber (forma şi mărimea pieţei), a ritmului grupărilor de spaţii libere prin întreruperea spaţiilor clădite (gruparea pieţelor) şi a căutat să explice modul lor de acţiune estetică.

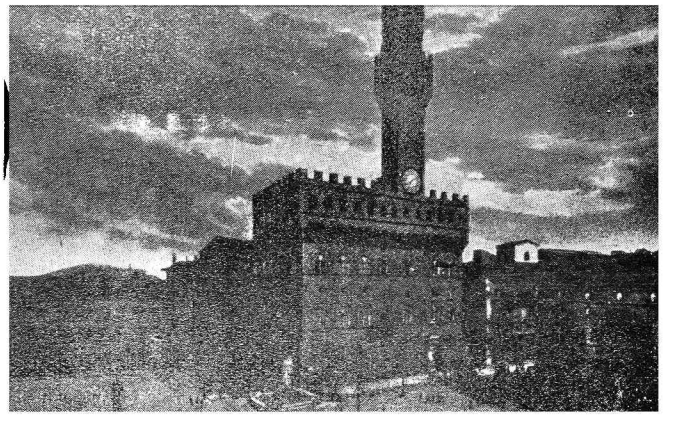

Fig. 315. Predominanţă asimetrică în Piazza della Signoria din Florenţa.

Unwin, fără a alege efectul sensorial de cel sentimental sau de acel intelectual, a examinat sub intuiţia lui complexă, «frumuseţea regularităţei sau neregularităţei», cum şi modul de a se obţine efectul estetic prin «variaţie în detaliu, dar armonizând predominant ansamblul», care este un procedeu invers al celui recomandat de *Laugier* (sec. XVII) şi menţionat şi de *Le Corbusier* «tumult în ansamblu, uniformitate în detalii».

Toate aceste metode sunt, cum am anunţat, cazuri particulare ale principiilor de artă urbanistică arătate până aci, cu efectul sensorial al formei obţinut prin suprafeţe şi volume.

Dar aceste variate efecte artistice sensoriale, pentru a fi urbanistice, trebuiesc percepute ,cum am spus, în ansambluri. Prin urmare trebuie să ne ocupăm de *modul de percepere a ansamblului urbanistic.*

Ansamblul estetic urbanistic, format din spaţiul liber, spaţiul clădit (cadru) şi circulaţie, ochii omeneşti îl percepe în trei dimensiuni şi deci şi insimţirea va fi influenţată, cum am văzut, de formele liniilor, ale suprafeţelor, ale volumelor (relieful) în ansamblu în primul rând, şi în detaliu mai puţin. Privirea de ansamblu este aşa dar *privirea urbanistică.* Privirea de ansamblu este cea care simte ryt-

www.dacoromanica.ro

mul, predominanţa (perspectiva), formează insimţirea prin spaţiul şi cadrul creaţiei artistice, şi prin aceasta artistul cată a suggestiona cu claritate. Prin urmare opera trebuie să corespundă *facultăţei omeneşti de privire în ansamblu şi de relief*, care nu este încă suficient studiată din punct de vedere estetic.

Va trebui dar să studiem privirea ca: 1) «*unghiu de ansamblu*»; 2) ca «*unghiu de perspectivă*»; 3) ca «*percepere a reliefului*».

RESUME

URBANISTIQUE GENERALE

par le Prof. C. SFINŢESCU

CHAP. VII

ESTHETIQUE

Des **connaissances préliminaires** d'esthétique sont nécessaires pour entrer dans l'étude de l'esthétique urbanistique. L'esthétique urbaine est un art doué d'un caractère *social* dont les souverains gouvernant les peuples et les potentats des sociétés ont toujours profité pour exercer une influence sur l'âme de leurs sujets. On en trouve des exemples dans les oeuvres réalisées par *Sémiramis* à *Babylone*, par *Périclès* à *Athènes*, par certains papes de l'époque de la Renaissance comme *Paul III* à *Rome* et par *Louis XIV* à *Versailles*.

Guyau et *Lanson* ont étudié l'art en tant que «phénomène social» qui exige un public et de la technique pour la création. La technique de l'art d'une époque constitue le *style*. Une *doctrine* d'appréciation de l'art et en particulier de l'art urbanistique est indispensable. La doctrine de l'art constitue l'*esthétique*.

Dans l'antiquité *Platon* s'est occupé de l'esthétique et a montré certaines «propriétés magiques», «divines», du pentagramme. Dans l'urbanistique, il en est peu qui aient fait des *recherches* d'esthétique urbanistique: *Vitruve, Da Vinci, Le Nôtre, De Tourny* et plus récemment *Camille Sitte, Unwin, Lanchester, Benoît-Lévy, Fischer, Rey, Le Corbusier*, et. Mais leurs recherches se sont bornées à des cas particuliers, sans viser à établir une doctrine plus étendue.

Après avoir résumé les notions d'art, d'esthétique de style, de décoration, de symbole et montré les conceptions de l'antiquité, du moyen-âge, de l'époque moderne et de l'époque contemporaine sur l'art, avec les différentes définitions de l'art, l'auteur étudie la *nature de la création* artistique *(Kant, Hegel)* et les conditions de l'*effet esthétique (Fechner)*; il s'arrête en passant aux différentes explications esthétiques qui sont données à la «Coupure d'or» étudiée par *Zeising* par voie d'esthétique expérimentale.

Passant outre aux idées d'eurythmie de l'antiquité pour l'effet *hédonistique* et à la sublimisation du style par voie *cathartique*, il rappelle l'hédonistique de *Tiersch* et de *Borislavievici*.

Il explique quels sont les *moyens d'expression* dans l'art et classe les arts d'après ces moyens. L'art urbanistique est complexe: il utilise plusieurs arts plastiques (architecture, paysage, sculpture, décoration) et a comme moyen de représentation *l'espace libre* avec la technique du *cadre* artistique.

Le paysage jouant un rôle important dans l'esthétique urbaine, l'auteur explique ce que sont l'esthétique, la laideur, l'inesthétique, l'anesthétique et le pseudo-esthétique. Il mentionne les caractéristiques speciales de *Kant, Rousseau, Croce, Lalo, Rey*, etc. à cet égard ainsi que les travaux de *Rosenkranz* sur l'esthétique de la laideur.

La synthèse artistique est dûe, selon *Fechner*, à certains facteurs directs (couleur, forme, etc.) et à d'autres facteurs associés (résultant de l'activité de la pensée). Il faut, dans la création, la clarté, effet prédominant, et les exigences de la perception visuelle en général (dans les arts plastiques et par conséquent dans l'urbanistique). D'après *Léger*, la synthèse artistique est de nature *sensorielle, sentimentale* et *intellectuelle*.

Passant ensuite à la **doctrine de l'art urbanistique** l'auteur montre qu'une création d'esthétique urbaine peut être *d'intérêt local* (intuition artistique) ou *d'intérêt général*, lorsque le *style* est formé et que la société est intéressée. A l'appui de cette thèse, il cite l'exemple de la *place du Capitole* à *Rome* par *Michel Ange*, puis la *Scala di Spagna* datant de 1725, époque où le procédé était devenu le style baroque.

Il distingue au cours de l'histoire les styles urbanistiques suivants: le style *despotique* (de défense); le style *colonial* (d'expansion et de formes régulières); le style *médiéval* (irrégulier, avec espaces libres purement utilitaires); le style de la *Renaissance* et le style *baroque* (sensoriel); le style *moderne capitaliste* (de rendement et uniformisé); le style *cité-jardin* (de la petite bourgeoisie); le style *surélevé* (gratte-ciel). Dans tous ces styles, l'espace libre et le cadre varient.

Il étudie ensuite les moyens d'expression qui consistent en premier lieu dans le paysage naturel, celui-ci devant subir l'influence de l'urbaniste afin de suggérer certaines images par l'harmonie ou le contraste ou par la technique du cadre qui met en action l'esthétique *visuelle* au moyen des autres arts plastiques.

www.dacoromanica.ro

Les *formes* esthétiäues et les *couleurs* du cadre exercent une action sensorielle. Les formes du cadre sont fournies par les *lignes, les surfaces* et les *volumes* qui suivent des règles d'esthétique comme en architecture. D'où l'affirmation de *Lanchester* selon laquelle «il lui est difficile de déterminer la «limite qui sépare l'art urbanistique de l'architec«ture».

L'esthétique de la ligne a fait l'objet de recherches expérimentales qui ont révélé beaucoup d'arbitraire. De fait, toute ligne est belle si elle est esthétiquement employée. La ligne *courbe concave* est plus esthétique que la ligne *droite* lorsqu'elle offre des champs visuels plus étendus ou facilite l'effort; mais il peut arriver aussi que la ligne droite présente les mêmes avantages que la ligne courbe. Lorsque, par un ouvrage de style, on cherche certaines suggestions, la ligne alors ne suit plus ces principes ainsi qu'il en est par exemple pour la *Villa d'Este* à *Tivoli*, où un escalier droit conduit au point dominant qui est la villa; ou à *Wilhelmsköhe* près de *Cassel*.

La ligne *ondulée* est propre à exprimer le *pittoresque*.

Les groupes de lignes *parallèles*, divergentes ou convergentes, de différentes formes, peuvent donner les effets esthétiques eurythmiques majestueux si elles sont droites, gracieux si elles sont courbes, dans l'alignement des rues, dans la continuité des constructions, dans le groupement des arbres, etc. A *Versailles*, ce sont des groupements de lignes parallèles droites; dans *la place du Capitole* et dans la *place St. Pierre*,, ce sont des lignes parallèles divergentes qui favorisent la perspective des édifices. On a aussi employé des lignes parallèles droites dans *l'art paysagiste* pour la disposition des arbres comme à la *Ville d'Este*, à *Versailles*, à *Nancy* (place de la Carrière), à *Schönbrunn* etc. et pour les parterres de fleurs et de verdure, comme dans les *jardins du Louvre* à *Paris*.

La technique de l'esthétique des surfaces doit être observée dans les formes et le relief des surfaces. On a cherché à s'expliquer l'expression du sentiment des formes géométriques simples, régulières, comme le triangle, le carré, le rectangle, le cercle, par la voie des facteurs associatifs ou par celle de l'esthtique hédonistique de l'eurythmie.

Les formes géométriques simples peuvent donner facilement naissance au *rythme*, qui exprime la clarté avec un «minimum de moyens». C'est pourquoi les oeuvres d'art douées de rythme et de symétrie sont plus appréciées du spectateur parce qu'elles sont mieux comprises, mieux perçues. Les oeuvres d'art sans symétrie exigent un spectateur plus éduqué en matière d'art, possédant un bagage plus riche de *symboles esthétiques*. La *prédominance* éclaire l'oeuvre d'art; l'objet prédominant apparaît également dans l'expression rythmique mais surtout dans l'expression asymétrique. Pour la *place St. Pierre* à *Rome*, c'est la coupole de la basilique qui représente la prédominance par rapport au rythme des colonnes; pour la *place de la Signorie* à *Florence* qui est asymétrique, c'est le *Palazzo Vecchio* qui donne la prédominance.

La création urbanistique agit esthétiquement par des *ensembles d'espaces libres*, par le *cadre*, par la *circulation*. Dans son ouvrage «L'art de bâtir les villes», *Camillo Sitte* s'est occupé de la technique géométrique du cadre et de l'esthétique de l'espace libre, comme volume et comme surface. *Unwin* a étudié la régularité et la non-régularité dans l'ensemble et dans les détails comme ont fait également, mais inversement, *Laugier* (XVII siècle) et après lui *Le Corbusier*. Mais ces recherches représentent des cas particuliers du système général indiqué plus haut.

Pour pouvoir se rendre compte de l'effet esthétique d'un ensemble urbanistique, il faut examiner la manière dont les yeux de l'homme perçoivent cet ensemble au point de vue du *rythme*, de la *prédominance* (perspective) et du *relief*. Ce sont là des questions qui ne sont pas encore bien éclaircies en urbanistique. Examinons donc maintenant l'«*angle d'ensemble*» l'«*angle de perspective*» et «la *perception du relief*».

www.dacoromanica.ro

DIN VIAŢA ORAŞELOR

EXPOZIŢIA DIN CHICAGO „UN SECOL DE PROGRES"

de Prof. C. SFINŢESCU

America e încă necunoscutul, care atrage şi respinge alternativ: prin ţelul pe care numai în împrejurări deosebite cineva îl poate atinge şi verifica ce poate cuprinde; prin depărtarea, care se învinge cu mult timp şi mari cheltueli.

O expoziţie cu titlul aşa de ademenitor: «A Century of Progress», căzută în toiul clocotirei unei lumi tinere în căutarea unor căi pe care omenirea să reînceapă alergarea după chimere, a împins iarăş pe mulţi europeni în acest an, să pornească spre cest, traversând Atlanticul. La fel cum, mult timp, şi încă şi acum, lozinca multor americani, 100% sau mai puţin [1]), a fost «go west».

Şi astfel, cu toată depresiunea economică şi cu toată instabilitatea monetară americană, cu toate dificultăţile, pe care adesea din pedanterie autorităţile Statelor Unite le fac la acordarea vizei paşaportului, (certificate medicale care nu servesc la nimic, dar scumpesc călătoria; garanţii în numerar; vize scumpe; formulare cu interogatorii curioase la plecare; apoi pe vapor alte interogatorii şi declaraţii, şi fel de fel de controlori care înspăimântă zadarnic pe amatorul de călătorie) — căci, după mentalitatea noastră, tocmai în interesul expoziţiei nu ar fi cazul să se facă astfel de dificultăţi. Europeanul pleacă totuşi spre Chicago, să vadă «progresul».

Progresul omenirei, sau al oraşului? In toate domeniile, sau numai al tecnicei? Vom vedea.

Spre acest ţel, călătorul poate lua un prim «contact» cu viaţa americană chiar în trenul american Paris-Le Havre, care trage direct fără opriri, la cheul unde este acostat vaporul; şi mai ales contactul îl ia cu alt medic ce-i cercetează în mod egalitar din nou ochii înainte de a-l trece pe «steamship». Nou contract, mai amănunţit, pe vapor, pe un vapor al companiei «United States Lines» fie pe Manhattan, lansat în 1932, fie pe «Washington» lansat abia de câte-va luni şi care desigur are în deosebi, aproape unanimitate, călători americani 100%.

1) 100% american îşi zic aceia cari sunt născuţi în America, din ambii părinţi născuţi în America.

La contactul pe vapoare moderne, cu tot confortul, până la nenumăratele guri de ventilaţie prin care se injectează puternice curente de aer, care gonesc turistul la liniştea punţilor; cu bogat lux cosmopolit, în care americanii excelează; cu serviciul stylat într'o politeţe americană prietenoasă dar standardizată; cu mâncăruri americane, fără excepţie bogat îndulcite, deşi foarte variate; şi fără regim sec, dar nu pe gustul latin; cu chirbrituri din abundenţă pe care stă scris par'că ostentativ «America of the higest standard of life in the world»; cu cinematografe, cu jocuri în care se strecoară şi norocul ori serbări inocente; şi chiar cu ziar în miniatură, vestind marile evenimente (Ocean Press), ce întrerup liniştea odihnitoare a unei traversări cam de lungă durată în raport cu alte linii de navigaţie. Dar deodată, după o noapte de staţionare în rada New-York-ului, îi apare la babord, fără fast, mai întâi «Statua Libertăţei»... de a construi bărăci la poalele ei pe insulă, desigur pentru «contrast», dar care rămâne aproape fără efect sentimental în faţa grupelor de siluete ciclopeiene, înfăşurate ca într'o brumă de mister. Ele în tăcere defilează, de astă dată la tribord, cu aspecte mereu schimbate. Este prima senzaţie a Americei pe care un călător o primeşte fără respiraţie, un sfert de oră, o jumătate de oră... Fanfara ce aclamă vaporul îi rămâne neînregistrată, când descinde în o hală imensă, în care se face vămuirea pasagerilor, pe litere, şi care îi permite ca, abia atunci, să vadă câtă lume şi bagaje au încăput pe un transatlantic!

Afară în stradă automobile comode, mari, chiar luxoase (Packard) conduc în goană, jonglând în circulaţia numai aparent insuficient organizată, până la gară. Ajuns acolo şofeurul îţi prezintă tichetul de taxi (foarte bună măsură) cu costul cursei. Dar surpriză! In ţara automobilelor şi benzinei, transporturile sunt de 8 ori mai scumpe de cât în Ţara Românească! (25 centi fiecare sfert de milă). Călătorul începe să se convingă că «the highest standard of life in the world» nu e vorbă deşartă.

Imense gări, cu foarte lustruite dalaje şi cu faţa-

www.dacoromanica.ro

dele de un styl consacrat clasic, sunt şi ele uneori (numai în unele oraşe mari), obiect de surpriză. In staţiile mai mici surpiza are sens contrar. «Pullmanurile» de dormit procură altă surpriză europeanului, mai individualist, care nu se împacă cu dispoziţia aproape de cazarmă a paturilor americane, chiar dacă găseşte la îndemână apa dela ghiaţa şi pahar de hârtie, câte unul pentru fiecare sorbitură (sistem higienic foarte raspândit în America, dar din nefericire aproape inexistent în Europa, inclusiv în turistica Elveţie). Şi nu se mai împacă nici cu zmuciturile cu senzaţie de catastrofă, pe care trenurile le fac reiterat la pornirea din staţie, la sosirea în staţie, şi deseori în cursul mersului şi al somnului; şi nu se mai împacă nici cu fumul şi praful de cărbune al locomotivei ce îl învăluie, îi înegreşte rufele şi hainele şi îl injectează până la piele, căci pătrunde prin sita geamurilor lasate permanent deschise, pentru ca vântul de afară să răcorească vagonul. Un vagon de fier, neizolat, încins de cu ziua, în care zădarnic un ventilator zbârnie neîntrerupt. In schimb vagonul integral metalic — asigură cu afişe vizibile compania — nu a lăsat să moară în catastrofe, în cursul anului trecut, nici un călător !

Hotărît, trenurile de călători americane te conving de astă dată că «the highest standard in the world» trebuie acceptat restrictiv. «Unica clasă» democratică, de un standard ceva mai ridicat de cât clasa treia europeană când e necompartimentată, nu este tocmai unică, de vreme ce în acelaş tren se mai află fel de fel de vagoane cu despărţituri, de confort variabil şi cu preţuri ascendente după o scară şi mai variată! Apoi «standardul» clasei unice este chiar prea sus, de vreme ce rămâne inaccesibil unei mari masse de cetăţeni, care sunt nevoiţi să facă o traversare gratuită a Statelor Unite (Atlantic-Pacific şi vice versa) fie ca «blind traveler» (călători clandestini atârnaţi cu intermitenţă la trenurile de marfă) sau prin «hitch-hiking» (captarea bunăvoinţei automobiliştilor pe şosele).

E drept că se întâlnesc pe anumite linii ziua şi vagoane Pullman având ventilaţie cu aer răcit, şi care, pentru clima toridă şi umedă de Iulie a regiunei, sunt singurile suportabile, deci foarte dorite.

Nelipsitul negru, «omul cu faţa de ciocolată», care îngrijeşte vagonul şi pasagerii lui, este totdeauna curat şi serviabil. Incă o impresie bună de ce au realizat americanii şi cu rasele.

* * *

Expoziţiile din Chicago (prescurtat «Ceai») au avut totdeauna darul să atragă un considerabil număr de vizitatori: expoziţia internaţională din 1893 «*pentru mijloacele de transport*» a avut 22 milioane de vizitatori; cea din acest an, care se va ţine până în Noemvrie, deja a întrecut acest număr. Căci Chicago este pentru America «oraşul minune»; este «vestitul oraş-ciuperă», şi «oraşul contrastelor», este «regina lacurilor»; este «capitala literilor şi artelor», dar şi a «cărnei»; este «cuibul gangsterilor», dar mai e şi oraşul cu cea mai impresionantă avenue din lume (the Lake Front Drive).

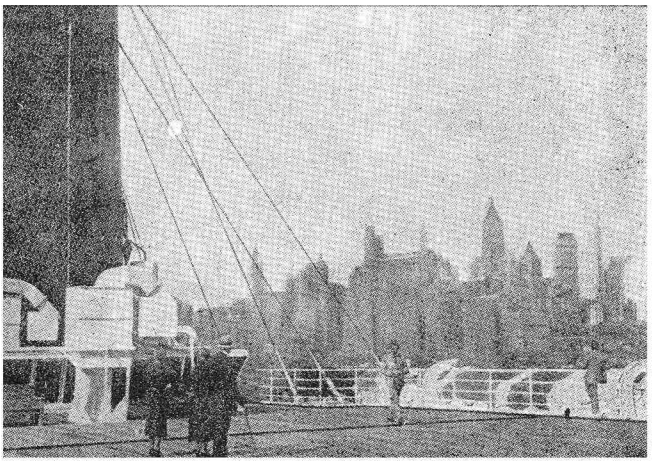

Fig. 1. Intrarea vaporului în portul New-York

Şi într'adevăr, senzaţionalul îl provoacă acest oraş prin progresul lui rapid început nu de la 1673, când *Père Marquette*, în timpul marilor sfetnici Richelieu şi Colbert (sub regii Ludovic XIII şi Ludovic XIV), a descoperit lanţul celor 5 mari lacuri americane şi s'a oprit pe acele meleaguri, unde a explorat mai apoi *La Salle* (probabil de aceia Chicago se citeşte Şicago, iar nu Cicago); nu a început progresul nici de la 1803, când a fost împlântat aci la gura râului Chicago, într'un ţinut mlăştinos pe malul lacului Michigan, pentru prima oară steagul înstelat, ci începe de la 1833, când s'au stabilit acolo, pe ruinile vechiului fort *Dearborn*, câţiva coloni, cari şi-au construit colibele lor de lemn (fig. 2) şi un fel de port cu un pod basculant.

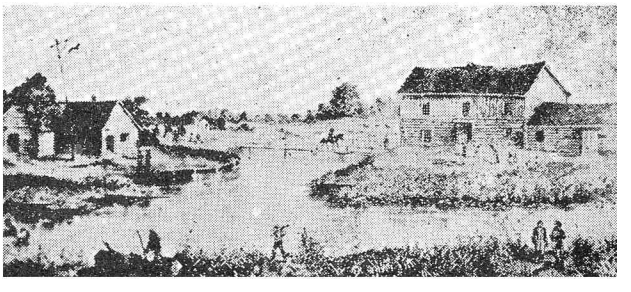

Fig. 2. Chicago în 1832

Dar pulsul cel mai puternic l-a căpătat Chicago în zina când zeci de linii ferate (dupa 1848), convergând în acest oraş, au început să care aci tot felul de produse, la extrema frontieră nord-estică a Statelor Unite: grâne şi minereuri; combustibil şi mâ-

www.dacoromanica.ro

na de lucru; şi tot felul de produse, care aci se transformă în orice, dar mai ales în bani, prin o metodă de geniu organizator ce rar se întâlneşte.

Chicago, prin cele 26 linii ferate ce concură aci, a devenit drenul unor ţinuturi vaste şi foarte bogate din Statele Unite: cărnurile, produsele agricole şi mai ales metalele sunt concentrate în mari centre din jurul acestui oraş (Pittsburg, Detroit, Cleveland, Toledo, Buffalo, etc.). Metalele reprezintă aci 84% din producţia întreagă a Statelor Unite. Totul e mare: natura ca şes şi apă (hinterlandul pe o rază cam de circa 800 km. are cam 600 mii kmp. şi numai lacul Michigan cam 58.000 kmp.); ca populaţie şi amestec (în 1930 se aflau, numai streini în Chicago 150.000 Polonezi, 111.000 Germani, 100.000 Scandinavi, 73.000 Italieni, 50.000 Cehoslovaci, 47.000 Irlandezi, 40.000 Englezi, 30.000 Lituanieni, total circa un milion, la o populaţie totală de aproape 3,5 milioane).

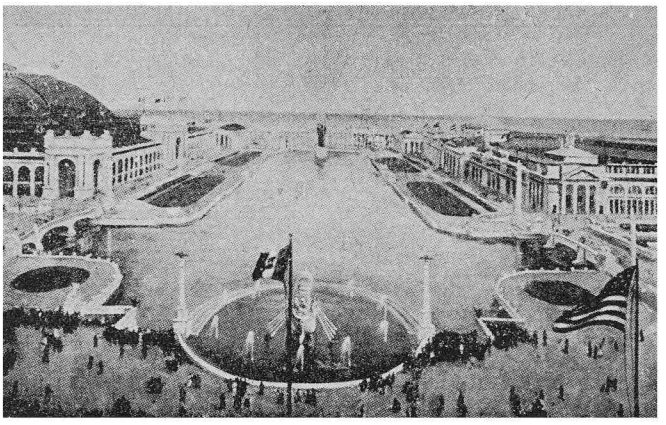

Fig. 3. Expoziţia „Columbiană" pentru transporturi, Chicago 1893

După 1870 oraşul şi-a ales deviza «urbs in horto» şi începe să se orneze cu parcuri mari (Lincoln Park, Jackson Park, etc.), iar în 1893 izbuteşte strălucit cu «*Expoziţia Columbiană pentru transporturi*» (fig. 3). Atunci prinde ideia «Urbanismului» în acest oraş, cu lucrările lui *Burnham*. După razboiul mondial pressa, în deosebi *Chicago Tribune*, cu «*Chicago Daily News*» au susţinut puternic propaganda urbanistică. Epoca Urbanismului s'a manifestat mai ales la malul lacului Michigan (the Lake Front) care pe o lungime de 50 km. duce până la splendidele oraşe-grădini «pentru milionari» *Evanston, Wilmett*, ş. a. şi se prezintă ca o lucrare urbanistică unică pe glob. Această lucrare compensează detestabilul «*Loop*» centrul de afaceri al oraşului, cel strîns ca în un «laţ». Era şi timpul, căci între 1920 şi 1926 au fost construite în acel oraş aproape 11.000 imobile de o valoare de peste 280 milioane dolari (fie peste 44 miliarde lei). In şcolile pentru care se cheltueşte peste 15 miliarde lei anual, cuprinzând peste ½ milion elevi, cu peste 14.000 profesori, se propagă «Urbanismul». «*The Wacker's Manual of the Plan of Chicago*» este o carte tipărită în 150.000 exemplare, ce rezumă admirabil ideia urbanistică pentru şcoalele de toate gradele din oraş şi deşteaptă interesul tuturora pentru marile probleme ale oraşului.

Acestea sunt împrejurările în care s'a realizat expoziţia desfăşurată dealungul lacului pe un teren câştigat din lac. Cu drept cuvânt capul de femee înaripat, emblemă a expoziţiei, poartă deviza «*Vreau*» («*I will*»).

Expoziţia («the World's Fair») a fost studiată să reprezinte nu numai «*Progresul*» dar şi să încoroneze alături de câte-va lucrări permanente, (*Field Museum, Shedd Aquarium, Adler Planetarium* toate donaţii ale regilor banului, cum şi *Soldier Field*) amenajarea grandioasei avenue «*Front Lake Drive*», concepută îndată după închiderea «*Expoziţiei Columbiene*» pentru al patrulea centenar al descoperirei Americei (1893), care a ocupat cam 320 hectare.

* * *

Dar câtă diferenţă de stil între expoziţia de acum 40 ani şi cea de azi! Atunci, lumina zilei desfăşura liniile lungi, continui, liniştite în ritmul coloanelor şi arcadelor (fig. 3) şi al albului zidurilor; iar noaptea apărea poezia misterioasă a reflexurilor vii ale apei lagunare.

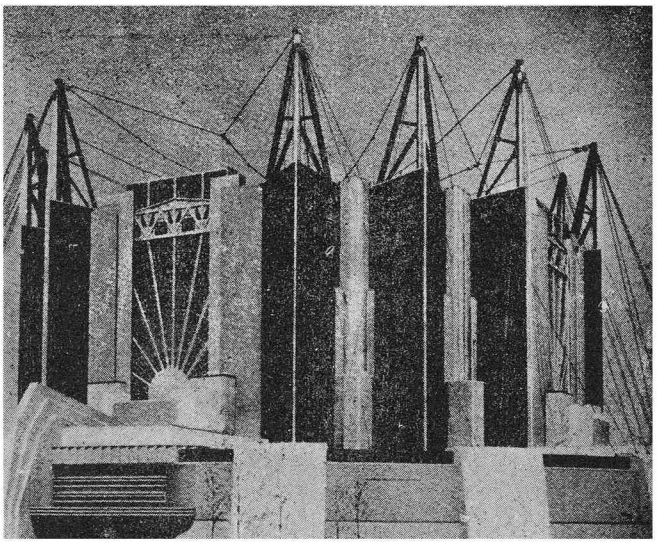

Fig. 4. Pavilionul „Transporturilor şi Călătoriilor"

Acum efectul este şters vârtejurilor de planuri, cu «unghiuri bizare» unele mai mari, altele mai mici, ritmul apare numai câteodată în perfectă simetrie, ca la insuportabilul «*Pavilion al Transporturilor şi Călătoriilor*». Acesta închide, ca într'un gazometru multicolor (fig. 4), sub fundul întors suspendat de cabluri, se zice, «cea mai mare» supra-

www.dacoromanica.ro

faţă de acest fel din lume, fără să reuşească de loc a imprima din exterior o astfel de grandoare. Un ritm analog găsim şi la curioasa lui anexă în formă de hangar, care impresionează mai puţin de aproape de cât din fotografie (fig. 5).

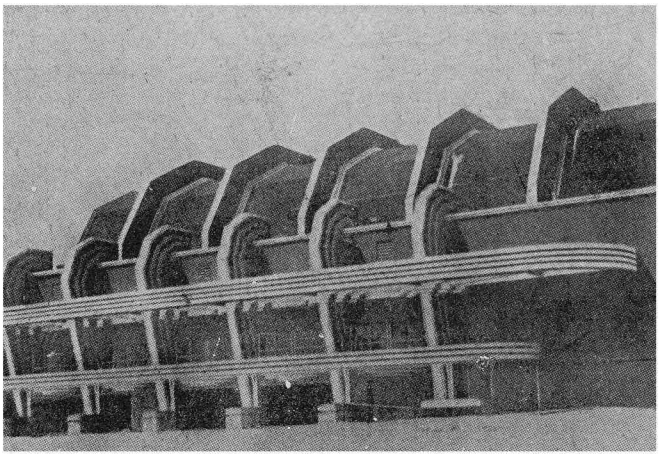

Fig. 5. Anexa pavilionului „Transporturilor şi Călătorilor"

Cele mai multe pavilioane închid grupări de volume cu forme geometrice regulate dar variate, printre care deseori apar în picioare, pare că izolate, influenţă a zgârie norilor din vecinătăţi, prisme sau pagode prismatice, ca la «*Hall of Science*» (fig. 6) sau cu triple aripi în trei muchii, care cată să înalţe

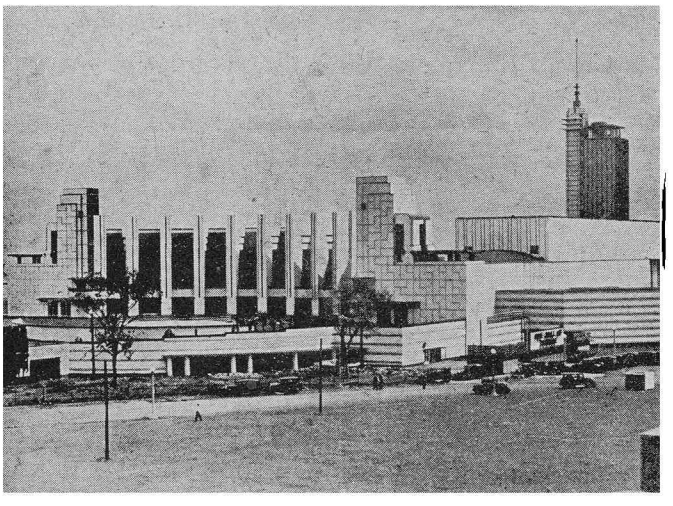

Fig. 6. Pavilionul Ştiinţei

spre cer cupola pavilionului «*Statelor Federale*» (fig. 7). Coloanele şi arcadele au cedat locul ritmului diedrelor ondulate pe faţada pavilionului «*Administraţiei*» (fig. 8), sau paralelipipedelor distanţate, ca la pavilionul ştiinţei (fig. 6), până la o depărtare ce atenuiază orice ritm (pavilionul «*General Exhibition Group*», (fig. 9).

Mai mult de cât «*expoziţie diedrică*» care cere un observator cu spirit geometric, ea apare ca «*expoziţia coloarei*»: ziua, variatele colori ale spectrului se aştern simple, vii, pretutindeni; noaptea, lumina

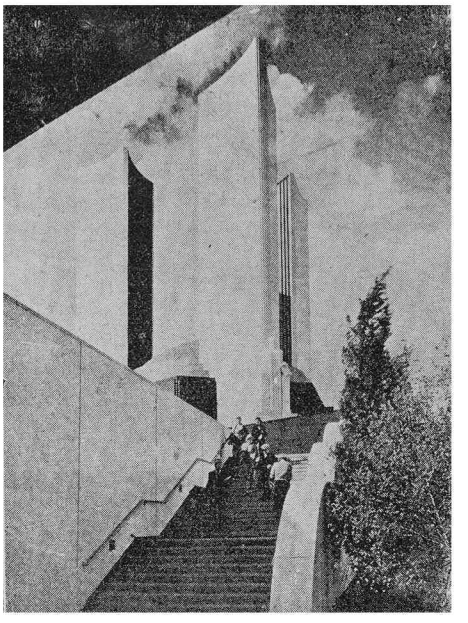

Fig. 7. Cupola înarlipată cu prisme a pavilionului Statelor Federale

celor «21 miliarde lumânări zecimale», uneori cu fosforescenţă discretă a unor pânze speciale ce căptuşesc feţele mai interesante, schimbă cu totul decorul, crud din timpul zilei, într'unul teatral şi caporos, dar fără poezie.

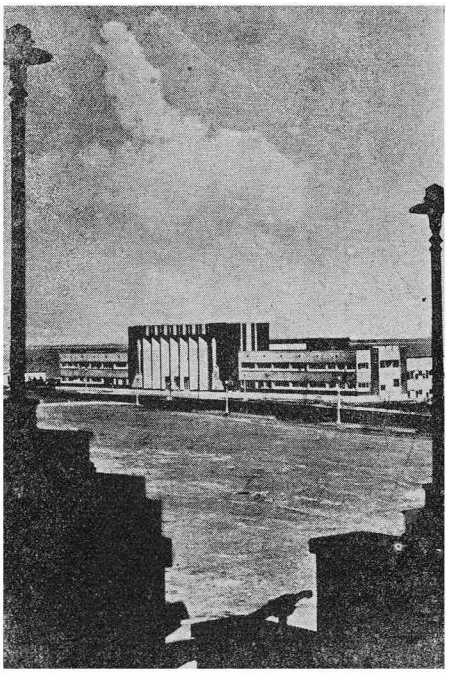

Fig. 8. Pavilionul Administraţiei

Instinctiv cauţi podul de lemn, urmărit în aer de transbordorul metalic, care leagă malurile lagunei dealungul căreia se desfăşoară pe lungimi de kilometri, ocupând sute de hectare, imaginaţia tecnică

www.dacoromanica.ro

a «secolului american»; îl cauţi în speranţă să descoperi, prin întuneric, estompată în reflexurile lacu-

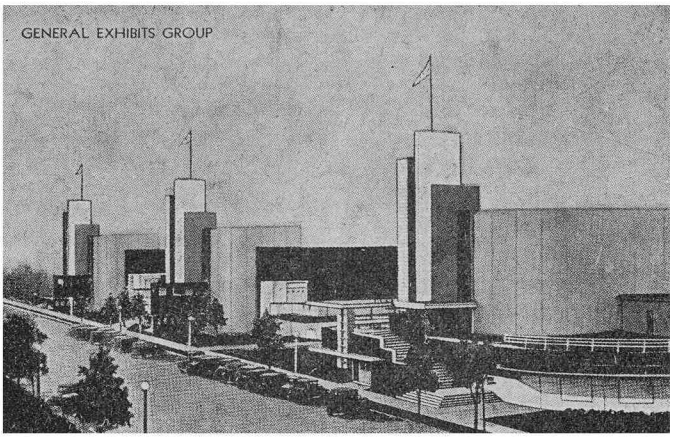

Fig. 9. Pavilionul „General Exhibition Group"

lui liniştit (fig. 10), feeria acestei cascade de lumini artificiale (fig. 11), în mii de colori fixe sau schimbătoare, proectând planurile zidurilor sau traectoriile fântânelor în perspectiva depărtării ce topeşte

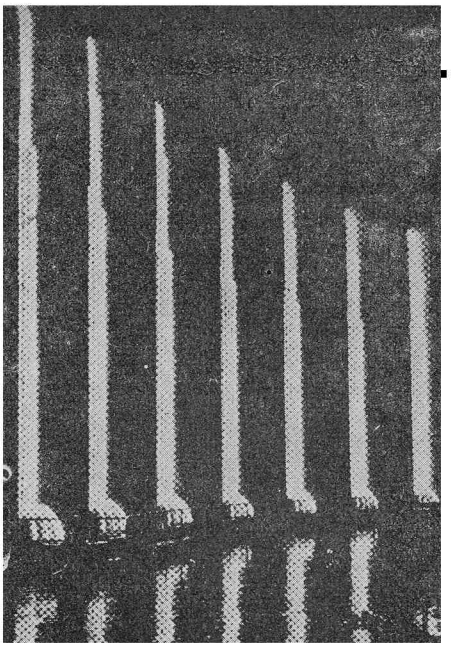

Fig. 10. Stâlpii prismatici ai Pavilionului Ştiinţei cu reflexuri nocturne

totul. De acolo poţi privi apoi liniştit cerul şi printre miliardele de sclipiri ale bolţei cuptorului de Iulie ce este Chicago, să urmareşti la intervale regulate luminile vagoanelor atârnate («the Skyride») de paiagenişul de cabluri susţinute de turnuri înalte de aproape 120 m. (pentru ca curioşii să poată admira şi din nori, ziua splendida desfăşurare a frontului lacului (fig. 12), noaptea nenumaratele licăriri de pe pământ, în timp ce două «zeppelinuri» ale firmei *Goodyear*, reduse, dau ocole expoziţiei schimbând textul reclamelor ce poartă cu caractere lumi-

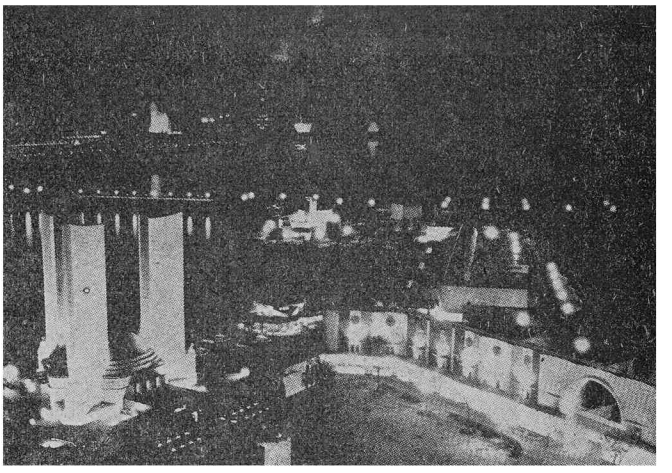

Fig. 11. Feeria expoziţiei văzută noaptea

noase. Sunt momente când şi europeanul înţelege că adesea «cultul puterei», al creaţiei «celei mai mari» are un sens.

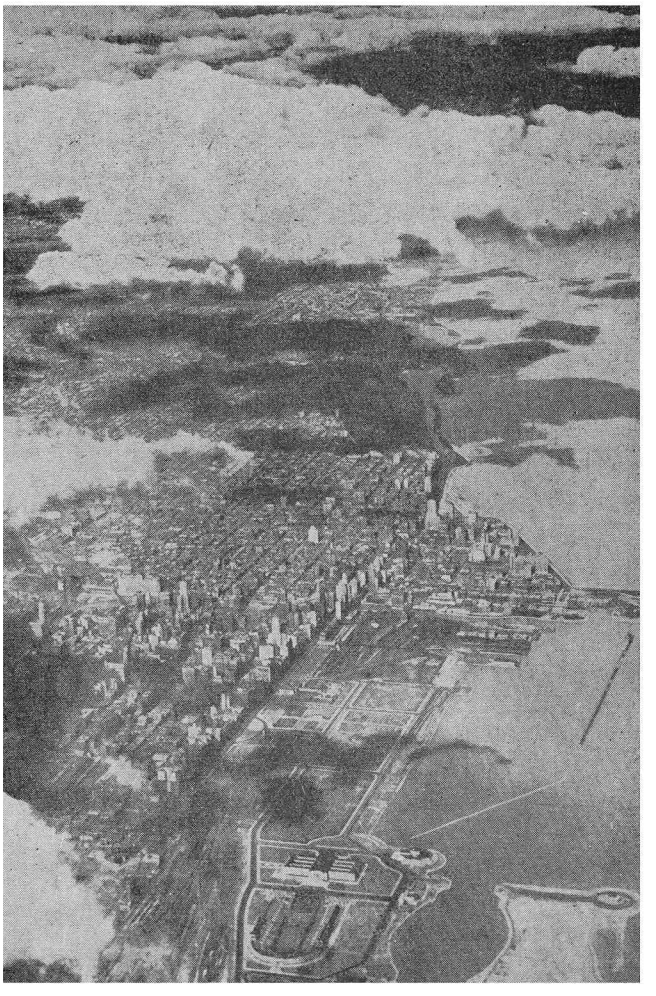

Fig. 12. Vederea oraşului Chicago cu „The Lake Front Drive" din avion.

www.dacoromanica.ro

Să ne apropiem şi să privim mai în detaliu cuprinsul expoziţiei.

Putem intra pe oricare din cele şapte intrări dinspre oraş, aproape toate încrucişând cu pasagii superioare arterele şi liniile ferate ce ating lacul ; sau pe alte două acostaje de pe lac, pentru vapoare (fig. 13).

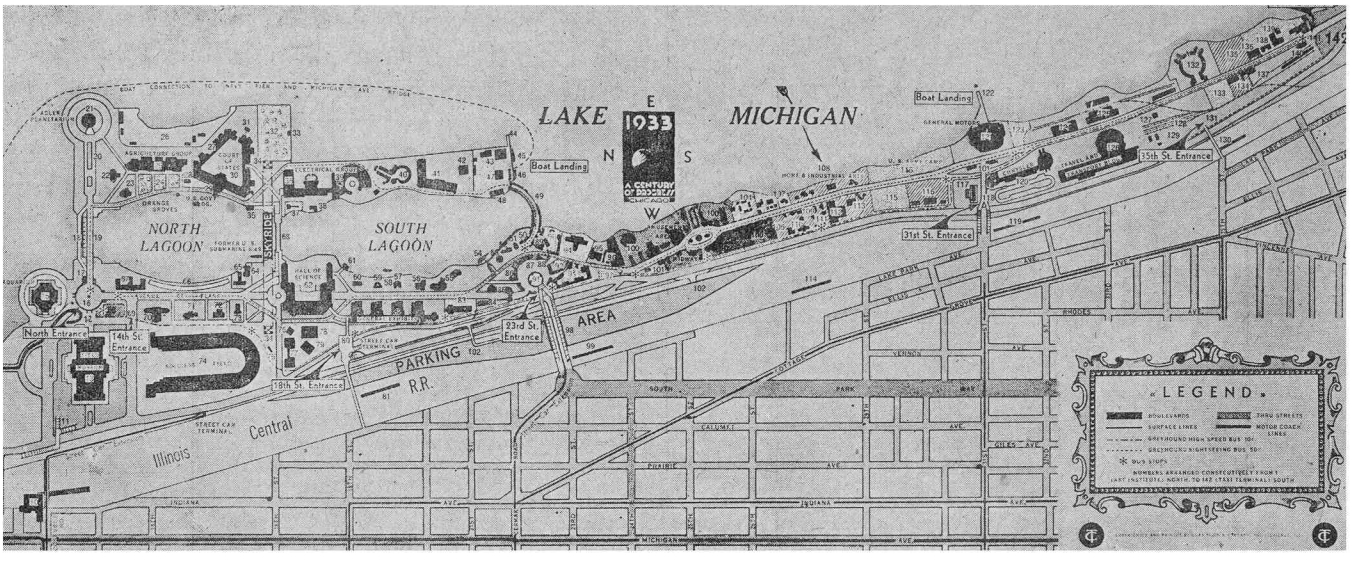

Fig. 13 Planul general al Expoziţiei „Un secol de progres" cu diferitele intrări pe uscat şi pe apă

Intrarea principală dintre imensul «*Field Museum*» şi «*Shedd Aquarium*» nu mai puţin impozant, poate oferi, la apus de soare, o neuitată perspectivă spre frontul înroşit şi sclipitor al zgârienorilor înşiraţi dealungul celebrei avenue «Front Lake Drive», spaţiu liber lăsat acolo, împreună cu

Fig. 14. Automobile staţionând pe Lake Front Drive.

peluzele, de vre-o 300 m. (1000 picioare), dar care uneori abia poate cuprinde imensul număr de automobile ce sunt nevoite a staţiona (fig. 14). Tot de acolo ne apare silueta marei paserele în beton armat care ca un Z răsturnat traversează foarte circulata «Columbus Drive» (fig. 15) o fâşie din «the Lake Front Drive».

Trecând pe «*Avenue-a Drapelelor*» (care nu e lipsită prin înălţimea steagurilor de oarecare majestate), lăsăm la dreapta imensul stadium «*Soldiers Field*» (desigur cel mai mare din lume, unde pot u-

şor avea loc 100.000 spectatori, (fig. 16) şi diferite alte pavilioane mai mici, a unor state europene, spre a ajunge în piaţa circulară în care are intrarea marele *pavilion al ştiinţei*. Ajungem acolo după ce am trecut şi ne-am strâmbat gâtul pe sub imensul transbordor de fer şi oţel, de care ne-am mai ocupat, dar care nu are graţia turnului Eiffel.

Fig. 15. Paserela de beton armat din dreptul clădirei „Fueld Museum" peste Columbus Drive

Este imposibil a face pe jos întregul înconjur al expoziţiei. Ar fi şi prea obositor, (cu toată că aleele sunt excelent pavate), şi ar cere şi prea mult timp. Astfel, orice vizitator ia odată sau de mai multe ori autobuzul articulat asemănător unui

www.dacoromanica.ro

«câine basset» al companiei de autobuze Grey (Greyhound), şi, pentru 10 centi (14 lei) tarif unic, poate călători o singură dată, fie câteva sute de me-

Fig. 16. Soldiers Field din expoziţia „Un secol de progres" (Chicago)

tri, fie kilometrii (fig. 17) pe un drum separat şi asfaltat. Cred că graţie milioanelor de vizitatori şi mai ales tarifului ridicat, aceasta este acum una din puţinele întreprinderi de pe tot globul, care a dat un beneficiu formidabil, în câteva luni.

* * *

Din o fugitivă revistă a cuprinsului diferitelor pavilioane putem trage concluzia asupra marei, unicei valori instructive, de popularizare a ştiinţelor, în special a celor aplicate, cu care se prezintă «*Expoziţia Progresului*».

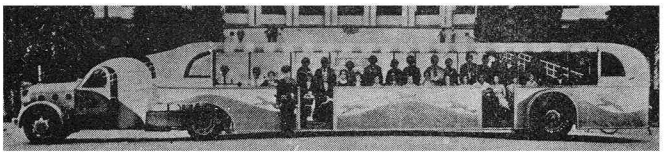

Fig. 17. Autobuzul „Greyhound" din expoziţie

E chiar surprinzător că în atâtea pavilioane s'a renunţat aproape la spiritul mercantil cu care eram obişnuiţi de americani, de altfel foarte cutivat şi în toate expoziţiile europene.

Nimic meschin. Spaţii largi între pavilioane, alei asemenea, interioare vaste, luxoaase chiar în provizorate. Numai aşa se explică cum sutele de mii, uneori poate milioanele de vizitatori zilnici, nu-ţi lasă impresia de sufocare, pe care o resimţim curent în expoziţiile europene.

Iată pavilionul ştiinţei (Hall of Science) care ocupă singur aproape 8 hectare, poate cuprinde peste 80.000 vizitatori, şi are largi scări şi un înalt turn central în care concertează clopotele. Acesta este pavilionul cel mai caracteristic scopului expoziţiei şi arată respectul cu care americanii omagiază ştiinţa. Astronomia şi matematica, biologia, chimia şi medicina, geologia şi fizica, ies cu totul din abstractul instrucţiei europene. Modele imense mişcate, luminate, făcute vii cu ajutorul electricităţei, adună în faţa lor, pe scaune ca în sălile de conferinţe, spectatori atenţi, pe faţa cărora citeşti ardoarea de a se instrui. Şi să nu se creadă că nu ar avea vre-un amănunt de aflat şi «eruditii europeni» prea grăbiţi pentru a putea prinde totul.

Senzaţie mai fac sfera originală de aluminium cu care *Piccard* a vizitat stratosfera la peste 16.000 m., apoi cinematograful cu fazele geologice cu toate vietăţile lor în mişcare, omul translucid la care poţi urmări o jumătate de oră activitatea diferitelor organe, şi fel de fel de metode şi aparate indicând gama evoluţiei fiecărei ştiinţe. Ici şi colo conferenţiari dau explicaţiuni asupra celor ce se perindă în faţa standurilor demonstrative.

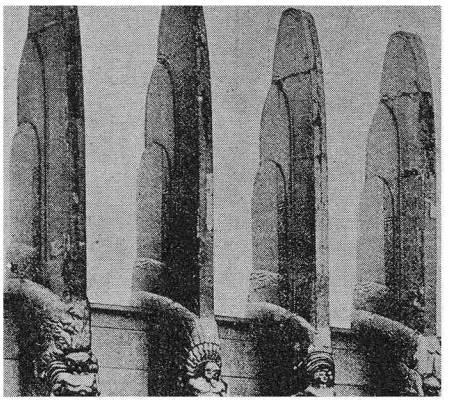

Fig. 18. Decorul înaripat al pavilionului „Ştiinţei Sociale"

Să trecem podul de lemn pe care am mai stat, puţin estetic ca infrastructură, spre a vizita «*Pavilionul Electricităţei*» cu o curte semicirculară, ornată cu fântâni scăldate în lumină. Toate întrebuinţările electricităţei, până la «ochiul electric cel vigilent» sunt întâlnite aici. Dar misterul radiofonic şi înrudirea lui cu colorile, sunt frumos explicate prin tablouri care funcţionează cu electricitate. Pe unul se vede cum regulatele unde alternative, transmise de generatorul electric, devin din ce în ce mai agitate şi neregulate, când sunetul intervine în transmisiune radiofonică; pe altul, apar şi dispar, diferite colori, care se îngână sau unifică, după modul deproducere sau transmitere a undelor. Intr'un pavilion mic vecin «*memorial*», găsim desfăşurată întreaga activitate în electricitate a lui *Edison*.

Inainte de a trece la pavilionul «*Statelor Federale*» cu vastul şi frumosul lui patio, cu cele trei prisme înaripate în rotondă de articulaţie, traversăm şi corpul înaripat rezervat «*Ştiinţei Sociale*», (fig. 18).

www.dacoromanica.ro

Aici se desfăşoară, schimbându-se dioramic, fazele programului realizat de societatea americană, începând dela viaţa familiei patriarhale de coloni, până astăzi, când munca omului a devenit atât de uşoară. «Household Finance Corporation» de alături împarte o broşură adequată, în colori, purtând titlul «Finanţarea familiei americane» ca să demonstreze că în 1833 familia producea singura tot ce avea nevoie, iar în 1933 familia produce numai o mică parte din bunurile ce consumă restul trebuie să cumpere şi să plătească. De unde interesul de a economisi banul şi folosi creditul.

Pavilionul Statelor Federale sub cupolă cuprinde revista materialului de apărare al Statelor Unite: armata de uscat, marina şi aviaţia; sau diverse organizaţii de producţie, în special imense modele cu tot felul de exploatări miniere şi metalurgice foarte instructive.

O serie de mari săli independente sunt legate prin o galerie ce dă în patio-ul pavilionului. Acestea servesc ca pavilioane diferitelor state ale Unionului. Cu toată criza, acestea mai erau încă unele care nu şi-au aranjat încă expoziţia — acestea au făcut, spre a lua parte, eforturi onorabile. Citez câteva :

Florida, ţara căldurei tropicale, a vegetaţiei luxuriante, a fructelor şi a plăjilor *(Miami)*, ţara romantică a vechilor conchistadori, ţara căminurilor şi a sporturilor.

Michigan, statul cu climă şi producţii variate: mine şi forţă, pescărie, agricultură, lăptărie, etc. explorat de un *Nicolet* (1634), *Father Marquette*, *Cadillac* şi apărat de un *Pontiac* (1763). In acest compartiment abundă picturile şi dioramele (în secţia istorică).

Minnesota, ţara visurilor, a pădurilor, apelor, a puzderiei de lacuri (11.000), a campamentelor pieilor roşii, a pescuitului şi vânatului, dar şi a agriculturei şi creşterei animalelor şi cu cea mai mare cooperativă de lăptărie din lume.

Colorado, ţara colorilor, a munţilor şi a câmpiei; cu mine de cărbuni, aur şi argint; cu fabrici de zahăr şi turme de oi; cu pepeni şi porumb; cu celebre «Parcuri Naţionale» cu piscuri înalte de peste 4600 m. (Mt. Evans) şi cu gheţari.

Pavilionul vecin, al *Agriculturei*, nu este mai puţin interesant. Aici ne facem o idee clară cât de dezvoltată este industrializarea ei şi pe ce intensă scară sunt introduse tot felul de maşini pentru cultura bumbacului, a cafelei, a ceaiului, a fructelor, etc. cum şi organizarea fermelor.

Aici îşi expun diferite şi numeroase firme standurile lor cu produse alimentare de origină vegetală sau animală; lichide (limonada Kola-Koka) ori solide (şuncile Swift) prezentate în modul cel mai ştiinţific de preparare, curăţenie, conservare, împachetare (produsele *Heinz)*.

In deosebi este remarcabilă atenţia ce s'a dat propagandei demonstrative pentru alimentarea ştiinţifică a omului. Aici dioramele, diagramele, ilustraţiile abundă spre a recomanda consumul laptelui sub toate formele, dar mai ales ca îngheţată. De altfel Statele Unite este patria îngheţatei (ice cream), fabricată prim mijloacele cele mai recente ale ştiinţei şi conservată pentru desfacere prin recent comercializatul bioxid de carbon solid. Există şi un rege al îngheţatei *(Fussel)*.

Centrul expoziţiei, unde sunt adunate pavilioanele în care se află «*mijloacele de transport şi călătorie*» este şi acesta foarte vizitat. Toate felurile de transport, pe uscat, pe apă şi în aer sunt aci reprezentate. Imensa boltă circulară a pavilionului cuprinde modelele din fiecare fază a dezvoltărei unui mijloc de transport; trăsuri foarte vechi şi foarte noi, locomotive din toate epocile, primul automobil şi ultimul (Düsselberg), primul avion (al lui Wright) şi ultimul (al lui Post); apoi vagoane frigorifice, vagoane regale, etc. sunt expuse de marile companii de căi ferate.

Pavilionul «*Crysler*» şi mai ales al lui «*General Motors*» cu marile şi elegantul hall dedesubtul unui turn de aproape 60 m. înălţime, cu *statuia efortului*, de lăudatul sculptor *Milles*, atrage mulţi vizitatori, mai ales din cauza vastului atelier *Fischer*, pentru montajul, tapetatul, vopsitul, etc. caroseriei de automobile Chevrolet. Tot ca senzaţional este expus în acest pavilion spectroscopul pentru analiza oţelurilor întrebuinţate la fabricarea automobilelor. Pavilionul are o lungime de două sute metri şi o lăţime de o sută metri.

* * *

Desigur că nu este posibil să dăm aci relaţii asupra numeroaselor pavilioane pe care vizitatorul abia are răgaz să le parcurgă. Câtva timp totuşi trebuie să consacrăm centrului pavilioanelor cu industriile care se ocupă în special cu *locuinţa*.

Cele câte-va mici construcţii care voesc să propage noi materiale de construcţie înlocuind cărămida, precum case de sticlă, (Glass Blocs), casa de metal (Stransteel House), casa de mâine (House of Tomorrow), casa tropicală, etc., nu conving; poate tocmai contrariul.

Alături pavilionul *cu industria gazului de iluminat* arată eforturile demonstrative, lăudabile, dar fără mare ecou printre vizitatori. In special această industrie arată că a părăsit drumul luminatului în favoarea electricităţei şi a trecut la acela al *încălzitului*, deci s'ar numi mai bine «gaz de încălzit». Aşa a ajuns ca să sporească consumul cu 400%

www.dacoromanica.ro

de la 1900 încoace în oraşul Chicago, în special la variate industrii. In câţiva ani va fi adus la Chicago gazul natural din Texas.

Industria răcitoarelor (Refrigerator), cu care acum orice familie americană se mândreşte — ca o diferară cu automobilul sau cu maşina de spălat automat rufele, — este asemenea larg reprezentată, colaborând cu aceia a gazului. Sisteme cu uşi ermetic închise şi cu compartimente luminate electric, cu părţile metalice cromate, şi cu aparat de controlat temperatura interioară, sunt acum la modă; altele, «electrolux», produc răceala fără apă, numai cu aer şi cu o flacără de gaz.

Pavilionul cunoscutei firme «*Crane*» pentru instalaţii de băi, lavoare, radiatoare, conducte de apă, etc. prezintă tot felul de modele, unele mai luxoase ca altele. Observ cu această ocazie că suszisa firmă are expusă în expoziţia sa din *Atlantic City*, o baie din o singură bucată de onyx galben şi cu armăturile de aur, care costă 1,5 milioane lei, iar lavoarul garniturei alţi 600 mii lei. Numai o singură astfel de baie a fost comandată până acum în America.

Printre pavilioanele ţărilor europene se observă: acela al Suediei, al Italiei (care prezintă artistic apologia lui Mussolini în forul său de la Roma), al Ucrainiei, al Poloniei, al Japoniei, etc. Ultimul ne arată cât de influenţaţi sunt Japonezii în dezvoltarea oraşelor şi industriilor lor de spiritul american. De aceia sunt şi un concurent serios Americei.

Pavilionul Japoniei cum şi o copie exactă a «templului de aur» din *Jehol* al împăratului *Manhu*, schimbă liniile reci ale modernismului tuturor celorlalte.

Copia templului din Jehol a fost lucrată toată în China şi apoi transportată în 28.000 bucăţi la Chicago, unde a fost remontată de arhitecţi chinezi. Interiorul este foarte artistic şi ornat cu idoli chinezeşti, tapiţerii, trompete de alamă, ş. a. Invelitoarea lui aurită ia ochii din depărtare trecătorilor.

Partea distractivă e strânsă cam la jumătatea terenului, şi bine s'a făcut.

Părăsind expoziţia, vizitatorul european se întreabă cu ce a rămas, ce noutate îi poate frământa gândurile ? Desigur expoziţia din Chicago reprezintă pentru poporul american progresul tecnicei americane şi caută să-l îndrumeze şi pe calea unei estetici a cărei asimilare începe să facă dovada c' este apt să o urmeze. Pentru european reprezintă dovada că magnaţii industriei americane ştiu s fie solidari şi în generozitatea ce o arată poporului, pentru a-l cultiva, chiar când o astfel de manifestare serveşte încă să învioreze o activitate până mai eri gigantică.

RESUME

L'EXPOSITION DE CHICAGO: «UN SIÈCLE DE PROGRÈS»

par le Prof. C. SFINŢESCU

L'auteur passe d'abord en revue les conditions dans lesquelles peut se faire actuellement un voyage aux Etats-Unis en touriste, par voie de fer et par voie d'eau, ainsi que les impressions premières qu'éprouve le voyageur européen au cours d'une semblable visite. Il explique ensuite le sens de l'exposition de Chicago «Un siècle de progrès», de cette ville dont le développement prodigieux est unique au monde.

Chicago a pris en un espace de 100 années un développement sans exemple au milieu d'une région qui, à l'origine avait été découverte et colonisée par des Français et que les Américains mirent ensuite en valeur par la création d'un réseau intense de voies ferrées.

L'exposition de 1893 a donné une vive impulsion à la propagande et à la pratique urbanistique dans cette ville et c'est à elle qu'est dû l'aménagement de la splendide promenade qui longe la rive du lac Michigan (the Lake Front Drive).

L'exposition de cette année est installée le long du lac où ont été édifiées quelques constructions monumentales permanentes telles que: Field Museum, Shedd Aquarium, Adler Planetarium, Soldier Field. Sur des centaines d'hectares et sur les rives d'une lagune se déroule un ensemble architectural d'un modernisme puissant et de couleurs infiniment variées, féériquement illuminé la nuit. Les pavillons les plus caractéristiques, comme formes, dimensions, sont ceux de la Science, des Etats Fédéraux, de l'Electricité, de la Science Sociale, de la General Motors, etc.

L'exposition a en vue l'instruction scientifique populaire; elle symbolise en général la grande industrie. Quelques pays étrangers comme l'Italie, la Pologne, l'Ukraine etc. y sont également représentés.

www.dacoromanica.ro

URBANISM ŞI TURISM

1) DIN ŢARILE VECINE. Dăm mai jos trei vederi: una a palatului regal din *Belgrad* (fig. 1), alta a pala-

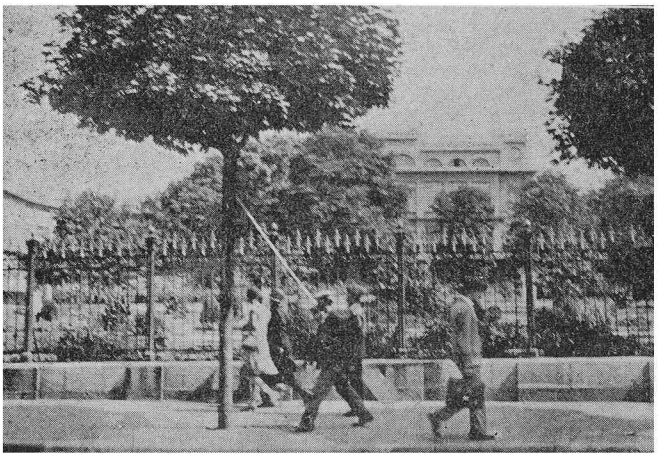

Fig. 1. Palatul regal din Belgrad.

tului regal din *Sofia* (fig. 2), şi alta a palatului preşedintelui republicei la *Praga* (fig. 3).

Românii au înţeles că şi în Bucureşti trebuie realizat mult mai mult de cât ce este acum făcut pentru Palatul Regelui lor. Dar nu este suficientă numai înţelegerea.

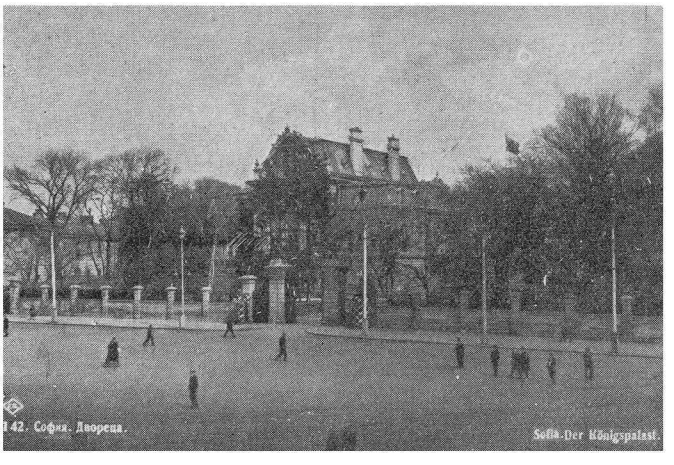

Fig. 2. Palatul regal din Sofia.

Numai execuţia are valoare, şi deci să fim promţi la execuţie. Sperăm că vom avea ocazie să ne ocupăm curând de proectele unei astfel de manifestări şi transformări.

PROPAGANDA TURISTICA AMERICANA IN 1933 PENTRU EUROPA prezintă un deosebit interes prin originalitatea ei. Din cauza depresiunei financiare

Fig. 3. Palatul presidenţial din Praga

în deosebi în Statele Unite a scăzut considerabil traficul turistic între acestea şi Europa, astfel că primele între-

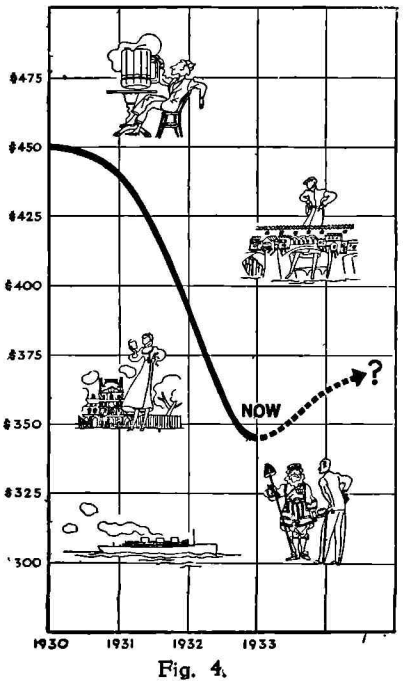

Fig. 4.

prinderi cari s'au resimţit au fost „Companiile de navigaţie transatlantice". De aceia ele s'au asociat şi au scos

www.dacoromanica.ro

o elegantă broşură de propagandă, (anume companiile: Anchorline, Canadian Pacific Steamship, Cosulich Line, Cunard Line, French Line, Hamburg-America Line, Holland America Line, Italian Line, North German Lloyd, Red Star Line, United States Lines, White Star Line şi chiar principalele agenţii de turism).

Iată de pildă ce spirit găsim în broşura cu titlul *„Acum mai mult ca oricând" — fă-ţi bagajele şi du-te"*. (This-year of all years pack up and go"). In primul rând sare în ochi concepţia economică (how much?), iar în fig. 4 broşura arată cât de eftin se poate obţine în anul acesta o călătorie de o lună în Europa, cuprinzând un transport pe apă şi uscat, hotel, plimbări cu vizite, mesele, bacşişurile pe anumite itinerarii stabilite de agenţii. Curba vrea să demonstreze: „când vei mai putea cumpăra atâta cu aşa de puţin?"

După ce broşura dă apoi frumoase privelişti caracteristice din diferitele ţări din Europa şi explicaţii asupra lor, cum şi fotografii alăturate din oraşele europene şi din Statele Unite purtând acelaş nume, explică de ce călătorul simte o deosebită plăcere prin locurile pitoreşti din Europa, cum şi mijloacele convenabile cu care se poate călători în diferite locuri „spre a-şi completa instrucţia". Broşura se ocupă şi cu bugetul cheltuelilor lunare pentru o familie care ar veni în Europa. In fine, dă un program al diferitelor producţiuni sportive, muzicale, festive, etc. în ţările europene occidentale, din Anglia până în Ungaria (în România nu ajunge încă!) în cursul verei 1933, şi broşura termină cu un tablou sinoptic al poveştei lui „Ion Zăbavă", care pierde oca-

Fig. 5.

zia (fig. 5) şi închee: „Fă-ţi bagajele şi pleacă! Dar acum!"

C. S.

www.dacoromanica.ro

N O T E

1) SGOMOTUL ORAŞELOR-[1]) de Prof. Dr. *Chr. Musceleanu.*

Asociaţia medicilor britanici a făcut ministerului de higienă un raport în care arată între altele şi plaga sgomotului în oraşele mari.

Concluziile la care au ajuns doctorii britanici sunt următoarele:

1. Sgomotul oraşelor influenţează în mod dezastruos creşterea copiilor.

2. Alterează repede simţul auzului nu numai la copii, ci şi la adulţi.

3. Face să sufere în gradul cel mai înalt sistemul nervos.

4. Micşorează rendementul intelectual foarte mult, iar la unele persoane creiază chiar o incapacitate totală de a lucra.

Faţă de aceste perspective cu urmări atât de rele, organele în drept din toate oraşele mari, au declarat *război sgomotului* spre a feri pe cetăţeni cât mai mult de aceste urâte urmări ale vieţei orăşeneşti.

Pentruca lupta să fie dusă cu succes, trebuie în primul rând să se cunoască puterea inamicului şi apoi să se găsească armele cele mai potrivite pentru aducerea lui la tăcere, făcându-l astfel inofensiv.

In America, în Anglia şi în Franţa s'au făcut studii în laboratoarele de fizică, spre a se găsi mijloacele ştiinţifice de măsurare a sgomotelor şi apoi s'au cercetat diferitele materiale de construcţie care le reduc intensitatea. Cum orice sunet este rezultatul unor vibraţiuni care produc sensaţii auditive, acusticienii au căutat să arate care sunt vibraţiunile care intră în constituţia sunetelor muzicale şi care sunt cele care dau zgomote.

O ureche normală poate să fixeze cu uşurinţă diferenţa dintre un sunet muzical şi un sgomot, nu poate însă să arate care sunt elementele care intră în constituţia lor. Muzicanţii şi fizicienii, au fixat cu preciziune seria sunetelor muzicale stabilindu-le în acelaş timp şi numărul de vibraţiuni care le determină.

Spre exemplu un diapazon care poate da vibraţiuni a căror frecvenţă este 64,4, dă nota do_1, care este o notă muzicală pentrucă impresionează plăcut urechea noastră. Inmulţind cu doi numărul de vibraţiuni al notei fundamentale do_1, se obţine frecvenţa 128,9 care este nota muzicală do_2; înmulţind cu 2 numărul 128,9 se obţine 257,8 vibraţiuni care este nota muzicală do_3, a doua armonică a notei do_1; înmulţind cu 3 pe 128,9 se obţine 386,7 nota sol_3 a treia armonică. *Dacă se înmulţeşte prima armonică 128,9 mai departe cu 4, 5, 6, 7, 8 etc. se obţin toate armonicele notei fundamentale* do_1. Seria acestor armonice se încheie când se ajunge la *limita de percepere a urechei noastre care se ştie că este împrejurul sunetelor cu frecvenţa de douăzeci de mii.*

In acelaş mod s'au studiat toate armonicile notelor fundamentale din gama muzicală do, re, mi, fa, sol, la, si, şi s'au format tablouri aşa cum s'a făcut pentru nota do_1. Dintre aceste frecvenţe care reprezintă armonicile notelor fundamentale s'a arătat însă că *nu toate sunt note muzicale,* adică pot să producă o impresie plăcută asupra urechei noastre.

Dacă am face tabloul armonicelor, spre exemplu al sunetului fundamental do_1 se găseşte că armonicele 7, 11, 13, 14, 17 şi de la 21 înainte nu sunt note muzicale. Iar dacă ţinem seama că urechea poate percepe până la frecvenţa 20.000, adică sunete cu aceste număr de vibraţiuni pe secundă, uşor se poate vedea că *numărul notelor muzicale este mic faţă de acela al celor muzicale.*

După ce s'a făcut această identificare a sunetelor muzicale şi nemuzicale, s'a arătat că *totdeauna când un sunet este format din vibraţiuni care nu sunt cuprinse în gama muzicală, avem de a face cu un sgomot.* Când sunetele muzicale sunt amestecate cu cele nemuzicale se produc note false, sau dacă nota nemuzicală predomină, apare tot un sgomot dar mai puţin dur, urechea putând să-l suporte mai uşor.

* * *

A doua problemă în studiul vibraţiunilor care produc aceste senzaţii auditive a *fost, determinarea mărimei lor.* In laborator se măsoară astăzi energia unui sunet prin vibrarea unei membrane aşezată la 10 cm. de izvorul sonor. Vibrarea acestei membrane *se datoreşte presiunei alternative pe care o exercită sunetul asupra ei.* Presiunea se măsoară în dine pe centimetru pătrat, care este presiunea pe care o exercită 1.019 miligrame pe un centimetru pătrat. Alături de scara presiunilor produse de sunet s'a stabilit şi o scară care dă *senzaţiile auditive.* Savantul german *Fechner* a stabilit că *este o intensitate minimă a sunetului simplu sub care urechea nu mai percepe nici o senzaţie, şi o intensitate maximă dea-*

1) Reproducem din Universul de la 17 Iulie 1933, această interesantă rezumare pentru interesul urbanistic ce comportă. Revista noastră s'a ocupat adesea de această chestiune (vezi *„Urbanismul"* 1932 pag. 120; pag. pe 1933; pag. 110, 176, 177, 363 şi 364).

www.dacoromanica.ro

supra căreia deasemeni urechea nu mai simte nimic. Aşa dar ca şi ochiul, urechea nu poate percepe decât sunetele cuprinse între o limită inferioară şi o limită superioară bine determinată. *Fechner* a mai stabilit şi legătura care este între intensitatea sunetului stabilită în laborator şi senzaţia auditivă, legătură cunoscută sub numele de legea lui *Fechner*. Astfel dacă se ia ca senzaţie zero, ea corespunde pe scara intensităţilor la o gradaţie pe care o notăm cu 1 ; senzaţia auditivă 1, corespunde la o intensitate de 10 ori mai mare ; senzaţia auditivă 2 corespunde la intensitatea 100 ; senzaţia 3 corespunde la 1000 ; senţia 4 la intensitatea 10.000 ; senzaţia 5 la intensitatea 100.000 şi aşa mai departe. Se vede că senzaţiile auditive corespund la sunetele mult mai slabe ,pe când intensităţile cresc foarte mult.

Din rezultatele obţinute, formularea ştiinţifică a legii lui Fechner se face astfel: *dacă intensitatea fizică a sunetului creşte în progresiune geometrică, intensitatea senzaţiei auditive corespunzătoare creşte în progresie aritmetică.* Senzaţia aduitivă dela 0—1. 1—2 etc. se numeşte *grad al senzaţiei auditive,* căreia i s'a dat numele de *„bell"* în cinstea inventatorului telefonului *Graham Bell.* Dacă un bell, adică un grad al senzaţiei auditive se împarte în zece părţi, o parte se numeşte „decibell" şi formează unitatea de bază pentru măsurarea sunetului. Un decibel corespunde în acelaş timp la cea mai mică variaţie a sunetului, care poate fi prinsă de urechea noastră.

Prin urmare în mod practic după scara aceasta se vede că conversaţia a două persoane la distanţă de un metru corespunde la 50 decibeli, iar sunetul dintr'o cabină de aeroplan la 100 decibeli; în oraşele cu mişcare multă (Londra) 71 decibeli; într'o grădină publică 20 decibeli, şi aşa mai departe, pentru fiecare sgomot.

Când aceste sgomote se fac în faţa unui microfon, vibraţiunile produse vor creia un curent electric cu o anumită energie. S'au făcut determinări şi s'a găsit că un om care strigă în faţa unui microfon determină formarea unui curent de 1000 microwatti, iar dacă numai şopteşte produce un curent de 0,001 microwatti. Iar energia sgomotului pe care îl produce o sută de mii de oameni care aclamă o echipă de foot-ball dă într'un microfon un curent electric care produce o cantitate de căldură abia suficientă să încălzească până la fierbere 250 grame de apă. *(Brachet).*

D-l *Cellerier,* directorul laboratorului de încercări dela Arte şi Meserii din Paris, a întreprins în ultimul timp o serie de cercetări cu privire la *determinarea intensităţilor „armonicelor nemuzicale"* dintr'un sunet, în special depe străzile oraşelor. Pentruca să poată măsura aceste sunete a construit un aparat numit *„sonda fonică"* cu care sunetul poate fi prins, iar cu ajutorul unui microfon *„biconic"* este transformat în curent electric. Printr'un dispozitiv inventat de d. Cellerier se poate separa, după ce au fost amplificaţi, curenţii proveniţi dela diferitele vibraţiuni care formează sunetele şi apoi măsuraţi cu ajutorul unui miliapermetru. Rezultatele se exprimă în decibeli. In urma determinărilor făcute cu sonda fonică şi cu dispozitivul lui, Cellerier a găsit că în piaţa Saint Augustin în balconul Cercului Militar sgomotul ajunge la 55 decibeli. Acest sgomot are aceiaşi intensitate ca şi sunetele date de o orchestră când execută apoteoza din Corul Pelerinilor din opera Tannhäuser determinată la 10 metri de şeful orchestrei; iar celebrul preludiu al acestei opere nu are decât cinci decibeli, tot la 10 metri de şeful orchestrei. El a mai stabilit că în opera Tristan şi Isolda vocea cântăreţei în celebrul duo ajungea până la 55 de decibeli, pe când a partenerului Tristan abia ajungea 45 decibeli.

După ce a găsit mijlocul ca să facă măsurătoarea diferitelor sunete a căutat să rezolve problema a doua a chestiunei care ne preocupă, alică să determine *conductibilitatea sonoră a diferitelor materiale.* Pentru acest scop a făcut plăci omogene cu lăţimea de 50 cm. pe care le aşeza aşa fel ca să acopere o cameră cu pereţii groşi şi izolatori în interiorul căreia se găseşte un microfon. Deasupra plăcei aşeza un difuzor cu pavilionul spre placa de studiat.

Cellerier măsoară întâi intensitatea sunetului emis, înainte de a trece prin placă şi obţine un număr de decibeli, apoi cu dispozitivul lui măsoară intensitatea după ce sunetul a trecut prin placă. Raportul dintre numărul decibelilor înainte şi numărul decibelilor după trecerea sunetului prin placă se numeşte *factor de transmisiune fonică.* Acest factor s'a stabilit că depinde de natura materialului, de grosimea plăcei prin care trece sunetul, de frecvenţa lui şi de distanţa la care se găseşte izvorul sonor.

Din determinările făcute s'a stabilit că *materialele puţin poroase sunt mai bune izolatoare decât cele poroase, că suprapunerea de plăci izolează mai bine, la aceiaş grosime, ca un bloc întreg făcut din acelaş material. Paele tocate în general izolează mult mai bine, spune d. Cellerier, dacât plăcile de plută, care nu dau rezultate atât de bune.* Dar ori cât de bun ar fi un material izolant, *el pierde această proprietate* aproape în întregime *când conţine în massa lui părţi metalice.*

Ţinând seamă de consecinţele destul de rele la care duce sgomotul în oraşele mari s'a şi început să se caute atât posibilitatea de a se micşora cât mai mult numărul decibelilor, cât şi întrebuinţarea materialelor izolante şi puţin costisitoare care să facă transmisiunea fonică cât mai mică.

In scurtă vreme sistemul nervos al cetăţenilor oraşelor mari va fi pus la adăpost de sgomotele care începuseră să devină din ce în ce mai supărătoare.

2) CEL MAI MARE OROLOGIU DIN LUME este luminos şi este instalat, având două feţe deasupra celei de a doua platforme a turnului Eiffel din Paris (fig. 1). Are un diametru de 20 m. Are 60 braţe luminabile marcând fiecare din cele 60 minute ale orei. Pe

www.dacoromanica.ro

cadran minutele sunt marcate luminos în galben; acul mare marcând minutele apare roşu, iar cel mic marcând orele apare alb. Cadranele sunt orientate unul spre Tro-

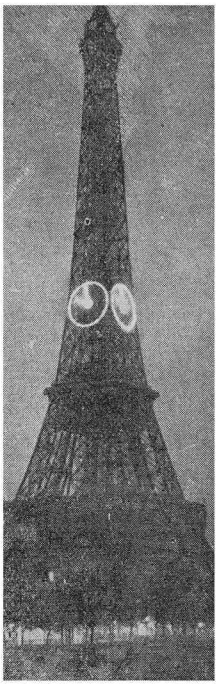

Fig. 1. Ceasornicul electric din turnul Eiffel.

cadero şi altul spre piaţa Concordiei. Funcţionează cu un motor electric sincronizat. (*„Regards sur le monde"*, Iunie 1933).

C. S.

3) TRANSPORTURI RAPIDE ŞI ECONOMICE PE CĂILE FERATE se pot face acum cu automotoare, de pildă ca cele tip *Bugatti* (fig. 2) cu 4 motoare de

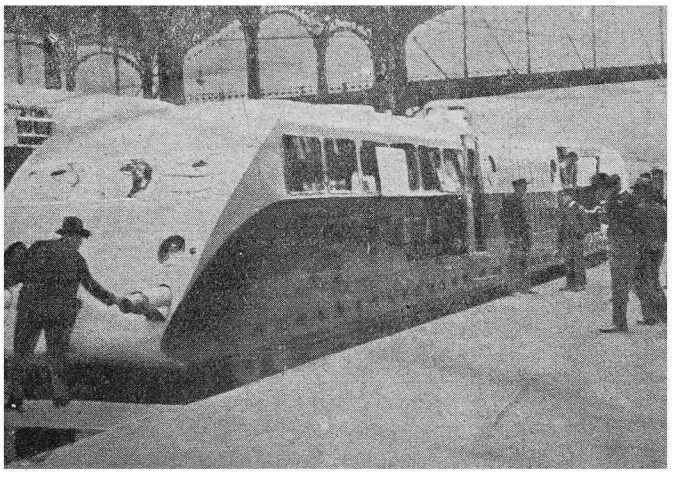

Fig. 2. Automotor Bugatti.

benzol sau alcool a 200 cai, ,cu iuţeală de 200 km. pe oră, 23 tone greutate, 23 m. lungime, de 2.85 m. lăţime şi 2 m. înălţime.

Consumă 1 litru carburant pe km. şi transportă 52 călători.

Se va pune în circulaţie între Paris şi Deauville.

Alt tip nou are imperială şi poate transporta un vagon 278 călători (118 aşezaţi şi 160 în picioare) şi poate fi utilizat pentru distanţe mici. Greutatea totală e de 47 tone. (*„Regards sur le monde"*, Iunie 1933).

C. S.

4) UN SPITAL ZGÂRIE NORI LA CLICHY (SENA) este în curs de construcţie pentru 1000 paturi în boxe individuale, după modelul american. Alte 650 paturi sunt în săli a 14 paturi. Clădirea are 12 etaje, cu Solarium la fiecare sală de bolnavi. Ultimele etaje au terase şi sunt rezervate pentru bolnavii de plămâni.

Serviciile sunt absolut independente pe etaje, cu toate anexele lor, iar 8 ascensoare pot transporta împreună 150 persoane. (Ar fi trebuit ca fiecare serviciu să aibă ascensorul său). Intr'un turn de 60 m. înălţime se află rezervorul de apă. Parterul ocupă o suprafaţă de 6000 m. p. iar terenul afectat spitalului are 57.000 m. p.

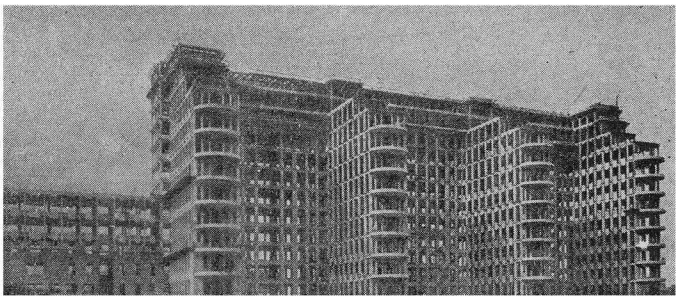

Fig. 3. Spitalul zgârie-nori din Clichy în curs de construcţie.

Construcţia face o impresie de putere şi armonie, deşi nu va fi gata de cât în 1934 (figura 3).

(*„Regards sur le monde"*, Iunie 1933).

C. S.

DENSITATEA ŞI MORTALITATEA. S'a crezut mult timp că densitatea populaţiei în oraş este cauza unui spor de mortalitate. Studiul aprofundat al statisticilor a condus la concluzia că nu densitatea populaţiei pe suprafaţă este de temut, ci **suprapopularea locuinţelor înghesuite dezordonat pe străzi înguste, rău orientate şi în jurul unor curţi reduse, rezultat al haosului fonciar.**

Arhitectul în general este condus în proectele sale numai de „economie", jonglând cu regulamentele de constucţie, care nu sunt riguroase de cât cu înălţimile clădirilor, deşi acele interdicţii nu sunt totdeauna justificate din punct de vedere igienic. Toţi se ocupă numai de faţadele spre stradă, nimeni de ce se petrece pe feţele laterale sau posterioare.

S'a constatat d. ex. o mai mică mortalitate (numai 5,2‰) într'un imobil din str. Telegrafului din Paris, unde densitatea era de 5030 locuitori pe hectar. din cauza

www.dacoromanica.ro

bunei aerări şi însorări a locuinţelor prin spaţiile libere din jurul clădirei, faţă de media de 16.5‰ a mortalităţei Parisului în 1913.

In 1930 au fost următoarele mortalităţi: în opt oraşe olandere 8,5‰; în 50 oraşe elveţiene 9,5‰; în 50 oraşe germane 10,1%; cu minimum 7,7‰ în Francfurt; în 7 oraşe engleze 11,5‰; în 81 din Statele Unite 11,9‰ (New-York 12,2‰; Chicago 11‰); în Paris şi Lyon 14‰.

Din punct de vedere igienic înălţarea imobilelor nu este de temut, căci aerul şi lumina, principalii agenţi de salubritate, se ameliorează cu înălţimea. **Ceeace importă este justul şi rigurosul raport între înălţimea imobilelor şi lărgimea străzilor şi curţilor.**

Autorul socoteşte că dincolo de centru s'ar putea considera ca mai bună sau ca posibilă, o densitate de 100 locuitori de hectar şi chiar mai puţin, ceeace s'ar obţine prin case individuale, la care agrementul recunoscut compensează unele comodităţi la care atunci ar trebui renunţat. In oraşul-grădină **Letchworth** în 1930 mortalitatea a scăzut la 6,2‰; iar oraşele-grădini ţin recordul celei mai *mici* mortalităţi.

(Bourdeix, l'Urbanisme, Iunie *1933*)

C. S.

6. AERUL CURAT are o mare valoare nu numai preventivă, dar şi terapeutică şi curativă. Aerul foarte pur are chiar valoare **medicamentoasă**. După cum sunt sursele minerale care convin la anumite afecţiuni, tot aşa există „aere" foarte diferite: marea dă iodul, muntele şi pădurea ozonul, pe lângă umiditatea şi presiunea variabilă după altitudine.

„Aeroterapia" diurnă sau nocturnă, poate fi urmată cu rezultate extraordinare în sanatorii speciale din localităţi diferite, **după caz.**

De aeroterapie actualmente au toţi orăşenii nevoie căci ei sunt intoxicaţi de oribilia atmosferă ce respiră tot anul. Un eminent practician francez a zis: „când „fac o autopsie, ştiu numai de cât dacă am a face cu „un parizian, căci acesta are plămânii complect negri". Profesorul **Calmette** a arătat prin experienţe curioase cum cărbunele foarte divizat, introdus în organism pe o cale oarecare (de exemplu sub formă de amestec de tuş-cerneală de china), se adună automat în plămâni. La adult praful carbonifer ajunge în bronchii pe calea respiraţiei; la copii fragezi aceasta se întâmplă pe cale alimentară, alimentele fiind prăfuite în contactul lor cu atmosfera.

Mii de tone de particule carbonifere sau de cenuşe sunt spulberate anual în atmosfera pariziană prin nenumăratele coşuri de fabrici, formând ..centura neagră a oraşului, de calorifere, etc. Aţi crede că aceste scorii volante, mai agresive de cât şmirghelul, au obligat pe ingineri să inventeze o văpsea pentru turnul Eiffel care să reziste la frecarea acestor miliarde de particule aduse de vânt? Vă puteţi imagina ce stricăciuni pot ele face în interiorul delicat al plămânilor!

Mai periculoase ca pulberea uscată sunt fumurile gudronoase cari provin din huila grasă, căci acestea intoxică grav şi durabil organismul, din cauza produselor caustice ce conţin. Unii medicii englezi par că au observat în oraşe industriale ca **Leeds, Liverpool, Manchester,** o sporire a numărului canceroşilor, datorită acestui fel de fum.

O acţiune indirectă, însă foarte vătămătoare a fumurilor urbane, este că opresc razele ultraviolete. Un vast ecran negricios se menţine astfel în permanenţă la 200 m. deasupra Parisului având o atmosferă nesănătoasă, eminamente favorabilă dezvoltărei microbilor şi acumulărei gazelor toxice.

(Personal am observat că atmosfera foarte funinginoastă a oraşelor Chicago, Pittsburg, New-York şi altele din Statele Unite, mi-a cauzat o mâncărime şi usturime de piele, de a cărei cauză mi-am dat mai târziu seamă. Particulele de cărbuni şi umezeala pătrundeau prin cămaşe şi hainele subţiri şi sensibilizau puternic pielea. N. R.). (după **P. Devaux**).

C. S.

7) ALIMENTAREA CU APA ŞI CANALIZAREA EXPOZIŢIEI DELA CHICAGO 1933 de **T. Paul** şi **T. M. Niles.**

Din cauza scurtei durate a expoziţiei (16 luni) nu a fost necesar de a face o instalaţie care să aibă un cost redus de întreţinere, cum se cere la instaţiile obişnuite, ci una care să nu ceară un mare capital de investiţie.

Pentru alimentarea cu apă, conductele şi pompele au fost calculate pentru un număr de 850.000 vizitatori, maximumul fiind de 1,5 milioane vizitatori pe zi.

Maximum de consum a fost evaluat la 100.000 metri cubi pe zi, din care 4,5% pentru apă de băut şi toaletă, 8% pentru stropit, curăţit şi pierderi, 17% apă pentru expozanţi, 30% apă pentru incendii. Apa de băut este adusă din lacul Michigan, şi pompată cu 5 atmosfere în conducte. Apa este tratată cu clor ca toată alimentarea cu apă o oraşului Chicago.

Apele menajere sunt conduse prin canale în reţeaua de canalizare a oraşului, în parte prin pompare. Apele de ploaie se scurg prin canale separate direct în lac. Costul întregei instalaţii de alimentare cu apă şi canalizare este de 550.000 dolari.

(Engineering News, Nr. 9 anul 1933).

T. R.

8) FILTRAREA APEI LA MARSILIA, pentru suburbanele de la vest, se face după cunoscutul sistem **Puech-Chabal,** cu trei stadii, cu o iuţeală de filtrare de 80 cm. pe oră. Prin această filtrare 98% din germeni sunt distruşi, iar collibacili nu rămân nici unul. Cheltuelile de exploatare sunt minime şi economia rezultată din

www.dacoromanica.ro

neîntrebuinţarea coagulantelor se cifrează, la noua instalaţie, la 24236 fr. pe an.

Primarul oraşului Marseille, doctorul **Ribot**, a declarat că sistemul a dat rezultate foarte satisfăcătoare, fără a mai întrebuinţa sterilizante, cari ar modifica calităţile naturale ale apei [1]).

C. S.

9) ASISTENŢA ŞOMERILOR IN STATELE UNITE. In Martie trecut numai în Chicago cifra şomerilor ajunsese la 800.000, crescând neîncetat dela 1930 Ajutoarele pornite din iniţiativa particulară au crescut aci în Chicago de asemenea: 5 milioane dolari (peste 750 milioane lei) în 1930; apoi 7.5 milioane dolari în 1931; dar în 1932 şomajul s'a întins aşa de mult, în cât în 1932 Statul Illinois a trebuit să intervină cu 18 milioane dolari şi Washington cu 45 milioane dolari; deci cu miliarde de lei.

Asistenţa cu aceste sume este foarte bine organizată şi merită a fi relevată. Aceasta se face pe cartiere, prin specialişti atât pentru hrană cât şi pentru plasare de lucru. Orice şomer se prezintă postului de asistenţă din cartierul său. I se face foaia, se controlează cu numele, adresa, situaţia şi o copie apoi se trimete imediat la oficiul central de triaj (Clearing House) pentru a nu se lua ajutoare din mai multe posturi. La centru fişa se înscrie atât la numele şomerului, cât şi al ultimului patron, astfel că dacă un patron cere lucrători, poate ave din cei vechi pe care îi cunoaşte, pe specialităţi.

Fişa completată la postul pe cartier — după declaraţia şomerului — este verificată a doua zi la faţa locului, şi dacă e găsită exactă, se dă cartelă pentru ajutor în natură (raţii de alimente), nici odată bani, în raport cu nevoile familiei. Cu cartela şomerul se poate adresa la orice magazin spre a-şi ridica raţiile calculate după un tablou. Celibatarii sunt conduşi într'un azil improvizat, dar cu serviciul organizat tot cu personal dintre şomeri: bucătari, comptabili, coafori etc. Restul neutilizat „în serviciu" este lăsat liber să umble în orele libere în oraş ca să găsească ceva de lucru, spre a mai câştiga câţi-va cenţi, căci şomeurul american încă speră să găsească de lucru, e optimist şi preferă munca asistenţei. (după **A. Maurois**). C. S.

10 [1]). AUTOMOBILELE IN ORAŞELE MARI. Dăm în tabloul de mai jos câteva cifre comparative interesante şi adeseori necesare în studiile urbanistice [2]).

Unele din aceste cifre sunt luate din **L'Illustration**, *29 Iulie 1933.*

Ţara	Oraşul	Populaţia 1931	Automobilele în oraş (1933)	Automobilele în ţară (1929)
Statele-Unite	New-York (mare)	10.000 000	700.000	—
»	Chicago	3.375.000	480.000	8.000.000
»	San-Francisco	650.000	67.000	—
Franţa . .	Paris (mare)	4.500.000	190.000	1.400.000
Anglia . .	Londra (mare)	8.200.000	180.000	—
Germania	Berlin (mare)	4.300.000	67.000	1.200.000
Italia . . .	Roma	925.000	22,000	180.000
România .	Bucureşti	631.000	10.000	22.000

C. S.

11) DEBITUL ŞI COSTUL APEI IN DIFERITE ORAŞE. Dăm un tablou extras din **„Union Internationale des Villes"**, Iunie 1933:

Oraşul	litrii loc.	lei m. c.	Oraşul	litrii loc.	lei m. c.
Berlin . .	78	9,80	Amsterdam	80	260 pe an
Hamburg .	174	6.50	Roma . .	1000	2—3
Londra . .	167	12% din venitul net imposabil al casei	Bucureşti . .	200	7
			Varşovia . .	—	12,50
			Riga . . .	—	4
Viena . . .	150	7,00	Stockolm .	100	7
Anvers . .	106	forfetar	Berna . . .	350	5
Bruxel . .	125	3,50	Praga . . .	—	4
Sofia . . .	—	6,50	Belgrad . .	—	9
Madrid . .	—	3,50—10.00	New-York .	500	6
Paris . . .	100—450	7,50—7,80	Chicago . .	1060	3,50
Strasburg .	234	4,00	Philadelphia	—	1300 pe an

C. S.

12. PARISUL SE READAPTEAZA. De câte-va secole Parisul deţine întâietatea mondială în grandoare, armonie, estetică orăşenească.

Extinderea fără control, fără orientare şi fără preocupări estetice, a împrejurimilor vechiului oraş, au prejudiciat mult vechiului renume şi aduc chiar pagube materiale constante locuitorilor metropolei şi departamentelor vecine.

Se pare că toţi cei ce pot face ceva acolo în această privinţă s'au convins că este timpul să aleagă un proect şi să treacă la realizarea unor lucrări grandioase care să satisfacă nu numai cerinţele Parisului, dar să dea Parisului noua haină pe care tradiţia de întâietate a aces-

1) Situaţia la Bucureşti este analoagă, putem afirma chiar, mult mai bună. Cu toate acestea, nu fără mirare am citit că Uzinele Comunale vor să cheltuiască milioane cu clorizarea apei! Noi recomandăm că în prealabil să se guste apa din oraşele care o clorizează. (N R.).

2) A se compara cu cifrele date în *„Urbanismul"* — 1932 pag. 199, pe care le completează.

www.dacoromanica.ro

tui oraş o reclamă din ce în ce mai puternic. Zgura periferică începuse să ascundă prea mult strălucirea atâtor perle şi pietre preţioase ce se găsesc acumulate în cartierele mai centrale, iar spiritul modern nu mai primeşte ca arta să fie lipsită de comoditate şi de satisfacerea celor lalte cerinţe ale vieţei, ci din contră, înţelege ca aceasta să fie o consecinţă. Roma mussoliniană în ultimii trei ani a dat exemple măreţe [1]).

„L'Illustration" din Iulie şi August 1933 ne oglindeşte aceste preocupări — deşi după noi încă insuficiente — de oarece aglomeraţiunile satelite sunt încă neglijate în două direcţiuni: a) **amenajarea marilor artere de penetraţie** în Paris, pentru circulaţia rapidă a automobilelolr [2]) şi b) **reamenajarea cartierului Trocadero,** făcând legătură între centru oraşului şi periferia elegantă de vest, pentru a putea primi onorabil expoziţia din 1937 într'un cadru corespunzător vieţei dinspre mijlocul secolului al XX.

a) **Arterele de penetraţie.** Cele 190.000 de vechicule automobile ale Parisului, multiplicate în special cu cele din departamentele Seine, Seine et Marne şi Seine et Oise, care formează zona pariziană, ajunge la cifra de 375.000 vehicule. Acestea circulă şi în Paris, ceeace încă se mai poate în urma noilor organizări, sau uneori se concentrează pe arterele de intrare şi eşire ale oraşului, ceeace devine o calamitate, fiindcă nu s'a făcut aproape nimic, pentru adaptarea lor la noua situaţie.

Şi, fiindcă, după cum închee autorul articolului din L'Illustration, în materie de urbanism, ca şi în aceia de guvernământ, înţelepciunea înseamnă a prevedea, desigur că administraţiunile interesate au observat şi ele că, în orele de afluenţă (duminica între orele 16—20) în anumite puncte congestionate circulaţia este imposibilă. De pildă, pe oră pe drumul spre aeroportul Bourget trec 470 vehicule, spre Meaux 550, spre Vésinet 830; pe avenue de la Défense 1500; pe podul Neuilly 1700; porte d'Italie 1400; poprte d'Orléeans 1400; etc. Căci nu se poate circula de cât cu o iuţeală medie de 5—10 km. pe oră. De aceia acele administraţii s'au ocupat de chestiune şi au stabilit multe proecte. Fie în *„planul general de amenajare al regiunei pariziene"* (lucrările cer însă miliarde de franci, deci timp îndelungat, căci se prevăd 3 drumuri noi şi una circulară de repartizare pentru vecinătăţi); fie *„proectul general al Ministerului de Lucrări Publice de ameliorare rutieră"* (prin lărgiri, lucrări de artă şi care, pentru întreaga Franţă cere desigur aproape 10 miliarde franci); fie *„proectul Prefecturei Senei extras din cel al Ministerului de Lucrări Publice"* (de peste 50 milioane franci, dar care este cu totul insuficient).

1) A se vedea tot aici şi nota relativă la lucrările Romei.

2) Este locul să menţionăm că pentru aceste artere ale Bucureştilor şi în exteriorul Capitalei, asemenea măsuri au fost luate din iniţiativa Direcţiei Casei Lucrărilor Municipiului şi Cadastrului încă din 1927 şi a găsit în toate forurile înţelegerea cuvenită.

Ca şi în Statele Unite, fabricanţii de automobile au luat iniţiativa activărei unor astfel de lucrări, şi cunoscutul fabricant *A. Citröen* a elaborat propunerile sale de lucrări cari nu ar întrece 200 milioane de franci, şi ce este mai important, a arătat şi mijloacele de acoperire a cheltuelilor.

Propunerile sale nu reprezintă nimic nou, căci se bazează pe principiile prea bine cunoscute că nu lărgimea stradei este cea are ajută mai mult circulaţia, ci evitarea piedicilor circulaţiei (încrucişerii, liniile de tramvaie, dezordine, etc.), cu studiul ştiinţific al secţiunilor transversale ale căilor, în plus asfaltizare în locul pavelelor de piatră şi amenajare de căi paralele. In fig. 4, se vede

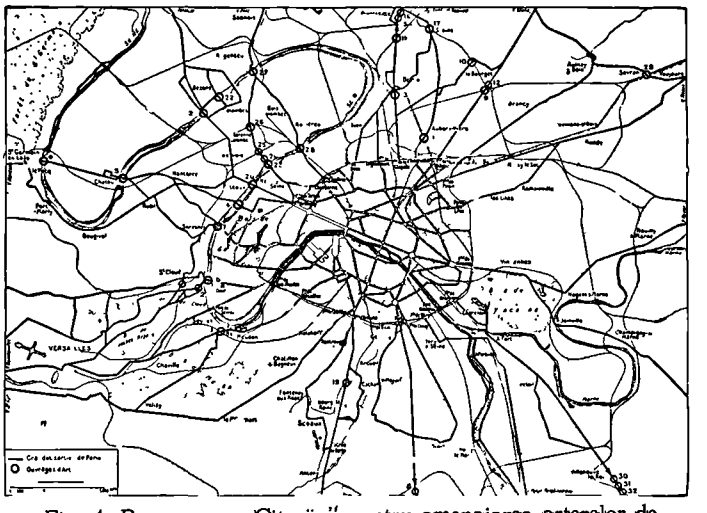

Fig. 4 Propunerea „Citroën" pentru amenajarea arterelor de penetraţie în Paris.

schema arterelor şi lucrărilor de artă ce trebuiesc şi pot fi ameliorate după programul *Citroën* într'un termen foarte scurt (6 luni).

In rezumat propunerea Citroën cere circa 17 milioane franci pentru 15 km. drumuri de creiat din nou; circa 42 mil. franci pentru 140 km. drumuri de lărgit; 34 milioane pentru 3 poduri noi; 41 milioane pentru 11 poduri de lărgit; circa 46 milioane franci pentru 17 pasagii subterane sau aeriene şi 1 de nivel, pentru îmbunătăţirea încrucişerilor la care pot fi adăogaţi alţi 20 milioane franci pentru suprimarea a 71 km. de linie de tramvai; deci un total de 200 milioane franci. Această sumă poate fi furnizată imediat de Casa de Depuneri şi Consemnaţiuni şi gajată cu un impozit de 50 fr. pentru cele din celelalte 2 departamente vecine sus arătate.

b) **Reamenajarea cartierului Trocadero** se propune acum în vederea expoziţiei din 1937, după ce alte proecte [1]) pentru acea expoziţie par a fi fost părăsite (precum acela al lui *Gréber* care utiliza lungul Senei). Noul plan este propus de *A. Perret,* din partea Ministerului Artelor şi adoptă o soluţie perpendiculară pe Sena, între Şcoala Militară şi Trocadero, continuată la nord cu o nouă avenue din piaţa Trocadero până la porte Dauphine

1) Vezi „Urbanismul", 1932 pag. 354.

www.dacoromanica.ro

unde concură cu avenue Foch, iar spre sud cu alta pornind dela Şcoala Militară până la Place d'Italie, prin pieţele Breteuil şi Maine. După câte vedem nu se creiază spaţii noi libere, care în adevăr transformă, ci se fac numai unele mici sporiri, pentru a se schimba decorul. Şi în adevăr se şi schimbă decorul, căci proectul prevede dărâmarea palatului Trocadero (atât de criticat, dar care serveşte şi acum ca reclamă turistică prin imaginea ce procură pe sub arcul de bază al turnului Eiffel, fig. 5)

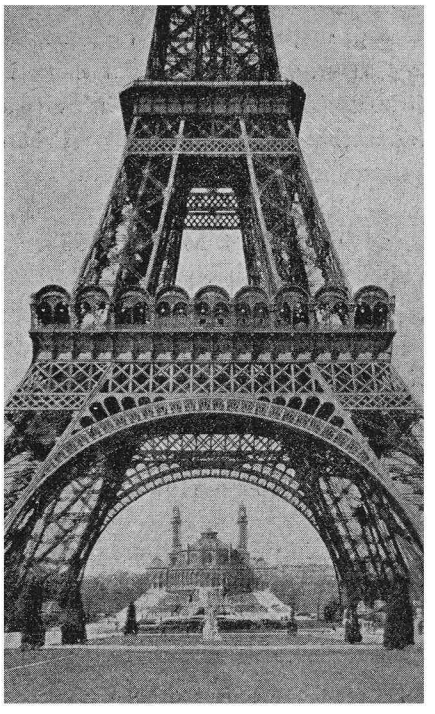

Fig. 5. Trocadero văzut pe sub arcurile de bază ale turnului Eiffel.

pe locul căruia se va edifica intrarea principală a expoziţiei compusă din un portic de 190 m. lungime cu patru rânduri de coloane distanţate la 10 m. între ele, un fel de Loggia dei Lanzi, în care vor fi grupate pe o suprafaţă de 7000 m. p. multe muzee de sculptură dispersate în Paris. Spre Sena transformarea va consta în o serie de terase ca la Saint Germain. Un ansamblu de noi clădiri vor da caracterul unui „centru al muzeelor" [2]) în această parte a Parisului. Un hemiciclu pentru serbări şi muzică care va putea cuprinde 8000 persoane va fi bine venit aici, căci lipseşte aşa ceva în Parisul cu milioane de locuitori. Cu această ocazie se discută şi formarea unui *„centru al ministerelor"* în jurul pieţei Fontenoy, din faţada sudică a Şcoalei Militare.

Cum se propune a fi amenajată expoziţia, ne interesează mai puţin: sunt lucrări de detaliu şi, mai ales, provizorii.

C. S.

2) Păcat că această idee vine după ce noul muzeu colonial, de o valoare aşa de mare, a fost executat în 1931 la Bois de Vincennes.

13) ROMA MUSSOLINIANA. La 31 Decembrie 1925 „Ducele", cu ocazia înscăunărei primului Guvernator al Romei, a ţinut următoarea alocuţiune la Campidoglio:

Governatore,

...„Ideia mea e clară, ordinele mele sunt precise. Sunt „foarte sigur că va deveni o realitate concretă şi că în „cinci ani Roma va apare o minune tuturor ginţilor lu„mei: vastă, ordonată, puternică precum a fost în timpul „primului imperiu al lui Augustus. Voi să continuaţi să „liberaţi trunchiul marelui stejar de tot ce s'a adaogat „în urmă...".

„...daţi căi de comunicaţie moderne noului oraş care „ţâşneşte"...

„...Dăruiţi case, şcoli, băi, grădini, câmpuri sportive „poporului fascist care lucrează"...

Iar la 14 Aprilie 1930, cu ocazia numirei comisiunei pentru prepararea planului de sistematizare al Romei, *Mussolini* a răspuns directivelor date de Guvernator, că „comisiunea are rolul dificil de a armoniza în Roma „patru oraşe coexistente, conservând în acelaş timp un „caracter arhitectonic, iar nu o coloare locală, antiigie„nică şi antiestetică. Roma nu poate să-şi asume un as„pect din cele mai moderne de pildă Chicago. Comisiu„nea să ţină seamă nu de Roma dela 1930, ci de cea „de la 1950, cu 2 milioane de locuitori şi 150.000 auto„mobile, având o viziune clară de Roma dela 2000, deci „vederi *„în mare"*... Două elemente să fie în primul plan, „colinele Romei şi marea...

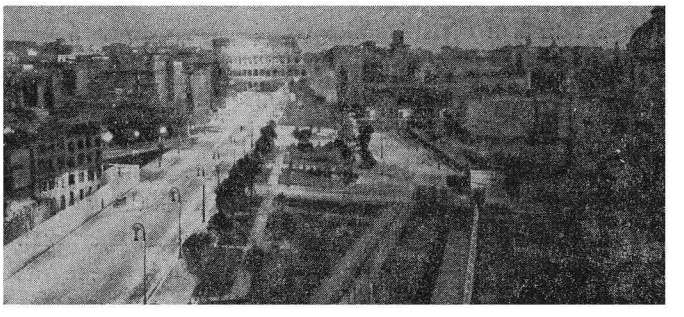

Fig. 6. Noua arteră „Imperiale" din Roma.

La 28 Octomvrie 1930 comisiunea a putut prezenta Ducelui o serie de planuri şi relaţiuni preliminare pentru amenajarea Romei, într'un scurt memoriu. Semnează: preşedinte, Boncompagni Ludovisi, guvernatorul Romei, apoi Bazzani, Brasini, Calza Bini, Bufalo, Giovannoni Munoz, Palazzo, Paribeni, Salatino, membrii comisiunei; iar ca raportor urbanistul Marcello Piacentini, după ce a 11 Octomvrie 1930 fuseseră supuse avizului *„Consultei Romei"*.

La 1 Mai 1931 *„Consiliul superior al antichităţilor şi al artelor"* şi-a dat asemenea avizul, iar la 30 Mai 1931 şi *„Consiliul superior al lucrărilor publice"*. In fine, prin

www.dacoromanica.ro

decretul lege din 21 Iulie 1931, s'a hotărît ca *timp de 15 ani statul să contribuie anual cu 30 milioane lire la cheltuelile de execuţie a planului de amenajare aprobat.* Decretul lege are 21 articole şi prevede o serie de măsuri juridice, economice, etc. care să asigune buna aplicare a planului. Un regulament de ordin tecnic, cuprinzând 12 articole completează decretul lege.

In figura 6 dăm vederea nouei artere „Imperiale" din Roma. In fund se vede Coliseul luminat cu proectoare.

(Din „*Piano Regolatore di Roma*, 1931, Governatorato di Roma).

C. S.

14) NECESITATEA UNEI STATISTICI A CLADIRILOR.

Idealul pentru construcţie ar fi să se cunoască în fiecare an, pentru orice oraş sau comună, construcţiile noi începute sau terminate, după *destinaţie* şi importanţă, suprafaţă construită, număr de etaje şi apartamente, cost aproximativ cum şi lucrările de întreţinere şi dărămări cu aceleaşi detalii ca pentru cele noi.

Aceste date ar putea să influenţeze asupra întregei industrii a construcţiilor, putând cunoaşte ce nevoi sunt pentru materiale, mâna de lucru, capitaluri de investiţie, nevoi de locuinţe, căci un imobil este făcut ca să fie în întregime locuit.

In America, Statele Unite oferă un frumos exemplu de documentaţie imobiliară, prin *Dodge Corporation*, care publică tablouri de statistică lunară aproape pentru tot teritoriul.

Germania prin anuarul oficiului statistic al Reichului publică numărul construcţiilor anual, detailat după afectarea lor.

Suedia şi Norvegia fae cunoscut anual mărirea netă a locuinţelor.

Elveţia, prin oficiul federal al industriei, publică toate datele pentru comunele cu mai mult de 2000 locuitori.

In Franţa recensământul general al populaţiei furnizează informaţiuni interesante, nu numai de case ocupate şi libere, repartiţie pe etaje, număr de familii cu persoane şi numărul de camere al locuinţelor, dar datele acestea nu sunt de cât odată la cinci ani.

Pentru activitatea construcţiilor, statistica generală a Franţei publică lunar, un indice bazat pe cererile de autorizaţii de construcţii pentru 100 oraşe sau comune cu vre-o 10 milioane locuitori.

Pentru complectarea informaţiilor s'ar putea ca odată cu cererea de autorizaţie să se redacteze obligatoriu un formular, arătând destinaţia clădirei, suprafaţa, numărul de etaje şi apartamente, preţul aproximativ şi alte informaţiuni care pot fi date de proprietar sau arhitect. O copie după acest formular să fie trimis statisticei generale de către fiecare serviciu municipal. In afară de aceste, Direcţia Contribuţiilor directe ar putea da date asupra produsului taxelor în diverse industrii, cum şi asupra impozitului cifrei de afaceri. Variaţa produsului acestui impozit ar indica mersul industriei construcţiei.

Informaţiile asupra programelor administrative pentru construcţii noi, reparaţii, întreţineri, ar mări documentarea care ar fi complectată de federaţiile de materiale de construcţii, federaţiile de antreprenori, grupările de arhitecţi, camerile sindicale ale proprietarilor.

(*J. Pilpoul*, Le Temps, 14 Martie 1933).

T. P.

15) LUCRARILE PUBLICE IN 10 ANI DE FASCISM. S'au înfăptuit :

745 km. de lucrări de protecţie contra inundaţiilor, şi 3950 km. diguri.

Uzine hydraulice industriale reprezintă o putere de 5.500.000 cai cu o producţie de 9.665.000.000 Kw.

9.000 km. şosele pavate;

6.000 km. şosele noui;

517 km. cqi ferate noi în exploatare şi 566 în construcţie ;

1.617.000.000 lire cheltuite pentru lucrări marine ;

60 planuri regulatoare de oraşe aprobate ;

200 edificii publice nou construite ;

11.000 şcoli noi pentru 620.000 elevi ;

Locuinţe pentru lucrători numărând 193.000 încăperi ;

1.356.000.000 lire pentru reconstrucţia regiunilor încercate de cutremure.

3.480.000.000 lire, cheltuieli pentru teritoriile liberate;

Apa de băut asigurată la 2.193 comune, cu 10 milioane locuitori;

330 milioane lire cheltuite pentru lucrări de asanare;

251 milioane de zile de lucru asigurate diverselor categorii de lucrători prin programele în curs de execuţie.

(*Batiments et Travaux Publics*, 13 Aprilie).

T. P.

www.dacoromanica.ro

R E C E N Z I I

BULETINUL SOC. POLITECHNICE.

Nr. 5, Mai 1933.

Stabilirea rezistenţei admisibile a terenurilor de fundaţii de *Leahu*, Ing. la Serv. Construcţiilor C. A. M.

Studiul resistenţei terenurilor de fundaţii, deşi extrem de important, n'a ajuns la o desvoltare prea mare şi mai ales n'a dat formule practice aplicabile pentru diferitele feluri de terenuri. Motivele sunt nesfârşita diversitate a constituţiei geografice a terenurilor şi lipsa studiilor şi mai ales a cercetărilor asidui în această materie.

Deasemenea în România cel puţin, lipseşte o nomenclatură exactă a părţilor componente şi a diferitelor straturi de pământ, corespunzând anumitor resistenţe la apăsare.

Studiul resistenţei terenurilor de fundaţii, se bazează pe cercetarea tasării în m. m. (15—25 m/m) când se exercită pe o suprafaţă oarecare (30 cm. × 30 cm. — 1 m²) o presiune (0—3—4—7 kg/cm²) ţinând seama de timp.

Deformarea terenului sub sarcină. In calculul dimensionării traverselor de C. F. s'a admis ecuaţia: $Y = C\ p_0$ în care:

Y = tasarea într'un punct dat

p_0 = presiunea în acel punct

C = constanta specifică terenului (Bettungsziffer).

Părticelele de pământ au frecare laterală şi aderenţă, care le deosebesc de părticelele libere ale unui lichid.

Până la limita elasticităţii, terenul se comportă ca un corp rigid (limita aceasta e foarte aproape şi în practică nu are importanţă). De obicei terenul are deformaţii permanente. Suprafaţa de încărcare nu e solicitată la fel prin resistenţa pământului. Deşi s'a crezut invers la început.

Tasarea depinde de mărimea suprafeţei de încărcare şi ar fi proporţională cu $\sqrt{\Omega}$ în care Ω = suprafaţa de încărare. Urmează că dacă Ω creşte, pentru acelaş teren şi aceiaş presiune medie, tasarea creşte.

Se poate trage concluzia, că stâlpii unei grinzi continui sau construcţii trebuie să se rezeme pe suprafeţe de apăsare al căror diametru sau *lature să fie proporţionale cu sarcina* ce le revine.

Dacă Ω = suprafaţa de încărcare

U = perimetrul acestei suprafeţe

cu cât Ω este mai mic, cu atât suprafaţa se comportă mai bine. Adică supafeţele circulare resistă cel mai bine.

Durata încercărilor trebuie să fie mai mică în teren nisipos şi cu pietriş şi lungă în teren argilos. de oarece primele terenuri se tasează repede ajungând la o stare de echilibru, pe când cele din urmă se trasează ani de zile, câte puţin.

In practică, metodele de încercări sunt foarte variate şi rezultatele nu prea au fost confruntate, pentru a se putea întocmi tablouri practice de observaţiuni şi formele aplicabile.

Prof. *Terzaghi* aduce formula

$$R_{adm} = (r + \gamma \cdot h)\ Kg/cm^2$$

în care R_{adm} = resist. admisibilă la adâncimea h r = resist. admisibilă la suprafaţă, γ = densitatea pământului.

La încercările dela *Niederfinow* (Bautechnik 1930, Heft 45, 46) s'au prescris suprafeţe de încercare — = 900 cm² (30 cm.×30 cm.) şi ca resistenţă admisibilă 1/2 din resistenţa ce corespunde unei tasări de 10 m/m.

Pentru încercări de terenuri se întrebuinţează mult în Germania şi Italia aparatul *Wolfholz*, bazat pe principiul unei pompe hidraulice; presiunea se exercită pe o suprafaţă circulară de circa 700 cm² şi atât presiunile la diferite adâncimi, cât şi tasările, sunt înregistrate automat, ceeace constitue avantaje foarte mari.

Rezistenţa admisibilă. Până la o limită, curba tasărilor în funcţie de apăsare este o linie dreaptă (proporţionalitate), de unde la o mică creştere de sarcină, tasarea creşte mult (ruptura). Limita superioară a sarcinilor pentru care tasarea e proporţională cu ele, s'a definit: *resistenţa totală* (capacité portante, Tragfähigkeit).

Resistenţa admisibilă este o porţiune din resistenţa totală. *Bremcke* recomandă a se lua 1/3 la nisip, 1/4 la argilă din ea.

In practică se vor stabili:

1) limita de rupere de care s'a vorbit mai sus
2) limita tasărilor admise (10—25 m/m).
3) resistenţa admisibilă dedusă.

Cu aceste date şi cu cerinţele proectului se va stabili resistenţa admisibilă cu care va lucra.

Rezultatele trebuesc privite cu multă prudenţă şi se recomandă încercarea uniformităţii tasărilor pe întinderea şantierului.

A. C.

www.dacoromanica.ro

2) **Industria caucicului** de Ing. *George Borneanu.*

In regiunile tropicale trăesc anumiţi copaci, cărora dacă li se crestează mai adânc coaja, lasă să se scurgă încet un suc lăptos care se închiagă uşor, fie numai la contactul cu aerul, fie mai ales dacă el se tratează cu un acid sau se expune la fum. Materialul obţinut prin această coagulare este cauciucul.

Industria cauciucului nu este o industrie veche, nu se poate socoti că ar avea începutul de mai mult de 60 ani, iar sub forma de industrie mare, ca astăzi, 20—25 ani.

Cea dintâi menţiune despre cauciuc s'a făcut prin anul 1525 în Mexic de către un explorator *Pierre Martyr d'Anghiera,* care a văzut la indigeni acest material întrebuinţat ca obiect de joacă şi pentru confenţionarea de costume, scuturi şi încălţăminte impermeabilă.

După 200 ani s'au cunoscut date mai precise şi s'au descoperit arbori producători de cauciuc şi în Guyana Franceză, Indii, Indochina, Madagascar, etc. iar acolo unde nu erau, au fost aclimatizaţi pe vaste suprafeţe.

O dezvoltare mai serioasă a industriilor de cauciuc nu se putea face în acel timp din cauză că obiectele fabricate nu rezistau intemperiilor, deveneau casante în scurt timp.

Aceste inconveniente au fost înlăturate cu succes în anii 1840—1846 de către *Goodyear* în Statele Unite, *Hancock* şi *Parkes* în Europa, prin procedeul numit „vulcanizare" care constă în procesul de combinare dintre sulf şi cauciuc. De aci înainte industria cauciucului a început să capete o desvoltare din ce în ce mai mare.

Autorul examinează situaţia acestei industrii în diferite ţări, indicând producţia, capitalul învestit, numărul lucrătorilor, etc.

I. H. P.

Nr. 7, Iulie 1933.

Recepţia materialelor şi valorificarea datelor obţinute de Ing. *C. C. Teodorescu.*

Recepţia materialelor este operaţia prin care constatăm că un material corespunde la anumite calităţi, ce i-au fost fixate prin caetul de sarcini. Stabilirea însăşi a condiţiilor caetului de sarcini cere o experienţă şi o cunoaştere a datelor materialului.

Recepţia materialelor s'ar face ideal când am putea controla fiecare piesă şi se face pentru anumite cazuri, dar în marea majoritate se iau probe. Probele urmează să reprezinte destul de bine lotul de care au fost luate şi aceasta este cu atât mai greu, cu cât materialul este mai puţin omogen. Pentru materialul cu proprietăţi foarte variate cum ar fi cărbunii, minereul, etc. modul de luat este prescris, astfel ca proba să reprezinte media proprietăţilor ce avem a constata.

Judecarea unui material prin probe luate la întâmplare se introduce un factor de probabilitate, care face că concluziile rezultate nu mai prezintă certitudinea experienţei făcute asupra probei, de aceia *nu refuzul pieselor slabe trebuie să preocupe o recepţie, ci mai degrabă fixarea calităţii medii şi a abaterii,* adică a intervalului în care cad cifrele de calitate, pentru a şti unde se găseşte limita fixată. Siguranţa există numai atunci când această abatere este aşa fel încât procentul de piese sub limită este neînsemnat şi refuzuri aproape nu sunt.

O recepţie este o ocazie a controla *atât materialul, cât şi caetul de sarcini* şi a vedea dacă materialul răspunde şi dacă condiţiile se potrivesc cu realitatea.

Autorul examinează rezultatele a cinci recepţii de şini de tramvai din oţel Thomas, furnizate de diferite uzine, în special la rezistenţă şi alungire şi prin metoda statistică face o comparaţie între rezultate. Determină pentru fiecare caz valorilor mijlocii şi depărtările, reprezentându-le printr'un grafic al *elipsei probabilităţilor* şi calculează *procentul teoretic de refuz.*

Comparând datele experimentale cu prescripţiile caetului de sarcini, autorul caută a deduce condiţiunile teoretice cele mai bune pentru a le satisface, fixând valorile mijlocii convenabile pentru ca grupul valorilor să se poată încadra în limitele prevăzute fără a da refuzuri importante.

I. H. P.

BULETINUL A. G. I. R.

Nr. 4. Aprilie 1933.

a) **Regia Autonomă a Porturilor şi a Căilor de Comunicaţie pe Apă** a fost înfiinţată în baza legei din 1929 însă numai din 1 Ianuarie 1930 a putut fi exploatată în buget propriu. Această Regie a putut să progreseze dând numai în cei trei ani de funcţionare rezultate apreciabile. Ea cuprinde mai multe direcţiuni şi servicii:

1) Direcţiunea serviciului hidraulic întreţine în bună stare calea navigabilă a Dunărei, braţul Chilia şi Prutul; 2) Direcţiunea porturilor maritime întreţine şi execută lucrări în porturile maritime din România; 3) Direcţiunea Docurilor din Galaţi şi cea din Brăila se ocupă cu exploatarea docurilor; 4) Direcţiunea navigaţiunei fluviale române cu sediul în Galaţi posedă agenţii în porturile mai importante ; 5) Şantierul naval din T. Severin asigură în bune condiţiuni reparaţia vaselor; 6) Direcţiunea Serviciului Maritim Român asigură circulaţia legând ţara noastră cu ţările maritime învecinate; 7) Inspectoratul General al Navigaţiei şi al Porturilor are în sarcina sa poliţia porturilor şi a căilor navigabile.

I. C.

b) **Darea de seamă a Congresului al 11-lea A. G. I. R. Braşov 1932.**

a) Prima comunicare prezentată în şedinţa secţiei „*Căi Ferate*" este asupra sistemului de transport dela staţie la staţie, sau dela port la port denumit Containers. Este o cutie în care se pot încărca mărfurile de transport şi a cărei capacitate este de 1,5—3 tone. Aşezată într'un autocamion se încarcă dela expeditor, transportată la gară

www.dacoromanica.ro

este încărcată în vagonul platformă iar la staţia de destinaţie operaţia se inversează până la destinatar. Acest sistem având o mulţume de avantaje ca: înlăturarea pericolului spargere şi deteriorare, micşorarea timpului de imobilizare a vagoanelor, eftenirea costului transportului socotite dela expeditor la destinatar se practică pe scară destul de întinsă în America, deasemenea C. F. Engleze au început a introduce şi ele acest sistem precum şi cele Germane.

b) A doua comunicare este: *Consideraţiuni asupra comunicărei* d-lui Ing. Şef. R. *Augustin — Stabilirea pe cale teoretică a relaţiunei dintre preţurile medii ale unei tone de apă vaporizată din două zone vecine, pentru a avea un minimum de cheltuială totală de combustibil.*

O problemă importantă pentru bugetul C. F. R. este alegerea combustibilului celui mai avantajos, realizându-se astfel economii importante în acest domeniu.

Clarificând combustibilul întrebuinţat adică prin limita de vaporizare maximă pe care un combustibil o poate da pe unitatea de suprafaţă şi dacă efectul ce se cere este mai mare, atunci aceasta nu o poate satisface decât un combustibil superior.

In consecinţă la licitaţii se recomandă ca necesităţile de combustibil să fie împărţite pe clase, comparaţiile să se facă tot pe clase şi nu vor fi luaţi în consideraţie decât combustibili corespunzători.

După calcul stabilindu-se nişte diagrame cu ajutorul coordonatelor, se ajunge la o formulă ca singură formă de comparare a costului efectului util al unor combustibili la un loc de consumaţie şi anume:

$$\frac{P + T + M}{V.\ h.\ h_1\ h_2} \gtrless \frac{P' + T' + M'}{v'\ h'\ h'_1\ h'_2}$$

în care P şi P' sunt preţurile pe tone de cărbuni la plecarea din uzină, T şi T' cheltueli de transport până la întrebuinţare pe locomotivă; M şi M' este o cheltuială pentru manutenţie, fixă pentru ori ce combustibil solid; v este vaporizarea obţinută la o solicitare a grătarului de 500 kgr. m²/oră, iar h_1 h_2 un coeficient de corecţie pe clase. h'_1 h'_2 un coeficient de corecţie pentru rezistenţa în stoc.

c) *A treia comunicare* este, ancheta în domeniul edilitar şi special asupra lucrărilor de pavaj, prezentate în şedinţa secţiei „Drumuri".

Lucrările de pavaje ale oraşelor fiind o chestiune ce intră în cadrul activităţei administrative comunale; trebuie privită şi această chestiune în ansamblul lucrărilor edilitare şi în consecinţă trebuie să se întocmească o coordonare a studiilor şi executărei lucrărilor edilitare, să se stabilească o ordine de lucru (ordinea de execuţie), să se alcătuiască un program sistematic de lucru pe o perioadă mai mare de 1—10 ani, studii complecte pentru fiecare lucrare.

Executarea pavajului în Bucureşti se face excluzându-se în parte sau în total condiţiunile expuse mai sus. Cauzele acestui fel de a executa pavaje în Bucureşti sunt următoarele:

1) Nepregătirea consilierilor şi a cetăţenilor

2) Lipsa de continuitate atât a consilierilor cât şi a personalului technic, iar într'o largă măsură este sistemul consideraţiunilor de ordin politic dovadă că s'au executat lucrări edilitare vizibile (pavaje) cari nu sunt în unele cazuri decât o cerinţă electorală, pe când lucrările edilitare (subterane) au rămas în urmă; dovada este făcută prin desele inundaţii pe care le avem.

3) Lipsa de personal tecnic, introducându-se personal politic care nu are nici o pregătire.

Sistemul de pavaje ce ar trebui să se execute la oraşe şi în special în Bucureşti trebuie să îndeplinească în bună măsură unele condiţiuni ca: economia, durabilitatea, să fie higienic (să se poată curăţa uşor), uşor de executat, să aibă coeficientul de frecare mare, să fie uşor demontabile.

Sistemul cel mai recomandabil de pavaj pentru Bucureşti dacă avem în vedere condiţiunile de mai sus este: din piatră cioplită de granit pe fond de nisip iar printre rânduri cu mastic de asfalt. Un punct esenţial pe care trebuie să-l avem în vedere la executarea unui sustem sau altul de pavaj este: dacă sunt sau nu executate celelalte lucrări edilitare (subterane) şi locul unde se execută, la centru sau la periferie.

I. C.

Nr. 5, Mai 1933.

a) **Norme pentru remunerarea inginerilor diplomaţi.**

Onorariile pentru proecte sunt specificate într'un tablou unde se indică onorariul procentual asupra valorii devizului începând dela 500.000 lei — 20.000.000 lei. Pentru devizele ce depăşesc valoarea de 20.000.000 se calculează până la 20.000.000 procentul din tablou, iar la diferenţă se aplică procent fix 1%. Sunt şi abateri dela acest tablou şi numai în cazul când se convine altfel între părţi. Quantumul onorariilor se poate spori sau micşora cu 20% pentru lucrări grele sau pentru lucrări uşoare.

Onorarii parţiale sunt date atunci când însărcinarea inginerului este limitată numai la o parte din toată însărcinarea ce i-ar reveni asupra unei lucrări, urmând ca procentul să i se calculeze după anumite norme.

Contractul de supravegherea lucrărilor în limita competinţei inginerului specialist se va plăti cu 3% din onorariul total stabilit prin tabloul mai sus menţionat de cel puţ'n 1.5% din valoarea devizului.

Onorar i pentru arte de expertiză întocmite de inginerii diplomaţi însărcinaţi cu experţi de tribunal se vor calcula şi ele după anumite norme, avându-se în vedere principial condiţiunile lui de câştig şi obiectul actului re expertiză.

www.dacoromanica.ro

Onorarii pentru arbitrii însărcinărle date inginerilor diplomaţi se calculează procentul după valoarea sumei ce este în litigiu.

I. C.

Nr. 6, Iunie 1933.

Amplasamentul noului pod peste Dunăre. Atât cercurile competinte ale statului Român cât şi cele ale statului vecin Serbia, au fost preocupate încă de acum câteva decenii de a construi un pod peste Dunăre, astfel racordându-se căilor lor ferate cu cele româneşti.

In acest scop s'a încheiat între guvernele celor două state convenţia din 1898, rectificată în acelaş an de parlamentul român, stabilindu-se amplasamentul podului între T. Severin şi Cladova.

Criza financiară a făcut ca această convenţie să nu se execute. Chestiunea este reluată în anul 1913 şi o nouă convenţie se încheie în 1914, fixându-se de data aceasta amplasamentul podului între Baza-Palanca şi Ţigănaş. De data aceasta războiul făcea ca nici această convenţie să nu fie executată.

După răsboi când fiecare ţară îşi avea de scop refacerea ,statul Jugoslav construindu-şi linia ferată Negotin Niş şi având nevoie de a atrage traficul polono-român spre Salonic prin regatul său, a făcut noi intervenţii şi şi în anul 1930 cele două state au reluat tratativele şi în urma mai multor discuţii s'a admis amplasamentul podului la Ţigănaş (Mehedinţi).

In 1931 s'a cerut şi avizul Consiliului de Administraţie al Regiei Autonome C. F. R. care a fost pentru amplasamentul podului la T. Severin; deasemenea acelaş aviz l-a dat şi Marele Stat Major la conferinţa din 1930. Delegaţia Economică a Guvernului a apreciat că legăturile căilor noastre ferate cu cele jugoslave prin sudul Banatului prezintă cea mai mare importanţă pentru noi din punct de vedere agricol şi industrial. Insuşi M. S. Regele şi-a exprimat dorinţa ca amplasamentul să fie făcut la T. Severin.

Cu amplasamentul la Ţigănaş podul va fi de 930 m. l. şi evaluat la 13,7 mil. fr. elveţieni. Amplasamentul Severin ne dă o lucrare mai eftină pentru noi faţă de cel dela Ţigănaş, mai scumpă, de oarece la T. Severin cursul apei este bine fixat, iar fundaţiile podului vor sta pe stâncă. avantajează o întreagă regiune (Mehedinţi şi Banatul) este o lucrare mai bună din punct de vedere strategic fiind mai departe de Bulgari.

Construcţia unui pod peste Dunăre nu este singura soluţie care să lege Belgradul de Bucureşti, ci mai sunt şi altele care sunt mai puţin costisitoare de exemplu linia Bucureşti-T. Severin-Orşova să fie legată cu Belgradul prin automobile, prelungindu-se linia ferată printr'un bac cu motor la T. Severin (între T. Severin şi Cladova) apoi Negotin-Niş-Abrio prin automobile cu T. Severin.

Legătura C. F. R. cu S. H. S. printr'un tunel sub Dunăre este o soluţie posibilă, dar este prohibitivă ca cost întrucât s'ar ridica peste 1,350 mil. lei numai pentru statul român.

I. C.

HIGIENA SOCIALA.

Nr. 4, Aprilie 1933.

Şomajul intelectual de Dr. **G. Banu.**

Şomajul ca rezultat al fatalităţii evenimentelor social-economice şi adeseaori al neprevederei conducătorilor societăţei, constitue astăzi o chestiune destul de gravă, mai ales somajul intelectual, cuprinde în sine germenul ce poate influenţa defavorabil asupra organismului social şi al vieţei naţionale.

Din punctul de vedere al somajului, în raport cu celelalte ţări, România este într'o stare mai fericită, de oarece la 19 milioane locuitori cifra şomeurilor manuali nu întrece 100.000.

Factorii comuni cari acţionează asupra şomajului manual şi intelectual sunt: criza agricolă, industrială şi subconsumaţia.

In ultimii ani în industrii, multe din ele cu capital străin, au concediat un important număr de profesionişti români, cu toate protestările lor, sprijinind în ascuns pe cei străini; cazuri analoage s'au întâmplat şi cu funcţionarii comerciali.

Creiarea numeroaselor şcoli, acoperirea posturilor după război cu elemente cu o pregătire ocazională, selecţionarea lipsită de rigurozitate, au adus şi în rândul corpului didactic numeroşi şomeuri,

Criza aceasta actuală are repercusiuni şi asupra celorlalte ramuri de muncitori intelectuali ca: artişti, ziarişti, arhitecţi, avocaţi, medici, — fie datorită invaziunei streinilor în aceste branşe, fie supraproducţiei în domeniul profesiunilor, fie crizei economice, fie lipsei de orientare profesională, etc.

Organizarea profesională în vederea apărărei intereselor de viaţă, organizarea sistematică a unor biurouri de înscriere şi plasare a intelectualilor, luarea măsurilor privitoare la imigraţiuni, luarea măsurilor preventive contra şomajului intelectual. Toate constituesc mijloace profilactice de combatere a acestei plăgi sociale.

Somajul intelectual mai mult de cât cel muncitoresc, are consecinţe grave; de oarece îndată ce intervine desechilibrul social economic, datorită lipselor psihice şi fizice, puterea de cugetare precum şi echilibrul sufletesc a intelectualului îi sunt zdruncinate, transformând astfel în cel mai aprig element de revoltă socială, care poate duce la opera de dezagregare socială şi morală a unui stat.

Soluţionarea problemei protecţiei intelectualului şi a combaterii şomajului, este problema ce preocupă astăzi societatea în cel mai înalt grad.

M. L.

www.dacoromanica.ro

Nr. 5, Mai 1933.

Sate model. Pentru organizarea sanitară a colectivităţilor cooperativele sanitare din Jugoslavia constituie un admirabil exemplu pentru noi. Posedând: servicii de cumpărare, credit şi economie, ca şi toate cooperativele spre deosebire, cooperativele sanitare, în cari societarii pot primi ajutor medical rapid pe un preţ moderat şi în care e dusă şi întreaga acţiune medico-socială sunt adevărate staţiuni sanitare. Urmând o politică sanitară isvorâtă din nevoile spontan resimţite ale populaţiei, aceste cooperative interesează populaţia mai mult decât nişte simple instituţii medicale aşa că vedem că dela 1923 la 1929 numărul cooperativelor sanitare în Jugoslavia a crescut dela 13 la 36, iar numărul societarilor dela 39.249 la 92.232.

H. S.

Nr. 6, Iunie 1933.

Igiena Urbană. In raportul prezentat Comitetului permanent al Oficiului de igienă publică ni se arată că în Norvegia, asociaţia pentru distrugerea rozătoarelor organizează deratizări metodice.

In afară de „ziua naţională a deratizărei" se încearcă şi organizarea luptei permanente cu ajutorul următoarelor mijloace: a;) otrăvirei, în special cu florură de sodiu cât şi cu paste arsenicale fosforate; b) curse; c) virusul ratin; d) gaze toxice.

Se constată însă că prinderea şobolanilor în curse este un procedeu rău căci, se prind în curse mai mulţi bărbaţi, pe când femelele rămân pe lângă pui, astfel că reproducţia nu este stânjenită.

De asemenea nici celelalte mijloace nu pot fi eficace, căci şobolanii părăsesc locul unde se începe lupta contra lor, pentru ca să revină mai târziu.

Cea mai bună măsură este lipsa de hrană. De aceia se va îndemna populaţia să depună orice resturi alimentare în recipiente metalice perfect închise.

H. S.

Nr. 7, Iulie 1933.

a) **Intreţinerea serviciilor sanitare** trecând în virtutea legei din 1926 în sarcina judeţelor şi comunelor, acestea şi-au îndeplinit datoria, obţinând realizări cari până atunci nu puteau fi înfăptuite de stat.

Totuşi criza aducând mari reduceri bugetare s'a concediat din personalul sanitar şi s'a ajuns chiar la închiderea spitalelor.

Constatând că dificultăţile constau: în marea variaţie (8%—24%) între cotele rezervate, cari nici nu se stabilesc măcar după nevoile reale ale serviciilor, ci mai ales după cum conducătorii acestora au trecere, cum şi în greşita mentalitate, a se cheltui numai în cele din urmă câte ceva pentru serviciul sanitar, acesta fiind socotit ca unul ce cheltueşte şi nu produce. D-l. Dr. M. Enescu preconizează ca măsuri de îndreptare: fixarea unei cote minime % uniformă din venitul autorităţei locale; perceperea sanitară sub forma de zecimi cum se face pentru prestaţie; promptitudine în contribuţia statului şi ţinerea în evidenţă a sumelor încasare pentru fondul sanitar pentru ca ordonanţările să se facă în limita sumelor disponibile.

H. S.

b) **Politica socială rentabilă.**

Heinz Potthoff în Arhiv. f. soz. Hygiene u. Demogr. ne dă un criteriu în aprecierea rentabilităţei politicei sociale.

Prin descreşterea mortalităţei copiilor se economiseşte inutile cheltueli de naştere şi înmormântare. Ori, tocmai din măsurile de politică socială, protecţia maternităţei şi limitarea muncei femeilor şi minorilor rezultă descreşterea mortalităţei infantile, care constitue cauza principală a prelungirei mediei de viaţă, prelungire care în Germania a atins 10 ani în decurs de 4 decenii. Concomitent crescând şi durata mediei vieţei active (15—60 ani) cu 2 ani, rezultă pentru fiecare generaţie un câştig de 3 milioane ani sau (socotind 300 zile lucrătoare pe an de câte 8 ore de muncă), un câştig de 7 miliarde ore de muncă; adăogând aportul economic al oamenilor şi în afara celor 8 ore de muncă, ajungem la un echivalent de 10 miliarde mărci, sumă faţă de care cheltuelile de politică socială în acest răstimp apar neînsemnate.

H. S.

c) **Ajutorarea şomeurilor cu metode ştiinţifice.**

In prima încercare făcută în capitală în 1931—32 de către Şcoala Superioară de Asistenţă Socială „Principesa Ileana" în sect. I (înglobând 117.253 locuitori, 3511 întreprinderi, 28.978 familii şi 12.111 clădiri locuite) din 880 persoane prezentate biroului de şomaj, 124 s'au respins drept necalificate şi 163 s'au refuzat după anchetă. Au fost încadraţi şomeuri: meseriaşii calificaţi şi fără lucru; funcţionarii de stat şi particulari concediaţi şi orice alţi muncitori profesionişti asiguraţi sub condiţia ca toţi să fi locuit de cel puţin un an în capitală.

Dându-li-se carnete de şomeur s'a pretins a fi vizat săptămânal de Oficiul de plasare, pentru a putea obţine asistenţa, care s'a făcut la domiciliu după ce s'au luat informaţiuni la patronii respectivi. Ajutorul săptămânal a constat în lemne, săpun, încălţăminte, lingerie şi alimente dozate după sarcinile familiare.

Din demonstraţia făcută în sect. I de Şcoala de Asistenţă rezultă utilitatea asistenţei sociale, organizată după criterii ştiinţifice.

H. S.

d) **Politica locuinţelor în legislaţia socială din ultimii ani.**

Citând pe **Mosse** şi **Tugendreich**, cari studiază locuinţa înaintea alimentaţiei, profesiunei, etc., în Etiologia So-

www.dacoromanica.ro

cială a maladiilor şi pe **Wernicke** care spune că locuinţa domină toate celelalte elemente etiologice şi prin enunţul lui **Prausnitz**: „Lupta împotriva marii mortalităţi a sugacilor trebuie să-şi fixeze ca obiectiv şi ocrotirea locuinţei, D-l Dr. **G. Banu** constată importanţa acordată locuinţei, chiar dela începutul mişcărei igienico-sociale.

Cum însă cu transformările politico sociale, după războiu, politica locuinţei a luat un mare avânt, d-sa găseşte un fericit prilej a ne reproduce din legislaţia din acest domeniu, părţile esenţiale din legile câtorva ţări, pe anii din urmă.

— In **Anglia.** Ministerul Igienei poate să furnizebe contribuţii speciale districtelor rurale, în scop de a procura locuinţe muncitorilor agricoli şi persoanelor aflătoare în aceiaş situaţia economică.

— In **Ceho-Slovacia** se prevede că sprijinul financiar al Statului se acordă locuinţelor mici, din cari 60% să cuprindă locuinţele de o cameră şi bucătărie.

— In **Olanda** se urmăreşte sistematizarea planului de construcţii. In comunele cu peste 10.000 locuitori, precum şi în acelea în care populaţia a crescut cu mai mult de o cincime în ultimii 5 ani, se fixează un **plan de extensiune**. De asemenea se autoriză comunele a stabili un plan regional pentru ansamblul mai multor comune şi care poate fi impus cu forţa.

— In **Belgia** s'au luat urgente măsuri pentru edificarea cartierelor-grădini, iar prin un ultim proiect de lege ca şi în Olanda se urmăreşte un plan general de urbanizare şi de regulamentarea locuinţei.

— In **Franţa** o lege măreşte avansurile pe cari statul le acordă locuinţelor eftine. Altă lege întăreşte precizările dintr'o lege anterioară relativă la adăpostirea muncitorilor agricoli.

— In **Germania** prin directorul Ministerului Muncii se încurajează cu fonduri publice construcţia locuinţelor eftine cu chirii suportabile şi cu suprafaţa de 32—45 m² atingând 60 m² acolo unde sunt mulţi copii, preferindu-se casele cu 1—2 etaje. Casele cu mai multe etaje nu se vor construi de cât acolo unde motive estetice şi urbanistice le impun.

— In **Statele Unite** s'a autorizat 8.075.000 dolari pentru suprimarea locuinţelor insalubre. In noile construcţii chiria va fi 12½ dolari pe lună pe cameră.

Parcurgând legislaţia în acest domeniu degajăm câteva tendinţe principale: **precizarea şi intensificarea contribuţiilor organismelor oficiale la politica locuinţelor; elaborarea de planuri de extensiune încurajarea massei rurale la acelaş nivel cu cea urbană şi ieftenirea chiriei.**

H. S.

Nr. 8, August 1933.

Activitatea pe ultimii ani a secţiunei de igienă de pe lângă Liga Naţiunilor extrasă din dările de seamă parţiale şi din lucrările apărute în Arhiv. f. soz. Hygiene und Demog., ,ne apare şi nouă a fi de folos operii de documentare ştiinţifică şi activităţei ce rămâne de întreprins în ţara noastră, încât folosim acest prilej pentru a reda succint realizările Secţiunei de Igienă în fiecare domeniu.

In documentarea asupra corelaţiei dintre criza economică şi sănătatea publică ce s'a realizat în proporţii foarte vaste, planul cuprinde:

— studii asupra metodelor statistice recomandabile pentru determinarea influenţei crizei economice asupra morbidităţii;

— studii asupra măsurilor luate în diverse ţări, spre a asigura populaţia, cu toate condiţiile economice defavorabile, o hrană optimală;

— cercetări asupra metodelor economice pentru menţinerea serviciului sanitar în epoci de criză;

— cercetări asupra efectelor crizei din punct de vedere al igienei psihice;

— studi iasupra colonizărilor-standardul pentru muncitori şi şomeuri şi a influenţei acestora din punct de vedere sanitar; şi

— determinări statistice ale stării de nutriţie la populaţiile aflătoare în criză economică. In această chestiune din urmă s'au elaborat directive de documentare generală: importanţa crizei, durata şi volumul ei. condiţiile de muncă pe profesiuni (şomaj complect, parţial, salarii etc. costul vieţei pe grupe de necesităţi (alimentaţie, îmbrăcăminte, locuinţă, etc.), consumul de alcool şi tutun, utilizarea timpului liber, mortalitatea şi morbiditatea după sex şi vârstă şi cauze, precizându-se mărimea sectorului de observaţie la cel puţin 1000 familii şi la 0% din totalul populaţiei atinsă de criză.

In preocuparea de igienă rurală s'au statuat principii interesante pentru viitor. S'a recunoscut necesari pentru asistenţa medicală un medic şi o infirmieră la 2000 suflete (pe când în mediul nostru rural proporţia medicilor e sub 1/10.000) şi 2 paturi de mia de suflete. Asigurarea socială a muncitorimii agricole a fost recomandată cu insistenţă.

Acordându-se centrelor de sănătate o atenţiune deosebită se indică în planul minimal de lucru aceleaş atribuţiuni hotărîte medicului rural oficial: lupta împotriva epidemiilor şi maladiilor sociale, asistenta materno-infantilă, asistenţa vârstei şcolare, controlul alimentelor, educaţia igienică a populaţiei, organizarea primului ajutor. Personalul: un medic, mai multe surori şi moaşe, un inginer sanitar şi mai mulţi inspectori sanitari.

Pentru asanarea medicului rural s'a concretizat în planul de lucru: elaborarea programului şi metodelor de învăţământ pentru surorile de ocrotire, formarea inginerilor sanitari, stabilirea costului instalaţiunilor sanitare la ţară; epidemiologia tifosului la ţară; metodele cele mai bune pentru înlăturarea focarelor umane şi animale, deci combaterea plăgii muştelor; posibilităţilor de standardizarea alimentaţiei cu apă şi a canalizării în diversele ţări; problema laptelui la ţară.

Pentru învăţământul igienei s'a hotărât clădirea, sub

www.dacoromanica.ro

auspiciile Ligii Naţiunilor, a unei şcoli superioare internaţionale.

Pentru perfecţionarea luptei împotriva maladiilor sociale s'au formulat concluziunile următoare:

Regresul tuberculozei se datoreşte în primul rând propăşirii civilizaţiei generale şi a bunei stări, datorite mărirei salariilor;

Costul mediu al tuberculozei pe cap de locuitor în ţările unde lupta e mai avansată, oscilează în jurul cifrelor:

2 şilingi, 2 mărci, 2 franci aur;

Asigurările apar ca cel mai puternic instrument profilactic;

Statul trebuie să stimuleze colaborarea orală medicală şi financiară între casele de boală şi asistenţa tuberculoşilor.

In ceeace priveşte malaria s'au studiat medicamentele anti-malarice, al căror cost devine mai eftin (Quinctum), s'a întreprins o mare anchetă asupra nevoilor de chinină ale ţărilor impaludate, la care au răspuns 96 state.

Remarcăm acţiunea compatriotului nostru Prof. M. Ciuca desfăşurată în China, Indochina, Arhipelagul malaez, Indiile neerlandeze şi Ceylon.

La şcoala de medicină din Hanoi, prof. Ciuca a deschis primul curs de malariologie.

Pentru combaterea traficului de stupefiante. S'au supus contestului internaţional noui stupefiante (acetilodemmetildihidrotebaină) şi s'a standardizat metodele pentru determinarea cocainei şi morfinei în diferite stupefiante precum şi metodele tratamentului toxicomanilor.

Pentru asistenţa materno-infantilă s'au sintetizat:

— **cauzele morbidităţei materne:** medicale (febra puerperală, leziunile la naştere şi maladii agravate prin sarcina leuzei şi social economice (munca, surmenaj, locuinţă);

— **pericolele ce ameninţă sugacii:** maladii congenitale, turburări de nutriţie şi maladii infecţioase.

— **pericolele ce ameninţă copilul prescolar:** maladii infecţioase, maladii respiratorii, tuberculoza, accidente, turburări gastro-intestinale.

In ce priveşte asistenţa copiilor anormali s'a hotărât să înceapă din vârsta prescolară si să se refere la depărtarea, clasificarea şi educarea lor, plasându-i în mediul în care au şanse a-şi dezvolta mai bine facultăţile latente.

Pentru standardizarea biologică a produselor cu rol profilactic şi curativ pentru masse s'a decis în chestiunea **autotoxinei gangrenei gazoase** preparatul standard şi unitatea standard şi s'a recomandat în chestiunea **toxinei pentru proba Schick** a se ţine seamă la alegerea produsului de acţiunea sa inmunizantă cât şi de toxicitatea sa.

Subcomisiunea pentru tuberculine recomandă preparatul de tuberculină păstrat în Institutul de stat din Copenhaga.

Pentru vitamine s'au pus următoarele concluzii:

Pentru vitamina A, hiposolubilă se recomandă carotina, iar mai târziu să se utilizeze untura de peşte.

Pentru vitamina B antineutrică se recomandă extrasul după metoda Seidell.

Pentru vitamina C se admite deocamdată ca element de compoziţie zeama proaspătă de lămâie.

Pentru vitamina D soluţia ergosterină iradiată, de care dispune actualmente „National Institute for medical Research".

Pentru a sfârşi menţionăm numai interesantele cercetări pentru standardizarea hommonilor sexuali.

H. S.

PROGRESUL SOCIAL.

Nr. 5, Mai 1933.

Cartelurile Industriale de *Alex. Topliceanu.*

Proectul de lege depus în parlament pentru reglementarea cartelurilor industriale, a dat loc la discuţiuni aprinse, industria noastră fiind sub o protecţiune vamală pronunţată şi aparată împotriva concurenţei streine.

Insă protecţiunea vamală în aşa fel poate duce la specularea consumatorului intern.

In ţările nedesvoltate încă economiceşte şi cu protecţiune vamală pronunţată în contra concurenţei străine, iau naştere cartelurile industriale care sunt:

a) carteluri de vânzare în comun, atunci când participanţii au zona precisă de desfacerea produselor şi cu cota fixată pentru vânzarea totală.

b) Cartelurile de preţuri, când participanţii fixează de comun acord.

c) Cartelurile de producţie, nu este de cât reglementarea producţiei faţă de consum.

Toate aceste trei forme de carteluri nu urmăresc decât să aranjeze între producători împărţirea pieţei de consum.

Concentrările industriale aduc şi foloase, de oarece nu dă posibilitatea ca să se anarhizeze producţia, duce prin reducerea cheltuelilor neproductive la ieftinirea preţurilor şi contribuie la întărirea industriilor care iau parte.

Statul trebuie să procedeze cu anumită grijă pentru a nu prejudicia interesele consumatorului sau al industriei şi să intervină pentru a împiedica acţiunea celor ce vor monopolizarea şi specularea pieţei interne.

Autorul acestui articol expune regimul cartelurilor industriale şi în alte ţări, folosindu-se de materialul documentar asupra regimului cartelurilor industriale, strâns de Uniunea Camerilor de Comerţ şi Industrie dela noi, din care s'a putut vedea cum ţările cu o mare industrie au pus la adăpost piaţa internă de consum pentru a o feri de specula la care s'ar preta aceste concentrări industriale.

www.dacoromanica.ro

La noi problema cartelurilor se pune cu totul altfel decât în ţările cu mari industrii, fiindcă industria noastră se bucură de o protecţie vamală acordată de Stat.

Este necesară această protecţie vamală pentru a apăra industria contra concurenţei străine, nu însă la adăpostul acestei protecţiuni vamale exagerate, piaţa internă să suporte specula unor organizaţiuni industriale, care situaţie dacă va continua, va fi un pericol permanent pentru consumatorii speculaţi, cu atât mai mult cu cât multe din aceste concentrări industriale au capital strein şi deci acest pericol permanent va fi pentru întreaga noastră economie naţională.

Deci trebuiesc luate grabnice măsuri pentru manevrarea frânei vamale.

Crede că potrivit ar fi ca Legea Cartelurilor să fie adusă după o punere la punct mai întâi a tarifelor vamale, apoi să se completeze aparatul nostru de producţie industrială, fiind o necesitate evitându-se restricţiile ca fiind fără de nici un folos şi logică.

Cartelurile industriale la noi sunt un produs al toleranţei tarifelor vamale. Actuala lege le poate da avantagii şi le poate distruge. Totul e în funcţie de legăturile pe care o anumită concentrare industrială le poate avea cu un partid sau altul politic.

M. L.

PROGRESUL SOCIAL.

Nr. 7 din 20 Iulie 1933.

Locuinţa în România de Prof. **C. Sfinţescu.**

Regimul economic al proprietăţei la noi este al micei proprietăţi; capitalul fiind mic, locuinţa tip colectiv destul de restrânsă.

In genere se găsesc locuinţe familiale, adeseori numai cu parter, care au făcut ca oraşele să se întindă mult în suprafaţă, sistem ce corespunde cerinţelor oraşului viitor pentru apărarea în războiul aerian.

Interesează însă din punct de vedere social şi urbanistic locuinţa populară, sistem de locuinţă cunoscută sub numele de „casă vagon" numai cu parter, locuinţă construită din iniţiativa particulară.

„Societatea Comunală de Locuinţe Eftine", înfiinţată în 1910, a realizat un număr de locuinţe populare pe preţuri sub 1 milion lei după planuri mai raţionale. Această societate a executat locuinţe şi pentru instituţii publice.

Aşa între anii 1911—1932 Societatea a construit 2826 locuinţe cu circa 11260 camere (plus dependinţe) cea mai mare parte în Bucureşti. De asemenea a construit un regim de locuinţe economice în Bucureşti pentru funcţionarii şi lucrătorii dela Căile Ferate.

Insă societatea, care îşi are existenţa numai prin procurarea capitalului pe cale de emisiuni de obligaţii, în condiţii din ce în ce mai grele de a-şi procura astfel capitalul, se rezumă la o activitate restrânsă.

Capitalul investit de această societate este de peste 605,2 milioane lei.

Finanţarea publică a locuinţei populare este aproape inexistentă.

In 1930 s'au realizat câteva locuinţe populare pentru funcţionari prin „Casa Autonomă a Construcţiilor" finanţarea facându-se de stat, prin capital italian. Capitalul investit fiind de 67216000 lei.

Cooperativele au avut o activitate constructivă neînsemnată capitalul total al lor fiind la noi de 2.254.000 lei.

Locuinţe populare au mai fost construite din iniţiativa particulară şi unele societăţi industriale, sau construcţiile executate de împroprietăriţi pe terenuri provenite din parcelări comunale cu banii proprii sau luaţi dela unele societăţi de credit ale funcţionarilor.

Printre instituţiile publice cari au construit mai mult locuinţe pentru funcţionarii şi lucrătorii lor sunt Regia Monopolurilor Statului şi Casa Muncei C. F. R.

Realizarea de locuinţe populare în România este redusă în comparaţie cu celelalte ţări din Apus, sursele de câştig fiind cu totul reduse la populaţia muncitorească, şi apoi din lipsa completă a capitalului eftin cu care s'ar putea realiza locuinţe în adevăr eftine.

Numai intervenind statul, ca şi în alte ţări, pentru a procura capital cu cel mult 5%, ar putea face ca producţia de locuinţe populare să fie pe o scară mai mare.

M. L.

REVISTA ASOCIAŢIUNEI GENERALE A CONDUCTORILOR DE LUCRARI PUBLICE.

Nr. 1—2, Ianuarie—Februarie 1932.

Porturi maritime române. Monografii de *Ion S. Munteanu.*

(După Buletinul Porturilor şi Căilor de comunicaţii pe apă al Regiei Autonome P. C. A. Nr. 12, Decemvrie 1932).

Portul Constanţa situat pe coasta Mărei Negre, între Sulina şi capul Tuzla pe latitudinea 440, 10' 31" Nord şi longitudinea 26° 20' 06° Est, adăpostit de trei diguri contra valurilor şi anume: digul dela larg, cu direcţiunea Nord-Sud, lung de 1377 m., apără portul de vânturile dela N. E. şi E.; digul dela Sud cu direcţiunea E. W., lung de 1490 m., apără portul în contra valurilor dela sud; digul dela intrare, perpendicular pe digul dela larg, lung de 119 m. apără portul în contra hulei de la gură.

La extremitatea digului dela larg se află farul mare cu lumină albă cu eclat şi sirenă pentru timp de ceaţă; la capătul digului dela sud se află farul roşu cu eclat şi sirenă pentru ceaţă, iar la capătul digului de la intrare farul verde cu eclat.

Suprafaţa de apă a portului adăpostită de digurile de mai sus. se evaluiază la 60 H. a.

Adâncimea apei în port este în mediu 27 picioare, iar în bazinul de petrol 30 picioare (9 metri).

Lungimea totală a cheiului în exploatare este de 4700

www.dacoromanica.ro

m. cu 34 dane de acostare; în proect de executare mai este încă o lungime de cheu de 1300 m. pentru opt dane.

Platforma patului are suprafaţa de 38 h. a.

Instalaţiile portului sunt: o uzină electrică centrală de 1600 H. P., trei magazii cu silozuri, fiecare cu o capacitate de 441.000 Hl., cu un debit practic de înmagazinare pentru toate trei de 400 tone pe oră şi tot atât şi pentru predare. Ele sunt înzestrate cu maşini de curăţat cerealele cu un debit de 300 tone pe oră şi pentru tăiat ţepi la orzuri cu debit de 90 tone pe oră, iar între silozurile 2 şi 3 este magazia de uscat porumbul cu o capacitate de uscare de 60 tone pe oră. Pentru produsele petrolifere posedă o instalaţie de primire cu un debit de înmagazinare de 100 tone pe oră prin conducte separate pentru fiecare produs, o staţiune pentru depozitarea acestor produse (rezervoare) cu capacitate de 234.850 m. c. şi o instalaţie de pompare cu conducte separate pentru fiecare produs, cu un debit practic pentru fiecare conductă de 130 tone pe oră. Pentru depozitarea mărfurilor, posedă magazii de beton armat, tablă ondulată şi provizorii din lemn în suprafaţă totală de 19.360 m. p.; pentru manipularea mărfurilor posedă o gruie electrică fixă cu o capacitate de 40 tone, opt grui electrice mobile cu o capacitate de 3 tone fiecare, şi patru remorchere pentru remorcaj şi pilotare de 150-600 H. P. Lungimea reţelei de cale ferată este de 40—494 metri cu 39 linii de garaj cu o capacitate de 2000 vagoane. Mai posedă diferite vase de serviciu, o dragă pentru întreţinerea bazinului, o cală de halaj pentru scoaterea vaselor până la 1000 tone şi ateliere de reparaţii de vase şi maşini.

Zona de jurisdicţiune a portului începe la nord de la grindul Chituc, cuprinzând o fâşie de pământ pe malul mărei până la farul Tuzla, în partea de sud.

Portul Mangalia — situat pe coordonatele 40°, 49′ latitudine Nord şi 28°, 38′ longitudine Est, adăpostit de două diguri contra valurilor şi anume: unul în partea de N. E. lung de 475 m. cu 7 m. lărgime şi al doilea în partea de sud lung de 400 m. şi 2,50 m. lărgime, ambele fiind construite din blocuri de piatră. Perpendicular pe digul N. E. sunt aşezate două paserele metalice, lungi de 6,90 m. şi late de 2,90 m. la care nu pot acostà de cât vasele mici.

Nu posedă nici un fel de instalaţiuni şi nici cale ferată nu are.

Jurisdicţiunea portului începe dela nord de farul Tuzla şi merge către sud până la satul **Duranculac.**

Portul Cetatea Albă, se compune din trei părţi: portul Cetatea Albă, accesibil numai vaselor mici, adâncimea la dig fiind 1,80 m. iar majoritatea danelor împotmolite; portul gura maritimă, situat la S. E. de portul Cetatea Albă, are un dig de 250 m. lungime, însă la care nu se poate acosta fiind împotmolit, posedă o magazie a C. F. R. şi o linie ferată de 325 m. lungime; portul Bugaz, situat la sud-est de Cetatea Albă, are un cheu de lemn lung de 100 m., având adâncimea medie de 15 m. însă intrarea de la mare nu permite decât 10—11 picioare (3—3,30 m.), distanţa până în largul mărei unde apa are 12 m. adâncime este 1500 m.

Instalaţii mecanice şi magazii nu are, lungimea reţelelor de cale ferată este 3600 m. unde pot fi garate cel mult 100 vagoane.

Jurisdicţiunea portului începe pe litoralul mărei de la gura Carolina a limanului Nistrului şi se întinde către Sud-Vest şi Sud până la limita portului Constanţa, iar pe Nistru până la Ciorbuci la 45 Km. de Cetatea Albă.

Punctele de încărcare sunt Cetatea Albă şi Bucaz.

I. H. P.

Nr. 3—4, Martie-Aprilie 1933.

a) **Heliostatul sistem Arthel pentru luminarea localurilor locuite.** (Le Genie Civil, Nr. 12/1932).

Heliostatul **Arthel**, este un nou aparat decurând descoperit cu scopul de a reflecta şi împrăştia razele solare în interiorul camerilor unui edificiu, cari nu primesc direct lumina solară. El constă într'o oglindă plană aşezată pe acoperişul edificiului, din care razele solare sunt reflectate şi prin o succesiune de oglinzi secundare sunt dirijate spre camerile de iluminat, de preferinţă către tavane.

Oglinda principală, care primeşte razelor solare directe, trebuie să fie mobilă ca să poată urma mişcarea aparentă a soarelui astfel ca razele reflectate să aibă o direcţiune invariabilă.

Aceasta s'ar fi putut obţine prin un mecanism de orologie, ca cele întrebuinţate în observatoarele astronomice însă aparatele sunt foarte delicate şi costisitoare şi au nevoie de o continuă supraveghere. In locul acestui mecanism s'a găsit un aparat relativ economic şi absolut automat, a cărui descriere este făcută în articolul menţionat.

Prin acest sistem se realizează şi o importantă economie de lumină electrică, care după datele Institutelor Meteorologice este de 30% până la 50—70% pentru ţările cele mai favorizate de lumină solară.

Aparatul mai este prevăzut cu un dispozitiv care aprinde automat lămpile electrice atunci când intensitatea luminoasă a razelor solare coboară sub o anumită limită.

Sistemul a primit mai multe aplicaţiuni, între care iluminarea scărei la noul sediu al ziarului „l'Intransigeant" din Paris.

I. H. P.

b) **Puţul aerian de la Trans-de-Provence.** (La vie communale et departamentale, August 1932).

La Trans-de-Provence, s'a construit în scop de încercare, un puţ aerian destinat să adune apa provenind din

www.dacoromanica.ro

condensarea atmosferică, necesară alimentărei cu apă potabilă a cetăţenilor, încercare ce urmează apoi a fi aplicată în toate oraşele meridionale cari luptă cu mari dificultăţi pentru alimentarea cu apă potabilă.

Construcţia a fost executată după planurile inginerului belgian **Knapen**, din beton de ciment şi pietriş de porfir, înaltă de 3 m. cu o grosime de 2,50 m. Calota superioară are 4 m. grosime, şi peste 3000 ardezii înfipte oblic pe pereţi. Contactul cu aerul exterior este asigurat printr'un tub circular de 33 centimetri diametru şi care ese puţin peste partea superioară.

Problema constă în condensarea zilnică pe timpul orelor de dimineaţă a întregei umidităţi conţinute în aerul înconjurător, şi pentru aceasta, după teoria lui Knapen, trebuie să se menţină pereţii la temperatura pe care o are roua, dându-le grosime suficientă şi prelungind durata temperaturei favorabile. Astfel, în timpul nopţei, aerul exterior fiind la o temperatură mai scăzută, devine mai dens şi pătrunde în construcţie prin orficiul central care comunică temperatura şi interiorul puţului. Această temperatură se menţine datorită grosimei pereţilor, în timpul primelor ore de dimineaţă, asigurându-le astfel o funcţionare zilnică dela 16—18 ore. Vapori condensaţi se transformă în apă care este adunată în rezervorii.

Caracteristica interesantă a acestei construcţii este de a nu-şi furniza întreg randamentul decât atunci când este extrem de cald, adică atunci când nevoia de apă este mai simţită.

Se zice că primele experienţe au fost reuşite, cu toate că vara a fost ploioasă.

I. H. P.

REVISTA ŞTIINŢIFICA „V. ADAMACHI".
Nr. 1, Martie 933.

Posibilităţile desvoltărei industriei la noi de Dr. **Aurelian Z. Strat**.

Suntem o ţară agricolă formată din 80% ţărani săraci şi deci cu o putere de consum foarte redusă.

Astăzi România posedă 150% mai multe stabilimente industriale decât în 1914, luând în consideraţie că teritoriul ţărei s'a dublat şi populaţia este cu 15/8 mai mare. Industria nu se află în progres real.

Autorul conchide că, nici în viitor nu avem perspectiva desvoltărei unei industrii mari dat fiind că resursele de materii prime şi combustibil sunt limitate.

H. S.

Nr. 2—3, Iunie—Septembrie 1933.

Densitatea reţelei fluviale din Basarabia.

Lucrarea d-lui S. Zaharov din Bul. Muz. Ist. Natur. Chişinău este prima contribuţie ce se ocupă cu densitatea reţelei hidrografice la noi. D-sa a calculat la fiecare dintre cele 79 basinuri fluviale basarabene de gradul 1 şi 2, atât lungimea totală a apelor cât şi suprafaţa şi densitatea respectivă. Cele mai mari basinuri fluviale sunt: Reutul 7.726 kmp. Cogâlnicul 3.859,6 kmp.; Ialpugul 3.281 kmp.; Bucul 2.046 kmp.

Lungimea totală a râurilor din Basarabia este fără Prut şi Nistru de 7.331,45 km.

Suprafaţa provinciei fiind, după calculele lui Zaharov de 42.723,37 kmp. obţinem pentru Basarabia o densitate medie de 0,17 km. lungime de râu la fiecare kmp.

Din suprafaţa totală a Basarabiei basinul Nistruiui ocupă 16.417,27 kmp., lungimea apelor fiind de 4003 km. iar densitata 0.24. Pentru Prut cifrele respective sunt 9018 kmp. 2500 km. şi 0.27, iar pentru basinurile cari aparţin direct mării sau lacurilor sărate, s'au găsit 8032 kmp. 1247 km. şi densitatea 0,15.

Precum se vede, sudul Basarabiei are aproape numai de 2 ori mai puţine ape curgătoare decât în părţile tributare Prutului şi Nistrului.

Dăm calculele d-lui Zaharov, încredinţaţi fiind că pot servi atât pentru scopul unei orientări aproximative, în comparaţiile ce se pot face cu alte regiuni, cât şi pentru numeroasele concluziuni ce se pot trage din lucrarea d-sale.

H. S.

REVISTA TECHNICA C. F. R.

Iunie 1933.

Staţia Bucureşti Griviţa de **Al. Bartolomeu.**

Rolul staţiilor de formare în exploatarea trenurilor de călători este să primească garniturile, să le formeze după normal sau după cerinţe speciale; să gareze garniturile în intervalul dintre sosire şi plecare, descongestionând astfel staţia principală; să pregătească vagoanele; să expedieze garniturile în cele mai bune condiţiuni de siguranţă şi confort, însoţite de un personal apt.

Primirea garniturilor se face pe anumite linii de sosire.

Pe aceste linii se desleagă locomotiva şi se face predarea inventarului vagoanelor. Capacitatea acestor linii determină timpul de staţionare al garniturilor. Pentru Bucureşti-Griviţa acest timp este foarte scurt, iar lucrările pe aceste linii constau numai din constatări, nefiind timp pentru lucrări productive.

Manevra garniturilor cuprinde: scoaterea de vagoane defecte, complectarea cu vagoane bune, schimbarea ordinei vagoanelor în tren pentru a se ajunge la ordinea de plecare a garniturei. Liniile de manevră trebuie să aibă legături directe şi separate cu fascicolul de sosire şi cu liniile depozit de vagoane bune şi cele defecte, pentru a putea permite o manevrare uşoară, rapidă şi fără risc, cu mai multe locomotive deodată. Dispoziţia liniilor Bucureşti-Griviţa nu este fericită în această privinţă din cauza spaţiului restrâns. Alimentarea vagoanelor W. I. T. şi a locomotivelor de manevră se face din această cauză pe liniile de legătură dintre fascicolul

www.dacoromanica.ro

de manevră şi cel de sosire. Deasemenea repararea şi curăţirea vagoanelor se face chiar pe liniile de plecare, de către echipe speciale de meseriaşi, simţindu-se lipsa unei hale acoperite. Curăţirea vagoanelor se face în fiecare zi şi periodic (15—30 zile), întrebuinţându-se soluţii antiseptice. Pentru deparazitarea şi desinfectarea vagoanelor, C. F. R. dispune de un tunel de deparazitare înzestrat cu instalaţii speciale. Deparazitarea se face cu un produs cu bază de acid cianhidric gazos. In Europa se găsesc numai două instalaţii similare de deparazitare.

Toate liniile de plecare sunt prevăzute cu conducte de aer comprimat pentru controlul frânelor şi reparatul vagoanelor. Incălzirea şi desgheţarea trenurilor în timpul iernei se face de două uzini cari produc până la 200.000 kgr. abur în 24 ore.

Serviciul iluminatului electric al trenurilor dispune de o staţie de convertizori pentru încărcarea acumulatorilor şi de un atelier pentru repararea şi încercarea dinamurilor.

Echipele întrebuinţate la formarea, repararea şi curăţirea vagoanelor numără până la 2000 de lucrători împrăştiaţi pe o suprafaţă de 700 m. × 50 m. fără posibilitatea de a fi controlaţi în deaproape.

In timpul nefavorabil lucrului se simte nevoia unei hale acoperite.

I. P.

Aprilie 1933.

Pavilioane de locuinţe colective pentru agenţii căilor franceze de stat. *Arh. Maria Irineu.*

In împrejurimile Parisului unde terenul este atât de scump, iar numărul agenţilor reţelelor C. F. destul de mare, Direcţia C. F. s'a gândit să dea posibilitatea acestor factori, de a avea în orele libere apartamente confortabile, cu o existenţă convenabilă şi plăcută. In acest scop Direcţia C. F. a construit în apropierea gărilor colective apartamente igienice şi confortabile.

Colectivul din **Nanterre** construit în **Avenue-Henri-Martin** cuprinde două grupuri de clădiri cu un număr total de 215 apartamente. Şarpanta acoperişului este metalică cu îmbrăcăminte interioară de ciment-gum-armat, iar în interior din beton ponce. Aceasta în vederea unei izolări termice.

Apartamentele sunt compuse din câte 1, 2, 3 sau 4 camere plus dependinţele. O mare atenţie s'a dat bucătăriilor înzestrându-le cu instalaţii de apă caldă şi rece: gaz aerian, sobă emailată, spălător, dulap de provizii, etc. Camerile sunt tapisate iar restul în ulei.

Incălzirea apartamentelor se face cu aer cald prin câte o sobă **Balestra**. La fiecare palier se găseşte câte o gură a conductei de scoborât gunoiul şi monte-charge-ul pentru pivniţe. La parter se găseşte un magazin al economatului pentru aprovizionare cu pâine şi lapte. La subsol s'a prevăzut remize pentru biciclete şi cărucioare de copii. Colectivul mai are o grădiniţă de copii, un serviciu de higienă socială şi o şcoală de menaj. Ansamblul construcţiei revine la 13 milioane fr. fr. şi s'a terminat în 10 luni.

Colectivul din Asnières, impresionant prin frumuseţea construcţiei se compune din 4 mari corpuri împărţite în 166 de apartamente de diferite mărimi. Şi aci s'a păstrat principiul de distribuţie a locuinţelor de la colectivul din **Nanterre**.

Faţada construcţiei este executată din cărămidă aparentă, iar pereţii interiori din cărămidă găurită, sau plăci de ipsos.

Planşeele sunt construite din grinzişoare de 0,20 m. fără umplutură cu pardoseală de parchet sau plăci de grezie.

Acest colectiv este înzestrat cu: 1) un serviciu medical pentru sugaci; b) o şcoală de menaj; c) o gădiniţă de copii şi d) o pistă de joc cu un stadion pentru educaţia fizică.

Pentru această lucrare s'a cheltuit 8 milioane fr. fr., executându-se complect în 11 luni de zile.

I. P.

Aprilie 1933.

Centrala hidroelectrică din Dnyeprostoy. *Ing. G. Grofşoreanu.*

Marea centrală hidroelectrică din **Dnyeprostoy** vine să confirme prin proporţiile ei, tendinţa de realizare a planului cincinal sovietic, captând energia disponibilă a apelor **Niprului**.

Acest fluviu ce se numără al treilea din Europa, cu un parcurs de 2300 km. cu un debit total de 40×10 m. c. pe an şi cu un debit mijlociu de 1270 m. c./sec. a avut cel mai mare nivel la 12.5.932, cu un debit maxim de 23.000 m. c./sec. Putinţa mijlocie la o cădere de 37 m. este de 465.000 H. P. Lungimea totală a construcţiei este de cca. 1400 m. în afară de barajul în arc de cerc cu o rază de 600 m. şi o lungime desfăşurată de 760.50 m. Inălţimea barajului este de 30.50 m. prevăzut cu 47 deschideri a 13 m. şi 9 m. înălţime. Cele 48 pile au o lungime de 3.25 m. cu înălţimea de 18.25 m., iar la partea superioară o lăţime de 6.50 m. pentru a servi la trecerea peste baraj.

La executarea acestei mari construcţiuni s'au făcut următoarele transporturi de materiale: 1) pământ mişcat 3.400.000 m. c. (în afară de 2.000.000 m. c. nisip, necesar pentru stăvilarele fixe) 2) stâncă îndepărtată circa 1.800.000 m. c. şi 3) beton vărsat circa 1.150.000 m. c. Din cantitatea de beton s'a întrebuinţat pentru baraj 750.000 m. c., pentru hala maşinilor de forţă 250.000 m. c. şi pentru stăvilare 150.000 m. c. Instalaţiile pentru lucrările pe şantier erau deservite de o centrală termică, cu două turbine cu aburi de 130.000 K. W. Curentul alternativ trifazic era distribuit pe şantier prin un cablu de 56 km. lungime şi 6000 V. tensiune. Tensiunea de

www.dacoromanica.ro

utilizare 380/220 V. Acest curent alimenta 500 electromotoare cu o putere totală de 16.000 H. P. In afară de centrală, s'au mai utilizat diverse maşini cu aburi, locomotive şi alte maşini cu o putere totală de 11.000 H. P. sau în total 26.000 H. P.

Pe ţărmul stâng sunt prevăzute ecluze pentru navigaţie constând din 3 camere de 20 m. lungime, 15 m. lăţime şi 3.60 m. adâncime a apei în ultima cameră. La o distanţă de 2 km. de centrala hidroelectrică s'a construit un pod de fier cu etaj, destinat circulaţiei de trenuri şi vehicule. Uzina este compusă din 9 turbine în spirală Francis, de 90.000 H. P. pentru o cădere mijlocie şi de 102.000 H. P. pentru o cădere maximă. Turbinele sunt cuplate direct cu câte un alternator trifuzic de 77.500 K. V. A., 13.800 V. şi 88.2 turaţii/minut. De observat este forţa de ridicare a podului rulant din hala maşinilor de forţă de 438 tone. Podul este format din două grinzi cuplate prevăzute fiecare cu o pisică ce poate ridica 260 tone.

Energia uzinei hidroelectrice va deservi industriile anexe ce se vor construi pentru extragerea aluminiului şi pentru alte scopuri.

Lucrările construcţiei centrale s'au terminat în cursul anului 1932 şi prin puterea ei (800.000 H. P. resp. 918.000 H. P.) se încadrează între cele mai mari instalaţii din lume.

I. P.

L'„ARCHITECTURE".

Nr. 5 din 15 Mai 1933.

a) **Reorganizarea comisiunei monumentelor istorice** (Journal officiel 14 Aprilie).

Ministerul Educaţiei Naţionale pentru a da posibilitate comisiunei monumentelor istorice să se ocupe de monumentele şi săpăturile posterioare preistoriei şi anterioare timpului Carolingien, a prezintat Preşedintelui Republicei un proect de lege pentru creiarea unei noi secţiuni — a cincea — a comisiunei care să fie compusă din personalităţi cari, prin funcţiunile, studiile şi lucrările lor, să fie desemnate să aducă Ministerului artelor frumoase consiliile ştiinţei şi experienţele lor.

Decretul de instituirea secţiunei săpăturilor din Comisiunea Monumentelor Istorice, arată ca membrii de drept ai acestei secţiuni:

Directorul General al Artelor Frumoase;

Raportorii bugetului artelor frumoase în senat şi în camera deputaţilor;

Secretarul perpetuu al Academiei de inscripţiuni şi litere.

Directorul învăţământului superior din Ministerul Educaţiei naţionale.

Preşedintele, vice preşedintele şi secretarul secţiei de arheologie a Comitetului de lucrări istorice şi ştiinţifice.

Directorul Administraţiei judeţene din ministerul de interne.

Preşedinţii şi vicepreşedinţii celorlalte secţiuni ale comisiunei monumentelor istorice.

Directorul Muzeelor naţionale.

Inspectorii generali ai monumentelor istorice.

Conservatorul şi conservatorul ajutor al departamentului antichităţilor grece şi romane din muzeul Louvre.

Conservatorul Muzeului de antichităţi naţionale din Saint Germain.

Directorul Muzeului de sculptură comparată.

Avocatul consilier al administraţiei artelor frumoase şi şeful biuroului monumentelor istorice.

Pe lângă aceşti membrii, ministerul mai poate numi în secţiunea săpăturilor încă 10 membrii cari pot fi chemaţi să ia parte temporar în secţiune.

T. P.

Nr. 5 din 15 Mai 1931.

b) **Amenajarea pieţei Maillot din Paris.**

In urma concursului pentru amenajarea calei ducând dela arcul de triumf la piaţa Apărării, au fost premiate proectele Bigot, Moliné şi Bruneau.

Inspirându-se din rezultatele concursului, Ad-ţia departamentului Seine a întocmit planul pieţei Maillot, care este continuarea unui vast program.

Pentru înfăptuirea planului, proectul prevede lărgirea podului dela Neuilly la 35 metri, cu pasaje subterane pentru a permite drumului dela Paris la Neuilly să fie complect independent.

Statuia mareşalului Foch va fi aşezată în hemiciclu nord al pieţei, drumul având o lărgime de 70 m. limitat la dreapta şi la stânga de 2 hemicicluri de 170 metri diametru, cu adâncime de 104 din care este prevăzută o plantaţie pe o lăţime de 30 metrii.

Cheltuelile totale vor fi de 100 milioane franci fr. din cari 40 milioane pentru viabilitate (24 milioane pentru 2 pasaje subterane şi 16 milioane pavajele, canalizare, luminat şi fântâni), 3 milioane pentru promenade şi 57 milioane costul exproprierilor a 33.000 metri pătraţi din zonă şi rezilierea contractelor Luna Park şi restaurantului Gillet.

T. P.

Nr. 6 din 15 Iunie 1933.

Salonul societăţii franceze a Urbaniştilor de *P. Ladoné.*

„Societatea franceză a ubaniştilor" a deschis al doilea salon unde sunt prezentate lucrările membrilor, cum şi proecte ale altor urbanişti ce au dorit să figureze la această expoziţie.

Oraşul Paris, prin **Direcţia artelor frumoase a prefecturei Seinei**, a prezentat documente, arătând lucrări executate de la 1789 la 1854, dela 1854 la 1871 şi dela 1871 la 1930, ca piaţa Chatelet, Bastille, plan de amenajare al departamentului Seine la 1/20.000, un frag-

www.dacoromanica.ro

ment din plan parcelar al cartierului Saint Merry (exemplu de crearea unei străzi noi, rue du Renard).

Salonul cuprinde o retrospectică a operei lui **Ernest Hébrard**, planuri ale oraşelor amenajate, **Saïgon, Salonic**, sau **Hanoi**, cum şi schema unui centru mondial internaţional; planurile centrului guvernamental din **Atena**, toate arătând spiritul independent al acestui artist.

Albert Laparade prezintă rectificarea din 1931 a proectului său din 1928 pentru oraşul **Chateauroux**.

Edouard André prevede, de o parte şi alta a râului Maine, împrejurul unui centru urban, nucleul oraşului **Angers**, zonele rezidenţiale, industriale, de locuinţe, comerţ, un oraş grădină, etc.

Jean Descontures prezintă proectele sale pentru oraşele **Puy**, căruia îi amenajează aglomeraţia şi Dinan, căruia îi îmbogăţeşte planul cu propoziţii nouă.

Jacques Gréber prezintă lucrările executate pentru oraşul **Marseille**, cum şi pentru oraşul **Abbeville**.

Ad. Dervaux s'a interesat de orăşelele **Hautville** şi **Lompnes** din Ain; iar **Ed. Redont**, pentru **La Pallice-Lolen, Saint Maurice** şi împrejurimi, ambele pe cele două maluri ale văii Antioche. El mai prezintă fotografii ale lucrărilor executate în 1905—1906 la **Bucureşti** (parcul Carol I) în 1908—1912 la **Rochelle**, la **Reims** (parc des sports, parc des Crayères).

Maurice Fournier din 1918 s'a ocupat cu planul de reconstrucţie a centrului din **Reims**, în jurul catedralei.

C. Chalumeau, inginerul şef al oraşului **Lyon**, prezintă planurile de ansamblu cu străzile amenajate ale celor două maluri ale Ron-ului, cum şi vederi perspective ale viitoarei pieţe, pod şi cartier Moncey.

R. Danger expune schema evoluţiei şi situaţiei actuale ale oraşului **Nimes**, schema sanitară, istorică, circulaţie.

Dangers Frères & Fils, ne arată scheme de pieţe la **Alger**, piaţa gării la **Beyrouth**, studii pentru piaţa guvernului la **Alep** (Siria), grădinile la **Koneik**, toate cu multă lumină şi inteligenţă.

Se poate spune tot atât de anteproectul relativ la **Madrid** al d-lor **Ch. Friésé** şi **H. Luja**. D-l **Jardel** ne arată exigenţele moderne în noul plan al oraşului **Zagreb** (Jugoslavia), rezultat al unui concurs internaţional.

Agache expune oraşul satelit în Brasilia (Santo Amaro, statul San Paulo).

Imaginaţia lui **H. Pacon** a conceput un „oraş satelit al societăţii pentru creiarea de centre urbane".

D-nii **G. Appia** şi **J. Debat Ponsan**, din iniţiativa d-lor **G. Vincke** şi **W. R. Fuerst**, întrebuinţează o parte din teritoriul comunei **Fontenay-aux-Roses** pentru creiarea unei „cetăţi internaţionale a artelor şi gândirii". Mai bine însă este realizarea „oraşului grădină dela **Chatenay-Malabry**" a d-lor **Bassompierre de Rutté** şi **Sirvin**, cum şi „oraşul grădină din **Stains**, datat de **F. Gonnot** şi **G. Altenque**, cu numeroase servicii sociale noui.

P. Patout prin amenajarea plajei Longchamps a comunelor **Saint Nice** şi **Saint Lunaire**, lângă Dinard, prevăd plaje, dig, hotele, vile, casinou, teren de sport, parc de automobile.

Andre Masson-Detourbet şi **Tambute** creiază la 17 Km. de Paris la **Montgeron** un centru de viligiatură, iar **Ed. Redont** întocmeşte un proect al Parcului Sporturilor la **Dijon**.

P. Abraham şi **Henri Le Meme** au ridicat în Haute Savoie un sanatoriu pentru copii.

Concepţie cu multă îndrăsneală arată d-nii **E. L. Viret** şi **Marmorat**, în farul aero-maritim, tratat în imobil administrativ, ce au construit la **Rio-de-Janeiro**, construcţie în oţel înaltă de 133 metrii şi cu 35 etaje. Intensitatea luminoasă este de peste un miliard de lumini, şi poate fi văzut dela 300 km.

Henri Defrasse concepe „grădină de extrem orient" care se va realiza la Institutul de agronomie colonială din **Nogent-sur-Marne**.

R. Meunier, J. Michelon şi **Fanny Jolli** — plasează la **Saint-Cloud** proectul pentru expoziţia din 1937.

Eug. Beaudoin prezintă un savant studiu executat în 1929—1930 la **Roma**, asupra antichităţii, evul mediu, renaşterea şi timpurile moderne.

R. P. Poidebard, expune un panou cu 13 fotografii de oraşe vechi din deşertul Siriei, cum şi un panou de procedeele fotografice pentru ridicări de planuri-fotografie aeriană aplicate la urbanism, exemple luate pe oraşul Alger.

In vitrine sunt prezentate treizeci de lucrări asupra urbanismului, având ca autori pe D-nii **Joyant, Dauger, A. Dervaux** şi **Auburtin** adevăraţi profesori de urbanism, **Léandre Vaillat, Jacques Gréber, André Morizet, Alfred Agache, Jean Royer**, etc.

Al doilea salon al S. F. U. arată un mare progres faţă de primul.

II. **Salonul Societăţii Naţionale de arte frumoase** prezintă mari proecte, hotele particulare, vile, releveuri şi crochiuri de voiaj cum şi ansambluri şi detalii de mobilier, tapiserii, paravane, stofe de mobile. Bisericile, mobilierul şi decoraţia de biserici, vitrourile sunt de asemeni reprezentate.

III. **Salonul artiştilor francezi** prezintă de asemeni proecte, edificii publice, restaurări, releveuri şi reconstituiri, locuinţe particulare, case de raport, vile, mobilier şi decoraţii.

IV. **Salonul Societăţii artiştilor decoratori** expune arhitectură, ansambluri mobiliare, mobile izolate, aparate de luminat,, etc.

T. P.

Nr. 6, din 15 Iunie 1933.

Arhitectura modernă Conferinţa D-lui Clozier.

Cei câţiva arhitecţi, cari au fost pionerii arhitecturei moderne înainte de războiu, se numeau **Binet** la Paris, **Tony Garnier** la Lyon, **Franz Jourdain**, preşedintele salonului de toamnă. Acel salon a fost creuzetul artei

www.dacoromanica.ro

moderne. Apoi **Bonnier, Perret, Sorel, Sardou. Guimard, Agache, Auburtin Pluruet, Sauvage, Selmersheim**, oameni de spirit divers, atingând rezultate diferite, ceeace probează că lucrau singuri animaţi după acelaş spirit modern, de nevoia de a creia iar nu de a plagia.

Arhitectura modernă există astăzi şi se poate stabili bilanţul, să se vadă care este aportul său din punct de vedere artistic, care îi este viitorul, care sunt calităţile şi defectele.

Arhitecţii citaţi mai sus erau consideraţi revoluţionari înainte de război, iar azi fac figură de reacţionari, faţă de nudiştii internaţionali, arhitecţii cari construesc cuburi de ciment armat, fără acoperiş, cornişe sau altă decoraţiune această arhitectură o construiesc ori unde, fără a ţine seamă de climat, peisaj, arhitectură existentă.

La şcoala aceasta modernă nudistă internaţională, se opune aceia a arhitecţilor moderni francezi şi regionalişti, cari fiind tot sinceri modelului, caută ca arhitectura să exprime chiar sufletul poporului, gusturile, nevoile, aspiraţiile sale, felul său de viaţă, evoluţia, idealul său.

Căci dacă francezii trăiesc în acelaş timp cu Ruşii, nu trăiesc în acelaş mod: pe acelaş pământ sub acelaş cer, cu aceleaş moravuri şi obiceiuri, aşa că de ce ar construi la fel unii cu alţii?

Arhitectura modernă să construiască în toate materialele — lemn, piatră, cărămidă, nu numai în ciment armat, dar într'un spirit modern, căci modern nu poate fi decât o construcţie la baza căreia să fie creaţia iar nu imitaţia.

Nu prin imitaţia galeriilor, cari în modern se zice că trebuie să fie orizontale, nici prin generalizare teraselor ca acoperiş pentru orice climat, sau suprimarea cornişelor, căci suprimând cornişa care apără zidurile de ploaie, ajungem să avem faţade murdare cu urme de ploaie şi praf.

Să construim modern trebuie să însemne să construim o casă, utilizând cel mai bine terenul pentru nevoile unui anume client, şi exteriorizând planul care rezultă prin faţade expresive şi armonioase.

Nudismul actual, prin suprimarea oricărei decoraţiuni, este o reacţiune contra decoraţiunei urâte a secolului al 19, căci atunci se puneau decoraţiuni frumoase ca să astupe urâţenia materialelor din care se construia, aşa că arhitectura modernă va atinge apogeul său numai atunci când se va găsi o decoraţie modernă care să îmbrace perfect construcţia modernă. Căci este posibil chiar astăzi să faci ca cuburile acestea goale să fie făcute mai plăcute prin utilizarea numeroaselor materiale decorative, ce merg cu climatul localităţilor. Este o întreagă gamă de tencueli, frescă, sculpturi, mozaic, ceramică, gresia, faianţa şi altele care se mai pot găsi.

Arhitectura modernă franceză a ajuns la un stadiu interesant al dezvoltărei sale, prin exteriorizarea structurei, dar ea îşi caută încă îmbrăcămintea, şi când va fi găsit-o, îi putem prezice un strălucit viitor.

Arhitectura trebuie să se adapteze la regionalism, căci numai astfel va putea să trăiască turismul.

Dacă „maşina de locuit" ar înflori în toată Franţa, străinii nu s'ar mai deranja să vie aci, căci vor putea s'o vadă şi la ei.

T. P.

Nr. 7 din 15 Iulie 1933.

a) **Câteva noi construcţii în cetatea universitară Paris.**

Casa studenţilor danezi de **F. Henry.**

La extremitatea cetăţii universitare pavilionul danez înalţă faţada sa corectă, severă, construită în întregime în cărămidă, de o tonalitate puţin violetă.

In interior un larg vestibul, cu scările ce duc la subsol, la serviciile generale şi sale de mâncare lucrate în stilul renaşterii olandeze. La parter peste aceasta, sala de reuniuni, bine luminată. Lângă vestibul apartamentul directorului, un adevărat interior danez, plin de intimitate şi farmec.

Primul etaj este rezervat studenţilor având scara separată de celelalte etaje. Camerile sunt mobilate sobru, cu paturi, divan, ornamentate cu gravuri din oraşele Danemarcei. Arhitectul pavilionului este **Pr. Gottlob** care a condus antreprenorii şi lucrătorii danezi. Colegiul este imaginea poporului ce reprezintă „regulat, simplu şi practic".

Casa studenţilor suedezi.

Arhitecţii **Debré** şi **Larson**, au ales pentru cadru o clădire în genul locuinţelor nobililor din secolul XVII, arhitectura influenţată de cea franceză.

Partiu în linii simple, acoperit cu învelitoare înaltă de ţiglă, exteriorul neavând alte decoraţii decât asizele şi sambroanele simple ale ferestrelor.

Se intră pe o uşă asemănătoare aceleia a unei locuinţe particulare şi pătrunzi într'un hall precedând saloane ce dau pe o terasă.

Dispoziţia particulară, hall-urile etajelor suprapuse peste cel dela parter, formează un fel de salon pe care se deschid camerile studenţilor.

In camere dispoziţie ingenioasă a toaletelor şi dulapurilor între ferestre neobservate.

In acest pavilion s'a căutat să se dea cât mai mult caracterul familiar, pentru ca studenţii să găsească intimitatea, decorul atmosfera liniştită şi cordială a casei familiale.

Casa studenţilor greci.

Fiecare pavilion al cetăţii universitare caută să reamintească un caracter specific local, pentru ca studentul să se simtă cât mai aproape de patrie.

Grecia a ales figura trecutului şi intrarea în interiorul clădirei se face printr'un portic antic, reproducerea în proporţii ale colonadei ionice de la **Erechteion.**

www.dacoromanica.ro

Faţadele armonizate cu frontonul grec, totul adaptat exigenţilor instalaţiei interioare.

In interior asemeni evocaţia Greciei vechi, se urmăreşte prin hallul agrementat de reproduceri fotografice după statuarul antic al epocei lui *Phidias*. Lampadarele, mozaicuri, copiate după subiecte vechi, tot ansamblul realizând o fuziune a anticului cu modernul.

La parter câteva camere ale profesorilor, locuinţa directorului, la subsol serviciile generale, la etaje 67 camere prevăzute cu tot confortul, sală de duş, etc.

Construcţia în beton armat cu faţadele în piatră de talie, mascând osatura de beton.

T. P.

Nr. 7 din 15 Iulie 1933.

d) **Mijloace de prevenirea transmiterii sunetului.** Greutatea unui perete este un factor important pentru a determina valoarea de izolare de sunetele transmise prin aer.

Căutătorii au făcut experienţe cu metale, ca fiind materiale grele. Acestea fiind însă elastice, sunt sediul unor emisiuni secundare, şi izolarea este foarte slabă.

Cum cositorul şi plumbul nu sunt elastice, sunt în mod normal cele mai bune izolatoare, pentru prevenirea transmiterii sunetelor.

Cositorul fiind scump, s'a întrebuinţat plumbul. Din diferite experienţe s'a ajuns prin comparaţie cu alte materiale ca lemn, lemn acoperit cu oţel, lemn cu foi de oţel, lemn cu foi de plumb intercalat, să se constate că cel din urmă este cel mai eficace, şi de aceia greutatea materialului este un factor important în valoarea izolării de sunete, şi plumbul fiind greu şi neelastic este cel mai bun.

T. P.

Nr. 7 din 15 Iulie 1933.

b) **Instalarea ventilaţiei unui imobil comercial la Berlin.**

Edificiul cu usaj comercial ocupă 1450 m² de teren, are 12 etaje din care două în subsol, şi acoperişul în terasă este la 37.65 m. deasupra stradei.

Al doilea subsol este ocupat de instalaţii, primul subsol şi ultimul etaj amenajat cu restaurante, parte din parter asemeni în restaurant, restul în magazine, iar cele opt etaje sunt împărţite în birouri.

Pentru izolarea clădirei de sgomotul exterior şi pentru a-l feri de aerul viciat, s'a făcut usaj numai de ventilaţia forţată pentru aerisire.

Datele sunt: cantitatea de aer pentru restaurant este de 30 mc. pe oră şi pe cap, reînoindu-se de 7—8 ori pe oră, pentru magazine de 4 ori, de 2,5 pentru anexele primului etaj şi pivniţe, şi de 2—3 ori pentru birouri.

Temperatura este de 20° în seson rece, cu o umiditate de 50%, întreţinerea temperaturei se face prin ventilaţie funcţionând ca un calorifer, când temperatura exterioară scade sub 10°. Vara temperatura exterioară este limitată la 26°, cu umiditate de 65%, dacă temperatura exterioară nu trece de 30°.

Ventilatoarele aspiratoare se găsesc la utimul etaj, orificiile de intrare se găsesc eşalonate dela al 3-lea la al 7-lea etaj. Aerul proaspăt, încălzit rămas prin trecere în aero-condensatoare, trece prin depresiune la unul din cele 4 aparate de condiţionare.

Incălzirea se face prin sistem mixt cu vapori şi apă caldă.

T. P.

Nr. 8 din 15 August 1933.

a) **Cité-ul din Champ-des-Oiseaux** lângă Bagneux de *Marcel Satin*.

Societatea anonimă de locuinţe eftine „Pax" pe un teren imens lângă Bagneaux numit Champ-des-Oiseaux a angajat pe arhitecţii Eugène Beaudoin şi Marcel Sods să construiască o aglomeraţie modernă putând conţine 1000 de locuinţe.

In afară de concepţia modernă a planurilor şi faţadelor, grupul construit constitue o încercare de construcţie cu ajutorul pieselor preparate în uzină, montate şi asamblate pe loc prin operaţii simple.

Scopul urmărit este reducerea operaţiilor pe şantier, şi înlocuirea cu agenţii de atelier (preferabile fiind organizate dar contestabile).

Construcţia a fost organizată astfel:

1°. **Lucrări principale.**

A. **Cadrul general** — metalic preparat în uzină, asamblat pe şantier în elemente identice (ferme) pe pământ. Fermele apoi ridicate şi asamblate.

B. **Zidurile exterioare**, compuse din elemente verticale în beton armat vibrat. Sunt lucrate tencuite puse la loc cu macaraua pe osatura metalică şi legate de ansamblu prin centuri circulare de beton armat cu ajutorul fiarelor rezervate la turnarea elementului.

C. **Planşeurile** compuse ca şi faţadele din elementele de beton armat preparate la usină. Aceste elemente sunt aşezate pe centuri periferice în beton armat, prinse şi legate între ele, utilizând fiarele rezervate în acest scop.

2°. **Impărţirea şi amenajările interioare.**

A. **Tavanele** din planşe de ipsos bătute în elementele planşeelor cu rosturi, fără ipsos proaspăt.

B. **Despărţiturile** în carouri din beton celular, tencuite dinainte montate ca şi carourile de ipsos obişnuite; acoperirea în interior a zidurilor de faţadă pentru a asigura izolarea termică.

C. **Scările** pe sarpanta metalică (vanguri şi contra vanguri) se aşează treptele turnate dinainte, cu profil, se înşurubează rampa făcută tot dinainte, şi care este utilizabilă.

D. **Inchiderile** — uşi, ferestre, şasiuri metalice sunt aduse gata, se pun la loc în tocurile desemnate, cu aju-

www.dacoromanica.ro

torul şuruburilor cu care se fixează în elementele verticale ale faţadelor.

E. **Balcoane — cămări — uscătorii.**

Construite în piese turnate, sunt încheiate cu ajutorul buloanelor în găuri rezervate.

Piesele de lemnărie ale uscătoriilor sunt aduse gata şi puse la loc.

F. **Amenajarea bucătăriilor.**

Spălătoarele făcând corp cu canalizarea sunt fixate în beton făcute dintr'o bucată.

Incălzirea centrală este asigurată pentru fiecare pavilion.

Preţul este de 600 franci fr. pe metrul pătrat de etaj.

Grupul total va cuprinde 372 locuinţe compuse:

1 cameră, bucătărie, W. C.	36
2 „ „ „	382
3 „ „ „	450
4 „ „ „	82
Chiria pentru 1 cameră franci . . .	1.072
2 „ „ . . .	2.112
3 „ „ . . .	3.040
4 „ „ . . .	3.768
5 „ „ . . .	4.506.

în care se cuprinde şi încălzitul.

T. P.

Nr. 8 din 15 August 1933.

Să nu părăsim întrebuinţarea lemnului în construcţie de *L. Michon.*

După războiu, s'au formulte multe critici interesante, tinzând să proscrie lemnul din construcţie. Intrebuinţarea lemnului contra regulelor, neuscat suficient şi lucrat în rele condiţiuni, a dat loc acestor critici. Insă întrebuinţat în bune condiţiuni, lemnul rămâne un element esenţial în construcţie, de oarece tâmplăria adaptată la metodele moderne, şi ştiinţifice permite fabricarea impecabilă de elemente, cari întrebuinţate în construcţie şi decoraţie, nu poate da loc la nici o critică.

Când elementele de lemn sunt preparate cu toată grija, regularea este posibilă şi uşoară, pe când cu elementele metalice, aceasta revine mai scump. Trebuie asemeni ţinut seamă de dilatarea oţelului, căci dacă uşile metalice sunt ajustate pentru temperaturi normale, când ar fi încăzite pentru mai mult se dilată devenind imposibil de închis.

Pentru diformările provenite din tasări accidentale ale clădirilor, este greu să ajustezi metalul, pe când lemnul este foarte uşor.

Inchiderile la metal nu se pot face ermetic decât cu ajutorul fetrului sau cauciucului care dacă se usucă nu mai răspunde nevoilor. Pentru casele ce voim să le avem confortabile lemnul se impune, şi nu este nici un motiv să fie proscris nici din magasine, case de sănătate, unde se poate vopsi astfel ca să aibă aceleaşi calităţi higienice ca şi metalul.

Pentru mobilier, casierii, cabine de plată, în bănci, este mai puţin sonor şi asigură o închidere mai bună.

T. P.

GENOVA, RIVISTA MUNICIPALE.

Nr. 4, Aprilie 1933.

Marile lucrări comunale în curs (Genova).

Pe şantierele împrăştiate pe vastul cuprins al comunei lucrează circa trei mii de lucrători.

Marea arteră care va uni strada Dante cu strada Maragliano, constitue una din bazele planului de sistematizare al Centrului.

Terminată străpungerea colinei Carignano,, aproape isprăvite dărâmările pentru a uni strada Dante cu capătul galeriei, urmată tăerea străzii Fieschi şi aruncat podul peste strada Borgo Lanainoli. Peste puţin timp artera va putea fi dată intensului trafic.

Strada este largă de 20,50 m. şi cu o curbă mare se îndreaptă spre galerie înclinându-se uşor până în strada Fheschi. Panta creşte în galerie până în stra Marigliano. Nivelmentul zonei descoperite a fost studiat în raport cu planul de sistematizare general, care prevede o mare piaţă, întinsă dela „Casa di Colombo" până la capul galeriei, având în cele patru colţuri, patru edificii de o înălţime excepţională, prevăzute în plan.

In piaţa Victoriei este palatul „Soc. Nafta" în curs de terminare. In Piaţa Verdi comuna construeşte palatul Oficiilor Financiare ale Statului.

In zona mării la **Bisagno** sunt pe cale de terminare lucrările pentru definitiva sistematizare a palatului torentului pe ultima porţiune. Noile baraje au fost construite în vederea acoperirei torentului cu o placă de beton armat.

Viitoarele lucrări de canalizare sunt destinate să asaneze complect plaja, lucrări cari vor constitui primul nucleu din acelea necesare reformei canalizării generale a oraşului.

In zona „della Foce" sunt lucrări întreprinse direct de comună pentru a da de lucru şomeurilor nespecializaţi. In piaţa destinată viitoarelor lucrări s'a ridicat „satul balnear" în cursul lunei Iunie.

In zona „San Martino" se străbate marea arteră ridicată, care constitue una din cele mai importante lucrări, urmând să fie inaugurată în curând, aducând mare uşurare traficului direct din aceste cartiere populate şi de dincolo de Sturla. Acolo sunt vastele localuri cari sunt săpate sub marea dală care va susţine strada şi cari în partea construită sunt împărţite după nivel în două şi trei etaje şi în care vor fi instalate serviciile municipale.

In cartierul **„San Martino"** este „Leprozeria interprovincială" la construirea căreia contribuie statul şi Provinciile Ligure. Clădirea cu un cubaj de 400 m. c. va fi gata în cursul lunei Iunie.

Pe litoralul răsăritean sunt în curs importante lucrări de lărgire, în armonie cu planul general, pe porţiunea

www.dacoromanica.ro

cuprinsă între băile „V Uraggio" şi „Priaruggia". Pe lângă consolidarea actualelor ziduri, prin construcţiuni de beton armat se lărgeşte strada, iar prin săpăturile făcute s'a mărit visibilitatea panoramică spre Capul Sf. Clara.

In zona Urarassi pe strada Sardegua sunt în curs ultimele lucrări de pavaje. Strada are 35 m. lărgime la mijloc fiind rezervat loc pentru un trotuar mărginit de arbori.

In vecinătate sunt lucrările pentru canalizarea torentului Fereggiano şi acoperirea albiei cu o placă de beton armat peste care s'a lărgit strada vecină.

In câmpul „Luiggi Ferraris" sunt lucrările tribunei construite de comună pentru 10.000 de persoane precum şi lucrările de pavare şi lărgirea străzilor din vecinătate, destinate degajării circulaţiei în zilele de aglomerare pe terenul sportiv.

La Regli strada Mazzini se lărgeşte la 14 m. şi piaţa nouă;

La **Sampierdarena** sunt lucrările pentru lărgirea străzii **Dante Aligheri** şi acelea de prelungirea străzii **Carducci.**

A. P.

Nr. 5, Mai 1933.

Primul congres naţional al străzei de beton. Dr. Ing. *Ettore Contini.*

Intre 29 Martie şi 1 Aprilie a. c. a avut loc la Roma primul congres naţional al străzii de beton inaugurat în Capitoliu de Guvernatorul Romei.

In prima şedinţă s'a discutat tema: *„Technica străzilor de beton, criterii şi proect de execuţiune"*, dând concluziunile:

1) Pentru criteriile proectului:

2) Pavajul în beton cu un strat convine în cazul traficului făcut cu autovehiculele pe roţi de cauciuc, iar pavajul cu strat dublu este necesar pentru traficul cu tracţiune animală.

b) Armăturile metalice se adoptă în cazul infrastructurei rele şi uşor deformabile pentru a da uniformitate şi capacitate de rezistenţă. In celelalte cazuri se înlocuiesc prin îngroşarea pavajului.

c) Pentru legături, acelea longitudinale se vor lua numai pentru părţi carosabile superioare la 4—5 m., iar cele transversale, normale pe axă şi neasfaltate, dela 8—15 m. după circumstanţele locale.

2) Pentru criteriile de execuţiune:

a) Pavajul şn beton de ciment are o technică proprie ale cărei norme trebuesc respectate.

b) Legăturile longitudinale şi transversale prin fier sunt destul de eficace şi comparativ cu grosimea plăcilor măresc mult capacitatea de durată a pavajului.

c) Desvoltarea pavajului este conexată producţiunei cimentului corespunzător cerinţelor technice şi economice ale pavării.

d) Compoziţiunea cea mai însemnată pentru un beton este dată de un dosaj puţin excesiv de ciment, de o îngrijită alegere şi granulare a amestecului şi de dosajul minim al apei în pastă.

e) Mijloacele mecanice pentru dozare, amestecul, aşezarea şi compresiunea betonului sunt foarte utile pentru a asigura constanţa şi uniformitatea construcţiei, sustrăgând-o variaţiilor cari depind de mâna de lucru.

f) Bunul rezultat al unei pavări în beton depinde de criteriile de conducerea lucrărilor, de îngrijita executare şi mai cu seamă de simţul de responsabilitate şi capacitate technică de realizare.

In şedinţa următoare au fost discutate următoarele teme:

Prof. Ing. *I. Viandone* — Studiile italiene asupra pavajelor în conglomerat cimentos.

Prof. Ing. P. *Botes* — Asupra cheltuelilor de execuţie, de întreţinere şi amortizare pentru străzile de beton.

Dr. Ing. *A. di Renzo* — Norme administrative pentru darea în antrepriză a unei străzi în beton de ciment.

Prof. Ing. *F. Balatroni* şi Prof. Ing. *S. Stabilini* — Variatele aplicaţiuni ale cimentului în sitematizarea străzilor: macadam cimentat, fundaţii, sistematizările tramvaiului.

Congresiştii au vizitat un pavaj în macadam cimentat la *Segni* pe o stradă deschisă circulaţiei de 18 luni. Afară de aceasta congresiştii au vizitat fabricile de ciment dela *Civitavecchia.*

Congresul a adus o însemnată contribuţie la studiul pavajelor de beton, putând să fie văzută perfecţiunea la care s'a ajuns şi vasta pregătire a inginerilor italieni.

A. P.

Nr. 5 Mai 1933.

Vizita Reginei Mame a României la Genova.

Venind din Venezia, Regina Mamă a României a sosit în Geneva la 28 Aprilie. Pe peron au eşit în întâmpinare consulul României, reprezentanţii Camerei de Comerţ Italo-Română şi înalţii funcţionari.

Majestatea Sa cu suita a făcut o vizită repede a celor mai interesante locuri din Genova, trecând şi pe la palatul comunal unde era aşteptată de Primarul Comunei care i-a arătat tezaurele artistice cuprinse în Palatele *Tursi* şi *Bianco*, iar ca omagiu respectuos a dat din partea comunei o copie din ediţia franceză a operei „Columbo" editată de municipiu.

Majestatea Sa a mulţumit, exprimându-şi toată admiraţia pentru oraşul Genova.

A. P.

Nr. 6, Iunie 1933.

a) **Probleme de higienă urbanistică. — „Asupra oraşelor noastre de milioane".** — Prof. *Luigi Piras.*

De câţiva ani a fost împrăştiată oficial ştirea că, trei din cele mai importante oraşe ale Italiei, *Roma, Neapole* şi *Milano*, ar fi pe cale să atingă cifra de un mi-

www.dacoromanica.ro

lion de locuitori. La aceasta a contribuit nu numai creşterea populaţiei existente, dar şi imigrarea favorizată de guvern şi alipirea comunelor mărginaşe.

Dat fiind interesul manifestat pentru această creştere, se pune dela sine întrebarea, dacă creşterea populaţiunei unui oraş este un bine fie pentru economia naţională, fie pentru locuitori şi dacă nu aduce dificultăţi de ordin higienico-sanitar.

In baza observaţiunilor făcute şi a consideraţiunilor de ordin speculativ ar trebui să se răspundă că înlesnirea creşterii populaţiei în centre bine determinate aduce nenumărate foloase, inconvenientele de ordin sanitar fiind reduse la minimum.

Existenţa oraşelor cu un număr important de locuitori aduce o însemnată creştere a industriei, deci a numărului indivizilor legaţi de aceasta, creştere care aduce desvoltarea comerţului şi a culturei pământului în regiunea respectivă, deci o ameliorare a condiţiunilor de trai.

Industria nu este singura cauză sau efect a desvoltării populaţiei unui oraş. La aceasta mai influenţează şi starea căilor de comunicaţie, caracterul populaţiei şi existenţa centrelor mici înconjurătoare. Anumite perioade sunt favorabile creşterii, ultima cuprinzând anii ce au urmat imediat după răsboi.

Cu excepţiunea acestor perioade, creşterea este o operaţie lentă, deci inconvenientele ce se ivesc pot fi îndepărtate cu uşurinţă. Pagubele aduse vieţii cetăţenilor şi cari depind de creşterea populaţiei sunt:

a) dificultăţii aprovizionării cu hrană;
b) dificultăţilor de circulaţie;
c) sgomotele;
d) viciera atmosferică;
e) dificultăţi cauzate de distanţele de parcurs cu canale;
f) dificultăţi de aprovizionare cu apă potabilă.

Dificultatea aprovizionării cu merinde este datorită creşterii consumaţiei. Prin iuţeala mijloacelor de transport de care dispunem azi, distribuirea merindelor se poate face mult mai uniform decât în trecut, deasemenea şi raza de aprovizionare este mult mai mare. Dacă suprafaţa de atragere a populaţiei către un centru creşte în proporţie aritmetică, suprafaţa de aprovizionare creşte în proporţie geometrică.

Cea mai însemnată dificultate de circulaţie se datoreşte în primul rând aglomerării locuinţelor şi *creşterii numărului etajelor*. Din dificultăţile circulaţiei derivă pierderea de timp, creşterea sgomotelor şi înmulţirea probabilităţilor de nenorociri. O soluţie ar fi *împiedicarea creşterii oraşelor în înălţime*, sau dispunerea în punctele aglomerate de mai multe străzi pe cari să poată fi împărţit traficul după mijloacele de transport.

Sgomotele cari împiedică repaosul normal, micşorează energia de muncă a creerului şi randementul lucrului manual, sunt produse de circulaţie şi stabilimentele industriale. Combaterea se face reglementând circulaţia, izolând locuinţele şi prin creerea de zone industriale.

Stricarea aerului atmosferic se datoreşte creşterii populaţiei şi urmărilor sale, intensificarea circulaţiei industria şi focurile din fiecare casă. Aceasta măresc cantitatea de gaze şi pulberi din atmosferă.

Combaterea s'ar putea face prin curăţirea oraşului, pavarea străzilor cu materiale puţin friabile, izolarea stabilimentelor industriale, reducerea numărului focurilor prin înlocuirea cu instalaţii de *încălziri centrale pe cartiere*.

Canalizarea complectă a unui oraş se impune pe toată suprafaţa sa. Canalizarea pe cartiere este mai uşoară, deoarece este mai avantajoasă crearea de noi canale decât lărgirea celor existente.

Aprovizionarea cu apă potabilă este una din grelele probleme ce se pun la mărirea unui oraş. Enorme daune economice şi higienice pot fi aduse. O idee de pericolul ce îl prezintă această situaţie poate fi dată de oraşul *Los Angeles*, care din 540.000 de locuitori în 1910 a ajuns azi la 2.500.000. Pentru a salva oraşul, s'a decis aducerea apei din Rio Colorado, situat la o distanţă de 400 km. în linie dreaptă. Această lucrare necesită mulţi ani, costă 200.000.000 dolari, iar apa astfel furnizată va costa peste doi cenţi m. c. Celelalte rezerve de apă potabilă descresc, stratul de apă subterană scăzând sub nivelul oceanului Pacific, situat numai la km. de oraş, în multe puţuri apa a început să fie sărată.

Incercările de a curăţi şi steriliza apa din canalele oraşului nu au dat rezultate prea bune, amestecul neputând circula de cât de zece ori, după experienţele făcute în laboratoarele din Essen şi Los Angeles. Aceste experienţe au arătat că populaţiunea are nevoe numai de 10% apă bună, restul necesităţilor putând fi acoperite prin depunerea apei scoase la canal.

Adoptând desvoltarea oraşelor în suprafaţă se înlătură în parte aceste incoveniente, diversele centre cari iau naştere reducând între ele dificultăţile cari se ivesc, zonificarea contribuind în bună parte la aceasta.

In cazul oraşelor italiene aceste incoveniente nu vor lua naştere, creşterea fiind urban din punct de vedere economic şi sanitar. Din 1921 până în 1931 populaţia din centrul oraşului a scăzut cu 2.34; în cartiere a crescut cu 107.95; în suburbii a crescut cu 361.60, iar în vecinătate a crescut cu 158.31.

Problema canalizării şi aprovizionării cu apă potabilă nu se va pune niciodată, Roma, Neapoli şi Milano, dispunând de însemnate rezerve în vecinătate.

Importanţa politică şi economică creşte odată cu mărirea oraşelor, probleme locale rezolvându-se aproape singure în cazul unei desvoltări raţionale.

A. P.

Pentru desvoltarea turismului Ligurian *(„Iunie Genovez" şi satul balnear).*

„Satul Genovez" care a fost inaugurat în seara de 1 Iunie, costitue prima expoziţie a industriei de plaje, care a fost înfăptuită în Italia.

www.dacoromanica.ro

Calendarul lui „Iunie Genovez" în complexul celor 46 de manifestaţiuni, arată că nu este vorba de o simplă expoziţiune provincială, ci de o vastă realizare internaţională.

Trei sunt cele mai importante manifestaţiuni:

a) Satul balnear — Prima expoziţie a industriei de plaje.

b) Adunarea naţională a costumelor.

c) Sărbătorirea motorului.

„Satul balnear" a fost ridicat pe terenul şantierelor Odero, dărâmate după planul de sistematizare al Genovei, cedat de comună, care a contribuit şi cu 50.000 de lire.

Pe această suprafaţă, nivelată, înfrumuseţată cu brazde, plante ornamentale şi flori, au apărut vilele de lemn, bijuterii de tâmplărie, montabile şi demontabile în câteva ore, specialitate a constructorilor italieni din Milano, Ortisei şi Val d'Ossola.

Printre vile sunt aşezate edificiile necesare unui sat: ospătăria, cafeneaua, o clopotniţă cu ceas, o fântână, un teatru descoperit, o piscină şi un parc cu distracţii pentru copii şi unde sunt împrăştiate mobile de plaje din pânză colorată.

Demn de relevat în această manifestare este echilibrul stabilit între bunul gust şi reclamă, între arta şi necesităţile technice. Publicul a arătat un mare interes. In seara deschiderii expoziţiunei pe străzile „satului" au trecut peste 20.000 de persoane.

A. P.

GESUNDHEITS-INGENIEUR.

Nr. 13 din 1—IV 1933.

a) Alimentarea cu apă a oraşului München. Din cauza mărirei şi extinderei oraşului München, conductele de aducerea apei în oraş, construite în 1888—1890, au devenit insuficiente.

In 1927 a fost terminate 2 noi conducte, cari aduc apă sub presiune din valea „Thalham".

In 1932 a fost terminată a treia conductă de o lungime de 26 km. din care peste 20 km. trece printr'un tunel. Această construcţie a costat circa 12 mil. R. M. Aceasta a treia conductă dă într'un bazin de distribuţie de o capacitate de 350.000 m³ situat cu 31 m. mai sus decât bazinele de distribuţie vechi.

Racordarea acestui bazin cu reţeaua de alimentare s'a făcut printr'un sistem de conducere din beton armat de circa 4 km. lungime. In imediata apropiere a bazinului s'a construit un turn pentru echilibrarea presiunei înalt de 38 m.

Ing. B. Str.

b) **Locuinţe.** *Cartiere noi higiena de Dr. W. Liese.*

In perioada postbelică, când a luat dezvoltare în Germania construcţia cartierelor noi, higiena locuinţelor a făcut mari progrese. Aceiaş grije pentru higienă trebuie să fie în suburbane şi cartierele periferice, unde în ultimul timp tinde să emigreze populaţia săracă a oraşelor. Aceste locuinţe pe lângă condiţiile higienice trebuie să se conformeze şi naturei ocupaţiilor noilor locuitori cari în majoritatea lor sunt mici agricultori.

Ing. B. Str.

Nr. 14 din 8.4.933.

Mărirea instalaţiei de alimentare cu apă a oraşului Kempten i. Allgäu, de consilier *M. Vicari.*

Alimentarea cu apă a oraşului Kempten s'a mărit printr'o captare de ape subterane cu staţie de pompare şi conductă de presiune de 8 km. lungime.

Stratul din care se face alimentarea, fiind foarte permeabil, nu s'au făcut de cât 2 puţuri.

Instalaţia staţiei de pompare constă din 3 agregate de pompare, din care 2 sunt calculate pentru câte 30 litri (secundă şi unul pentru 15 litri) secundă.

Pompele centrifugale sunt aşezate în subsol iar motoarele respective (Drehstrom) la parter.

Transmisia dela motoare la pompe se face prin arbori aşezaţi vertical. Această dispoziţie are avantajul că economiseşte loc şi desparte complect partea electrică de pompe, a căror apă de condensaţie produce o atmosferă mai mult sau mai puţin umedă.

Comanda motoarelor se face direct dela vechea staţie de pompare din oraş, cu care sunt legate prin cablu.

Conducta de presiune de 250 şi 300 m. m. diametru nu este făcută peste tot din acelaş material ci acesta variază după terenul de străbătut. Pe o lungime de 300 m. unde terenul e mlăştinos (Moor) conducta este aşezată pe fundaţie de piloţi, iar tuburile nu sunt cele obişnuite de fontă cu mufe şi cu sudură de plumb, ci s'au întrebuinţat „Zentrifugal-Gussrohre" cu mufe cu ghevind, fabricat „Vereinigte Stahlwerke Gelsenkirchen", care au însuşirea că permit deplasări importante ale conductei fără ca să se piardă din etanşeitate.

Pe o altă porţiune s'a întrebuinţat tuburi de eternit, fabricat de „Asbest-Zement A. G. Berlin-Rudow", care sunt cu o treime mai eftine de cât tuburile de fontă şi care se montează mult mai uşor.

Pentru traversarea râului Iller a fost nevoe de un ducker, din tuburi de oţel sudate în lung, de 400 m. m. diametru şi îmbrăcate în beton de 25 cm. grosime. Interiorul tuburilor de oţel au fost date cu Inertol.

Presiunea normală este de 8 atmosfere. Costul total al lucrărei a fost de 383.916 Mărci (circa 15 milioane lei stabilizaţi).

T. R.

Nr. 15 din 15.4.933.

a) **Congresul drumurilor din 1933 la Cleveland.**

Scopul acestui congres al inginerilor, antreprenorilor, industriaşilor şi funcţionarilor care se ocupă de construcţii de şosele, a fost ca toate grupele din această ramură de activitate să colaboreze pentru a combate efectele cri-

www.dacoromanica.ro

zei economice, lipsa de organizare lucrările neeconomice, şi pentru a prezenta şi apăra în congresul american cerinţele industriei şoselelor. Printre lucrările prezentate şi discutate la congres menţionăm :

— *W. C. Markham* demonstrează necesitatea de a păstra tot fondul încasat din taxele pe benzină şi pe vechicule, numai pentru şosele, şi să nu se mai ia pentru alte scopuri, cum s'a făcut în 1932, când s'au înstrăinat 250 milioane dolari.

— *E. M. Fleming*, demonstrează că alegerea justă a profilului tranversal şi a felului de pavare scoboară considerabil preţul de cost.

— *A. R. Taylor* accentuiază necesitatea de diferenţiere a felului de pavare după felul circulaţiei şi scopul pentru care se face şoseaua; lăţimea minimă a porţiunei pavate să fie 5.50 m. sau 6 m.

— *O. W. Merrell* face propuneri asupra modului de lărgire a şoselelor acolo unde e necesară lărgirea.

— *P. M. Tebbs* evaluează avantajul pe care l-ar avea avuţia naţională dacă ar avea şosele ideale, prin economisirea benzinei, cauciucurilor, durata mai mare a vehiculelor, cheltueli de întreţinere mai mici a vehiculelor, economie de timp, etc., la 2 miliarde dolari anual, sau 2 cenţi pro milă la automobile turism şi 4 cenţi pro milă la camioane.

b) **Despre aşa numită boală a apei.**

D-nii *Kathe* şi *Königshaus* publică în *Arch. der Hygiene*, vol. 109 (1932) caetul 1, sub numele de „boala apei" un articol în care arată că nu rareori apar boli de stomac şi intestine în urma infectărei unei conducte de apă. La epidemia de tifus din 1926 din Hanovra s'au observat numeroase astfel de cazuri înainte de apariţia epidemiei, care s'a arătat ceva mai târziu din cauza timpului mai lung de incubaţie a tifosului. Astfel de cazuri s'au mai ivit în Hamburg în timpul când alimentarea cu apă din Elba se făcea fără filtrare, şi în America. *Willführ* şi *Bruns* au descris o astfel de epidemie acum câţiva ani. Autorii cunosc şi ei unele din timpul războiului.

Intr'un cartier cu instalaţie separată de alimentare cu apă s'au îmbolnăvit 116 din 448 persoane, în câteva zile, mai ales copii, cu dureri de pântece şi diaree câteodată cu sânge, sau cu temperatură, dureri în mâini sau picioare. A murit numai un sugaci, însă boala a durat la unii până la 3 săptămâni, după care s'a mai observat încă slăbiciune şi înclinare spre diaree. Cercetările au arătat că deşi apa ce venea în cartier era foarte curată, în rezervoare se găseau microbi şi colibaccili, care pătrunsese acolo dela un canal de scurgere stricat care trecea numai la 1 m. depărtare de rezervor.

T. R.

Nr. 16 din 22.4.933.

Impresii de călătorie privitoare la construcţia de locuinţe în Anglia în comparaţie cu Germania. (Dr. *Helmut Gaumitz*).

In ultimele decenii problema locuinţei a fost discutată în Germania pe toate feţele şi s'au încercat fel de fel de sisteme: construcţie de case înalte cu multe etaje sau construcţii joase; încălzire centrală pe cartiere întregi sau chiar de oraşe întregi; tipuri de case cu orientarea spre est-vest sau sud; aşezarea caselor în şiruri sau în blocuri; bucătărie simplă sau bucătărie-cameră de locuit; case de cărămidă, lemn, beton sau oţel. Un institut special se ocupă cu toate aceste probleme şi milioane de mărci se cheltuesc cu cercetări şi experienţe care dau rezultate interesante atât tecnice cât şi estetice. *May, Gropius, Haessler* sunt propagandiştii soluţiilor extremiste din punct de vedere urbanistic, tecnic şi economic, care s'au încercat în diferite cartiere noi.

Weissenhofsiedlung în Stuttgart, *Dammerstocksiedlung* în Karlsruhe şi *Haselhorstsiedlung* la Berlin sunt etapele principale în căutarea soluţiilor acestor probleme. Ca rezultat al acestor încercări, s'a obţinut grupări mai puţin dense de locuinţe, cu spaţii libere mai mari, cu o orientare mai bună, cu sisteme mai perfecţionate de încălzire. Insă în ultimul timp, din cauza crizei, toate acestea au rămas zădarnice căci acum domneşte restrângerea dusă la extrem şi nu se mai pot concepe de cât aşezări cu totul primitive.

In Anglia nu se vede o astfel de variaţie în căutarea de soluţii noi şi nici o trecere aşa de bruscă dela progres la regres.

Din orice parte te apropii de capitala Angliei, peste tot se întâlnesc aceleaşi şiruri de case monotone, banale, cu estetică nesatisfăcătoare, cele mai multe din tipul locuinţelor cu 4 camere şi cu cât sunt mai vechi casele, cu atât sunt mai mici camerile şi curţile.

In oraşele industriale şi în special la răsăritul Londrei se întâlnesc mulţime de case mici, înghesuite, dărăpănate şi cu aspect detestabil, dar nu se găsesc căzărmi de locuit ca în Germania. In Anglia predomină casa pentru o familie.

Dela război s'au făcut experienţe şi în Anglia însă nu asupra lucrărilor esenţiale ci în special în privinţa materialelor de construcţie, însă nu mult timp, şi s'a revenit iarăşi la cărămidă care a rămas mai eftină.

In ceeace priveşte *urbanismul*, s'a dat o mare extindere planurilor de sistematizare, însă nu s'a ajuns la acele proecte de sistematizări de provincii întregi, ci s'au mărginit la aşezări noi distribuite după un plan la proectări de noi oraşe-grădini şi suburbane-grădini şi la regularea circulaţiei.

Londra creşte încă mai departe : sute de case familiale grupate câte două se construesc pe toate drumurile în jurul Londrei, chiar şi la autostrade fără ca speculaţiile de terenuri să oblige la construcţii înalte.

www.dacoromanica.ro

Spre deosebire de ce era înainte de război, astăzi se caută să se evite monotonia în aşezarea caselor dealungul străzilor drepte. Prin gruparea caselo mai retrase sau mai aproape de stradă, cu spaţii neclădite între diferitele grupe, se caută să se dea un aspect mai variat şi să se utilizeze toate posibiltăţile de a evita monotonia.

Ca exemplu autorul dă planul unei suburbane-grădini din *Rochampton*. In afară de grădinile fiecărei locuinţe se găsesc din belşug terenuri de joc unde oricine poate să intre şi care sunt folosite nu numai de copii ci şi de oameni de toate vârstele.

Pentru lucrători tipurile de locuinţe noi au minimum două camere şi bucătărie; cele mai multe locuinţe de lucrători se construesc acum cu bucătărie şi 3 sau 4 camere. Toate au bae şi câteodată chiar instalaţii de apă caldă. Pentru încălzit, au rămas tot căminele tradiţionale, cele mai răspândite, însă s'a introdus uneori şi calorifer în locuinţele de lucrători mai bine plătite, sau încălzirea cu aer cald. Camerele sunt mijlocii; camerele de locuit dela 16 la 20 mp. camerile de dormit ceva mai mici, camerele secundare ca 9 şi 10 m².

Inălţimea camerilor de cele mai multe ori sub 2,50 m. însă nu mult sub această înălţime. Pivniţa şi podul lipsesc, însă sunt înlocuite prin mici cămări şi dulapuri.

Planul caselor este studiat astfel ca fiecare cameră de locuit sau de dormit să primească soare un număr de ore pe zi, indiferent de orientarea străzilor. Casa familială s'a păstrat în Anglia tot aşa ca şi înnainte de război. Case cu multe etaje cu apartamente de închiriat sunt excepţii şi de cele mai multe ori sunt amenajate ca hoteluri pentru populaţia mai bine situată, spre deosebire de Olanda unde astfel de clădiri mari se introduc în cercuri de ce în ce mai largi.

Amenajarea terenurilor pentru înfiinţarea de cartiere se face în mod cât se poate de economic. In loc de străzi largi şi pavate în întregime cu două trotuare, se mulţumesc cu străzi de circulaţie pavate pe 5 m. lărgime, **fără trotuare**, care astăzi traversează cartierul nou la distanţe mari unele de altele, ca să nu fie prea multe străzi.

Când cartierul e mic, aceste străzi de circulaţie trec numai pe la marginea lui.

Locuinţele sunt deservite de străzi de locuit de 4 m. lărgime şi sunt sau fără nici un trotuar, sau numai cu un singur trotuar, fără plăci ci cel mult cu mărginile cu cărămizi puse pe muchie. Se evită orice împrejmuire scumpă, porţi, grădini decorative, etc., astfel că se fac toate economiile posibile pentru a obţine esenţialul, locuinţa familială pentru lucrătorul englez.

Din punct de vedere estetic, noile aşezări germane sunt cu mult mai interesante, însă cele engleze permit o viaţă mult mai apropiată de natură. Englejii au rezolvat mai obiectiv problemele esenţiale de higienă şi urbanism în cartierele noi şi în oraşele-grădini ca **Lechtworth, Welwyn**, etc. pe când germanii au dat mai mare atenţie formei exterioare şi unor detalii speciale, ca încălzitul de exemplu.

T. R.

Nr. 17 din 29 Aprilie 1933.

Noua alimentare cu apă potabilă la Rigi de Dipl. Ing. *Carl Züblin*. E un exemplar de alimentare cu apă a unei aşezări mici (câteva case şi hoteluri) situate pe un munte, apa aducându-se dela izvoare ce se găsesc cu 300 metri mai jos. Sunt două staţii de pompare având împreună un debit de 10 litri pe secundă. A fost nevoie şi de o instalaţie de eliminare a bacteriilor din apă şi s'a ales pentru aceasta metoda adăogirei de clor (0,2 până la 0,6 grame la metru cub de apă) şi anume sub formă de hipoclorit de sodiu. Costul acestei operaţii este de 0,08 pfenigi (3 bani) de metru cub de apă. Se afirmă că apa nu capătă nici un gust neplăcut [1]).

T. R.

Nr. 18 din 6 Mai 1933.

Câtă apă de canal se poate permite să se scurgă într'un râu.

Secţia canalizărilor a **Asociaţiei Germane de Construcţii** a întocmit un chestionar privitor la această problemă, pentru a fi complectat de oraşe. Chestionarul cere date precise asupra observaţiilor şi probelor de apă din amonte şi avalul scurgerii canalelor în râul (sau lac), debitelor canalelor şi râurilor, etc.

Ar fi interesant să se facă astfel de cercetări şi la oraşele noastre, în special la Bucureşti.

T. R.

Nr. 19 din 13 Mai 1933.

Conducta de apă fără zgomot de Dr. Ing. *Max Mengeringhausen*.

Oraşul Berlin prin fundaţia **„Zeitlers Studienhaus Stiftung"** a publicat un concurs în 1931 pentru obţinerea de propuneri pentru înlăturarea sgomotelor din conductele de apă. Autorul a obţinut premiul I şi publică în extras studiul prezentat la concurs.

Sgomotele sunt provocate de mai multe cauze: dela diferite piese mobile din interiorul conductei, — schimbări brusce şi mari de presiune, — dela mişcarea apei în conductă.

Autorul analizează toate aceste feluri de sgomote şi propune pentru fiecare metode de eliminare sau micşorare a sgomotului, bazat pe numeroase experienţe timp de ani de zile.

Printre acestea se recomandă la toate instalaţiile din case, montarea unui Windkessel, construcţii speciale la robinete care astăzi au aceiaşi formă pe care o aveau acum 80 de ani, diferite izolări la conducte, etc.

T. R.

1) De acestea ne îndoim (C. S.).

www.dacoromanica.ro

Nr. 20 din 20.V.1933.

Fabricaţia tuburilor de beton şi întrebuinţarea lor la canalizări de Dr. Ing. *H. Friesecke.*

După părerile publicate în „50 Jahre Berliner Stadtenwässenrung" şi **Brix** „Die Verwendung von Steinzeug- und Zementröhren bei Kanalisationsrohren", utilizarea tuburilor de beton la canalizare trebuie să fie cu mult redusă pentrucă betonul nu este destul de rezistent din punct de vedere chimic.

Sensibilitatea betonului la influenţeie chimice este cauzată de hidratul de calciu $Ca(OH)_2$ care se găseşte în cantităţi mari în betonul neîntărit încă deplin. Acesta este solubil în apă, mai ales în apa de ploaie sau în apa care conţine multă anhidridă carbonică. Mai periculoasă este transformarea hidratului de calciu în aluminat de calciu şi sulf: $3 CaO Al_2O_3$, $3 CaSO_4$, $32 H_2O$, care îşi măreşte volumul la cristalizare şi umflă betonul.

De asemenea betonul nu rezistă când vine în contact cu acizi cari nu sunt destul de diluaţi. Cele mai mari stricăciuni la tuburile de beton s'au constatat acolo unde nivelul apelor subterane se schimbă deseori.

Cămaşa de murdărie care se depune pe pereţii interiori ai canalelor de scurgere formează un strat protector, însă foarte neuniform şi neregulat şi care este roasă uşor de unele corpuri sau materii duse de apă.

S'au făcut încercări de a mări rezistenţa chimică prin vopsirea în interior cu diferite produse, de cele mai multe ori bituminoase. Acestea sunt bune dacă aderă perfect la beton şi dacă rămân elastice. Probele de încercare se fac după condiţiunile stabilite de Dr. **Grün.**

In alte cazuri se face un strat de protecţie din plăci de bazalt sau căptuşeli de asfalt.

Brix a arătat că apele menajere obişnuite nu pot ataca tuburile de beton, însă trebuie să se ţină seamă de fenomenele de putrezire, care produc hidrogen sulfurat şi acid carbonic.

Dacă în canalele de beton vin şi scurgeri dela fabrici, atunci tuburile de beton trebuesc protejate prin măsuri speciale, dacă nu se face o diluare suficientă şi permanentă a acelor scurgeri.

Brix recomandă să se întrebuinţeze mijloace de protecţie a betonului acolo unde există posibilitatea de a apărea acizi liberi, sau dacă viteza apei de scurgere e mai mare de 1 sau 1,3 m. pe secundă.

In publicaţia „50 Jahre Berliner Stadtentwässerung" pag. 116 se arată că:

„Tuburile de beton oferite în ultimul timp sunt exce-
„lent executate şi nu lasă nimic de dorit ca formă şi
„durabilitate, de aceia se înţelege uşor de ce sunt aşa de
„preferate; totuşi, având în vedere sensibilitatea faţă
„de influenţe chimice, trebuie să excludem pe cât posi-
„bil tuburile de beton neprotejate dela canalizări".

In cele ce urmează, autorul arată că de câţiva ani, în urma înbunătăţirilor cari s'au adus fabricaţiei, tuburile de beton nu mai există temeri că sunt atacate pe cale chimică de apele de scurgeri.

Un beton mult mai dens, fără pori, făcut în ciment special, nu mai este atacat de apele ce se găsesc obişnuit în canale.

Pentru a îmbunătăţi însuşirile chimice ale cimentului trebuie urmărit ca hidratul de calciu — solubil în apă — să fie transformat cât mai repede în materie componentă a betonului şi ca să se excludă posibilitatea formărei de aluminat de calciu. Aceasta se obţine prin adaos de tras, thurament sau alte materii care reduc calciul şi prin întrebuinţare de ciment mineral (Erzzement) în care argila Al_2O_3 este înlocuită cu oxid de fer F_2O_3.

Prin alegerea materialului din care se face betonul şi prin metode mecanice perfecţionate de fabricarea tuburilor (maşini centrifugale sau Rüttelverfahren" sau „Siegwart-Verfahren", etc.) se obţine un beton aproape fără nici un fel de pori, şi mult mai rezistent atât din punct de vedere static cât şi chimic.

Urmează descrierea principiilor diferitelor metode de fabricare a tuburilor: Otto & Schlosser, Gebr. Hume, Vianini, Moir & Buchanan, M. Caron, etc.

Nr. 21 din 27.V.933.

a) **Noi cartiere la periferie sub aspectul higienei** de Prof. *H. Kliewe.*

In Germania s'au construit în ultimii ani o serie de cartiere periferice (Statdtnandsiedlungen) pe lângă oraşe mari şi mici, care se deosebesc de cartierele obişnuite, prin aceia că fiecare locuinţă are pământ de cultură. Cartierele acestea sunt destinate fie pentru lucrători de fabrici, care îşi întrebuinţează timpul liber, muncind în gospodăria lui, fie pentru agricultori.

In anul 1933, statul a dat deocamdată 40 milioane de mărci în acest scop (un miliard şi şase sute milioane lei), pentru a plasa 20.000 până la 25.000 de colonişti.

Cartierele s'au construit după sisteme diferite şi s'au dovedit mai bune acelea aşezate pe lângă oraşe mai mici, unde s'a putut da pământ de cultură mai mult şi mai bun. In privinţa higienei, autorul cere ca locuinţele să aibă mai mult aer, mai multă lumină, mai multă linişte, să poată fi ţinute curat, bine încălzite, să aibă apă bună de băut şi canalizare.

Multe din locuinţele construite lasă de dorit în această privinţă. Astfel camerile de dormit aproape în toate cartierele acestea, au dimensiuni prea mici. Cameri de dormit pentru părinţi de 10 până la 12 m. p. sau camere pentru copii de 5 până la 7 m. p. nu pot fi considerate ca higienice. Ca minimum autorul cere 14 mp. pentru cele dintâi şi 10 mp. pentru cele din urmă.

Nici înălţimile camerilor nu sunt suficiente. Cele mai multe au numai 2.00 până la 2,20 m. înălţime, astfel că nu au aer îndeajuns. In viitor trebuie să se caute a se ajunge la minimum 2,70 m. Camerile de locuit sunt ceva mai mari de cât cele de dormit (12 până la 14 m. p.), pe când invers ar fi fost mai bine. Autorul propune să se contopească bucătăria cu camera de locuit. Un alt

www.dacoromanica.ro

defect este că grajdul şi closetul sunt aşezate sub acelaş acoperiş ca şi camerile de dormit şi de locuit astfel că locuinţa e plină de emanaţiile dela grajduri şi closete.

Clădirile au însă şi calităţi faţă de cele mai vechi: s'a renunţat la construcţiile uşoare şi provizorii şi se construeşte numai din zidărie masivă.

Se propune ca pereţii să fie mai groşi, 38 cm. în loc de 25 cm. pentru a face faţă mai bine climatului german. E de regretat că nu s'a dat mai mare atenţie construcţiilor de lemn, care din punct de vedere higienic şi economic sunt mai bune.

In rezumat autorul constată că locuinţele acestea sunt făcute cu prea mare sgârcenie, că sunt prea mici, prea puţin luminate, nu se pot bine aerisi şi că din punct de vedere higienic trebuesc aduse mari îmbunătăţiri celor ce se vor construi în viitor.

b) **Fabricaţia tuburilor de bazalt şi utilizarea lor la canalizare,** de *P. Schneider.*

Autorul descrie în prima parte a articolului principalele operaţii de fabricare şi materialele prime. Urmează apoi partea privitoare la canalizare. Avantajele tuburilor de bazalt la canalizări constau în primul rând în aceia că nu sunt atacate de acizi şi deci că au o durată incomparabil mai mare de cât tuburile de beton. Apoi sunt mai netede şi deci scurgerea se face mai uşor, curăţirea şi întreţinerea costă mai puţin de cât la tuburile de beton.

Actualmente se lucrează la stabilirea unor norme oficiale pentru recepţia tuburilor de bazalt la canalizări.

T. R.

UNION INTERNATIONALE DES VILLES ET DES POUVOIRS LOCAUX

1) **Propreté de la voirie** par *Van Lint* (continuare). Autorul trece la o expunere asupra recipientelor pentru gunoaie menajere, adică la bacuri, cutii de gunoaie, pubele etc. care servesc actualmente a colecta gunoaiele.

Din 1930 funcţionează la **New-York** sistemul de colectă prin aspiraţia gunoaielor din case, cu un aparat pneumatic din un rezervor special al casei, unde gunoaiele sunt colectate prin cădere prin aceste tuburi.

Inginerul francez **Gondillon** a imaginat sistemul subteran de evacuare a gunoaielor putrescibile şi flotante în apă prin egouri speciale. Sistemul funcţionează mulţumitor în unele oraşe. In o conductă-etanşe cu diametrul de 0,40 m. se face o depresiune de 50 centimetri de mercur (în conducte se face vid parţial) care procură o mare iuţeală de scurgere în conducte şi antrenează totul. In fig. 1 se vede staţiunea de autocuraje din **Rouen**, după acest sistem.

In sistemul **Garchey** evacuarea gunoaielor se face îndată la producţia lor prin cuvetele de gresie aflate desubtul robinetelor de apă. Materiile solide nu ajung în canal, ci rămân în o tinetă filtrantă, cu o pubelă, care se ridică în fiecare dimineaţă şi se predă colectei de gunoaie. Sistemul este azi mult întrebuinţat şi în **Paris**.

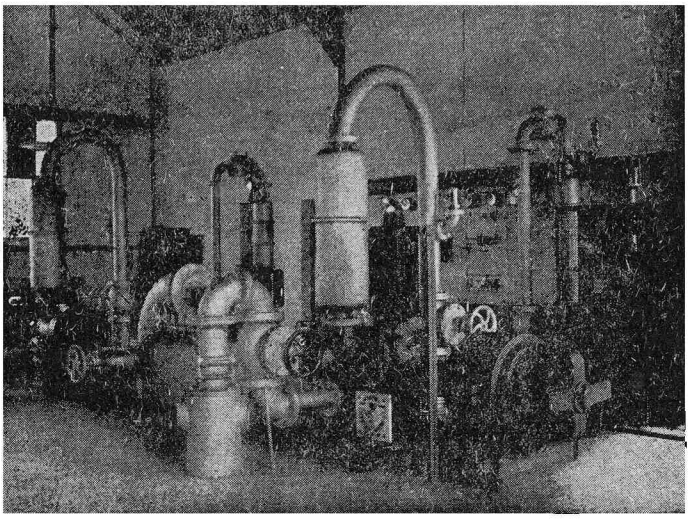

Fig. 1. Staţiunea de autocurăţenie din Rouen (sistem Gondillon).

Sistemul de evacuare a gunoaielor de la etaje prin tuburi nespălate nu-i igienic şi nu se recomandă. Mulţi însă încă studiază perfecţionarea pubelelor, cari rămân mijlocul cel mai practic.

C. S.

2) **Formarea personalului în Statele Unite.** Şcoli pentru serviciu municipal. (Training Schools for municipal Officials). Există astfel de şcoli în **Chicago**, în special pentru poliţie, incendiu, comptabilitate, aprovizionare, lucrări publice. Se speră prin aceasta a se spori rendementul şi a elimina politica din administraţia municipală. Partea grea e alegerea profesorilor.

In ce priveşte **funcţionarii de poliţie** şcolile organizate de „Ligile municipale ale statelor americane" sunt foarte necesare, mai ales că acum personalul întrebuinţat nu este calificat în profesiune. In ultimii 5 ani s'au creiat 90 de asemenea şcoli regionale, cari au fost urmate de 10.000 studenţi. Materiile predate sunt; metoda de arestare, balistica, contrabanda, întrebuinţarea şi întreţinerea armelor de foc, prevenţia criminalităţii, identificarea criminalilor, primele ajutoare, jocuri oprite, examenul rănilor, narcotice, patrule, portret vorbit, fotografie, prostituţie, psichologie anormală, procese verbale, circulaţie, furturi de automobile. etc.

C. S.

3) **Activitatea Uniunei Oraşelor din Statele Unite.** (American Municipal Association) a publicat un buletin de informaţii. Asociaţiile sunt organizate pe state. Se constată că o preocupare importantă constă în planurile de amenajare a oraşelor şi că, cu toate dificultăţile financiare, asociaţiile rezistă. C. S.

www.dacoromanica.ro

URBANISME.

Nr. 13 din Aprilie 1933.

In legătură cu expoziţia din 1937 — Paris de *Pierre Remaury:* Consiliul Municipal al Parisului într'o recentă deliberare, invită prefectul departamentului Seine, să ia măsuri pentru examinarea programului şi modalităţile financiare permiţând realizarea expoziţiei din 1937 desemnând ca amplasament câmpul de manevre dela Issy les Moulineaux, malurile Seinei şi terenurile Ministerelor de Război şi Educaţiei Naţionale.

Străzile, cheiurile, grădinile fiind domeniu public înglobate în spaţiile libere necesare activităţei populaţiei, cari plătesc crearea şi întreţinerea lor, autorul pune o primă concluzie: trebuie să se obţină să se instaleze o expoziţie într'un spaţiu liber amenajat definitiv.

O expoziţie este o operă de ansamblu, construită din edificii nobile, adăpostind lucruri expuse, construcţii provizorii pentru atracţia şi distracţia publicului, grădini şi instalaţii de plin aer. Accese, degajamente şi circulaţii; legături cu aglomeraţia.

Pentru a face opera durabilă, trebuie ca înaintea oricărei execuţii să se refere la prevederile proectelor de urbanism, studiate în vederea amenajării, înfrumuseţării şi extensiunei aglomeraţiei, iar alegerea amplasamentului să se facă în legătură cu aceste previziuni.

Cheltuelile care se fac cu ocazia expoziţiilor trebuie să fie recuperate. Dacă se fac în prevederile amenajărilor definitive, costul lor va fi recuperat prin rămânerea unor opere importante ce vor servi în viitor colectivităţei.

Pentru ca o expoziţie să reuşească trebuie ca un număr important de vizitatori, reînoiţi mereu, să poată să ajungă la ea cât mai uşor, de unde apropierea ei cât mai mult de centrul aglomeraţiei; dar şi echilibrul circulaţiei generale trebuie realizat.

Şi atunci se vede necesitatea de a nu face dintr'o expoziţie o manifestare trecătoare, pe terenuri deja amenajate, ci de a realiza, cât mai multe amenajări durabile, a căror utilitate să fie recunoscută de proectele de urbanism.

Câmpul de manevre dela Issy-les-Moulineaux pare să fie un amplasament bine ales. Acest cartier periferic poate fi legat cu centrul aglomeraţiei prin înfrumuseţarea şi lărgirea cheurilor **Javel** şi **Grenelle** până la Champs-de-Mois şi astfel deschide calea spre podurile **Meudon** şi **Clamait** şi aduce aer, lumină şi frumuseţe spre Paris.

Instalând centrul exoziţiei la Issy-les-Moulineaux, amenajarea cheiurilor Javel şi Grenelle, îl va lega uşor cu Champs-de-Mois şi cu terenurile manutanţei şi al Mobilierului Naţional, care vor trebui cedate înfrumuseţate, oraşului Paris.

T. P.

No. 13 Aprilie 1933.

O autostradă de acces la New-York. In revista *„Technique des Travaux"* din Aprilie *R. G. Sherrett,* publică un studiu pentru rezolvirea problemei circulaţiei, prin construcţia unui viaduct, cu şosea supra ridicată.

Accesul pe partea dreaptă a fluviului Hudson, spre marea metropolă nord americană, a constituit o problemă foarte grea, a cărei gravitate a crescut cu mărirea circulaţiei automobile. Tot traficul se dirijează spre tunelul Holland, unde trec anual. 12.000.000 vehicule, şi acum în urmă pe noul pod suspendat de 1.067 m. (Washington).

Cum malul drept al râului Hudson este mlăştinos, şi ocupat de o mulţime de industrii, traversat de 2 râuri navigabile, Comisia drumurilor din statul New-Jersey, a adoptat planul unui lung viaduct, care străbate toată regiunea joasă ce leagă cu şoseaua de mare circulaţie ce se îndreaptă spre fluviul Delaware şi Philadelphia. Acest viaduct are o lungime de 4800 m. între punctele extreme ale rampelor de acces.

Pentru traversarea râurilor Hackensack şi Passaic, viaductul trece peste tabliere fixe la o înălţime de 41 m.

Spre New-York, viaductul se leagă cu o tranşee şi trece pe sub traficul oraşului Jersey-City.

Costul lucrărilor a fost de 21 milioane dolari. Şoseaua propriu zisă are o lărgime de 15—20 m. între trotoare.

Calea centrală este rezervată automobilelor în pană, trotuarele sunt pentru agenţii însărcinaţi cu regularea şi dirijarea traficului. La exteriorul trotuarelor sunt bariere rezistente pentru a opri maşinile fără control.

Pentru circulaţie nu este limită de viteză, viaductul este luminat noaptea cu faruri puternice aşezate la 45 m. depărtare pentru a suprima usajul farurilor automobilelor.

T. P.

Nr. 14 Mai 1933.

Opera lui Ernest Hébrard în Grecia, de *P. Lavedan.*

1. **Salonic.**

In 1917, *Ernest Hébrard* se găsea în armata franceză dela Salonic, unde fusese însărcinat cu un serviciu de arheologie şi lucra la stabilirea topografiei cetăţii bizantine. El a găsit că biserica Sf. George şi arcul de triumf a lui *Galeriu* erau odată legate între ele şi formau un grandios ansamblu arhitectonic.

Salonicul, etajat în amfiteatru, pe pantele muntelui Kartiach, în fundul golfului dintre Calcidia şi coasta Macedoniei şi Thesaliei, era în interior, dintre oraşele orientului, cel mai confus, dar şi cel mai pitoresc.

La 18 August 1917 un incendiu formidabil distruge partea centrală a oraşului, şi pe 101 hectare sunt distruse cartierul comercial, antrepozitele, locuinţele a 72.000 persoane, numeroase monumente publice, şi mai multe biserici.

www.dacoromanica.ro

La 29 August 1917 un decret regal interzice reconstrucţia şi reparaţia caselor arse.

Pentru noul plan este numită o comisiune compusă din tecnicieni greci şi străini. Printre străini sunt numiţi englezul *Mawson* şi *Hébrard*, care se găsea la Salonic.

Mawson dă consilii utile în ceeace priveşte extensiunile viitoare ale oraşului, cum şi desenuri de parcuri şi grădini. In Mai 1918 planul noului Salonic era elaborat, în marile lui linii. Se creia în adevăr opera lui Hébrard, al cărui colaborator a fost *Pleyber*, care a stabilit programul de asanare a oraşului.

Marile linii ale acestui plan, Hébrard le desemnează astfel: spre vest portul şi intrepozitele marelui comerţ, cartierul uzinelor şi oraşele grădini pentru lucrători; în centru pe amplasamentul oraşului vechi, în interiorul vechilor ziduri, centrul comercial administrativ, petrecerile şi partea monumentală; spre est cartierul de locuinţe burgheze, legat cu elementul precedent prin grădini întinse în mijlocul cărora trebuia să se înalţe clădirile Universităţii noui.

Repartiţia aceasta era logică, căci conserva locuitorilor accesul direct spre mare, şi ţinea cont de vânturile dominante, constatăm că acestea duc tot fumul uzinelor spre mare.

Din cele trei elemente, cel mai important era centrul care fusese incendiat. Hébrard a pus ca principiu că în orice modificare de plan de oraş trebuie să se conserve în acelaş loc marile curente de circulaţie, pentru a nu modifica obiceiurile, şi pentru că aceste obiceiuri corespund natural necesităţilor.

Hébrard a păstrat cele două mari axe fundamentale: cele paralele cu marea şi cele perpendiculare.

Acest dublu sistem de străzi era nu numai dictat de trecut, dar de orientare, căci cele paralele cu marea sunt orientale NV.—SE., cele perpendiculare NE.—SV. astfel că faţadele caselor nu sunt expuse direct spre nord sau spre sud

In afară de arterele perpendiculare, alte căi diagonale sunt destinate să complecteze traseul: un mare bulevard interior, descongestionează centrul şi permite comunicaţii mai rapide între diferite puncte.

Câteva puncte particulare au reţinut atenţia autorului. *Centrul administrativ*, în care a strâns toate serviciile, primăria, palatul de justiţie, diverse servicii reunite în jurul unei pieţe monumentale traversată de marea arteră centrală. Această piaţă civică are pandant spre mare piaţa Alexandru cel Mare, centrul comercial şi turistic.

Străpungerea centrală este rezultată din legarea centrului civic cu piaţa Alexandru cel Mare. Dimensiunile pieţelor nu sunt mari, de oarece un spaţiu prea vast ar fi dificil de traversat vara şi iarna.

Monumentele şi vechile edificii, ca bisericile bizantine Sf. Sofia şi Sf. Paraschiva, Hébrard a căutat să le pună în valoare nu izolându-le în pieţe libere, ci legându-le între ele prin plantaţii, grădini de ciprii, căutând să dea caselor vecine un spirit de adaptare, care să modernizeze oraşul fără a-i lua caracterul de oraş oriental.

Planul trasat de Hébrard în 1918 a fost adoptat de guvernul grec, căci autorul a ţinut seama de cele trei date ale problemei: natura, situaţia fisică a oraşului (aci marea şi muntele); economia (un port susceptibil de o extensiune nelimitată, sau foarte importantă); datele istorice, (arhitectul nu se găsea în faţa unui teren gol, ci în prezenţa unor monumente vechi, şi a unei populaţii amestecată pentru care menţinerea tradiţiei este o marcă de naţionalitate).

Aplicarea planului nu a putut să se facă decât după 3 ani dela aprobarea lui, deoarece populaţia însăşi era refractară proectului, şi Hérbard a trebuit să micşoreze spaţiile libere dela 52% prevăzute la 43%. Intârzierea a mai fost cauzată şi de nevoia stabilirei unui cadastru regulat, de oarece nu exista decât unul vechi turcesc, foarte aproximativ.

Concepţia lui Hébrard însă a ţinut şi a supravieţuit tuturor certurilor politice şi locale.

2. **Atena.**

Pentru Atena, oraş care numai întâmplarea l-a destinat să fie capitala Greciei şi care după războiu în 1920, nu se ştia dacă va mai fi capitală, nu se putea pune problema sistematizării, fiind un oraş plin de monumente şi vestigii ale antichităţei.

Problema ce se punea era funcţia administrativă, căci toate autorităţile, ministerele erau împărţite care unde au putut. Singura preocupare a guvernului şi a regelui fusese numai palatul regal.

Sarcina urbaniştilor era grea, mai ales cu sistemele politicei. Hébrard, ca urbanist care îşi cunoştea meseria, a căutat să dea oraşului esenţialul lui, funcţia administrativă.

După multe discuţii, şi căutări, s'a ajuns la fixarea locului unde să se plaseze acest centru căci în centru este comerţul, spre acropola, la vest mlaştini, la nord acoperit de construcţii, aşa că numai în direcţia est, pe o mare cale, spre ambasada franceză, în locuri rezervate exerciţiilor militare Hébrard a văzut singurul loc prielnic pentru aşezarea centrului guvernamental.

Hébrard prin curajul şi obstinaţia ce-i caracterizează spiritul cu o cunoştinţă perfectă a mediului, cu tactul ce l-a avut în raporturile cu guvernul grec, a reuşit să facă urbanism, şi acţiunea lui în Grecia a fost adâncă, şi de aceia se poate spera că va fi durabilă.

T. P.

Iunie 1933.

a) **Le trolleybus** par ing. **Jarrige**. Autorul după ce arată diferenţa dintre trolleybus şi tramvai electric (primul nu are şine, ci două conducte, din care una înlocueşte şinele) arată că dezavantagiile tramwaiului electric constă în deosebi în faptul că vagonul nu poate să dubleze

www.dacoromanica.ro

un alt vehicul în mers, nici să acosteze pentru pasageri la trotoar, iar dacă un vagon rămâne în pană pe linie, le opreşte pe toate celelalte astfel că împreună rămân imobilizate.

Un vagon trolleybus poate să se deplaseze la dreapta sau la stânga conductei electrice, cu câte 4 metri, deci are o latitudine de deplasare de 8 metri, suficienţi spre a putea acosta la ambele trotoare ale unei strade, graţie mecanismului pivotului furcei de priză. Calea pe care circulă tramvaiul necesită costisitoare lucrări şi continue întreţineri din cauza şinelor. La trolleybus acestea sunt puţin importante.

Trolleybusul are avantagii şi faţă de autobuz, căci nu degaje gaze de combustiune, nehigienice şi pentru călători (mai ales pentru cei de pe platforma posterioară) şi pentru întregul oraş. Apoi mersul trolleybuzului e liniştit, fără smucituri, cum nu e al autobuzului. Mai mult, exploatarea trolleybuzului este mai economică de cât a autobuzului, căci pe trăsură-kilometru costul revine la circa 1,059 fr. fr. sau inclusiv linia la 1,341 fr. fr. pe când a autobuzului 1,883 fr. fr. (la ambele lăsând de o parte costul întreţinerei şasiului, care sunt la ambele sisteme egale). Aşa dar o economie de 0,542 fr. fr. în favoarea trolleybuzului. Se calculează astfel că în cazul unei linii de 4 km. cu patru plecări pe oră în fiecare sens, şi cu 12 ore de serviciu pe zi, economia va fi de 80.000 fr. fr. pe an.

Deşi încă de la 1882 s'au făcut primele încercări cu trolleybubul în **Berlin** şi apoi la **Richword** (S. U.), iar la 1900 la expoziţia din **Paris**, abia la 1924 s'a construit o linie de trolleybuz de la **Modena** la **Lansleburg**. Liniile s'au multiplicat de atunci. Actualmente există 7 exploatări în Franţa şi Africa de Nord, de pildă la **Cassablanca**, iar în Anglia 45 de oraşe l'au adoptat, cu rezultate excelente, precum şi în America, în Italia, Austria, Germania.

In Germania reţelele au sporit la trolleybuz cu 16% într'un an; în Savoia, la **Modena**, cu 100%; la **Marsilia** cu 45%.

Publicul preferă trolleybuzul autobuzului, ceeace se dovedeşte practic prin faptul că pe aceleaş linii trolleybuzurile sunt pline, iar autobuzurile rămân goale.

C. S.

b) **Cimetières de Banlieue** par *Lambert*. Autorul constată că cimitirele din jurul Parisului sunt foarte triste. Inghesuiala de pietre funerare, unele mai pretenţioase ca altele, implacabila parcelare strâmtă ortogonală, şi mai ales lipsa plantaţiilor, le fac dezolante, contrastând cu cimitirele anglo-saxone şi germane, care sunt un asil de reculegere în calmul naturei. Acolo monumentele sunt marcate numai cu cruci ori monumente fără ostentaţie, uneori numai simple dale sau stele gravate, pierdute printre mase de arbori formând perdele dense, dealungul avenuurilor şi aleelor.

Autorul dă schiţa planului cimitirului dela **Colonia (Germania)**, al celui din **Hamburg**, cum şi vederi din cimitire americane.

Autorul propune ca şi în Franţa să se fixeze un procent minimum de suprafaţă rezervată plantaţiilor (de ex. 20%); la periferia cimitirului cel puţin 12 m. lărgime pentru plantaţii cu arbori cu foi caduce (40% din acea bandă) şi conifere (cam 60%). Cimitirele din jurul Parisului să devină mai consolante.

C. S.

URBANISTICA.

Martie—Aprilie 1933.

a) **Forul Mssolini.** Va fi ridicat pe platoul **Famesina**, între podul Niolvio şi Piazza d'Anmi, cu o suprafaţă de 850.000 m. p. din cari 320.000 au şi fost ocupaţi. Principalele lucrări sunt :

Sediul Academiei Fasciste de Educaţie Fizică, cu o suprafaţă de 6.000 m. p., volumul clădirilor fiind 150.000 m. ;

Stadionul Mussolini cu o capacitate de 20.000 persoane ;

Stadionul „dei Cipressi", putând să cuprindă 100.000 de persoane, contruit din terase cu verdeaţă.

A. P.

b) **Problema marei Moscove.** In urma iniţiativei luate în vara anului 1932 au fost prezentate proectele de sistematizare a patru grupe de arhitecţi ruşi şi trei proecte de arhitecţi străini.

In baza datelor avute s'a presupus 2.781.000 locuitori ai oraşului, repartizaţi circa 100 pe hectar la periferie şi 680 la centru, locuind în case din cari 64% sunt de lemn şi 66% cu unul sau două etaje. In viitor ar ajunge la 4.000.000; posibilitatea creerii de noi industrii a fost exclusă, în planul de sistematizare prevăzându-se numai complectarea acelora existente.

Dat fiind că nu se putea limita desvoltarea industriei, Oficiul civic sub conducerea profesorului **Simionowa** alcătuit în toamna anului 1932 schiţele unui nou plan de sistematizare, la care a colaborat şi arhitectul străin **Kurt Meyer**, studiind stăvilirea râului Moscova al cărei nivel se va ridica în urma construirei canalului Volga-Moscova. Schema menţine principiul oraşului compact, nu împrăştiat.

Dintre concurenţii străini, grupul **Ernest Max** a propus construirea „oraşului colectiv" prin crearea în jurul Moscovei unor centre cu circa 100.000 locuitori, fiecare despărţite de zonele industriale prin zone de verdeaţă ce s'ar putea parcurge pe jos în 15—20 de minute. Pentru marile industrii s'ar prevedea linii de transport rapide. Grupele Meyer (Hannes şi Kurt) au propus „oraşul compact", locuinţele desvoltându-se paralel cu industria iar centrul fiind rezervat marilor oficii publice comuniste.

A. P.

www.dacoromanica.ro

Mai—Iunie 1933.

a) **Necesitatea planurilor regionale şi disciplina lor juridică** de Dr. Virgilio Testa.

Numai după multe ezitări s'au înscris în legea de expropriere pentru utilitate publică, normele relative la alcătuirea şi executarea planurilor de sistematizare.

Dacă în timpul când a fost votată această lege, a întâmpinat o serioasă opoziţie, azi date fiind condiţiunile în cari se desvoltă viaţa unui oraş, normele sunt insuficiente spre a face faţă cerinţelor moderne, impuse de mărirea oraşelor şi de intensificarea circulaţiei.

Opera de revizuire nu trebue să se ocupe numai de cuprinsul planurilor de sistematizare, dar şi criteriile de extensiune trebuesc revăzute în amănunţime, pentru a se hotărî dacă nu este cazul să se cuprindă în plan întreaga regiune înconjurătoare, stabilindu-se sistematizarea străzilor şi desvoltarea activităţii edilitare.

Creşterea asigurată a mişcării comerciale, mişcarea turistică în continuă desvoltare şi alte cauze legate de mijloacele moderne de transport, cari înlesnesc mişcarea rapidă a masselor populaţiei între diverse localităţi, au modificat vechea situaţie, mărind influenţa oraşului, asupra teritoriului înconjurător.

Viaţa unui oraş modern nu influenţează numai traficul, dar dă naştere la numeroase nuclee înconjurătoare (grădini, cartiere industriale, sate de lucrători, etc.) cari fac un tot, necesar satisfacerii cerinţelor acestei vieţi.

Aceste consideraţiuni fac să se nască regiunea, complex ce trebue sistematizat, cu norme diferite de acelea ale comunei izolate. Planuri regionale au fost alcătuite în Statele Unite, Anglia şi Germania.

In **Statele Unite** sunt facultative, având scopul de a împiedica construirea desordonată şi congestionarea traficului.

In **Anglia** alcătuirea planurilor se face de comitete, compuse din delegaţii administraţiilor interesate. Un exemplu de plan regional este acela al „Celei mai mari Londre" care dispune de o suprafaţă de 1846 mile pătrate, fiind constituit pe zone. Un impozit asupra proprietăţii fonduare asigură sumele necesare lucrărilor.

In **Germania** planurile sunt alcătuite dupe tipul sistematizării regiunei Ruhr, de o federaţiune care are următoarele îndatoriri:

a) Să colaboreze la facerea planurilor de sistematizare ale comunelor, stabilind în special alinierea străzilor cari ating mai multe localităţi.

b) Să accelereze construcţia micilor căi ferate. cari interesează comunele din federaţiune.

c) Să rezerve şi să creeze spaţii libere.

d) Să prepare planurile cu desvoltarea centrelor locuite.

e) Să alcătuiască ordonanţele privitoare la noile construcţiuni şi locuinţe.

f) Să vegheze aplicarea legei prusiene din 1904.

In **Franţa** legea urbanistică din 1924 prevede studierea planurilor de sistematizare prin sindicatele comunelor. Excepţie face regiunea pariziană, care prin desvoltarea sa continuă tinde să contopească ţinuturile învecinate. Aci sistematizarea se face în funcţie de nucleul central, după proectul de lege din 20 Iunie 1930.

In **Italia** prima tentativă a fost făcută în 1930 de Guvernământul Romei, studiindu-se noul plan de sistematizare al oraşului şi legăturile acestuia cu centrele satelite. Acest plan nu a fost aprobat oficial, date fiind opunerea ce a întâmpinat şi modul cum era privit, ca un atentat la proprietatea individuală, distrugător de bogăţii acumulate, şi nu ca un mijloc de ameliorare al patrimoniului fonduar prin îmbunătăţirea condiţiunilor higienice.

Prin amenajarea ţinutului înconjurător, regulamentând construcţiunile şi circulaţia, se impune a fi îndeplinite necesităţi, dintre cari cele mai importante sunt:

1) **Tutela panoramei.** — Trebuesc puse în valoare peisagiile înconjurătoare, înlesnind uzitarea şi veghind la menţinerea şi ameliorarea lor, îndepărtând orice lucru ce ar putea fi în contrast cu mediul înconjurător. Utilizarea terenului şi construcţiunile ce s'ar face, să nu strice cu nimic peisagiul.

2) **Imbunătăţirea traficului.** — Perfecţionările aduse vehiculelor cu tracţiune mecanică a adus mari variaţiuni în viteza mijloacelor de transport, impunând studierea repartizării traficului pe străzi, după iuţeala de mers şi greutatea încărcăturii.

Autorul crede necesar alcătuirea unui plan de sistematizarea circulaţiei pentru tot statul, coordonându-se diferite planuri regionale.

3) **Economie în organizarea şi funcţionarea serviciilor publice.** — Un plan de sistematizare coordonând iniţiativele şi prevăzând desvoltarea nucleelor locuite într'un ţinut intens, ajută autorităţile să ajungă cu o mai mică cheltuială, prevăzute şi eşalonate în timp, la satisfacerea diferitelor necesităţi locale.

4) **Zonificare.** — In ultimii ani populaţia oraşelor crescând considerabil s'a mărit şi activitatea edilitară, pricinuind o însemnată încurcătură în modul de construcţie. In unele locuri grupe de locuinţe s'au retras la 2—3 km. de oraş, dând posibilitatea locuitorilor lor să-şi petreacă timpul liber în linişte. Această tendinţă, favorizată şi de costul redus al comunicaţiei cu oraşul, va căpăta un mare impuls pe viitor. Este de văzut dacă grupările aşezate fără ordinare nu vor aduce prejudicii viitoarei activităţi edilitare. Rolul zonificărei este de a fixa locul acestor construcţiuni, de a prevedea ca viitoarele terenuri destinate pentru parcuri, industrie, agricultură, lărgirea străzilor, etc. să nu fie acaparat de locuinţe, îngrijind de nevoile viitoare.

Zonificarea unui întreg ţinut face să se repartizeze greutăţile financiare între comunele cari îl compun, grăbind realizările de interes general, fiecare comună contribuind în raport cu beneficiul avut.

www.dacoromanica.ro

Disciplina juridică a planurilor regionale.

Normele actualmente în vigoare nu sunt suficiente pentru formarea şi executarea planurilor de sistematizare.

Colaborarea între comune dacă rezolvă oarecari chestiuni de interes general nu poate ajuta realizările locale din fiecare comună, cari necesită mijloace financiare superioare acelora de care dispune aceasta.

Prin decretul lege din 17 Martie 1927 s'a dat Guvernului posibilitatea să revizuiască delimitarea comunelor, pentru a dispune modificările necesare, realizând multe prevederi, în special mărind teritoriul comunelor însemnate.

Neîncrederea cu care au fost primite planurile de sistematizare provenea fie din neînţelegerea beneficiilor rezultate, fie din lipsa de fonduri.

Planurile regionale trebuesc să răspundă la următoarele chestiuni :

1) **Care trebue să fie extensiunea ?** — Aceste planuri trebue să cuprindă toate comunele cari au legături în desvoltarea lor sau gravitează spre un centru urban. Limite precise nu se pot fixa, în orice caz nu trebuesc să depăşească graniţa provinciei. Având în vedere limitele naturale şi unitatea economică şi administrativă formată de aceasta. In afară de aceste consideraţiuni planurile provinciilor mărginaşe nu trebuesc să ofere contraste, legătura putând să fie făcută cu uşurinţă.

2) **Conţinutul şi forma planului regional** trebue să prevadă :

a) Alinierea străzilor mai importante ;

b) Modificările de adus străzilor interioare pentru a corespunde exigenţelor traficului.

c) Separarea zonelor agricole şi industriale.

d) Indicarea caracteristicelor nucleelor edilitare cari vor fi construite.

e) Zonele cari se rezervă, terenurile cari pentru motive artistice sau higienice nu suferă modificări.

f) Natura şi folosinţa spaţiilor libere şi acelora destinate utilităţii publice.

3) Organele însărcinate cu alcătuirea planului regulator pot fi sau administraţia celei mai importante din regiune sau un organ technic regional. Prima soluţiune se aplică în cazul unui oraş important, iar a doua în cazul comunelor numeroase şi de puţină importanţă.

4) **Modul de aplicare** al planului regional dă loc la mari complicaţiuni întru cât nu există un singur organ competent. Sunt necesare prevederile asupra coordonării planurilor comunelor şi executarea lucrărilor publice indispensabile unui ansamblu.

Singura personalitate indicată să ia conducerea unică a lucrărilor dintr'o regiune ar fi prefectul care ar dirija lucrările importante, impunând comunelor să contribue la acestea şi să execute singure lucrările parţiale.

Astfel examinată problema poate să aducă prin soluţiunile propuse mari beneficii pentru viitor, scutind administraţia publică de muncă şi cheltueli inutile, asigurând şi particularilor pe viitor liniştita întrebuinţare a imobilelor ce stăpânesc.

A. P.

b) **Al treilea congres naţional de studii romane.**

Printre lucrările congresului merită să fie relevate acelea ale secţiunei „Era contemporană" în care au fost examinate chestiuni de actualitate, în special planul de sistematizare al Romei.

Comunicările au fost următoarele :

— **A. Calza Bini** — Institutul naţional de urbanistică.

— Ing. **S. Tadolini** — Oraşele pentru lucrători în câmpie.

— Prof. Ing. **V. Fasolo** — Aspecte edilitare din vechia Romă.

— Prof. Arh. **L. Piccinato** — Roma în cadrul unui plan regional.

— Ing. **G. Florio** — Problemele edilitare în legătură cu noul plan de sistematizare al Romei.

— Ing. **G. Caffareli** — Transportul obeliscurilor din Piaţa Sf. Petru şi din Forul Mussolini.

— Ing. **V. Civico** — Pieţe şi străzi de trafic în Roma.

— Arh. **D. Filippone** — Problema instituţiilor planului de sistematizare din Roma.

— Arh. **P. Marconi** — Consideraţiuni în jurul extensiunei planului de sistematizare al Romei.

— Operele secţiunei din Laţiu a Institutului Naţional de Urbanistică.

Au fost prezentate fără a fi desvoltate lucrările :

— Ing. **P. Napoli** — Apeductele vechii Rome şi acelea ale Romei de azi.

— Arh. **G. Pediconi** — Un nou aspect edilitar al centrului Romei.

c) **Institutul naţional de Urbanistică** de *Alberto Calza Bini.*

Institutul naţional de urbanistică a împlinit trei ani de viaţă. Aparţine Romei prin aşezarea sa şi munca depusă în câmpul de luptă al realizărilor urbanistice, prestând o vigoare, care duce la triumful ideilor ce iau naştere la Roma.

Progresele făcute în aceşti trei ani sunt importante. Azi problemele urbanistice legate de sistematizare se permit în toate orăşelele Italiei, importanţa lucrărilor câştigând respectul datorat.

Pe lângă acţiunea energică dusă în interior, Institutul a ţinut legătura cu organizaţiunile cari în străinătate au acelaş scop, luând măsurile unei colaborări eficace.

A. P.

d) **Pieţe şi străzi de trafic în Roma.** (Comunicarea Dr. Ing. **Vincenzo Civico**).

Anul sfânt şi Expoziţiunea Revoluţiei Fasciste, concentrând în Roma o mişcare excepţională, au putut da

www.dacoromanica.ro

o idee asupra viitorului trafic, arătând totodată punctele slabe ale actualei rețele de străzi.

Considerațiunile generale arată că multe din soluțiunile prevăzute trebuesc complectate; că mai trebuesc găsite noi soluțiuni și se impune reexaminarea sistematizărilor cari nu au dat rezultatul dorit în fața noilor circumstanțe.

In afară de acestea se arată tot mai necesară lărgirea și complectarea prin străzi de legătură și piețe, a rețelei exterioare, singura capabilă să descongestioneze orașul.

A. P.

LA VIE URBAINE.

Nr. 12 — Noemvrie 1932.

La petite ville de *V. Deznai* (Timișoara-România).

Autorul își pune de la început întrebarea: ce este un oraș mic? Răspunde că din punct de vedere *statistic* se clasează cele cu mai puțin de 100.000 locuitori în: orașe mijlocii (între 40.000—100.000 locuitori); orașe mici (între 10.000—40.000 locuitori) și orașe *pitice (?)* cu mai puțin de 2.000 locuitori. Recunoaște că această clasificare nu are nimic real, căci sunt aglomerații cu peste 100.000 locuitori ce păstrează caracter de sat și altele cu o populație redusă cari au caracterul orașelor mari.

Definiția trebuie căutată pe baza *individualității biologice* a aglomerației. Unele orașe sunt mici pentru că sunt noi, altele pentru că rămân staționare, altele fiindcă decad, altele fiindcă sunt o parte din un oraș mai mare, sau sunt în stare de tranziție sau au o specialitate precisă. Autorul dă câteva explicații asupra fiecăruia din din aceste categorii și trece la *importanța reală a orașelor mici.*

Orașele mici obțin un caracter, un rang și o valoare proprie, o importanță socială. Orașele mici pot fi studiate mai sigur, fără erori, și deci pentru ele se poate inaugura o politică sănătoasă. Propune o clasare în două grupe: orașele mici de importanță internațională sau proeminentă și apoi, celelalte orașe mici, după care autorul trece la o examinare mai de aproape a orașelor mici proeminente.

In această grupă pot fi distinse: orașele internaționale de cură sau turism; micile capitale; centre mici industriale cu reputație internațională; orașe fortăreațe; centre de cultură; centre istorice sau arheologice; centre remarcabile ca puncte geografice.

Autorul trece apoi la analiza fiecărei categorii de orașe mici proeminente, iar la fine dă o listă a orașelor din fiecare categorie și cu populațiile lor. O hartă schematică scoate în relief distribuția și concentrația lor pe globul terestru.

Studiul d-lui Deznai nu este lipsit de importanță practică.

In urbanism la întocmirea planurilor de amenajare și extensiune a orașelor proectatorul trebuie să aibă viziunea clară a rolului și viitorului acelui oraș, iar caracterizările mai sus arătate pot servi la ghidare.

C. S.

„DIE WOHNUNG".

Nr. 12, Martie 1933.

a) **Divizarea dreptului embaticar la parcelări** de Dr. *Werner Ehrenforth.*

O societate edilitară fără resurse financiare suficiente nu este în totdeauna în stare să achiziționeze în deplină proprietate un teren pentru o parcelare. In consecință această societate cumpără numai dreptul de folosință și de construcție pe teren, adică dreptul embaticar (Erbaurecht) cu scopul de a-l transmite fiecărui cumpărător în parte.

Se știe că dreptul embaticar asupra unei porțiuni de teren permite posesorului acestui drept să facă orice construcție pe teren, acest drept poate să fie vândut sau lăsat moștenire. In cazul când se înstreinează dreptul embaticar în totul, adică asupra întregului teren, atunci nu există dificultăți juridice.

Dacă însă are loc împărțirea dreptului embaticar conform cu planul parcelar al terenului, atunci se pune o chestiune de principiu juridic, dacă o astfel de divizare poate să fie încadrată într'o formă juridic valabilă.

Pentru a evita aceste dificultăți de ordin juridic, în cazul când se face parcelarea unui teren asupra căruia parcelatorul posedă numai dreptul embaticar, parcelatorul trebuie să îngrijească ca planul parcelar să fie însoțit de o declarație a proprietarului terenului prin care acesta din urmă consimte ca drepturile embaticare să fie trecute asupra fiecărei parcele în parte.

Dacă există și o ipotecă asupra terenului parcelat, atunci ea va fi împărțită proporțional cu întinderea fiecărei parcele și trecută asupra proprietarilor lor.

Ing. B. Str.

Nr. 12, Martie 1933.

b) **O eroare fundamentală în economiile colective pentru construcțiuni** de *Weiss.*

Primele casse germane de economii nu erau în fond decât o reclamă. Nu există nici o casă de economii la la care membrii ar putea să aibă avantagii, cari să întreacă cotizațiile plătite. O dependență reciprocă și unirea celor slabi și celor puternici este de prisos și desigur că e în dezavantajul uneia sau ambelor părți.

Să ne închipuim o cassă de economii, care are numai două grupuri principale de membrii: un grup de membrii „S", cari plătesc regulat cotizațiile și totodată în oarecare ordine fac depuneri voluntare, și alt grup de membrii „R" care plătește numai cotizațiile. Se poate spune că grupul S constă din platnici mai bogați și grupul R din platnici mai săraci. Pentru toate modalitățile de

www.dacoromanica.ro

plată şi pentru orice majorare a numărului membrilor se poate uşor calcula care va fi timpul de aşteptare al fiecărui membru din cele două grupuri până la momentul acordării unui împrumut. Pentru grupul „S" e timpul de aşteptare mediu de ex. 6 ani, pentru grupul „R" de ex. 14 ani.

Să ne închipuim grupurile S şi R unite. Ce se întâmplă în acest caz? Sunt trei posibilităţi.

a) Timpul de aşteptare pentru membrii din grupul S e 6 ani, pentru cei din R e 14 ani exact ca şi înainte, cu alte cuvinte situaţia prin contopirea grupurilor nu s'a schimbat.

b) Membrii din grupul S trebuie să aştepte 4 ani, iar membrii din grupul R 18 ani, adică membrii mai săraci au ajutat pe cei bogaţi în dezavantajul lor.

c) Membrii din grupul S aşteaptă 8 ani, iar cei din grupul R 12 ani. Membrii mai solvabili au ajutat pe cei slabi, dar în propriul lor dezavantagiu.

Rezultă că e absolut imposibil de a armoniza interesele celor două grupuri şi de a acorda membrilor avantagii materiale mai mari decât sumele vărsate.

Cu toate acestea, casele de economii pentru construcţiuni, organizate după sistemul semi-colectiv cu dobândă calculată în mod public, sunt bune şi utile, de oarece trezesc sentimentul economiei şi aduc un ajutor real membrilor săi.

Ing. B. Str.

Nr. 1, Aprilie 1933.

O lege de construcţii urbane şi rurale în Anglia (Die Stadt und Landbaugesetz in England).

Autorul într'un prim fragment (articolul va urma) arată că la 12 Iulie 1932 a intrat în Anglia şi în Scoţia o lege denumită *„Town and Country Planning Act"* al cărei cuprins se remarcă prin tratarea chestiunilor celor mai arzătoare în construcţia oraşelor, deschiderei de zone, schimburi de terenuri, exproprieri, limitarea proprietăţii, creşterea valorilor, etc.

Şi în strânsă legătură cu aceste chestiuni, autorul relevă importanţa extraordinară a unor măsurători legale, ce s'au aplicat pe mari întinderi în Anglia.

In acest fragment autorul se ocupă de situaţia marilor oraşe germane în dezvoltare şi de problemele actuale şi de viitor ce se pun pentru sistematizarea lor.

Relevă faptul indicat şi de statistică, cum în trecutul apropiat, s'a constatat un curent de invazie în oraşe, ceeace a determinat construcţia de mari case de raport, utilizându-se cea mai mică suprafaţă.

Continuarea sistemului ar fi periculos din următoarele puncte de vedere:

1) Al sistematizării viitoare care va fi împiedicată prin costul enorm al suprafeţelor supraclădite (übergebaute Fläche).

2) Al scăderii valorii lucrărilor existente ale oraşului, prin lipsa cererei unor astfel de locuinţe în viitor.

In adevăr în ultimul timp, datorită somajului, concurenţii preţurilor şi cererei de locuinţe izolate (Eigenheim), a luat naştere *un puternic curent de evaziune din oraş* şi de colonizare în parcelări în împrejurimile marilor oraşe ceeace dă naştere la probleme noi de viitor, între care şi vechea problemă a zonei de tranziţie între oraş şi sat.

Mărirea capacităţei de producţie pe cap de om în raport de circa 2/1 faţă de trecutul apropiat, constatată statisticeşte de Oesterreichische Untersuchungskomission zur Ergründung der Wirtschaftskrisis, ameninţă cu acelaş pericol.

Problema se pune deci sub forma unei *lupte între locuinţele mari subdivizate şi între micile locuinţe izolate.*

Legislaţia engleză susnumită se ocupă şi de chestiunile de administraţie ale oraşului şi este îmbucurător că se ocupă şi de măsurile de viitor necesare pentru construcţia aşa ziselor oraşe-grădini (Gartenstadt).

A. P.

www.dacoromanica.ro

DIN SUMARELE REVISTELOR

A. ROMANE.

BULETINUL SOCIETAŢEI POLITECNICE.

Nr. 6 Iunie 1933.

Marcel Bloch: Organizarea raţională a uzinelor ce nu lucrează în serie.

P. Carp: Motoarele de aviaţie şi evoluţia lor constructivă.

Nr. 7 Iulie 1933.

C. C. Teodorescu: Recepţia materialelor şi valorificarea datelor obţinute.

George Borneanu: Industria cauciucului.

Nr. 8 August 1933.

Ion Păsărică: Asupra rezervoarelor cilindrice din tablă de fier. Dimensionarea lor cea mai economică.

D. Vernescu: Observaţiuni asupra calculului cadrelor.

REVISTA ASOCIAŢIUNEI GENERALE A CONDUCTORILOR DE LUCRARI PUBLICE DIN ROMANIA.

Nr. 1—2 Ianuarie—Februarie 1933.

Nicolae D. Galleriu: Linii de mare trafic la C. F. R.

Ion S. Munteanu: Porturi maritime române.

Nr. 3—4 Martie—Aprilie 1933.

Ilie Zagaican: Calculul unui zid de sprijin din beton armat.

Nr. 5—6 Mai—Iunie 1933.

Iuliu Stetin: Pro Domo.

Gh. Coleş: Planimetru triangular.

CIMENT ŞI BETON.

Nr. 5—6 Mai—Iunie 1933.

Dr. Ing. A. Kleinlogel: Deteriorarea betonului şi accidentele de execuţie.

Ing. Dr. Şerban Solacolu: Intărirea hidraulică a cimentului şi problema apei pentru beton.

N. Nicolescu: Coloranţii pentru ciment.

Ing. V. Schreber: Stâlpi pentru împrejmuiri cu sârmă (urmare şi sfârşit).

Nr. 7—8 Iulie—August 1933.

Dr. Ing. A. Kleinlogel: Deteriorarea betonului şi accidentele de execuţie (urmare şi sfârşit).

Ing. Dr. S. Solacolu: Cimenturile speciale pentru construcţiile maritime.

N. Nicolaescu: Coloranţii pentru ciment.

REVISTA TECNICA C. F. R.

Nr. 3—4, Aprilie 1933.

Ing. G. G. Chelaru: Locomotive de înaltă presiune.

Ing. T. Atanasescu: Progrese în fabricarea betonului armat.

Arhitect M. Irineu: Pavilioane de locuinţe colective pentru agenţii căilor ferate franceze de stat.

Nr. 5—6 Iunie 1933.

Ing. Al. Stan: Este o nouă instrucţie de mişcare necesară?

Ing. Al. Bartolomeu: Staţia Bucureşti-Griviţa.

Ing. P. G. Ştefănescu: Refacţia tunelului Timiş.

BULETINUL A. G. I. R.

Nr. 4, Aprilie 1933.

Ing .D. Drăgulănescu: Prodromul erei technice.

Ing. Ath. D. Nicolescu: De ce căile noastre ferate sunt deficitare.

Nr. 5 Mai 1933.

Ing. I. Demetrescu: Norme pentru remunerarea inginerilor diplomaţi.

Nr. 6, Iunie 1933.

Ing. şef M. Tudoran: Amplasamentul noului pod peste Dunăre.

Nr. 7, Iulie 1933.

Ing. V. Cernat: Principii şi sisteme de salarizare ale lucrătorilor din atelierele de reparat material de drum de fer.

Ing. Cezar Gr. Cristea: Intre technică şi economie.

REVISTA DE IGIENA SOCIALA.

Nr. 5, Mai 1933.

G. Banu: Securitatea în muncă.

P. Vrânceanu, D. Benderschi, M. Landé şi C. Moritz: O epidemie de dizenterie în judeţul Cernăuţi.

Nr. 6, Iunie 1933.

M. Nasta, A. Tocilescu şi C. Băcanu: Trei ani de colapsoterapie ambulatoare.

E. Zaporojan: Tuberculoza la şcolari în satul Şapte-Bani jud. Bălţi.

www.dacoromanica.ro

Nr. 7, Iulie 1933.

G. Banu: Metoda preventivă în asigurările sociale.

M. Enescu: In chestiunea întreţinerii serviciilor sanitare judeţene şi comunale.

REVISTA ŞTIINŢIFICA „V. ADAMACHI".

Nr. 1, Martie 1933.

Neculai I. Cosmovici: Soarta omului inscrisă în propriul său sânge.

Ioan Th. Vântu: Armata noastră şi cauciucul.

Nr. 2—3, Iunie—Septembrie 1933.

I. Simionescu: Centenarul primei societăţi ştiinţifice române.

Dr. Ing. Mihai Dima: Utilizarea azotului din atmosferă în industrie.

D. Gr. Constantinescu: Radiaţiunile mitogenetice.

Dr. R. I. Călinescu: Teoria pendulaţiei şi biogeografia.

Dr. V. Grimalsky: Influenţa apelor de revărsare asupra stărei biologice a bălţilor din delta Dunărei.

Dr. C. S. Antonescu: Consideraţiuni asupra scăderii pescăriilor din Brateş (cu hărţi).

B. STREINE.

L'ARCHITECTURE.

Nr. 5 din 15 Mai 1933.

A. Laparade: Arhitectura în provinciile franceze; opera lui Leon Le Bel la Grasse.

G. Poulain: Un imobil de Georges Appia, avenue Kleber.

M. P.: Templul protestant din Auteuil, Wulffleff şi Verrey Arhitecţi.

Expoziţia revoluţiei fasciste la Roma.

Nr. 6 din 15 Iunie 1933.

P. Ladoné: Arhitectura şi mobilierul la Salonul din 1933.

Nr. 7 din 15 Iulie 1933.

E. Maigrot: Hangarul portului aerian din Lyon-Bron, Chomel şi Verrier arhitecţi.

F. Henry: Câteva noi clădiri de cetăţi universitare:

Casa studenţilor danezi

Casa studenţilor suedezi

Casa studenţilor greci.

M. Adhémar: Cupola în sarpantă a bobi de grâu, şi influenţa lui Philibert Delorme în secolul al XVIII.

Nr. 8 din 15 August 1933.

M. Satin: Orăşelul din Champ-des-Oiseaux lângă Bagneux, E. Beaudoin şi M. Lods — arhitecţi.

E. de Gaudy: Centenarul lui Vauban, porţile şi fortificaţiile din Besançon.

A. Laparade: Uniunea franco-britanică a arhitecţilor.

J. P. de Saint Maurice: Construcţia şi amenajarea adăposturilor contra gazelor.

L. H.: Bibliografie, arta musulmană.

GENOVA — RIVISTA MUNICIPALE.

Nr. 4, Aprilie 1933.

Orlando Grosso: Complectarea faţadei bisericei Sf. Lorenzo.

M. G. Moreno Gastaldi: Genovezii şi turismul colonial în Eritrea.

Nr. 5, Mai 1933.

Ing. E. Contini: Primul congres naţional al străzii de beton.

Antonio Cappellini: Casa Fascistă.

Luigi Piras: Probleme de higienă urbanistică.

GESUNDHEITS-INGENIEUR.

Nr. 14.

Ing. H. v. Mirman: Modificările de actualitate ale unei instalaţiuni de încălzire.

M. Vicari: Mărirea alimentării cu apă a oraşului Kempten i. Allgäu.

Dipl. ing. G. Liebau: Luarea probelor de gaz din canalele de scurgere.

Nr. 15.

Dir Dr. Egger: Influenţarea râului Oder prin apele de scurgere menajere şi industriale de la 1877—1932.

Dr. Lulki: Eliminarea sulfului din gazele de fum în U. S. S. R.

Ing. Beinhauer: Mături cu o stropire imediat înainte.

Nr. 16.

Dr. med. H. Gaumitz: Construcţii engleze şi germane de locuinţe.

Dr. H. Bach: Oxigenul şi acidul carbonic în corpurile perculatorii de epuraţie.

Nr. 17.

Ober. ing. Förster: Aparate şi dispozitive de proteguire contra contactului cu tensiunile periculoase.

Dipl. ing. C. Züblin: Noua alimentare cu apă potabilă pe Rigi.

Dr. Kresse: Principiile chimice teoretice la purificarea apelor de scurgeri.

Nr. 18.

Dipl. Ing. Eheman: Asupra noilor măsuri la încălzitul cu gunoi în special la cazane circulare.

Ing. Beinhauer: Utilizarea cazanelor de la instalaţiile de epurare ca material combustibil pentru autocamioane.

Dr. ing. Heilman: Sarcina admisibilă a unui râu colector cu apele de scurgere.

Nr. 19.

Dr. ing. Max Mengeringhausen: Conductele de apă fără sgomot.

Dipl. ing. F. Vick: Despre curba căldurilor tropicale.

Nr. 20.

Dr. ing. Cammerer şi Dipl. ing. Christian: Izolarea căldurei prin straturi de aer şi canale în pereţii construcţiilor.

www.dacoromanica.ro

Dr. ing. Krawinkel: Consideraţiuni tecnice la alegerea tuburilor de beton sau piatră la canalizări.
Dr. ing. H. Friesecke: Fabricarea tuburilor de beton şi întrebuinţarea lor la canalizări.

Nr. 21.
Prof. H. Kliewe şi G. Weise: Cartierele periferice în oglinda higienei.
P. Schneider: Despre fabricarea tuburilor de piatră şi întrebuinţarea lor în canalizări.

Nr. 22.
Dr. H. Kliewe şi G. Weise: Cartierele periferice din punct de vedere tecnico-higienic.
Dr. Ing. Lehr: Alimentarea cu apă în secţiunea Rinului de mijloc (Pfalz).

Nr. 23.
Dr. Ing. Fr. v. Bülow: Influenţa neregularităţilor suprafeţelor taluzelor şi a fundului asupra debitului la cursurile de apă în regiunea Emsch şi Lippe cari au fost transformate în canale de scurgere artificiale.

Nr. 24.
Dipl. Ing. Schütze: Reverificarea noilor formule de transmiterea căldurei.
Prof. H. Selter: Influenţa cursului cel mai ridicat al Rinului asupra isvoarelor uzinei de apă din oraşul Bonn.
Dr. K. Viehl: Despre compoziţia apelor de scurgeri din Lipsca.

Nr. 25.
Dipl. Ing. F. Vick: Este realizabil economic o aclimatisare artificială în tropice.
Dipl. K. Mix: Apărarea şi combaterea intoxicărilor cu CO.
Prof. Dr. Manteufel: Intoarcerea la alimentări cu apă individuale în comunele cu alimentări colective.
Dr. Ing. Amberger: Scurgerile de ploaie şi murdăriile.

Nr. 27.
E. Settele: Despre influenţa cantităţei de umiditate a materialelor de construcţii la izolarea căldurii.
Dipl. ing. Viesohn: Sterilizarea apei de bae prin Katadyn.
Dipl. ing. Ehemann: Despre noile străduinţi în construcţia cotigelor de gunoaie.

Nr. 28.
Dr. ing. I. Lehr: Ţinuturi de apărare şi instalaţiunile de captare.
Dr. ing. W. Husmann: Contribuţie la filtrarea apei de scurgere din fabricile de amidon

Nr. 29.
Labes: Apărarea prin poliţia edilitară contra sgomotelor din locuinţe.
Dipl. ing. M. Schulz: Staţiile de apă la căile ferate.

Nr. 30.
Dipl. ing. Kolibay: Curăţirea pietrişului în instalaţiile rapide de filtrat.
Prof. H. Ehlgötz: Viitoarea înfăţişare a curăţirii apelor de scurgeri din Berlin.

Nr. 31.
F. Schulze: Spre normalizarea gurilor de scurgere de pe străzi.
Dr. ing. Freise: Invăţăminte dintr'o campanie de deratizare.

Nr. 32.
Dr. ing. Lehr: Influenţarea unei captări de apă prin nivelul cel mai ridicat de apă din apropiere.
H. Kulke: Inlăturarea apelor de scurgeri în Chicago.

Nr. 33.
Dr. Weyrauch: Despre higiena hotelurilor.
Dipl. ing. Seetzen: Corijarea unei instalaţiuni în fiinţă de curăţarea apelor din scurgeri prin adaosul de tobe-site.

Nr. 34.
Dr. ing. H. Plessner: Planul unui oraş după Dr. Bernhard Cristoph Faust.

Nr. 35.
Dr. Ing. R. Plank: Noi directive în conservarea alimentelor prin frig.
Dr. H. Bach: Stabilirea cantităţii de apă în nămolul de decantare.

DIE WOHNUNG.

Nr. 1 Aprilie 1933.

Walther Lambach: Chestiunea locuinţei ca problemă esenţială a politicei populare.
Wilhelm Heilig: O lege de construcţii urbane şi rurale în Anglia.
Dr. Hans Müthling: Discuţiuni actuale asupra (impozitului) taxe de înregistrare.
Insp. Wernecke: Criza locuinţei în străinătate.
Stefanie Zwirn: Mobilatul locuinţei mici.
V. Emner: Organizarea economiilor colective pentru construcţii în lumina încercărilor de până acum.
Dr. Al. Blocke: Casele engleze şi americane de economie pentru construcţii în criză.

www.dacoromanica.ro

Nr. 2, Mai 1933.

Dr. Ioachim Fischer: Despre situaţia construcţiei de locuinţe.

Dipl. Ing. V. Backhaus: Asupra activităţii societăţei pe acţiuni de locuinţe colective a salariaţilor.

Bruno Schwan: Noua obiectivitate şi construcţie de locuinţe.

Wilhelm Heilig: O lege de construcţiuni urbane şi rurale în Anglia (continuare).

Nr. 3, Iunie 1933.

Dr. Gut: Chestiunea locuinţei în legea pentru combaterea şomajului.

Dr. Fr. Schmidt: Realizarea construcţiei locuinţei eftine prin împrumut dela stat.

Wilhelm Heilig: O lege de construcţii urbane şi rurale în Anglia (sfârşit).

Dipl. Ing. G. Welershaus: Marele cartier de locuinţe Spandau-Haselhorst.

Nr. 4, Iulie 1933.

Zece ani dela înfiinţarea băncii germane pentru terenuri şi construcţii.

W. Gutzmer: Noi căi în creiarea micelor cartiere şi a locuinţei.

H. Ricardi: Nevoia ipotecii de gr. II.

Dr. Gut: Măsuri contra speculanţilor de chirii.

Prof. Fr. Spannagel: Mobilă din lemn german.

Dr. Ing. J. Grobler: Omul şi locuinţa.

Dipl. ing. V. Backjaus: Impozitul funciar şi stabilirea chiriei.

URBANISME.

Nr. 13 Aprilie 1933.

Pierre Remaury: Expoziţiile.

André Vera: Pădurea Boulogne a marelui Paris.

G. Monsarrat: Comisiunea departamentală a clădirilor civile.

X.: In două cuvinte.

Jacques Gréber: New-York 1933.

Al doilea Salon al Societăţei franceze a Urbaniştilor.

Robert de Souza: Introducere.

I. Câteva planuri de amenajare şi extensiune.

II. Câteva compoziţii de detaliu.

II. Câteva compoziţii de detaliu.

III. Câteva realizări.

VI. Participarea oraşului Paris.

Nr. 14 Mai 1933.

Louis Hautecoeur: Ernest M. Hébrard.

X.: Spalato — palatul lui Diocleţian.

X.: Un centru mondial de comunicaţie.

Pierre Lavedan: Opera lui Ernest Hébrard în Grecia.

I. Salonic.

II. Atena.

X.: Ernest Hébrard în Indochina.

Nr. 15 din Iunie 1933.

Mareşalul Lyautey: Henri Prost, membru al Institutului.

Maurice Pillet: Plantaţiile şoselelor.

Jacques Lambert: Cimitirile împrejurimilor oraşelor.

M. de la Jarrige: Trolleybus — un vehicul de transport în comun puţin cunoscut în Franţa.

Cronică judiciară.

Gast. Monsarrat: Aparatele de publicitate.

Pierre Bourdeix: Densitatea populaţiei urbane şi mortalitatea.

P. Meyer-Levy: Despre reconstruirea podului dela Carroussel.

Cronică municipală:

G. M.: Drepturile Municipalităţilor.

p. R.: Câteva studii pentru expoziţia din 1937.

X.: In două cuvinte.

URBANISTICA (Buletinul Institutului Piemontez de Urbanistică).

No. 2, Martie—Aprilie 1933.

Dr. Ing. N. Gallimberti: Planul de sistematizare al oraşului Verona.

Nr. 3, Mai—Iunie 1933.

Dr. V. Testa: Necesitatea planurilor regionale şi disciplina lor juridică.

Dr. P. Barocelli: Zidurile romane din Torino.

www.dacoromanica.ro

LEGI — JURISPRUDENȚE

1) PROPUNERE DE LEGE PENTRU OFICIILE PUBLICE DE LOCUINȚE EFTINE RURALE.

(Batiments et travaux publics 13 Aprilie).

D-l *Felix Gonin* voind să utilizeze intervenția oficiilor publice de locuințe eftine, în vederea îmbunătățirei locuinței rurale, a depus o propunere de lege tinzând să întindă acțiunea oficiilor publice de locuințe eftine pentru a le permite să obțină beneficiul legei din 5 Decembrie 1922 și următoarele, pentru repararea și însănătoșirea caselor de locuit.

Intervenția oficiilor s'ar face după această lege, reparând și însănătoșind imobilele rurale, proprietate ale comunelor după ce ar fi intervenit un contract de închiriere de lungă durată între comune și oficiu.

Lucrările de reparații și amenajare se vor face de către oficii, care vor împrumuta dela stat fondurile necesare, contractul de închiriere către oficii fiind pe toată durata până la rambursarea împrumutului. Pe această cale oficiile ar putea oferi economic *populației rurale*, locuințe higienice, spațioase, răspunzând mai bine obiceiurilor locale.

T. P.

2) JUSTIȚIA ADMINISTRATIVA. Consiliul de stat judecând în contencios (ședințele din 8 și 22 Aprilie 1932).

1. La reclamația unui particular, primarul lăsând să expire termenul de patru luni prevăzut în legea din 17 Iulie 1900, fără a răspunde zisei reclamațiuni această tăcere trebuie să fie asimilată ca o decizie implicită de respingere, ceeace face îndreptățit recursul pentru exces de putere.

2. Când se dă unui proprietar autorizație de construcție în contra regulamentului sanitar în vigoare, un alt proprietar este îndreptățit să ceară anularea, pentru exces de putere a deciziei autorizând construcția contra prescripțiilor regulamentului municipal și a deciziei implicite de respingere prin care primarul refuză să dea dreptate reclamației acestui proprietar.

(L'Architecture, 15 Iulie 1933).

T. P.

3) O DEFINIȚIE A LOTISARII.

Este recunoscut unanim că lotisarea implică o divizare în loturi, adică în părți mici.

Impărțirea unui teritoriu vast în mai multe domenii nu constitue o lotisare, chiar dacă unii din cumpărători ar construi ceva pe proprietatea lor.

Din contră, suprafața mică a terenului împărțit nu elimină operației caracterul de lotisare.

Indispensabil la definirea lotisării este intenția cumpărătorului de a construi o clădire pentru usul locuinței pe lotul ce-l cumpără.

Lotizările agricole sau grădinării nu sunt considerate ca lotisări, și pentru a beneficia de această excepție, este bine să se treacă în actul de vânzare, clausa prin care cumpărătorul se angajează să nu construiască localuri de locuințe.

S'a discutat mult asupra punctului dacă o lotisare cere în condițiile ei, deschiderea de străzi noi. *Nu este necesar ca la o lotisare să fie și creare de străzi noi.*

Curtea din Bordeaux, în decizia din 14 Noemvrie 1928, rezumă *ideia de speculație ca un element esențial, al lotisării*, iar curtea din Grenoble la 18 Noemvrie 1929 reservă aplicarea legei numai lotisărilor profesionale cari fac operația împărțirei terenurilor cu întinderi mari, necesitând întrebuințare de capitaluri importante și un sistem complect de publicitate și contracte uniforme impuse tuturor cumpărătorilor.

(Levasseur, Le Temps, 25 Aprilie).

T. P.

4) INTRERUPERE DE CURENT ELECTRIC.

(Curtea de apel din Aix secția 3-a).

Audiența din 7 Ianuarie 1932 confirmă sentința tribunalului de Comerț din Grasse din 9 Noemvrie 1928 prin care se condamnă Soc. de electricitate din Vence la daune interese pentru întreruperea curentului electric la un cinematograf din localitate.

O societate de electricitate este responsabilă de întreruperea în furnizarea curentului, rezultată de o pană accidentală, atunci când întreruperea s'a prelungit în mod anormal din cauza neglijenței personalului, aceasta neluând măsurile necesare pentru a evita consecințele prejudiciabile ale unei asemenea întreruperi.

O antrepriză de distribuirea energiei electrice rațional organizată poate, în adevăr și trebuie să prevadă astfel de accidente și să le remedieze în măsura posibilului, greșeală cu atât mai gravă cu cât s'a stabilit ca, anunțată de întreruperea curentului (era vorba de un cinematograf) societatea s'a desinteresat complect de consecințele prejudiciabile, cari le putea aduce întreruperea abonatului, și că ea n'a căutat să înlăture efectele dăunătoare abonatului.

(L'Architecture, 15 August 1933).

T. P.

www.dacoromanica.ro

ORAŞELE NOASTRE

Am intrat în al treilea an de când publicăm sub această rubrică ştiri asupra activităţei oraşelor ţărei, pentru a satisface un punct statutar al Uniunei Oraşelor din România. Am fost în acest timp obligaţi, cu mici excepţii, să ne mărginim la culegerea informaţiilor numai din publicaţiile oficiale ale unor oraşe, cari au fost trimise şi Secretariatului General al Uniunei, de oarece repetatele noastre apeluri la colaborarea administraţiilor comunale au rămas infructuoase.

Nu este dar nici „Uniunea Oraşelor", nici redacţia revistei „Urbanismul" de vină, dacă această rubrică oglindeşte un pustiu în activitatea urbanistico-edilitară a oraşelor noastre. Suntem siguri că pustiul nu poate fi de cât aparent, realitatea este alta.

Repetăm încă odată apelul nostru insistent către orice reprezentant al administraţiilor comunale din ţară. Publicăm cu plăcere articole, studii, informaţii interesante, cuprinzând date sigure, fotografii reuşite, asupra situaţiilor urbanistice, edilitare, economice, financiare şi administrative, în deosebi din oraşul respectiv.

Comitetul Institutului Urbanist a hotărît ca, în măsura mijloacelor de care va dispune „Uniunea", să fixeze onorarii în raport cu valoarea acestor colaborări.

ARAD. (Buletinul Municipiului) Nr. 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 şi 32/933.

a) **Apărarea oraşului contra inundaţiilor:** S'a aprobat complectarea digurilor noui în *Micălaca* pentru apărarea complectă a oraşului în caz de inundaţie.

b) **Ajutorarea şomerilor:** S'a aprobat să se proiecteze în mod gratuit în cinematografele municipale, câte o reclamă luminoasă, cu condiţiunea ca spesele de confecţionare, întreţinerea, eventuale taxe să fie suportate de Inspectoratul Muncii. Aceste reclame vor servi pentru publicitate de plasament al muncitorilor şomeri

c) **Ajutorarea sinistraţilor:** Se aprobă suma de lei 150.000 pentru acoperirea cheltuelilor de mutare şi acordarea de ajutor în numerar sinistraţilor de pe terenurile inundate.

d) **Preţuri maximale:** lapte 4 lei kgr.; smântâna 20—25 kgr.; varza 1 leu bucata; găini 60—80 lei perechea.

BUCUREŞTI.

a) **Asociaţia sportivă a funcţionarilor municipali (A. S. F. C.)** a luat fiinţă în luna Mai a. c. sub impulsul d-lui *D. Dobrescu*, Primarul General al Municipiului Bucureşti şi Preşedintele Uniunei Oraşelor din România.

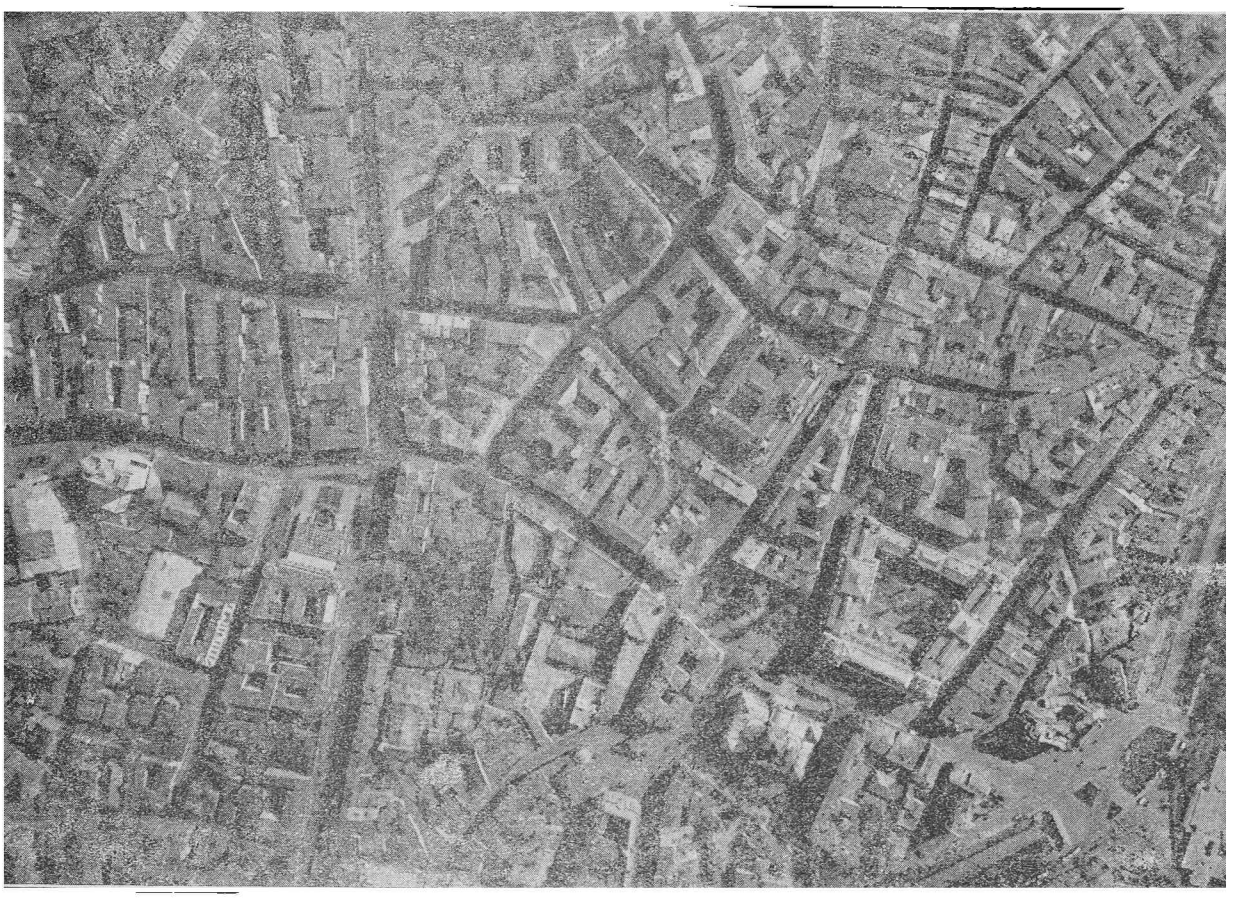

Fig. 1. Vederea din avion a cartierului Teatrului Naţional Universitate, Noul Senat pe Dâmboviţa, Str. Brezoianu, cu înghesuite clădiri şi prea fărâmiţate curţi.

www.dacoromanica.ro

Asociaţia sportivă are multă vitalitate: are statue şi, cel mai important, are un local nou cu sală pentru sporturi, în str. Vasile Boerescu — Bucureşti.

Scopurile asociaţiei sunt multiple: gustul sportiv, concursuri sportive, şezători, conferinţe, expoziţii, campionate, terenuri şi săli sportive, case-adăpost turistice, excursii, publicaţii sportive şi de propagandă etc.

Vivat, crescat, floreat!

C. S.

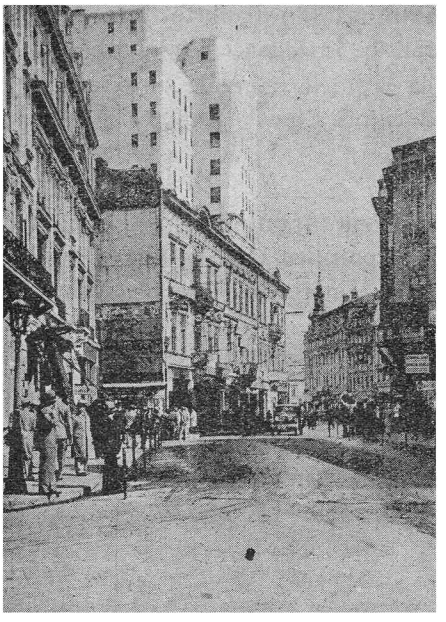

Fig. 2. Imobilul Frascati înainte de dărâmare.

b) **Bucureştii respiră:** Dărâmările care se fac în deosebi de administraţia municipală cu multă oportunitate, acum în centrul oraşului, şi pe care atâţea le aşteptau de decenii, nu sunt numai „pioase" cum ar scrie un talentat profesor francez din America, nu sunt necesare numai pentru circulaţia din ce în ce mai nevoioasă şi mai complexă din centrul Capitalei, dar singurul mijloc de a da drumul respiraţiei în acel centru.

Fig. 4. Vederea fostei „Pieţe a Romei" dinspre grădina Sf. Gheorghe, strânsă şi acoperită de clădiri vechi şi inestetice.

Vederea alăturată, luată din avion, strigă asurzitor şi pentru cei ce nu vor să audă că în centrul Bucureştilor nu se mai poate respira. **Intre Teatrul** Naţional şi Poştă între Ministerul de Lucrări Publice şi Universitate, sunt adevărate termitiere (fig. 1).

Să dărămăm cât mai mult aici, să nu mai lăsăm să se construiască unde s'a dărâmat!

Suntem foarte bucuroşi că putem da câte-va exemple

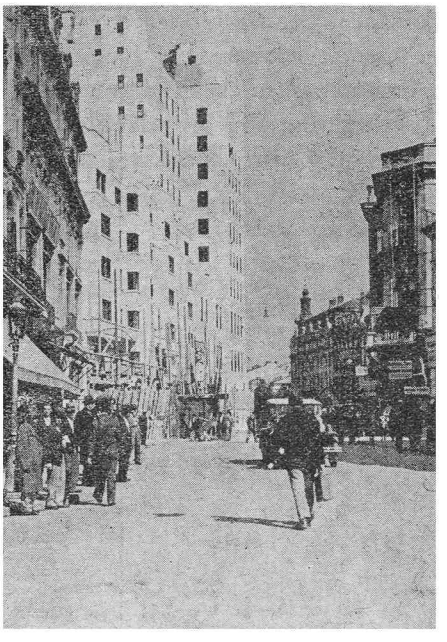

Fig. 3. Vederea Căei Victoriei, după dărâmarea imobilului Frascatti.

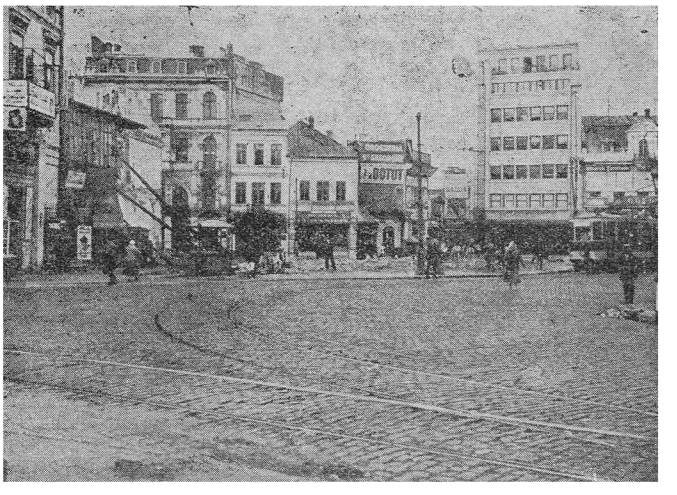

Fig. 5. Vederea din acelaş punct spre fosta „Piaţă a Romei", de curând lărgită prin dărâmarea a două clădiri inoportune.

fotografice de asemenea acte civice. In fig. 2 se vede cum imobilul zis „Hotel Frascati" împiedica până acum câte-va luni circulaţia pe Calea Victoriei. Astăzi, în fine,

www.dacoromanica.ro

este jos, şi un altul modern în curs de execuţie, lasă locul trebuitor circulaţiei, aşteptat de decenii (fig. 3).

In fig. 4 se vede cum în inima oraşului, cu aspect de iarmaroc, imobilele „Hala de bere Luther" şi „Crema Sylva" desfigura capitala, dar mai ales făcea imposibilă

Fig. 6. Imobilul Dattelkremer îngustând Calea Rahovei la colţ cu str. Carol.

circulaţia vehiculelor şi tramvaelor în Piaţa Sf. Gheorghe (Piaţa Romei). De 15 ani erau începute exproprierile, dar nu se ajungea la dărămare! Fig. 5 arată că acum, de o lună, se poate respira în acel loc!

In fine, încă un exemplu. Era o problemă să treci cu un vehicul prin Calea Rahovei colţ cu str. Carol şi

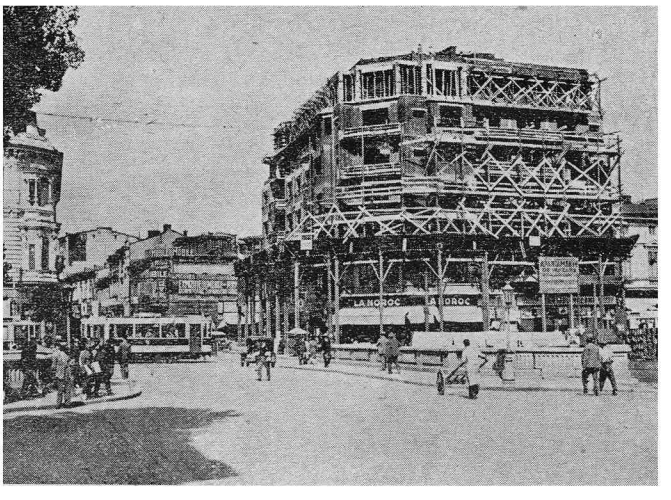

Fig. 7. Lărgirea Căei Rahovei în dreptul imobilului Dattelkremer.

Splaiul Dâmboviţei, pe lângă imobilul Dattelkremer vechi, împodobit şi tărcat ca o paiaţă (fig. 6). După mari eforturi, de un an a fost dărâmat; şi astăzi (fig. 7) se respiră, se circulă. Acest exemplu văzut, pipăit, experimentat, a fost semnalul continuărei. Şi câte cazuri analoage mai sunt în Bucureşti! Era curajului a început. Capitalurile ascunse şi fricoase găsesc noi plasamente sigure. Munca se desfăşoară în noi creaţiuni contructive Lepra dispare. Noile clădiri găsesc utilizare eliminând pe cele cari nu mai merită să rămână.

C. S.

CLUJ. (Buletinul Oficial al Municipiului).

Nr. 11, 12, 13, 15, 16/933.

a) **Regulamentele aprobate.** In şedinţa dela 5 Iunie 1933 a Comisiei Interimare s'a aprobat „Regulamentul cu privire la regulele generale de circulaţie pentru pietoni şi conducătorii de vehicule pe străzile şi pieţele Municipiului Cluj".

b) **Infiinţarea târgului de vite.** In comuna *Cincul* s'a înfiinţat al patrulea târg de vite şi mărfuri, ce se va ţine în a doua Vinere din luna Decembrie.

c) **Bugetul pe 1933-34.** In şedinţa dela 3 August 1933 s'a aprobat Bugetul judeţului pe exerciţiul 1933—1934 cu următoarele alocări:

Totalul veniturilor 11.331.279 lei.
Totalul cheltuelilor 11.331.279 lei.

HUŞI. (Buletinul Comunal).

Nr. 16, 17, 18 şi 20/933.

Regulamente aprobate. In şedinţa dela 18 Mai 1933 s'a aprobat:

1) Regulamentul pentru fabricarea, vânzarea şi controlul pâinei şi aprovizionarea cu făina de grâu.
2) Regulamentul pentru curăţitul gunoaielor din curţile şi locurile particularilor din oraşul Huşi.
3) Regulamentul pentru hornăritul sau măturatul de coşuri.
4) Regulamentul pentru tăierea animalelor în abatorul comunal.
nebre.
5) Regulamentul pentru funcţionarea pompelor fu-
6) Regulamentul pentru cotitul vaselor în oraşul Huşi.

IAŞI. (Buletinul oficial al Municipiului).

Nr. 165—166/933.

Bugetul pe 1933-1934. In şedinţa dela 6 Aprilie 1933 s'a aprobat bugetul Administraţiei Municipale pe 1933 având la venituri şi cheltueli suma de lei 103.865.380,50.

www.dacoromanica.ro

ORADEA. (Monitorul Comunal).

Nr. 5, 6, 7/933.

Abonamente la publicaţii. In şedinţa dela 21 Februarie 1933 s'a hotărît menţinerea abonamentelor ziarelor şi revistelor pentru biblioteca Municipiului pe timpul noului an bugetar.

Bucătării populare. In şedinţa dela 28 Martie 1933 s'a hotărît menţinerea bucătăriilor propuse până la 20 Aprilie iar dela acea dată numărul săracilor aprovizionaţi la aceste bucătării să fie redus dela 3000 la 1500.

SATU MARE. (Buletinul Municipiului).
Nr. 6, 7 şi 8/933.

Regulamente aprobate. In şedinţa dela 2 Iunie 1933 s'au aprobat următoarele proiecte de regulamente:

a) Proiectul de regulament întocmit de serviciul financiar privitor la impozitele şi taxele înfiinţate de municipiu Satu Mare.

b) Proiectul de regulament privitor la măsuratul şi cântăritul alimentelor şi animalelor.

c) Construirea şi întreţinerea trotoarelor, a lucrărilor edilitare şi pentru afişaj public.

TARGU-MUREŞ. (Oraşul Nr. 11, 12, 13, 14, 15 şi 16/933).

Preţuri maximale: făina de grâu (neagră) 8,75 lei, făina de patiserie, liberă la comerţ, Carne de vită lei 15 kgr., carne de porc lei 22 kgr.

TIMIŞOARA. (Monitorul Municipiului).

Nr. 15, 16, 17, 18, 22, 23 şi 24/933.

Reducerea preţurilor maximale. Se aprobă reducerea preţurilor la produsele „Lăptăriei comunale" după cum urmează:

Lapte pasterizat	5— 4 lei
Caimac	40—30 „
Smântâna	40—30 „
Brânză din lapte smântânit	5— 4 „

Pentru făina şi pâine se menţine mai departe dispoziţiunea libertăţii preţurilor de vânzare.

TURNU SEVERIN. (Buletinul Oficial).

Nr. 6, 7/933.

Buget. In şedinţa dela 10 Iunie 1933 s'a aprobat bugetul special de venituri şi cheltueli al uzinei electrice şi de apă din oraşul Turnu Severin în sumă de lei 4.564.000.

Amânarea serbărilor. Se amână serbările centenarului oraşului, prin faptul că în aceiaşi zi urma să se pună piatra fundamentală pentru refacerea podului de peste Dunăre, pentru o dată ce va fi fixată de către Consiliu în cursul anului 1933.

L. U.

www.dacoromanica.ro

AUTORIZAŢII — CONCURSURI — EXPOZIŢII

1. Autorizaţii de Construcţii (1 lunie—31 August 1933).

Publicăm mai jos tabloul cu cererile de autorizaţii de construcţii introduse la Primăria Municipiului Bucureşti în intervalul dela 1 lunie—1 Septembrie 1933 (urmare din «Urbanismul» 1933 pag. 403)

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
			SECTORUL I (GALBEN)			
1455	12723 S. I	Constr. şi Dom. Milit.	Washington 36	—	supr. et.	—
1456	12951 S. I	T. şi O. Ionăşescu	C. Dorobanţi 35	R. Dudescu	p. et. m.	120 mp.
1457	12720 S. I	V. Unanian	Aureliu 22 A	D. G. Golin	transf.	—
1458	12947 S. I	Ing. I. Budu	Prof. Bogdan 3	—	rep. rad.	—
1459	12892 S. I	St. Sava	Rădulescu Asan	—	"	—
1460	13145 S. I	D-na Patriciu	Av. I. Tetrat 4	L. Lischnevsky	p. et. m.	102 mp.
1461	13204 S. I	A. şi Gh. Baloleanu	D-na Oltea 8	Fr. Reiss	spr. et.	87 mp.
1462	13018 S. I	Marin Roman	Popescu 21	L. Lischnewsky	part.	175 mp.
1463	12964 S. I	Călinescu	Slătineanu 28	St. Ciocârlan	p. et.	50 mp.
1464	13124 S. I	M. Stănescu	Lacului 10	"	ad. con.	9 mp.
1465	13143 S. I	M. S. Vârnav	Dorobanţi 8	"	p. et.	90 mp.
1466	13125 S. I	J. Simionescu	Precup. Vechi 8	—	rep. rad.	—
1467	13264 S. I	J. şi I .G. Mayer	Mexic	I. G. Mayer	p. et. m.	240 mp.
1468	13277 S. I	Apostol Marinescu	Kogălniceanu 14	R. Dudescu	spr. et.	174 mp.
1469	13219 S. I	V. A. Vlădescu	P. Delavrancea	T. Popescu	sbs. p. e.	230 m.
1470	13293 S. I	V. D. Ghiţulescu	S. Aldea 8 bis	I. Costinescu	p. et.	90 m.
1471	13292 S. I	D. Dumitriu	Floreasca 20	—	rep. r.	—
1472	13329 S. I	Lucia Rosenberg	Silvescu 12	Gr. Hirsch	p. et.	140 mp.
1473	13406 S. I	A. Grigorescu	Av. Muntenescu 29	P. Şerbănescu	s. p. et.	108,7 mp.
1474	13407 S. I	Ioan Dan	Av. Drossu	"	p. et.	110,0 mp.
1475	13412 S. I	I. şi M. Paucescu	Dionisie	I. Berindei	p. et. m.	205 mp.
476	13335 S. I	I. Ionescu	El. Ferechide 6	O. Ionescu	2 clos.	—
1477	13396 S. I	C. Ciurea	Aleia Muller 26	V. Ionescu	s. p. et.	93 mp.
1478	13497 S. I	V. şi Ilie Mirion	Dr. Gr. Mora 32	R. Dudescu	s. p. et.	145 mp.
1479	13542 S. I	Teodora Toma	Fd. Coţofeni 19	O. Ionescu	rep. rad.	—
1480	13492 S. I	Eug. Florian	Scheiul Tei 7	O. Ionescu	parter	40 mp.
1481	13503 S. I	N. Tanaşoca	Dorobanţi 74	A. Ghiaciu	dep. aut.	262 mp.
1432	13596 S. I	Gheorghiu & Novac	Ep. Radu 18	Z. Solomon	sub. p. e.	106 mp.
1483	13687 S. I	E. Marcu	G-ral Grig. 17	—	rep. rad.	—
1484	13565 S. I	E. Tănase	Sf. Vineri Tei 9	—	—	—
1485	13620 S. I	Ioniţă Popescu	Sft. Spiridon 21	St. Ciocârlan	parter	47 mp.
1486	13657 S. I	P. şi G. C-tinescu	Ardeleni	M. Urzică	part. et.	91,40 mp.
1487	13564 S. I	Maria Nicolau	Ion Mincu 3	O. Ionescu	rep. rad.	—
1488	13731 S. I	Niţă Marin	Kepler Tei 5	O. Ionescu	parter	57,20 mp.
1489	13673 S. I	St. Dumitrescu	Judeţului 51	—	rep. rad.	—
1490	13491 S. I	C. Dumitrescu	Sf. Gheorghe T. 5	St. Ionescu	parter	63,91 mp.
1491	13810 S. I	V. Bazgan	Precup. Vechi 33	I. Giurgea	sbs. p. et.	169 mp.
1492	13520 S. I	D. Iliescu	Fierari 7	C. Simionescu	ad. cons.	13,36 mp.
1493	13649 S. I	M. M. Popp	Bd. Dacia 54	A. Zaharia	p. 5 et.	194,20 mp.
1494	13629 S. I	I. G. Stoicescu	P. Cornescu S. C. 4	G. Nichitovici	mod. int.	—
149	13659 S. I	I. Gafin	Av. Muntenescu 5	O. Ionescu	part. et.	108 mp.
1496	13621 S. I	C. Nicolae	Bd. Ghica T. 58	—	rep. rad.	—
1497	13539 S. I	Gh. N. Fieraru	Ocolului 5	—	"	—
1498	13619 S. I	Martha Pop	Carageale	D. Săvulescu	sbs. p. e. m.	125 mp.
1499	13804 S. I	Sabina Gheorghiu	Ghiocei 16	D. Antonescu	part. et.	135 mp.
1500	13618 S. I	C. Stănescu	Fd. Târlei Tei 6	St. Ciocârlan	parter	75 mp.
1501	13803 S. I	Maria Costescu	A. Vlaicu 63-65	L. Lischnewsky	sb. p. et.	99.20 mp.
1502	13842 S. I	I. T. Radu	Rădulescu Tei 30	O. Ionescu	parter	15 mp.

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
1503	13798 S. I	G-ral Angelescu	Paris 24	—	rep. rad.	—
1504	13789 S. I	A. Lefachis	Av. Mureşanu 29	—	„	—
1505	13811 S. I	A. Nenciulescu	C. Gr. Cantacuz. 6	—	„	
1506	13827 S. I	Leag. Sf. Ecater.	Aurelian-Bd. Mar.		„	
1507	13817 S. I	Zeda Layos	Ştef. C. Mare 134	D. Antonescu	part. et.	72 mp.
1508	13823 S. I	The C. Ag. Ltd.	Bis. Amzei 20	L. Schind	transf.	—
1509	13913 S. I	Ing. N. N. Pisiota	Bd. T. Ionescu 41	—	rep. rad.	—
1510	13898 S. I	M. Demetrescu	Gr. Alexandrescu 70	—	„	—
1511	13797 S. I	Carol Kotzer	T. Ştefan 34	—	„	—
1512	14049 S. I	Paul Gheorghiu	A. Mureşanu 21	N. Ionescu	gar. clos.	—
1513	13999 S. I	P. C-tinescu	Şos. Floreasca 192	—	rep. rad.	
1514	14100 S. I	Ion Dan	Ionescu Tei 6	St. Ciocârlan	ad. cons.	39 mp.
1515	14219 S. I	M. Merovici	Sf. Ion Moşi 21	S. Baias	p. 2 et.	140 mp.
1516	14125 S. I	El. Col. Spacu	Gr. Alex. p. 14	St. Ciocârlan	s. p. 2 et.	136 mp.
1517	14147 S. I	I. Tailmann	V. Lascar 12	—	rep. rad.	—
1518	14101 S. I	A. Spătăreanu	Drumul la T. 83	St. Ciocârlan	măr. prăv.	14 mp.
1519	14227 S. I	Gr. Munteanu	Carageale 9	N. Nenciulescu	s. p. etaj	148 mp.
1520	14102 S. I	M. Stănescu	Braşoveni T. 8	St. Ciocârlan	parter	58 mp.
1521	14284 S. I	D. Zlătescu	Av. Muntenescu 12	A. Curagea	garaj	15 mp.
1522	14118 S. I	Ing. I. Popea	Povernei 22	—	rep. rad.	—
1523	14145 S. I	V. Raţiu	Italiană 6 bis	—	„	—
1524	14156 S. I	A. Enăchescu	Şos. Kiseleff 23	—	rep. rad.	—
1525	14308 S. I	Ecat. Steicu	Av. M. Zorileanu 56	—	rep. rad.	—
1526	13044 S. I	V. Simionescu	Scheul de Sus 7	—	„	—
1527	14297 S. I	Soc. Reconstr.	C. Victoriei 214	State Baloşin	s. p. 6 et.	460,95 mp.
1528	14290 S. I	Teatru Naţional	C. Victoriei	Gh. Trifu	paserelă	—
1529	14398 S. I	D. Cernea	P. Greceanu 11	O. Ionescu	parter	45 mp.
1530	14437 S. I	Arh. E. Canella	V. Emanoil 38	E. Canella	s. p. et.	120 mp.
1531	14418 S. I	V. Vasilescu	Polonă 94 bis	M. Irimescu	part. et.	55 mp.
1632	14396 S. I	Isidor Didovici	Ep. Radu 11	O. Ionescu	împrejm.	—
1533	14275 S. I	A. G. Stătescu	Sf. Treime 1	—	rep. rad.	—
1534	14533 S. I	Acad. de Agric.	Bd. Mărăşeşti 59	—	împrejm.	—
1535	14529 S. I	i Resemberg	Latină 1 a	Clejan	ad. 2. et. p.	330 mp.
1536	14569 S. I	J. Cailimachi	Umbrei c. Vict.	O. Ionescu	lepoz. col.	—
1537	14607 S. I	D-na Lungulescu	M. Zorileanu 32	H. Baloşin	piv. p. m.	125 mp.
1538	14614 S. I	I. Schlosser	C. Domrob. pc. 46	I. Constantinescu	sub. p. et.	103,37 mp.
1539	14767 S. I	El. Gheorghiu	Comoarei 21	C. Nănescu	parter	44,80 mp.
1540	14564 S. I	Acad. Română	C. Vict. c. Reg.	—	rep. rad.	—
1541	13880 S. I	Ecat. Flavian	Fd. Leului 4	Gerber	s. p. 4 et.	88,21 mp.
1542	14735 S. I	El. Niculescu	Prel. Dorob. 119	—	rep. rad.	—
1543	14920 S. I	Matu Ion	Fd. Desp. Vodă 10	—	„	
1544	14885 S. I	Dr. A. Ananescu	Av. Zorileanu 49	St Ciocârlan	part. et.	168 mp.
1545	14700 S. I	Eftimie Begen	Viişoarei 6	V. Secăreanu	sub. p. et.	64 mp.
1546	14927 S. I	A. Căp. Dimancescu	Av. Sănătescu 50	Gh. Corani	part. et.	77 mp.
1547	14869 S. I	St. Bădulescu	Primăverei T. 63 b.	S. Opari	parter	81,48 mp.
1548	14671 S. I	Soc. „Voinţa"	Gh. Palade 68	—	împrejm.	—
1549	14880 S. I	Radu Seitan	Oţetari 5	M. Popovici	supr. 2 et.	25 mp.
1550	14893 S. I	M. Ionescu	Prof. I. Ursu 16—18	—	rep. rad.	—
1551	14914 S. I	E. Bercovici	Cal. Victoriei 84	—	„	
1552	15081 S. I	A.Teleman	Av. Muntenescu 27	St. Ciocârlan	s.p. et. m.	160 mp.
1553	15076 S. I	A. Steinberg	Serei c. R. de Fl.	N. Simionescu	d. s. 3 et.	192 mp.
1554	15060 S. I	Gh. Ieremia	Av. Zorileanu 62	J. Burcuş	part. et.	142 mp.
1555	15082 S. I	Ana Baciu	Ioanei 11	St. Dumitrescu	parter	52 mp.
1556	14609 S. I	Soc. gaz şi El.	Bd. T. Ionescu 33	Smarandescu	s. p. 5 et.	1228 mp.
1557	15062 S. I	M. Palaman	Ştefănescu T. 7	R. Mihăilescu	parter	30 mp.
1558	15052 S. I	El. G. Orghidan	V. Lascăr 63	St. Ciocârlan	supr. et. p.	185,96 „
1559	15221 S. I	M. Georgescu	N. Pamfil 7	—	part. etaj	130,00 „
1560	15141 S. I	G. Teodoridi	V. Lascăr 71	St. Ciocârlan	p. et. mans.	307 „
1561	15088 S. I	Ing. M. Tacu	C. Dorob. 190	C. Constantinescu	sbs. p. et.	63 „
1562	15158 S. I	E. Bălăcescu	C. Dorob. 190	Alex. Griviez	sbs. p. et.	75 „

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
1563	15159 S. I	D-na Hanvas	Ioanei 11	P. Smilovici	part. et.	115 mp.
1564	15509 S. I	M. Ghelmegeanu	P-ţa Cantacuzino	Zaharia	s. p. et m.	300 „
1565	15327 S. I	Dr. Cantacuzino	P-ţa Lahovari 1	—	rep. rad.	—
1566	15104 S. I	Ins. Cer. Agronom.	B-dul Mărăşti	—	constr.	—
1567	15286 S. I	A. Dedulescu	Rădu'escu Tei 9	O. Ionescu	pater	40 „
1568	15328 S. I	S. Lowenton	Cometa 23	C. Simionescu	s. p. 2 et.	110 „
1569	15297 S. I	Ec. M. I. Vizanti	Serg Pamfil 11	St. Ionescu	supr. 1 et.	—
1570	15401 S. I	M. Ciopercescu	C. Dorobanţi 17	M. Krainik	s p. et. m.	123,70 „
1571	15326 S. I	M. & P. Dobrescu	C. Dorobanţ 71	C. Simionescu	part. et.	60,37 „
1572	15434 S. I	Ec. Popescu	Cometa 94	I. Iliescu	adaos p.	19.20 „
1573	15396 S. I	N. Stănescu	Argentina 16	M. Irineu	Mod. int.	—
1574	15432 S. I	El. R. Musta	Parc. Corn. 16	—	rep. rad.	—
1575	15519 S. I	Soc. Bazaltin	Prel. Dorob.	A. Lederer	s. p. 2 et.	196 „
1576	15513 S. I	M. Ştefanian	C. Dorob. lot. 66	I. Grefu	s p. etaj	90 „
1577	15515 S. I	Ana Popa	Av. Stâlpeanu 23	I. Traianescu	ad. p. etaj	20 „
1578	15506 S. I	M. Eftimiu	Bd. T. Ionescu 46	—	rep. rad.	—
1579	15448 S. I	O. Ahramian	Viitor 131	—	„	—
1580	15645 S. I	Lt. G. Popescu	Sf. Petru 66	I. Burcuş	parter	120 „
1581	15646 S. I	Dr. Zamfirescu	Venerei 14	D. Hergot	s. p. 2 et.	—
1582	15649 S. I	D-na G. Dumitru	Şos. St. C. Mare 116	St. Ionescu	parter	78 „
1583	15681 S. I	Elis. Fischer	A. Mureşanu 18 A.	Z. Solomon	s. p. et.	81 „
1584	15626 S. I	E. I. Calman	Gr. Mota 24	Soc de Constr.	parter et.	100 „
1585	15682 S. I	Maria Vidra	A. Mureşeanu 18 B.	I. Berindey	s. p. etaj	120 „
1586	15644 S. I	N. Zamfirescu	Cortului 12	St. Radu	adaos p.	43 „
1587	15674 S. I	A. Bengulescu	Parc. Mornand	D. Simon	s. p. et. m.	115 „
1588	15536 S. I	A. D. Giacomo	Col. Gr. Ioan 149	—	rep. rad.	—
1589	15499 S. I	Horia Bogdan	Parc. Corn. Nr. 2	—	„	—
1590	15687 S. I	Matei Boteanu	Sf. Ion Moşi 9	C. Simionescu	part et.	110,68 „
1591	15810 S. I	A. Gulimănescu	Armenească 42	P. Boico	s. p. etaj	152,00 „
1592	15836 S. I	G. Nicolae	Alex. cel Bun 21	St. Ciocârlan	parter	45 „
1593	15680 S. I	B-ca Crisovel.	Alex. Lahovari 18	—	rep. rad.	—
1594	15953 S. I	Prof. G. Taşcă	Bd. Carol 37	—	„	—
1595	15933 S. I	A. Ionescu	M. Lanţu 15	St. Ciocârlan	parqt. et.	55 „
1596	15995 S. I	N. Marian	Al. Lahovari 9	I. Grefu	s. p. et. m.	124 „
1597	15927 S. I	Gh. Ştefănescu	Comoarei Tei 34	D. Negulescu	parter	30 „
1598	15893 S. I	T. Eftimiu	Bd. T. Ionescu 46	Arh. Bolomey	împrejm.	—
1599	15970 S. I	Şteflea Popa	Gr. Alexandrescu	T. Ciulli	s. p. 2 et.	108,40 „
1600	16067 S. I	Lt. Mircescu	Italiană 32	O. Ionescu	ad. sbs. p.	12,30 „
1601	15954 S. I	Lt. Col. Dobriceanu	Prof. Ursu 32	B. George	mod şi ad.	52 „
1602	16036 S I	D. Cantacuzino	Al. Vulpache 9	N. Popovici	s. p. e. m.	105 mp.
16 3	16054 S. I	Gh. Corani	Cal. Victoriei 220	Van. S. Algi	s. p. 6 et.	265 mp.
1604	15966 S. I	Almalek	Popa Savu 41	Almaleck	s. part. m.	122 mp.
1605	15928 S. I	Dincă Stan	Marconi Tei fd.	D. Negulescu	transf.	—
1606	16076 S. I	A. Agatstein	T. Masarik 9	M. Maller	part. 2 et.	292 „
160	10077 S. I	C. Zumino	C. Dorob. lot. 16	L. Zumino	part. et.	140 „
1608	15971 S. I	D-ra C. Stănescu	Coloniei 6	M. Pompei	„ „	150 „
1609	15956 S. I	Soc. Loc. eftine	Pintenoqului 6	P. Rosetti 7	„ „	56,26 „
1610	16139 S. I	D-na S. Mănescu	Floreasca 69	Fr. Reiss	„ „	106 „
1611	16142 S. I	D-na M. Löbel	C. Dorobanti 70	P. Grone	„ „	100 „
1612	16156 S. I	Comp. Continent.	Clemenceau 7	Z. Melun	adaos et.	—
1613	16144 S. I	Olga Teohari	Pitar Moşi 10	Costescu	garaj	—
1614	16110 S. I	C. Dunipol	Franzelari 23 .	—	rep. rad.	—
1615	16055 S. I	Z. Cerna	Răspântiilor 4	—	„	—
1617	16037 S. I	A. Munteanu	Roma 46	—	„	—
1618	15968 S. I	M. Văleanu	C. Victoriei 39	—	„	—
1619	16240 S. I	I. Şerbănescu	Şos. Bonaparte 38	Gh. Iancu	parter	40 „
1620	16140 S. I	I. Russe	Viitor 149 bis	St. Ciocârlan	ad. part. et.	17 „
1621	16065 S. I	I. Calotescu	Răspântiilor 35 A	C. Simionescu	part. adaos.	66,50 „
1622	16234 S. I	E. Pinard	C. Dorobanţi 190	G. Cristinel	part. 2 et.	91,80 „
1623	16043 S. I	Olga Streit	C. Dorobanţi 72	C. Nănescu	sbs p. et.	64,42 „

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
1624	16203 S. I	Tasia Belu	Dr. Tei lot. 179	C. Simionescu	part. et.	92,50 mp.
1625	16233 S. I	M. Dumitrescu	Teiul Doamnei 51	St. Ciocârlan	part.	50 „
1626	16289 S. I	C. Panaitopol	Făinari 6	D. Antonescu	acoperiş	—
1627	16407 S. I	Gh. Hüttner	V. Lascar 169	St. Ciocârlan	part. et.	101 „
1628	16424 S. I	Ion Popa	Drum. Tei 81	St. Ionescu	parter	36 „
1629	16416 S. I	A. Nistor	P. S. Aurelian 22	—	rep. rad.	—
1630	16399 S. I	Sc. Struţeanu	V. Toamnei III 40	—	„	—
1631	16502 S. I	Ort. Paropol	Av. Muntenescu 31	I. Grefu	p. et. mans	80 „
1632	16393 S. I	D. Voina	Italiană 5	D. Săvulescu	s. p. 2 et.	80 „
1633	16408 S. I	C. Mihăilescu	Bd. T. Ionescu 10	A. Culina	împrejm.	—
1634	16406 S. I	Ep. Sf. Ilie Cr.	C. Victoriei 200	C. Simionescu	magazii	—
1635	16530 S. I	Soc. Victoria	Pas. Imobiliara	C. Negoescu	vitr. mobile	—
1636	16340 S. I	Gh. Ionescu	C. Dorob. par. 34	—	rep. rad.	—
1637	16631 S. I	Th. C. Lipatti	Bd. L. Catargi 12	N. Galia	s. p. 14 et.	—
1638	16676 S. I	V. şi K. Papst	Av. Zorileanu 72	I. Boroş	part. et	124 „
1639	16520 S. I	M. Chiriţescu	Ş. Şt. C. Mare 144	N. Ştefănescu	parter	25 „
1640	16649 S. I	D-na Tirelli	Italiană 10	L. Avram	s. p. 3 et. m.	390 „
1641	16659 S. I	Cart. Românească	C. Florească 74—76	—	rep. rad.	—
1642	15957 S. I	Soc. Loc. Eftine	Pintenogului T. 8	P. Roseti	part. et.	56,26 mp.
1643	15958 S. I	Idem	Idem 10	„	„	„
1644	15959 S. I	„	„ 12	„	„	„
1645	15960 S. I	„	„ 3	„	„	„
1646	15961 S. I	„	„ 5	„	„	„
1647	15962 S. I	„	„ 7	„	„	„
1648	16725 S. I	B. Gafencu	Parc. Delavrancea	A. Zaharia	s. p. et m.	250 mp.
1649	16725 S. I	St. Mateescu	Gr. Mora 27	R. Dudescu	s. p. et.	172 „
1650	16658 S. I	S. Rădulescu	Bv. Av. Muntenescu	A. Curagea	p et. mans.	240 „
1651	16734 S. I	Aur. Onojescu	Parc. Cornescu 8	—	rep. rad.	—
1652	16432 S. I	M. Niculescu	Clucerului 16	—	„	—
1653	16828 S. I	Eug. Iconomescu	Av. Sănătescu 16	Dan Ionescu	part. etaj	80 „
1654	16820 S. I	Helene Istraty	Av. Craiu	M. Pompei	s. prt. et.	84,50 „
1655	16834 S. I	C. Stănescu	Dr. I. Bogdan 2	I. Ionescu	s. p. etaj	142,86 „
1656	16830 S. I	M. Cromberg	Armenească 15	M. Locar	s. p. 2 et.	170 „
1657	16831 S. I	Gh. Popa	Ioanei 14	—	rep. rad.	—
1658	16806 S. I	F. Tacorian	Vârful cu dor 9	—	„	—
1659	16883 S. I	Soc. Casa Modernă	C. A. Roseti 27	M. Maller	s. p. 7 et.	599 „
1660	16977 S. I	C. I. Ciopală	Av. Muntenescu	Z. Văleanu	s. p. et.	159 „
1661	16808 S. I	Vatas Tudor	Răd. Asan Nr. 12	C. Simionescu	ad. p. et.	35 „
1662	16860 S. I	Lt. Col. Danielop.	A. Mureşeanu 1	Teodosiu	parter	—
1663	16888 S. I	A. Franasovici	Pitar Moşi 20	Ellenbogen	terasă	—
1664	16988 S. I	Horia Oprescu	C. Dorob. 190	T. Popescu		120 „
1665	16807 S. I	C. Xantopol	Ep. Radu 36	—	rep. rad	—
1666	16824 S. I	E. Gheorghiu	Fund Cometa 2	—	„	—
1667	16999 S. I	E. Dumitrescu	Polonă 65	M. Rădulescu	part. et.	54 „
1668	16976 S. I	Lt. Col. Pomponiu	Pietăţei 19	Rom. de Simon	ad. supr. et.	164,34 „
1669	17005 S. I	Ion Aldică	Manu 6	I. Cernescu	part. et.	54 „
1670	17015 S. I	M. R. Ghidarcea	V. Lascar 135	St. Ciocârlan	part. et.	80 „
1671	16881 S. I	Eliza Dumitriu	P. Greceanu 25	„	parter	26 „
1672	16908 S. I	M. Alsescu	Toamnei 31	—	rep rad.	—
1673	17062 S. I	I. Duma	C. Dorob. 190	Soc. Clăd. Rom.	part. et.	65 „
1674	17142 S. I	A. Duma	Şerb. Tei 15	O. Ionescu	parter	35 „
1675	17110 S. I	A. Dragomirescu	C. Dorobanţi	P. Boico	part. et.	80,38 „
1676	17100 S. I	C. G. Stoenescu	Pr. Carol Str. Z	M. Mihalcea	s. p. et.	99 „
1677	17065 S. I	A. Enăceanu	B. Văcărescu 25	O. Ionescu	împrejm.	—
1678	17023 S. I	Gh. Lăudatu	Polonă c. Greceanu	N. Simionescu	part. 2et.	90 „
1679	17103 S. I	El. I. Goldstern	Bd. Dacia 14	—	rep. rad.	—
1680	17170 S. I	El. Alexandrescu	Av. Zorileanu 27	M. Popescu	part. et	110 „
1681	17111 S. I	El Demetrescu	Alecu Russu 24	M. Popescu	adaos. constr.	—
1682	17238 S. I	I. Stârcea	Şos. Kiselef 51	O. Ionescu	part. etaj.	60 „
1683	17205 S.	P. Balotescu	Sf. Nicolae T. 92	O. Ionescu	parter	60 „

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
1684	17225 S. I	M. Papadopol	Tunari 40	—	rep. rad.	—
1685	17316 S. I	S. Şerbănescu	Av. Drossu l. 321	Delavr. Gibor	p. et. mans.	80 mp.
1686	17262 S. I	M. Casian	C. Dorob. parc. 9	I. Berindey	s. p. et.	100 „
1687	17306 S. I	Dr. Iacobovici	Carageale 9	Câmpeanu	s. p. et.	132 „
1688	17315 S. I	E. V. Rucăreanu	C. Dorob. 64	A. Curagea	s. p. et. m.	67 „
1689	17193 S. I	M. Arditti	Al. Alexandr. 19	C. Cănănau	ad. scară	—
1690	17204 S. I	Soc. Loc. Eft.	Buestrului Tei	I. Tăruşanu	pv. p. et.	40 „
1691	17203 S. I	„ i	„	„	„	„
1692	17248 S. I	Ec. Georgescu	Toamnei 1	—	rep. rad.	—
1693	17240 S. I	N. Stănciulescu	Sf. Voevozi T. 7	—	„	—
1694	17408 S. I	Sem. Pedag. Univ.	Dorobanţi	Arh. Casa Şcoalelor	rep. acop.	—
1695	17307 S. I	Diamandi	Porumbaru 79	C. Duţescu	part. et.	81 „
1696	17516 S. I	Dr. Margulius	Povernei 7	Z. Teodoru	s. p. 2 e. m.	215 „
1697	17515 S. I	L. Zissu	Fetei 21	„	s. p. e. m	120 „
1698	17568 S. I	Gh. Petrescu	Toamnei 83	St. Ciortan	s. p. et.	92 „
1699	17517 S. I	A. Ghiţescu	Av. Craiu 56	I. Giurgea	part. et.	70 „
1700	17509 S. I	D. Cacaliceanu	Viespari 46	M. Cherembach	s. p. et.	32 „
1701	17527 S. I	Ecat. Rădulescu	Viespari 3	Canella	paprter	72 „
1702	17322 S. I	Ing. Demetrescu	Eiffel 4	O. Ionescu	part et.	50 „
1703	17386 S. I	A. Gentilini	Şc. Floreasca 17	C. Simionescu	parter	70 „
1704	17321 S. I	I. Angelescu	Ş. Ştef C. Mare 74	E. Ganciu	rep. rad.	22 „
1705	17026 S. I	Fabrica Ursu	Aleia Tonola 4	—	parter	—
1706	17477 S. I	Savu Gheorghe	Primăverei T. 81	D. Negulescu	p. et. m.	22 „
1707	17569 S. I	A. Steiner	C. Dorob. pr. M. 74	A. Curagea	parter	70,60 „
1708	17555 S. I	Gh. Tănăsescu	Scheiul de Sus	St. Ciocârlan	„	60 „
1709	17476 S. I	C. Teoharie	Vidin Tei 23	D. Negulescu	sbs. part.	30 „
1710	17681 S. I	Pr. A. Nicoreanu	Sf. Treime 47	M. Câmpeanu	part. et.	260 „
1711	17576 S. I	El. Dumitrescu	P. lui Zamfir 58	O. Ionescu	rep. rad.	70 „
1712	17545 S. I	A. Mateescu	Ş. Şt. C. Mare 160	—	ad. o buc.	—
1713	17688 S. I	C. Spandonide	Ş. Şt. C. Mare 218	G. Damian	part. et.	—
1714	17812 S. I	V. Ionescu	Toamnei 21	St. Ciocârlan	parter	115 „
1715	17878 S. I	Pr. Iordăchescu	Tănăsescu 2	M. Câmpeanu	part. et.	300 „
1716	17855 S. I	A. Radu	Av. Zorileanu 29	M. Popescu	s. p. 4 et.	144 „
1717	17801 S. I	Soc. Plutus	Fund. Leului 4	I. Smilovici	part. etj	80 „
1718	17784 S. I	A. Centazzo	Viitor 203	O. Ionescu	s. p. et.	78 „
1719	17879 S.I	St. Ghilou	N. Ionescu 10	I. Ionescu	magazii	130 „
1720	17634 S. I	Academ. Agron.	—	—	rep. rad.	—
1721	17811 S. I	A. Demetrescu	Paris 49	—	rep. rad.	—
1722	17718 S. I	T. Manolescu	A. Vlaicu 117	—	sb. p. et.	—
1723	17879 S. I	A. Ionescu	Av. Muntenescu	C. Duţulescu	s. p. 2 et	150 „
1724	17886 S. I	C. Rosenbaud	Episc. Radu 18	C. Simionescu	s. p. 2 et	136 „
1725	17880 S. I	A. Alexandrescu	C. Victoriei 147	I. şi T. Niga	rep. rad.	110 „
1726	17867 S. I	A. Popescu	Viitor 89	—	s. p. e. m.	—
1727	18053 S. I	D-rele Roseti	Cometa 23	D. Antonescu	s. p. 3 e. m.	96 „
1728	18020 S. I	V. Tomescu	Bd. Dacia 48	L. Săvulescu	p. etaj	163 „
1729	17881 S. I	M. Ciulley	Av. Sănătescu 56	Soc. de Constr.	s. p. et	150 „
1730	17865 S. I	A. Dutour	Dr. Bogdan	Rom. de Simon	parter	213 „
1731	17996 S. I	E. Braunstein	Av. Zorileanu 80	T. Marinescu	transf. ad.	104,88 „
1732	11029 S.I	Nin. de Dom.	Bd. Carol	—	s. p. 2 et.	—
1733	18058 S. I	M. Leibovici	Polonă 34	Nănescu	bucătărie	110 „
1734	18122 S. I	Drăghici Stamate	Ispravnicului 38	A. Pârlea	part. et.	21,40 „
1735	18308 S. I	Aur. Rădulescu	Sandu Aldea 79	Curagea A.	part.	96 „
1736	18310 S. I	A. E. Milea	C-tinescu 62	O. Ionescu	s. part. et.	65 „
1737	18284 S. I	I. Nestor	Vlădescu 32	Ciocârlan	„	124 „
1738	18299 S. I	Morg. Wagner	Tunari 57	N. Ionescu	s. part. et.	50 „
1739	18298 S. I	L. Munteanu	Alecu Ruso 27	J. Burcuş	p. et. mans.	87 „
1740	18295 S. I	S. Ionescu	Manu Flor. 39	A. Ghinescu	repar. rad.	—
1741	18296 S. I	D. Ionescu	Av. Sănătescu 7	O. Ionescu	împrejm.	—
1742	18237 S. I	Col. Pleniceanu	G. Cantacuzino 20	—	rep. rad.	—
1743	18228 S. I	Petre Gh. Petre	Cornescu 68	—	„	—

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
1744	18378 S. I	S. Popa Spiru	Ş. St. C. Mare 31	M. Câmpeanu	part. etaj	81 mp.
1745	11935 S. I	Ema Roda	Str. Sf. Spirid. 5	S. An. de Constr.	part. 2 et.	150 „
1746	12146 S. I	D. Velea	C. Dorob. 184	St. Ciocârlan	p. sbs. et.	99,20 „
1747	12211 S. I	I. Heroys	Av. Sănătescu 36	Şt. Ciocârlan	subs. p. et.	576 „
1748	12125 S. I	I. Vocilă	Dos. Canton. 53 bis	N. Ionescu	part. et	98,30 „
1749	12145 S. I	O.I. Nacht	Donici 11 bis	—	împrejm. f.	—
1750	12262 S. I	Radu Stanian	Cal. Victoriei 33	J. Monda	s. p. 4. et.	—
1751	12225 S. I	Eft. Senpra	Păsculescu Tei	St. Ciocârlan	adaos	17 „
1752	12295 S. I	D. Creţulescu	Av. Şerban Petres.	C. Mihăescu	p. et. mans.	81,90 „
1753	12151 S. I	V. Dumitrescu	Şt. C. Mare 210	C. Petrescu	garaj p.	250 „
1754	12281 S. I	Robert Moser	Aleia Tonola 15	O. Ionescu	p. etaj	300 „
1755	12139 S. I	Lidia Nestorescu	Prel. Dorob. 179	C. Constantinescu	p. et. mans.	109,80 „
1756	12390 S. I	Ilie Cristescu	Rădulescu Tei 18	O. Ionescu	parter	42 „
1757	12388 S. I	N. Ştefănescu	St. Nicol. Tei 27	O. Ionescu	„	20 „
1758	12389 S. I	C. Milan	St. Nicol. Tei 67	„	„	145 „
1759	12430 S. I	Ana Tomescu	Mexic	I. Mandy	parter 2 e.	167 „
1760	12226 S. I	Ştef. Popescu	Vidin Tei 67	St. Ciocârlan	parter	51 „
1761	12443 S. I	Tatos	P. Del. Str. C 28	M. Maller	s. p. e. mans	220 „
1762	12428 S. I	C. Stambuleanu	P. Dor. Parc. Pinard	Traianescu	p. etaj	135 „
1763	12408 S. I	I. Marian	Av. Tetrat 189	I. Năescu	p. e. mans	170 „
1764	12448 S. I	Căm. St. Sp. H.	Dionisie 72	—	rep. rad.	—
1765	12450 S. I	Dr. T. Saidel	S. Aldea 90	—	„	—
1766	12458 S. I	M. Alexandrescu	Col. Victoriei 147	—	„	—
1767	12547 S. I	E. şi V. Mârza	Ardeleni 39	M. Ricci	part. etaj.	114 „
1768	12520 S. I	Lt. Popescu	Braziliei 22	Em. Călinescu	ad. scară	—
1769	12522 S. I	D. Sihlea	Rafail	I. Năinescu	s. p. 2 et.	100 „
1770	12555 S. I	C. D. Pârvulescu	Av. P. Creţu 270	Dem. Săvulescu	part. etaj	79,80 „
1771	12654 S. I	M. D. Dobrescu	Profetului 6	—	împrejm.	—
1772	12695 S. I	Isaila Chiril	Leonida 1	D. Petrescu	supr. 2 et.	300 „
1773	12758 S. I	G. Lupănescu	Momuleanu 40	O. Ionescu	ad. p. supr.	—
1774	12694 S. I	T. Constantinescu	Al. Vulpache 7	—	grilaj fer	—
1775	12759 S. I	B. Dumitrescu	P. Lahovari 5 A	H. Creangă	sbs. p. et. 6	331,47 „
1776	12760 S. I	I. Niculescu	Calafat 20	—	rep. rad.	—
1777	18251 S. I	Pelsanu	C. Dorob. 183—185	M. Câmpeanu	terasă	—
1778	18401 S. I	E. Paschil	Momuleanu 47	—	rep. rad.	—
1779	18392 S. I	S. Abramovici	Episc. Radu 18	I. şi T. Niga	sub. p. et.	120 „
1780	18288 S. I	Gh. Jellea	Ş. Ştef. C. Mare 134	—	împrejm.	—
1781	18484 S. I	C. Slesinger	Av. Muntenescu	Al. Zamfiropol	s. p. 2 et.	87 „
1782	18511 S. I	M. Manciu	Calafat 38	I. Smilovici	parter	50 „
1783	18500 S. I	R. Catz	Bd. Dacia 42	H. Schemberg	s p. 3 et.	225 „
1784	18412 S. I	D. Abrudeanu	Muzicescu 4	I. Colona	s. p. etaj	82,00 „
1785	18474 S. I	C. Popescu	S. Aldea 41	I. Grefu	s. p. et.	80 „
1786	18397 S. I	N. Rădulescu	Ş. Şt. C. Mare 141	—	rep. rad.	—
1787	18566 S. I	A. Carabilea	S. Aldea (Dom)	—	împrejm.	—
1788	18514 S. I	J. Calimachi	Polonă 23	L. A. Hirsch	3 corp. p. et	500 „
1789	18618 S. I	C. A. Nicolae	Coţofeni 15 bis	D. Negulescu	3 corp. p. et	54,00 „
1790	18657 S. I	E. Stoenescu	D. L. Catargi 22	Delavr. Gibory	adaos. rep.	58 „
1791	18643 S. I	G. Oprescu	Bruxel 15	D. Antonescu	transform. a	102 „
1792	18631 S. I	C. Part. Liberal	C. Victoriei 46	P. Şerbănescu	parter etaj	180 „
1793	18611 S. I	P. Papadopol	Fd. Moşilor 181	St. Ciocârlan	supr. 3 etaje	50,30 „
1794	18605 S. I	O. I. Nacht	C. Victoriei 33	J. Monda	supr. al 5 et.	640 „
1795	18689 S. I	I. Şalapa	Drumul Tei 43	—	repar. rad.	—
1796	18830 S. I	Eufr. N. Ralea	Romană 161	J. Burcuş	piv. p. 2 et.	87 „
1797	18840 S. I	D. Corbescu	Carageale 9	J. Monda	part. 2 et.	238 „
1798	18852 S. I	Marta Foglu	Av. Zorileanu 25	A. Curagea	împrejm.	12 ml.
1799	18666 S. I	Alex. Dobrică	Parc. Jianu 1.9	St. Ciocârlan	p. etaj	62 mp.
1800	18875 S. I	Barbu Maican	Dion. Fotino 15	I. Georgescu	parter	83,35 mp.
1801	18849 S. I	Col. Alexandrescu	P. Greceanu 4	Ing. Alexandrescu	împrejm.	12 ml.
1802	18884 S. I	D. Constantinescu	Alecu Ruso 2	—	împrejm.	25,40 ml.
1803	18862 S. I	M. Simionis	Fraţii Berceni 49	—	împrejm.	14,00 ml.

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
1804	18882 S. I	B. Herman	Batiştei 20	—	rep. rad.	—
1805	18693 S. I	Dr. A. B. Stoian	Caragiale 9	C. Simionescu	part. et.	125,30 mp.
1806	18779 S. I	T. Mândru	Viitor 29	O. Ionescu	garaj	30,00 mp.
1807	19112 S. I	Ec. Manolescu	Salcâmi 6	Urzică	p. etaj	95 mp.
1808	19128 S. I	Vasile Juga	Momuleanu 13	St. Ciocârlan	part. et.	130 mp.
1809	19103 S. I	Greta Brauer	Av. Muntenescu 23	„	„	128 mp.
1810	19086 S. I	Maria Niculae	Maşina Pâine 18	„	parter	52 mp.
1811	19023 S. I	I. Bozanu	Alex. Jorăscu 6	I. Smilovici	„	92 mp.
1812	18948 S. I	I. Cristescu	C. Floreasca 73	Nădejde	part. 2 et.	90 mp.
1813	19088 S. I	Constanţa Dron	P. Dorobanţi 212	Gr. Nicolau	sbs. p. et.	96 mp.
1814	18939 S. I	Moşt. St. Rusu	Gl. Lahovari 109	—	rep. rad.	—
1815	19111 S. I	Luise Bohn	B. Delavrancea 4	—	împrejm.	40 ml.
1816	19127 S. I	P. Bolchman	T. Masarick 16	—	rep. rad.	—
1817	19165 S. I	Al. Dumitrescu	Ştefănescu T. 5	Alex. Iliescu	parter	54 mp.
1818	19168 S. I	V. Ciuculescu	Bd. Ghica	C. Simionescu	transf. imp.	70 mp.
1819	19169 S. I	Ch. G. Berceanu	Dos. Canton 23	„	parter	42 mp.
1820	19170 S. I	B. Kolomer	Franzelari 25	—	rep. rad.	—
1821	19223 S. I	Şt. şi M. Ion	V. Lascar 140	Mucichescu	p. 3 et. m.	160 mp.
1822	19216 S. I	Mircea Brânduş	V. Lascar 19	D. Petrescu	p. 3 et. m.	440 mp.
1823	19222 S. I	Ion Sfetcu	Carageale 9	Chiriţescu	p. et. sbs.	119,85 m.
1824	19314 S. I	Ing. Dumitrescu	Dorobanţi 190	Ştef. Bell	part. et.	72 mp.
1825	19315 S. I	D. Georgescu	Dorobanţi 190	Eug. Ionescu	„	70 mp.
1826	19296 S. I	Fr. Gartner	Dragoş Vodă 23	—	imprej.	—
1827	19341 S. I	Matilda Bayerhin	Gr. Alexandrescu 31	—	rep. rad.	—
1828	19300 S. I	G. Portărescu	D-na Oltea 173	O. Ionescu	p. imprej.	82,60 mp.
1829	19279 S. I	C. Deftulescu	Ştef. C. Mare 136	J. Burcuş	piv. p. et.	95,00 m.
1830	19300 S. I	Cicul. Vicol	D-na Oltea lot. 172	O. Ionescu	parter	86,30 m.
1831	19386 S. I	E. Cociaş	Caragiale 9	Ghiaciu A.	s. p. etaj m.	140 mp.
1832	19269 S. I	V. Niculescu	Clucer c. Ionescu	O. Ionescu	adaos p. et.	15 mp.
1833	19502 S. I	M. C. Vasilescu	Av. Sănătescu 24	C. Simionescu	part. et.	160 mp.
1834	19429 S. I	E. Alexiu	Parc. Muller lot. 82	Secăreanu	parter	60 mp.
183	19474 S. I	George Tintă	Av. Muntenescu 7	Radu Udroiu	piv. p. et. m.	173 mp.
1836	1964 S. I	N. Negri	Şaguna 1	M. Popescu	zidărie	14 mp.
1837	19490 S. I	G. Tanoviceanu	A. Vlaicu 36	I. Teodorescu	p. 4 et. p.m.	454,85 mp.
1838	19481 S. I	Agafnie Ohanian	Tunari 76	C. Simionescu	p. p. et. gar.	131,50 mp.
1839	19375 S. I	Zoe Negreanu	Grăniceri 14	I. Nichiu	magazie	12 m.
1840	19462 S. I	I. C-tinescu	Şt. Negulescu 16	—	rep.rad.	—
1841	19550 S. I	I. Certres	Al. Gherghel 12	T. Niga	s. p. 2 e.	145 m.
1842	19559 S. I	Alex. Niculescu	Sf. Voivozi T. 2 b.	C. Simionescu	p. şi impr.	80 mp.
1843	19447 S. I	Gar. Manderos	Alex. cel Bun 21	—	imprejm.	22 ml.
1844	19614 S. I	Ion Tulea	Av. Mărăşescu 17	C. Simionescu	part. et.	51 mp.
1845	19761 S. I	Pr. Dr. Urechia	Caragiale 9	V. Ştefănescu	part. et.	144 mp.
1846	19773 S. I	Marica V. Grozea	Răspântii 21	C. Simionescu	ad. rep. r.	78 mp.
1847	19776 S. I	N. Nicolaescu	Str. B. lot 90	Zamfiropol	part. et.	66 mp.
1848	19711 S. I	Alice Stareşiu	Dorobanţi 190	Canella	part. etaj	85 mp.
1849	19956 S. I	M. P. Georgescu	Vespari	St. Ciocârlan	s. p. et.	70 mp.
1850	19861 S. I	Maior Grigorescu	Răsuri 24	T. Săvulescu	ad. p. etaj	26 mp.
1851	19940 S. I	Elena Petrescu	Cometa 11	Eman. Amet.	grilaj fer	7 m.
1852	19931 S. I	L. Georg. Bocu	Mora 14	—	rep. rad.	—
1853	19903 S. I	V. Raţiu	Princ. Carol	—	împrejm.	36,80
1854	19902 S. I	V. Raţiu	Şos. Herăstr.	—	„	99,50
1855	20048 S. I	Rosalia Opler	Dorobanţi 67	—	rep. rad.	—
1856	20046 S. I	S. D-trescu	D-na Oltea 34	—	împrejm.	20,02
1857	20047 S. I	Gh. Burciu	Parc. Cornescu	O. Ionescu	ad. p. e. p.	32 mp.
1858	20057 S. I	St. Ionescu	P. lui Zamfir 5	N. Ciocoş	p. p. p. e.	99,80
1859	20052 S. I	Vladislav Roder	Judeţului	V. Grifoni	parter	63 mp.
1860	19617 S. I	Cred. Func. Rural	Bd. Brătianu	St. Baloşin	2 s. 6 et.	995 mp.
1861	20147 S. I	Eleft. Totu	Av. Zorileanu 63	St. Ciocârlan	p. p. et.	156 mp.
1862	20146 S. I	T. C. Basiliade	Slătineanu 4	I. Căpşuneanu	s. p. 2 et.	116 mp.
1863	20132 S. I	Ion Stoica	Argentina 14	—	rep. rad.	—

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
			SECTORUL II (NEGRU)			
1864	11387/933	Maior Popescu	Parc. Călăraşi 176	C. Simionescu	parter	52 mp.
1865	11365/933	Ioan Mosga	Parc. Călăraşi 139	I. C-tinescu	part. et.	110 mp.
1866	11542/933	Vlăsceanu Dima	Brânduş 57 b.	—	rep. rad.	—
1867	11573/933	D. Mociorniţă	Apele Miner. 67-75	—	rep. rad.	—
1868	11496/933	Em. Hornstein	C. Călăraşi 18	M. Kramick	2 et.	110 mp.
1869	11563/933	Silberman R.	Corn. Caprei 1	—	rep. rad.	—
1870	11287/933	M. Mihăilescu	Foişor 75	—	rep. rad.	—
1871	11421/933	Marg. D-trescu	Ferdinand 155	Mucichescu	p. et.	77 mp.
1872	11666/933	Paraschivescu	Ferdinand 104	C. Simionescu	p. 2 et.	127 mp.
1873	11744/933	C. Băltăreţu	Horei 30	Ciocârlan	parter	16 mp.
1874	11683/933	Ion Popovici	Iancu Cpt. 2	—	rep. rad.	—
1875	11585/933	Marin Ianca	Mih. Bravu 35	—	rep. rad.	—
1876	11644/933	Leon Cristescu	Nerv. Traian 60	Popescu	parter	40 mp.
1877	11546/933	Loewenbach	Obor. Nou 27	Mateescu	ad. part.	14 mp.
1878	11277/933	I. Marton	Popa Iancu 73	A. Dobrescu	parter	42 mp.
1879	11526/933	Pr. Bis. Sf. Gh. Nou	Pantelimon 131	—	rep. rad.	—
1880	11259/933	I. Beliceanu	Vaselor 3	I. Grefu	part. et.	200 mp.
1881	11368/933	Ion Niculescu	Vlaicu Vodă 32	A. Dobrescu	parter	32 mp.
1882	11645/933	Şt. Gheorghe	Vlad Dracu 7	Ciocârlan	spr. et.	68 mp.
1883	11149/933	Bosman	Frunzei 10	J. Burcuş	parter	31 mp.
1884	11970/933	I. Dumitrescu	Udricani 2	St. Radu	2 etaj	115 mp.
1885	11422/933	S. Stahl	Vultur 18	Alex. Petit	parter	240 mp.
1886	11278/933	Şt. Avr. Ion	P. Mih. Bravu 2	Ciocârlan	„	128 mp.
1887	11535/933	St. Fulger	Laborator 3	—	rep. rad.	—
1888	11548/933	P. Löwenbach	Obor Nou 27	Mateescu	parter	10 mp.
1889	11403/933	C. Marinescu	Morilor 69	A. Dobrescu	„	20 mp.
1890	11902/933	El. Tănăsescu	Fundeni	Ciocârlan	„	46 mp.
1891	11587/933	Ing. Popescu	Turturele 26	Galin	2 etaje	75 mp.
1892	11889/933	Al. Ionescu	Aurora 30	—	rep. rad.	—
1893	11953/933	St. Mirescu	Avrig 82	Ciocârlan	parter	34 mp.
1894	11865/933	N. Dobrescu	Carageale 7	—	rep. rad.	—
1895	11905/933	Patriarhia	Colţei 23-25	Gh. Simota	part. 3 e.	254 mp.
1896	11930/933	Ioan Petrescu	Colentina 45	Ciocâtlan	parter	146 mp.
1897	11742/933	Vidraşcu M.	Florilor 45	—	rep. rad.	—
1898	11733/933	N. Tabacu	Labirint 100	—	rep. rad.	—
1899	12565/933	Soc. Caritatea	Legislator 7	—	rep. rad.	—
1900	12271/933	Cremerschi	Lucaci 50	—	rep. rad.	—
1901	12249/933	A. Dimitriu	Carol 68	—	rep. simp.	—
1902	12341/933	I. Lazar	Avrig 32	—	rep. rad.	—
1903	12212/933	Iosef Perdic	Alba Iulia 29	Ciocâlan	parter	52 mp.
1904	12144/933	Banca de Comerţ	Baicului 58	—	rep. rad.	—
1905	12219/933	I. Wagner	Parc. Călăr. lot 9	O. Ionescu	parter	94 mp.
1906	12355/933	Marin Costică	Campoduci 96	—	rep. rad.	—
1909	12589/933	Al. Butză	Cotită 8	I. Naumescu	2 etaje	108 mp.
1908	12449/933	I. Ionescu	Dristor 109	—	rep. rad.	—
1909	12115/933	Eufr. Dumitrescu	Frunzei 33	—	rep. rad.	—
1910	14821/933	Ştefănescu	Hagiului 14	—	rep. rad.	—
1911	11878/933	E. Guţulescu	Mih. Bravu 139	—	rep. rad.	—
1912	12132/933	C. Ionescu Ghinea	C. Moşilor 29	St. Ionescu	etaj	82 mp.
1913	12184/933	Colin	C. Moşilor 340	—	rep. rad.	—
1914	12408/933	Alfr. Giacomo	Mih. Bravu 160	Ciocârlan	parter	45 mp.
1915	11884 933	M. Braunstein	Col. Orero 22	—	rep. rad.	—
1916	12074 933	A. Grigorescu	P. Obor lot 40	Ciocârlan	etaj	112 mp.
1917	12185/933	Gst. Ştefanovici	Olteni 74	—	rep. rad.	—
1918	12411/933	St. Stănciulescu	El. Popescu 4	—	rep. rad.	—
1919	11929 933	N. Teodorescu	Popa Soare 38	—	rep. rad.	—
1920	11971/933	A. Georgescu	Turturele 4	—	rep. rad.	—
1921	11978/933	A. Negulescu	Ţepeş Vodă 126	—	rep. rad.	—

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
1922	11684/933	E. Popescu	Căp. Vasilescu 6	—	rep. rad.	—
1923	11913/933	B. Gh. Scurtu	Brânduş 8	C. Zaharia	parter	64 mp
1924	12222/933	Emil Schneider	Blaj 14	Emil Călin	parter	56 mp.
1925	12294/933	Ing. Băreănescu	Mihnea 6	D. Hergot	parter	36 mp.
1926	12323/933	Iancovici Leon	Dudeşti 105	Cruţescu	parter	63 mp.
1927	13122/933	C. Steinfeld	V. Branişte 27	I. Kraus	2 etaje	60 mp.
1928	12230/933	Nic. Dociu	Spl. Unirei 133	St. Radu	2 etaje	86 mp.
1929	11681/933	Alex. Cosma	Delea Veche 17	Ciocârlan	parter	126 mp.
1930	12123/933	L. Diaconescu	Turtucaia 7	A. Dobrescu	parter	50 mp.
1931	11682/933	F. Horowitz	Delea Veche 17	Ciocârlan	1 etaj	56 mp.
1932	12652/933	E. Dinglătescu	Silistra	A. Dobrescu	parter	64 mp.
1933	12205/933	S. şi I. Leibovici	Vlaicu V. 72	A. Dobrescu	parter	62 mp.
1934	11815/933	Măngureanu	Măcelari 28	Ciocârlan	parter	60 mp.
1935	12709/933	M. Stănescu	B. Deleanu 8 bis	—	rep. rad.	—
1936	13028/933	I. Ionescu	Pop. de Băşeşti 31	—	rep. rad.	—
1937	12940/933	M. Crăciunescu	Lucaci 110	—	rep. rad.	—
1938	12802/933	M. Schvartz	Mircea Vodă 30	—	rep. rad.	—
1939	12177/933	C. Pârloagă	P. Man. Tescanu 97	A. Dobrescu	parter	100 mp.
1940	12183/933	A. Diaconescu	Turtucaia 7	A. Dobrescu	parter	90 mp.
1941	12165/933	Ion Bâldea	Vitan 86	—	rep. rad.	—
1942	15223/933	Ghiţă Moţea	Pantelimon 211	Mucichescu	2 etaje	84 mp.
1943	12773/933	Iosef Weber	Negru Vodă 20	Rosenfeld	4 etaje	200 mp.
1944	12761/933	G. C-tinescu	Ganea 5	Ciocârlan	1 etaj	36 mp.
1945	12991/933	Maria Gheorghe	Colentina 21	A. Dobrescu	parter	40 mp.
1946	12977/933	M. Anastasiu	P. Mihai Bravu 93	A. Dobrescu	1 etaj	62 mp.
1947	12950/933	Fabr. Stela	Colentina 54	—	împrejm.	—
1948	12667/933	A. Hananel	Pitagora 29	J. Melun	4 etaje	10 mp.
1949	12669/933	Tr. D-trU Şoimu	Fluerului 40	Pşepelinski	2 etaje	160 mp.
1950	12515/933	Ing. Simionescu	Ţepeş Vodă 106	O. Ionescu	2 etaje	76 mp.
1951	12786/933	D-trU Niculescu	Crişana 12	Andino	parter	28 mp.
1952	13247/933	Berta Fildeman	V. Branişte I 15	R. C. Berger	2 etaje	98 mp.
1953	13410/933	Zoe Solomon	V. Branişte I 16	Gr. Hirsch	2 etaje	112 mp.
1954	13609/933	Sabina Pastia	Cavaf Vechi colţ	Jean Monda	4 eeaje	67 mp.
1955	13734/933	A. Doneaud	Sfinţilor 16	"	3 etaje	120 mp.
1956	13021/933	V. V. Rusescu	Parc. Obor 138	Ciocârlan	parter	91 mp.
1957	13320/933	Negulescu N.	Orzari 34	Curagea	2 etaje	80 mp.
1958	13462/933	Martin Ragon	Blănari col L.	—	rep. rad.	—
1959	13586/933	Zahareanu N.	Ciocanu 37	I. Popescu	parter	18 mp.
1960	13406/933	C. Subăşeanu	P. Radorin I 50	L. Adelstein	1 etaj	28 mp.
1961	13774/933	N. Ionescu	Epureanu 22	Munteanu	2 etaje	54 mp.
1962	13356/933	I. Decu	Matei Voevod 67	Ciocârlan	parter	50 mp.
1963	13593/933	Z. Binine	Răscruci 3	G. Damian	part. et.	35 mp.
196	13289/933	Şt. Matache	Bd. Pache 31	E. Popescu	4 etaje	206 mp.
1965	12330/933	C. Rădulescu	Foişor 145	Beslegeanu	etaj	98 mp.
1966	13391/933	Dem. Anastasescu	Mătăsari 14	Anastasescu	parter	69 mp.
1967	13292/933	Baratz	V. Branişte 58	Almaleck	1 etaj	139 mp.
1968	13286/933	El. Bădulescu	P. Obor 53 bis	Ciocârlan	part. et.	80 mp.
1969	13692/933	Alex. Cucescu	Albişoară colţ	Gabulescu	5 etaje	20 mp.
1970	13880/933	Herşcovici	Dudeşti 75	Ionescu Şt.	part. et.	22 mp.
1971	13048/933	Gh. Ciurea	Şos. Gherase colţ	Ciocârlan	parter	33 mp.
1972	13687/933	C. Mihăilescu	Ferdinand 135	G. Brătescu	part. et.	90 mp.
1973	13416/933	L. Braunstein	Şt. Mihăileanu 11	Ciocârlan	2 etaje	120 mp.
1974	13534/933	Iolanda Barboş	Călăraşi 26	Săvulescu	3 etaje	176 mp.
1975	13672/933	Maria Gheorghe	Fluerului 30	Vasilescu	2 etaje	72 mp.
1976	13956/933	P. Dumitrescu	V. Branişte	Câmpeanu	2 etaje	110 mp.
1977	13671/933	El. şi M. Baloşin	Fluerului 30	Vasilescu	3 etaje	92 mp.
1978	14169/933	Stana A. Chirlakis	Fântânica 27	Ciocârlan	parter	68 mp.
1979	13192/933	Ioana Rădulescu	Popa Farcaş 41	A. Dobrescu	parter	40 mp.
1980	13740/933	Gh. Flax	Bd. Maria 4 c.	M. Maler	7 etaje	220 mp.
1981	13954/933	Jul. Niţescu	Şt. Mihăileanu 26	Curagea	3 etaje	276 mp.

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
1982	13856/933	Georgeta Păun	Traian 34	T. Dobrescu	2 etaje	44 mp.
1983	13802/933	Mând. Oprea	Agricultori colţ	G. Galău	2 etaje	35 mp.
1984	14133/933	G. Codeanu	Anast. Panu 1 b.	—	rep. rad.	—
1985	14161/933	Soţii Schapira	P. Berindey 169	—	parter	100 mp.
1986	13161/933	Aur. Gheorghiu	Coşbuc 24	—	împrejm	—
1987	13875/933	E. Tudor	Colentina 73	A. Dobrescu	parter	48 mp.
1988	14063/933	Al. Sturza	Cireşi colţ	—	rep. rad.	—
1989	14199/933	Zismann	Gh. Florescu	—	rep. rad.	—
1990	14010/933	Maria Zarofian	Horei 23—25	—	rep. rad.	—
1991	16243/933	Ionescu	Iancului 119	Ciocârlan	part. et.	100 mp.
1992	13969/933	I. Stănescu	Mih. Bravu 157	—	rep. rad.	—
1993	13716/933	A. Simion	Nerva Traian 58	—	rep. rad.	—
1994	13716/933	A. Ionescu	D. Oaciu 8	Ciocârlan	part. et.	45 mp.
1995	13653/933	Ion Dobrescu	Parfumului 7	—	rep. rad.	—
1996	14128/933	V. Dumitrescu	Vlădoianu 1	—	rep. rad.	—
1997	13857/933	Petra Candid	G-ral Poetaş 29	St. Ionescu	part. et.	106 mp.
1998	13757/933	Biciofschi	Mântuleasa 27	Ciocârlan	p. 2 et.	88 mp.
1999	14090/933	A. Focşa	Călăraşi 76	Damian	p. 2 et.	50 mp.
2000	14322/933	Os. Goldenberg	Camoduci 32	Ciocârlan	2 etaje	80 mp.
2001	14378/933	Wichenfeld	Columbelor 5	Lichnewsky	3 etaje	185 mp.
2002	14301/933	Bluma Katz	Dudeşti 81	Ciocârlan	parter	57 mp.
2003	14492/933	M. Gh. Tache	P. Obor lot 130	Tache Gh.	parter	150 mp.
2004	14315/933	Ana Predescu	P. Obor lot 9	St. Radu	3 etaje	220 mp.
2005	14392/933	S. Roscovan	Berindey 124	A. Dobrescu	parter	100 mp.
2006	14335/933	Gh. Enescu	Crivineni 61	A. Dobrescu	parter	60 mp.
2007	14569/933	Gh. Ionescu	Crivineni 7	A. Dobrescu	parter	64 mp.
2008	14627/933	V. Vasilache	Crivineni 17	A. Dobrescu	etaj 1	150 mp.
2009	14336/933	A. Iliescu	Duzilor 34	—	rep. rad.	—
2010	14631/933	D. Petre	Dristor 182	A. Dobrescu	parter	60 mp.
2011	14314/933	P. Burileanu	Elena 12	A. Dobrescu	parter	48 mp.
2012	13770/933	V. Georgescu	Fluerului 21	—	rep. rad.	—
2013	14615/933	D-tru Niculae	Laborator 87	A. Florescu	parter	30 mp.
2014	14321/933	Inst. Sud. Est Eur.	Banu Mărăcine 1	—	rep. rad.	—
2015	14545/933	Ion Ardealeanu	Mihai Bravu 122	J. Constantinescu	parter	120 mp.
2016	14563/933	M. Ionescu	Bd. Mircea colţ	St. Ciocârlan	parter	67 mp.
2017	14559/933	Peot Baliga	Mih. Bravu 315	—	rep. rad.	—
2018	14652/933	M. Braunstein	Prel. Mătăsari 1	E. Arnet	etaj	112 mp.
2019	14488/933	Andr. Ereka	Parc. Obor 115	M. Dumitrescu	„	90 mp.
2020	14489/933	El. Niculescu	Parc. Obor 56	—	parter	110 mp.
2021	14437/933	T. Profirescu	Plantelor 22	—	rep. rad.	—
2022	14594/933	T Belea	Prel. Unirei 20	A. Dobrescu	ad. part.	30 mp
2023	14634/933	M. Crăciunescu	Vitan 44	A. Dobrescu	parter	50 mp.
2024	14015/933	Ety Mayer	Crişan 16	A. Dobrescu	„	80 mp.
2025	14658/933	A. Creţulescu	Lucaci 51	Jean Melun	4 etaje	105 mp
2026	14446/933	I. Dumitrescu	Udricani 2	St. Radu	3 etaje	115 mp.
2027	14448/933	Maria Tabacu	Labirint 159	—	parter	50 mp.
2028	14962/933	St. Blumenfeld	Lucaci 104	Bluma Avram	4 etaje	95 mp.
2029	14071/933	Blumenfeld	Sfinţilor 66	G. Galin	5 etaje	320 mp.
2030	14959/933	M. Dumitrescu	Cocoş 31	A. Dobrescu	parter	66 mp.
2031	14477/933	F. Petrescu	Silistra colţ	A. Dobrescu	parter	58 mp.
2032	14605/933	Petre Vasilescu	Agricultori 93	Lăzărescu	2 etaje	87 mp.
2033	13906/933	Lucia Mihadaş	Alea Sf. Andrei 4	Mucichescu	parter	62 mp.
2034	15200/933	E. Matosian	Moşilor 258	Călinescu	3 etaje	167 mp.
2035	15192/933	Laz. Gheorghe	Cult. Patriei 37	A. Dobrescu	parter	58 mp.
2036	14940/933	N. Ionescu	Dristor 112	A. Dobrescu	parter	92 mp.
2037	15093/933	M. Dumitrescu	Berindey 159	A. Dobrescu	part. et.	78 mp.
2038	15320/933	Ctilia Leibovici	Popa Nan 114	Sfetescu	2 etaje	138 mp.
2039	15209/933	Soc. Loc. Eftine	P. Iancu lot. 36	Tăruşanu	part. et.	70 mp.
2040	15208/933	„	„ „	„	„	72 mp.
2041	15207/933	„	„ „ 29	„	pivn. part.	60 mp.

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2042	15206/933	Soc. Loc. Eftine	P. Iancu, lot. 27	Tăruşanu	part. et.	64 mp.
2043	15210/933	„	„ „ 25	„	„	88 mp.
2044	15213/933	„	„ „ 15	„	„	64 mp.
2045	15212/933	„	„ „ 17	„	„	56 mp.
2046	15211/933	„	„ „ 23	„	„	56,26 mp.
2047	15208/933	„	„ „ 38	„	„	76 mp.
2048	15778/933	„	„ „ 28	„	„	46 mp.
2049	15779/933	„	„ „ 34	„	„	46 mp.
2050	14962/933	S. Blumenfeld	Lucaci 104	Benjamen	part. 4 et.	95 mp.
2051	15171/933	C. Stoenescu	Apele Minerale 63	St. Mihăilescu	parter	30 mp.
2052	14864/933	D. Brătescu	Chiristigii 44	Petrescu	part. 2 et.	88 mp.
2053	14587/933	Ing. Pâslaru	Mătăsari 29	Iliescu	„	132 mp.
2054	15195/933	Fl. Ionescu	Frunzi 51	Ciocârlan	arter	45 mp.
2055	15448/933	Vasil Zaharia	Berindey 31	A. Dobrescu	parter	90 „
2056	15592/933	F. Zolman	V. Branişte 20	—	rep. rad.	—
2057	15505/933	Fischman	V. Branişte 50	Ciocârlan	p. etaj	117 „
2058	15477/933	Simion Marcu	Şc. Ciocan 5	—	rep. rad.	—
2059	15678/933	Cristian Fischer	Călăraşi 165	Ciocârlan	part. et.	100 „
2060	15319/933	S. Eisenberg	Dudeşti 109	Ciocârlan	part. et	150 „
2061	15677/933	G. Eftimiu	Dudeşti 41	—	rep. rad.	—
2062	15603/933	M. Jupea	Matei Voevod 147	Duţu Marin	parter	56 „
2063	15641/933	Nic. Paraschivescu	Matei Voevod 104	—	rep. rad.	—
2064	15745/933	Jean Gutman	Şelari 6	—	rep. rad.	—
2065	15819/933	Georgescu	Traian 64	Curagea		230 „
2066	15664/933	Ludw. Teindel	Mih. Bravul 84	—	part. et.	14 „
2067	15580/933	D. Anastasescu	Mătăsari 14	—	supr. et.	36 „
2068	15242/933	Georgescu Al.	P. Călăraşi 99	A. Dobrescu	parter	74 „
2069	15483/933	Elena Iancu	Paleologu 5, bis	C. Simionescu	5 etaje	160 „
2070	15600/933	El. Manoliu	Prel. Mătăsari 4	Ciocârlan	parter	24 „
2071	15579/933	Al. Găvelea	Remus 14	Iliescu	part. et.	50 „
2072	15568/933	El. Velciu	Prel. Mătăsari 7	Ciocârlan	part. et.	36 „
2073	15384/933	Chiricuţă	Bd. Pache 120 bis	Coţifidi	part. et.	50 „
2974	15385/933	Gh. Niculescu	Parc. Ferdinand 66	Ghinescu	part. 2 et	91 „
2075	15659/933	Heinrich Iţic	Petre Carp 29	Mihăilescu	part. et.	117 „
2076	15698/933	S. Dodes	Ap. Minerale 115	Petrescu	part. et.	56 „
2077	16824/933	Paulina Gusti	Stan Poetaş 19	Ciocârlan	part. 2 et.	74 „
2078	15387/933	Dr. Adelsbeg	Călăraşi 81	Maller	part. 3 et.	140 „
2079	16283/933	Herman Singer	Avr. Iancu 8	Gh. Popof	pater	230 „
2080	16262/933	E. Ghelman	P. Berindey 171	Kriniger	pater	135 „
2081	16331/933	Charlota Mosses	P. Berindey 18	A. Dobrescu	pater	130 „
2082	16366/933	M. Grünberg	V. Branişte 52	L. Simion	part. et.	80 „
2083	16337/933	G. Niculescu	Fd. Cocoş 10	Ciocârlan	„	106 „
2084	16422/933	Ing. Mătase	Parc. Călăraş	—	„	50 „
2085	15954/933	Maria Grigorescu	Dudeşti 232	C. Ionescu	pater	90 „
2086	15124/933	M. Kaise	Dudeşti 119	D. G. Galian	„	110 „
2087	16369/933	C. Georgescu	Delea Nouă 7	Ciocârlan	„	100 „
2088	16314/933	D. Mitrea	Foişor 47	Ciocârlan	„	119 „
2089	15830/933	V. Marinescu	Spl. Giurescu	D. Marius	remiză	70 „
2090	16155/933	St. Ruseanu	Morilor 80	Florescu A.	pater	30 „
2091	16146/933	Lt. Mănciulescu	Orhei 31	Duţulescu	„	50 „
2092	16012/933	St. Chercu	Petrescu IX 8	A. Dobrescu	parter	92 mp.
2093	15961 933	A. Paica	Ţepeş Vodă 113	Ciocârlan	„	60 „
2094	16123 933	G. Niculescu	Ţepeş Vodă 135	Ciocârlan	„	40 „
2095	16317 933	V. Moldoveanu	Turturele 52	Ciocârlan	„	72 „
2096	16356 933	Fany Erlich	N. Traian 43	C. Cicu	„	110 „
2097	16116 933	M. Efraim	Zefirului 3	V. Staub	„	168 „
2098	17435 933	M. Popescu	Vlaicu V. 31	C. Simionescu	„	100 „
2099	15819/933	M. Georgescu	Traian 64	St. Baloşin	2 etaje	106 „
2100	15542 933	A. Bărbulescu	Reni lot 41	A. Dobrescu	parter	5 „
2101	15107/933	G. Goldenberg	Dudeşti 119	E. Galin	„	44 „

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2102	15059/933	G. Stoenescu	Mătăsari 15	C. Ionesc	„	24 „
2103	15383/933	M. Vasilescu	Ferdinand 151	Facler	„	82 „
2104	12642/933	Ern. Ghelman	Berindev 171	Reininger	etaj I	80 „
2105	16292/933	I. Dumitru	F. Crivineni 77	Ciocârlan	parter	30 „
2106	16011/933	Frida Moritz	Dudeşti 119	„	„	60 „
2107	16120/933	Marinescu	Vultur 65	„	„	8 „
2108	16701/933	Matei Frantz	Ap. Minerale fn.	„	„	52 „
2109	16528/933	Kalman Jenny	Dudeşti 119	A. Dobrescu	„	52 „
2110	16293/933	G. Georgescu	Pantelimon 139	Ciocârlan	etaj I	35 „
2111	16466/933	Filoft. Stefan	Vaselor 40	Davidescu	parter	70 „
2112	16422/933	G. Mătase	P. Călăraşi 146	Trifu Gh.	„	82 „
2113	16094/933	Sofia Franck	Teofil 10	A. Dobrescu	„	32 „
2114	16369/933	C. Georgescu	Delea Nouă 7	Ciocârlan	„	100 „
2115	16872/933	Negulescu N.	Crivineni 16	Simionescu	etaj I	110 „
2116	16116/933	A. Efraim	Zefirului 3	Alexanderson	3. etaje	136 „
2117	16616/933	Leibovici	Dudeşti 219	Dobrescu	parter	50 „
2118	16467/933	Dumitrescu	Moşilor 258	Gh. Trifan	etaj I	82 „
2119	16283/933	Herma Singer	Avr. Iancu 8	Popoff	etaj I	215 „
2120	16857/933	Const. Gheţu	Silvia 73	Dobrescu	parter	54 „
2121	16834/933	C. Alter	Romulus 49	A. Kolomer	etaj I	140 „
2122	16492/933	I. C-tinescu	Apr. Purice 2	Ciocârlan	„	36 „
2123	16681/933	Fridman	Dudeşti 119	„	„	61 „
2124	16659/933	A. Segati	Sârbească 10	A. Curaqea	„	74 „
2125	16146/933	Mănciulescu	Orhei 31	Duţulescu	„	58 „
2126	16317/933	V. Moldoveanu	Turt urele 52	Ciocârlan	2 etaje	72 „
2127	16176/933	Bc. Pop Vergu	Parc. Călăraşi	—	împrejm.	—
2128	16762/933	St. Szaba	Călugăreni 17	Ciocârlan	supr. et.	20 „
2129	16492/933	A. Lărgeanu	Fd. Măcelari 17		parter	36 „
2130	16482/933	Herivan	Şt. Ştefan 16	Herivan	part. et	70 mp.
2131	16649/933	I. Tudor	Şcoalelor 56	I. Georgescu	parter	50 „
2132	16972/933	G. Rădulescu	Călăraşi 196	Petre Boris	2 etaje	192 „
2133	16705/933	E. Vasilescu	Olar ic. Pache	—	rep. rad.	—
2134	16668/933	Zoe N	Bd. Pache 74	—	„	—
2135	16728/933		Şepcari 13	—	„	—
2136	16827/933	Iacob Abely	Triumfului 46	—	„	—
2137	14128/933	V. Dumitrescu	Vlădoianu 1	—	„	—
2138	17021/933	Reb. Schwartz	Nerva Traian 78	Ciocârlan	parter	11 „
2139	17026/933	D. Ştefănescu	P. Călăraşi 192	Boico	part. et.	42 „
2140	17107/933	M. Popescu	Fd. Avrig 53	Ciocârlan	parter	56 „
2141		M. Carata	Iancului 44	Dobrescu	„	34 „
2142	17137/933	I. Dumitrescu	Fântânica 37	Ciocârlan	„	38 „
2143	17011/933	V. Tănăsescu	Ferdinand I. 78	Enescu	„	89 „
2144	17283/933	Dobriţa Anghel	M. Voevod 69	Dobrescu	„	18 „
2145	15609/933	I. Radovici	P. Radorin 17	Antonescu	3 etaje	184 „
2146	15890/933	M. Fl. Voicu	Ferdinand 158	Canvaon	2 etaje	163 „
2147	17282/933	Mironescu	Sârbească 17	Ciocârlan	etaj I	68 „
2148	17285/933	Vasile Ganea	Colentina 39	„	„	58 „
2149	17284/933	Vâţă Ionescu	P. Călăasi 54	„	„	86 „
2150	17213/933	Lapos Imre	Lucaci 107	„	parter	19 „
2151	17133/933	Costinescu Emil	P. Ferdinand 97	Tăruşanu	part. et.	—
2152	17050/933	St. Diaconescu	Vitan 64	Ciocârlan	etaj I	36 „
2153	17051/933	I. Stanewsky	Ap. Minerale	„	„	82 „
2154	17310/933	Ioan Dima	Dudeşti 142	Florescu	parter	30 „
2155	17202/933	Toho Weiss	P. Berindey 13	A. Heinrich	„	28 „
2156	17186/933	Weisman	Aurora 24	—	rep. rad.	—
2157	17199/933	Soc. P. Religie	F. Ciupitului 57	—	„	—
2158	17110/933	N Cuică	L. Papazoglu 25	—	„	—
2159	17642/933	Niculescu Petre	Răcari 63	Florescu	parter	58 „
2160	17503/933	Sfinţescu Sept.	Bd. Mărăşeşti 5	—	împr.	—
2161	17622/933	M. Niculescu	Pache 34	—	„	—

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2162	17716/933	Feiga Moscovici	Dudeşti 119	Ciocârlan	parter	38 ,,
2163	17384/933	B. Aftalion	Dudeşti 119	Ciorapciu	2 etaje	70 ,
2164	17649/933	St. Grecu	Silistra 57	A. Dobrescu	parter	132 ,,
2165	17444/933	M. Duţulescu	Pantelimon 153	Ciocârlan	etaj I	45 ,,
2166	17450/933	Ioan Baloşin	Log. Iordan 20	Dobrescu	parter	16 .
2167	17651/933	Radu Nemeş	Popa Farcaş 33	I. Georgescu	,,	26 ,
2168	17023/933	I. Petrovici	Dristor 40	M. Mihalcea	etaj I	68 ,,
2169	17090/933	D. Benţel	Gilda 20	H. Marcus	,,	120 ,,
2170	17283/933	D. Anghel	Matei Voevod 69	A. Dobrescu	parter	30 ,,
2171	17621/933	P. Vladimirescu	Pop Băseşti 42	Ciocârlan	part. et.	50 ,,
2172	17714/933	Avram L.	P. Berindey 113	A. Dobrescu	parter	40 ,,
2173	17396/933	Elena Petrecu	Crişana 37	Dobrescu	ad. part.	40 ,,
2174	17733/933	Ing. Petrescu	Crivineni 7	A. Dobrescu	parter	80 ,,
2175	17585/933	V. Stănescu	Călăraşi 266	Ciocârlan	parter	35 ,,
2176	17537/933	P. Popa	Găitănari 21	M. Chirci	parter	165 ,
2177	17501/933	Angelescu	Moşilor 296	M. Mihalcea	parter	53 ,,
2178	17520/933	Lencovici	Mih. Bravul 28	Ciocârlan	parter	100 ,,
2179	17379/933	I. Ionescu	Lt. Paulescu 7	Ciocârlan	etaj I	90 ,,
2180	17556/933	Paulman	Labirint 144 a	G. Popof	2 etaje	90 ,,
2181	17642/933	P. Nicolae	Răcari 63	A. Florescu	parter	55 ,
2182	17627/933	C. Rădulescu	Ziduri 44	I. Georgescu	parter	30 ,,
2183	17745/933	Stela Zinger	Şborului 11	—	rep. rad.	—
2184	17553/933	D. Mironescu	Dudeşti 157	G. Coranea	etaj I	85 ,,
2185	17641/933	M. Kataianakis	P. Berindey 67	A. Zaharia	2 etaje	200 ,,
2186	17308/933	Toma Dinescu	Vaicu V. 8	—	rep. rad.	—
2187	17536/933	M. Furcă	Vâlcov c. Un. 23 b.	Ciocârlan	etaj I	30 ,,
2188	17585/933	V. Stănescu	Călăraşi 266	Ciocârlan	parter	26 ,,

SECTORUL III (ALBASTRU)

2189	14563/933	Gh. Pascu	Isvor 60	P. Niculescu	p. mans.	67 mp.
2190	14650/933	A. Leibovici	V. Babeş 5	C. Simionescu	p. etaj	76 mp.
2191	14558/933	Gh. Stoenescu	Ferentari 27	—	împrejm.	210 mp.
2192	14578/933	Elisab. Foch	T. Mihalovici 11	—	piv. p. et.	120 mp.
2193	14649/933	Lucr. Racoviţă	Spl. Independ. 56	Doliner	p. p. 2 et.	280 mp.
2194	14640/933	Mihail Stama	Sabina 11	Duţulescu	parter	86 mp.
2195	14640/933	Petre D. Zissu	Isvor 30	Stavri Opari	sbs. p. 2 e.	270 mp.
2196	14948 933	Irina Raianu	Episcop. Nifon 20	M. Enescu	parter	59 mp.
2197	14865/933	Elena H. Iasz	Al. Independ. 10 A.	St. Ciocârlan	parter etaj	70 mp.
2198	14883/933	Teodor Lupan	P. Rah. Str. A	St. Ciocârlan	parter	80 mp.
2199	14894/933	G. Sinreich	Fd. Viţel. f. n.	A. Curagea	p. et. m.	99 mp.
2200	15151/933	Ioana Costache	Văcăreşti 301	—	rep rad.	—
2201	14978/933	Const. I. Teodor	P. Mărţişor 19 A	Gesticone	parter	48 mp.
2202	15231 933	Al. Nedelcovici	Elena Cuza 20	Cănănău	parter	32 mp.
2203	15104/933	Anghel Gh.	Fd. 13 Sept. 8	L. Zumino	p. part. et.	80 mp.
2204	15140/933	C. M. Manea	C. Văcăreşti 276	C. N. Popescu	s. part. et.	170 mp.
2205	15158/933	D. Dinescu	Rah. colţ Bârlei	Mironescu	parter	50 mp.
2206	15159 933	Cecilia Salich	Br. Maria 98	L. Edelstein	s. p. A et. m.	180 mp.
2207	15419/933	Hirsch	Manu Cavafu 45	Ciocârlan St.	parter	140 mp.
2208	15386/933	G. Laschiandari	Sebastian 9	Secăreanu	parter	36 mp.
2209	15428/933	Gh. Scarlat	Ferentari 3	Kiţu	parter	112 mp.
2210	15381/933	P. Ionescu	Ş. Doamnei 11 b.	St. Ciocârlan	part. et.	106 mp.
2211	15309/933	M. Stănescu	Broşteni 38	Gesticone	parter	87 mp.
2212	15525/933	D. Ionescu	13 Sept. 235	Mironescu	parter	38 mp.
2213	15714 933	A. Medeleanu	St. Militaru 56	Mironescu	parter	80 mp.
2214	15427 933	R. Schenkel	Ion Botezător 13	M. Popovici	parter	75 mp.
2215	15491 933	M. Marcovici	C. Moroiu	S. Ciocârlan	s. p. et. m.	104 mp.
2216	15429/933	M. Lobădeanu	Gramont 15	—	rep. rau.	—

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2217	15644/933	Elena Smadu	Spl. Independ. 75	—	rep. rad.	—
2218	15679/933	Şt. Dobrescu	Antim 46	A. Curagea	s. p. et. m.	155 mp.
2219	15703/933	D. Băsceanu	Bd. Maria 62	L. Schuloff	part. et.	10 mp.
2220	15738/933	Iohan Nikola	C. Ispirescu 101	Gesticone	parter	70 mp.
2221	15284/933	Farchy	Isvoranu 28	Finkelstein	part. et.	123 mp.
2222	16056/933	C. Flügel	Ep. Nifon 58	Mironescu	part. et.	60 mp.
2223	15598/933	I. Caliţa	C. Bonea 8	Mironescu	parter	48 mp.
2224	15199/933	E. Eschenazy	Bd. Mărăşăşti 56	N. Simionescu	part. et.	156 mp.
2225	15966/933	P. Grappa	St. Ciobanu 9	St. Ciortan	parter	86 mp.
2226	15813/933	C. Teodorescu	I. Atanasiu 4	St. Ciocârlan	parter et.	42 mp.
2227	15996/933	D. Tabacu	Sabinelor 10-12	C. Cicu	parter	10 mp.
2228	16166/933	Cătulescu	Rădăuţi 5	M. Ricci	subs. part.	64 mp.
2229	15981/933	Salomea Bârla	Med. Teodoru 7	—	rep. rad.	—
2230	16160/933	I. V. Ştefănescu	Uranus 114	I. Grefu	parter etj	60 mp.
2231	16143/933	O. G. Haiman	Dr. Lister 44	Haiman	parter 2 et.	119 mp.
2232	16126/933	Fabrica Vulcan	Honzig 50	—	—	—
2233	16187/933	I. Elenbogen	Bd. Maria 98	Janenfeld	p. 2 et. m.	242 mp.
2234	16216/933	Aglaia Russu	Bd. Geniu l. 11	Opari	subs. p. et.	106 mp.
2235	16217/933	M. Creţescu	Lânăriei 45	Simionescu	part. 2 et.	120 mp.
2236	16314/933	G. Brătinoiu	P. Rahova Dr. S.	I. Roşu	parter	39 mp.
2237	16393/933	M. Vosahlo	Nicuşor 12	—	rep. rad	—
2238	16369/933	Dan Culeacu	P. Ispirescu 54	Mironescu	parter	48 mp.
2239	16370/933	Ştefan Ciubuc	M. Craioveanu	Mironescu	parter	72 mp
2240	16484/933	Adel. Moga	Dr. Herescu 9	Popovici	piv. p. et. m	130 mp.
2241	16464/933	P. Niculescu	At. Săvulescu 50	Mironescu	parter	52 mp.
2242	16320/933	I. Fl. Ercău	Mihai Bravu 4	Mironescu	parter	62 mp.
2243	16418/933	Pl. Petrescu I.	Măgurele 58	Naibaur	parter	30 mp.
2244	16417/933	Zoe Slavic	Aquila 17 bis	Niga	parter et.	120 mp.
2245	16569/933	Const. Popescu	Bd. Maria 26	Cănănău	parter	60 mp.
2246	16603/933	Olga Marinescu	Joiţa 15	Nădejde	parter	70 mp.
2247	16410/933	Athena Molnar	Lanţului 9	R. Quicj	parter	40 mp.
2248	16713/933	N. Juster	13 Sept. 82	Ica Grand	parter	63 mp.
2249	16743/933	V. Georgescu	C. Negri 2	Simionescu	parter	190 mp.
2250	16644/933	A. Tănăsescu	Popa Nicolae	Gesticone	parter	18 mp.
2251	16645/933	G. Antonescu	Norilor 20-22	Gesticone	parter	82 mp
2252	16368/933	Paul Nicolescu	Bd. Elisabeta 71	A. Ghinescu	p. p. 3 et. m.	213,60 mp.
2253	16701/933	Andrei Iacob	Cedrilor 4	Ciocâltău	parter	93 mp.
2254	16868/933	I. N. Evangheli	Sf. Apostoli 29	Opari	s. p. et.	82 mp.
2255	16783/933	I. E. Roth	Dr. T. Ionescu	N. Simionescu	s. p. et. m.	60 mp.
2256	16831/933	G. Rădulescu	Broşteni 10	Naibauer	parter	56 mp.
2257	16752/933	Stoica Lovin	C. de Argint	A. N. Popescu	part. et	180 mp.
2258	16732/933	Soc. p. int. Bum.	Spl. Unirei 174	O. Ionescu	parter	120 mp.
2259	16710/933	J. Popescu	13 Sept. 108	Popescu	parter	32 mp.
2260	16655/933	Blaşeck	Sos. Olteniţa 174	Ionescu	p. part. et.	70 mp.
2261	16636/933	Ludvig Iosef	Aleea Juilland 7	Niţescu	parter	60 mp.
2262	16768/933	N. Petrescu	C. Davila 47	Schmidt	p. part et.	160 mp.
2263	16635/933	S. M. Ionică	Colorian 13	Niţescu	rep. rad.	46 mp.
2264	16901/933	Mihăilescu	Echinox 13	—	parter	—
2265	16712/933	M. B. Grünberg	Princip. Unite 51	—	rep rad.	—
2266	16868 933	Ioan Evangheli	Sf. Apostoli 29	Opari	s. p. et.	135 mp.
2267	16770/933	G. Pretorian	Spl. Unirei 64	—	parter	28 mp.
2268	13830/933	Sotir Atanasiu	Popa Ştefan 1	Mironescu	parter	60 mp.
2269	13847 933	Ion Ivănescu	I. P. Dimitrievici 10	Ciocârlan	parter	46 mp.
2270	13852 933	I. C. Petrescu	Dr. Lister 58	D. Georgescu	p. et. m.	150 mp.
2271	13857/933	Lt. Col. Lăzărescu	Dr. Grecescu 33	Arh. Facler	p. p. e. m.	185 mp.
2272	13958 933	Ion C. Nişan	Sebastian 217	C. Gesticone	parter	135 mp.
2273	13938 933	C. Georgescu	Tăerei 36	—	rep rad.	—
2274	14044 933	Ion Filipenka	Iancovescu 29	Mironescu	parter	33 mp.
2275	13922/933	Sevasta Dimitriu	Fr. Sebastian 12	O. Ionescu	parter	162 mp.
2276	13921/933	Ing. C. I. Vidic	Artei 6	S. Baloşin	s. p. 6 et.	558 mp.

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2277	14144/933	Niţă Nicolae	Iancovescu 82 bis	N. Mucichescu	piv. part.	70 mp.
2278	14118/933	Z. Dumitrescu	Măgurele 59	R. Werllé	part. et.	200 mp.
2279	14043/933	N. I. Gnimpeli	13 Sept. 251	Mironescu	parter	84 mp.
2280	14061/933	I. C .Grigorescu	Piscului 4	V. Secăreanu	piv. part	75 mp.
2281	14062/933	Ion Dinescu	Ş. Giurgiului 50	Cond. Kitzu	parter	45 mp.
2282	14098/933	Nicu Petrescu	C. de Argint 95	Trandafirescu	parter	96 mp.
2283	14053/933	Sacha Roman	Al. Mitropoliei 11	A. Zaharia	scară	—
2284	14060/933	H. Steinberg	Lânăriei 3	R. Werllé	part. et.	120 mp.
2285	14121/933	Martin Bartha	P. Rahovei str. A 10	Mironescu	parter	56 mp.
2286	14113/933	Dr. Ruşeţeanu	Princ. Unite 10	Niga	p. p. et.	136 mp.
2287	14328/933	T. I. Mihăilescu	Bd. T. Vladimir. 32	Arh. Audino	parter	100 mp.
2288	14241/933	A. Popescu	Dr. Lister 19	Arh. Călugăreanu	part. 2 et.	180 mp.
2288	1423/7933	Graţiela Craiu	Vânători 31	Simionescu	s. p. et.	105 mp.
2290	14236/933	El. Ştefănescu	Ana Davila 15	Schulloff	parter	30 mp.
2291	14238/933	Iacob Popescu	Fd. II Sebast. 25	St. Bellu	parter	56 mp.
2292	14405/933	P. Ferowatt	Rahovei 69	Arh. Naumescu	p. p. 3 et.	200 mp.
2293	14454/933	Moşt. Vasiliu	Alex. Orăscu 5	Cănănău	parter	25 mp.
2294	14471/933	Nic. Popescu	Uranus 100	—	rep. rad.	—
2295	14376/933	Nic. Vasilescu	Şerban Vodă 149	V. Ionescu	p. et. m.	80 mp.
2296	14346/933	A. Ivanovici	C. de Argint 42	Teodorescu	part. mans.	46 mp.
2297	14345/933	Andreescu Şt.	Zamfir Anghel 54	Mironescu	parter	32 mp.
2298	14379/933	M. Gany	Bătrânilor 39	Cănănău	parter	39 mp.
2299	14422/933	Florea Moraru	Giurgiului 89	Gesticone	parter	65 mp.
2300	14723/933	Cornacu Gheorghe	Luncei 28	Gesticone	parter	30 mp.
2301	14424/933	Eug. I. Popescu	Dr. Mironescu 13	Arh. Cănănău	parter	21 mp.
2302	14448/933	I. Blumenfeld	Dr. Romniceanu 28	Arh. Cănănău	p. et.	120 mp
2303	14051/933	I. Antonescu	Str. C. P. Rahova	S. Popoff	parter	88 mp.
2304	14477/933	D. Stănescu	Broşteni	Mironescu	parter	32 mp.
2305	14425/933	C. Ionescu	Mitrop. Iosif	—	rep. rad.	—
2306	14560/933	Gh. Andrei	Măgurele 99	Curagea	part. et.	140 mp.
2307	16947/933	Ec. C-tinescu	Şerban Vodă 75-79	—	rep. rad.	—
2308	16830/933	St. R. Ionescu	Amfibiilor 3	—	rep. rad.	—
2309	16859/933	Gh. Turturea	Aquila 22	St. Ciocârlan	parter	69 mp.
2310	16842/933	J. Mihăiescu	Cedrilor 2	St. Ciocârlan	parter	90 mp.
2311	16853/933	I. Adania	Bd. Mărăşeşti 78	St. Ciocârlan	subs. p. e. m.	130 mp.
2312	16837/933	Elena Bovo	Radu Vodă 22	—	rep. rad.	—
2313	16937/933	Willi Gottwald	V. Babeş 6	—	rep. rad.	—
2314	17037/933	L. Rencus	V. A. Urechia	Ciorapciu	s. p. etaj	64 mp.
2315	17145/933	Gen. Bărbulescu	A. Odobescu	Pşepelinschi	s. p. etaj	120 mp.
2316	17065/933	T. Conscocis	Nucului 62	Mironescu	parter	35 mp.
2317	17119/933	Elena Vlad	Răzoarelor 8 bis	Mironescu	parter	27 mp.
2318	17130/933	Gh. C-tinescu	Meteori 25	—	rep. rad.	—
2319	17021/933	Georgescu M.	R. Craioveanu 45	Mironescu C.	parter	55 mp.
2320	17132/933	Casa Corp. Did.	Bd. Elisabeta 32	S. C. Petculescu	etaj	180 mp.
2321	17857/933	P. Doncu	Arionoaei 21	Roşu	s. p. etaj	—
2322	17833/933	Pena Marin	Moş Ajun 25	C. Mironescu	parter	60 mp.
2323	17756/933	Marin Ionescu	Văcăresti 382	St. Ciocârlan	parter	101 mp.
2324	17658/933	I. C. Roşu	Gh. Panu 15	Roşu	s. p. etaj	112 mp.
2325	17747/933	Fl. Minculescu	Mocăncuţei	C. Mironescu	parter	70 mp.
2326	17517/933	M. Dumitrescu	Minotaurului 20	—	rep. rad.	—
2327	17514/933	A. Călinescu	Coriolan 34	St. Ciocârlan	parter	60 mp.
2328	17545/933	C. Protopopescu	I. Atanasiu 2	Gh. Iancu	parter	110 mp.
2329	17868/933	M. Cristea Barbu	Făt Frumos 29	C. Mironescu	s. p. et. m.	60 mp.
2330	17872/933	Casa Cen. a As. S.	Parc. 3 Bd. Ind.	A. Prihănescu	s. p. etaj	163 mp.
2331	17873/933	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem
2332	17603/933	Nic. Vasilica	Gl. Demostene 2	Fakler	p. etaj	150 mp.
2333	17795/933	I. N. Walter	Vţorele 16	C. Simionescu	s. p. etaj	135 mp.
2334	17768/933	A. Haţeganu	R. Craioveanu 13 b.	A. Spritzer	parter	50 mp.
2335	17606/933	V. Muşetescu	A. Bălăşeanu 21	M. Picci	s. p. etaj	200 mp.
2336	17941/933	M. Bilciurescu	Giurgiului 84	C. Gesticone	parter	34 mp.

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construţiei	Mărimea construcţiei
2337	18714/933	N. Petrescu	Manu Cavafu 7 bis	A. Curagea	parter	50 mp
2338	17956/933	C. Diaconu	P. Rahova str. A.	V. Secăreanu	parter	56 mp.
2339	17916/933	Agata Vasiliu	T. Vladimirescu	Ciocârlan	parter	140 mp.
2340	17945/933	Alex. Ionescu	Bd. Maria 95	Cănănău	part. etaj	9 mp.
2341	17946/933	Gh. Rădulescu	Olteni 8	C. Dalgeanu	parter	23 mp.
2342	18030/933	Elena Ghiţescu	Rahovei 98	—	rep. rad.	—
2343	17074/933	Soc. M. Hornic	Carol 40	—	rep. rad.	—
2344	18181/933	Biserica Slobozia	Senatului 13	—	rep. rad.	—
2345	18174/933	Tavie Avram	Dr. Grecescu 14	D. Antonescu	p. etaj	155 mp.
2346	18119/933	P. Cristescu	P. Gheorghiu 37	I. Chiţu	parter	9 mp.
2347	18130/933	Angh. Popescu	Aleia Şerbănescu	A. Curagea	parter	103 mp.
2348	18192/933	E. Schul	Sf. Apostoli 70	Herivan	p. etaj	200 mp.
2349	18197/933	Ec, Jinga-Barsan	Cuza Vodă 163	R. Dudescu	part. et.	68 mp.
2350	18073/933	Anastasia Albişor	Tutunari 14	—	rep. rad.	—
2351	18295/933	Gh. Ştefănescu	P. cu Tei 28	—	rep. rad.	—
2352	18257/933	L. Col. Gomoiescu	Elena Doamna 38	—	rep. rad.	—
2353	18259/933	I. Popescu	Elena Doamna 24	A. Ghinescu	parter	52 mp.
2354	18254/933	Zamfirovici I.	T. Vladimirescu 50	A. Cănănău	parter	76 mp.
2355	18310/933	C. Dr. Roblum	Princ. Unite 9—11	—	rep. rad.	—
2356	18318/933	I. B. Ghilson	P. Cogălniceanu 7	Maur. Avram	parter	124 mp.
2357	18317/933	I. şi E. Gross	Lister P. 27 A	Georgescu H.	part. et.	121 mp.
2358	18349/933	Soc. Transilv.	B: Sch. Măg. 6	O. Ionescu	s. p. 2 et.	280 mp.
2359	18375/933	Gh. Vlăsceanu	Panduri 10	T. Hanciu	s. p. etaj	133 mp.
2360	18380/933	C. Steinfeld	Pr. Unite 11	Simionescu	s. p. et.	135 mp.
2361	18362/933	El. Col. Mocheanu	Dr. E. Sergent 2	O. Ionescu	s. p. et.	120 mp.
2362	18347/933	M. Vallratti	Monica	O. Ionescu	s. p. et.	102 mp.
2363	18482/933	P. Perieţeanu	Epicol 71	—	rep. rad.	—
2364	18454/933	C. Cârstea	Sirenelor 7—68	—	rep. rad.	—
2365	18453/933	D. Tănăsescu	Viorele c. Vălim.	C. Cănănău	s. p. et.	126 mp.
2366	18476/933	T. Ciomu	Ştirb. Vodă 75	Ghiulamila	part. et.	340 mp.
2367	18411/933	M. şi R. Pelger	Str. A. 69 P. Rah.	O. Ionescu	parter	28 mp.
2368	18662/933	T. Dr. C-tinescu	Gara Filaret	D. Negulsecu	—	—
2369	18597/933	Col. Popescu	Şerb. Vodă 28	—	rep. rad.	
2370	18575/933	M. D-trescu	Lanţului 15	D. Antonescu	parter	16 mp.
2371	18574/933	C. Dumitrescu	Aquila 19	D. Antonescu	parter	40 mp.
2372	18576/933	Ninul Nicolae	13 Sept. 103 b.	D. Antonescu	part. etaj	48 mp.
2373	18431/933	Carol Hohman	Dr. Lister 27 b.	A. Georgescu	part. etaj	16 mp.
2374	18536/933	Leop. Bursch	Dârstelor 12	R. Giuck	parter	62 mp.
2375	18542/933	Gh. Petrescu	Vitejescu 12	N. Simionescu	part. etaj	72 mp.
2376	18713/933	Uşurelu Stagan	P. Ispirescu 53	Mironescu	parter	30 mp.
2377	18727/933	P. Ionescu	Ferentari 115	Mironescu	parter	12 mp.
2378	18733/933	Cp. Dr. Ionescu	Bd. Carol II 23	Eug. Popescu	s. p. et.	117 mp.
2379	18726/933	Minea I. Minea	Moş Ajun	St. Mihăilescu	parter	150 mp.
2380	18709/933	Col. Dr. Zissu	Dr. Draghic. 16	Guneş	s. p. et.	100 mp.
2381	18812/933	Dr. V. Făgărăşanu	Bd. Dr. Lister 2	G. Negoescu	s. p.	140 mp.
2382	18856/933	Deneş	Mitr. Dosoftei 45	Ciocârlan	s. p.	160 mp.
2382	18872/933	Gr. Alexandrescu	Carol 17	—	rep. rad.	—
2384	18887/933	L. P. C. Aftenie	Minotaur 38	Cănănău	parter	96 mp.
2385	18908/933	S. şi M. Boisenco	P. Vălimăreanu	Ciocârlan	s. p. e.	69 mp.
2386	18906/933	C. Solomon	Isvor 90	—	rep. rad.	—
2387	18844/933	M. şi N. Marcovici	P. Săbăreanu 2	Ricci	s. p. 2 et.	155 mp.
2388	18813/933	Oprea Popa	Tutunari	Mironescu	parter	28 mp.
2389	18802/933	Stan Ştefănescu	Găitănari 17	—	parter	106 mp.
2390	18763/933	J. A. Franco	Sch. Maicilor 36	I. Fedelstein	—	117 mp.
2391	19035/933	Ing. C. Nettea	Colorian c. Nuc.	Al. Ionescu	parter	59 mp
2392	19028/933	Măgăran Florea	Olimp 88	—	rep. rad.	—
2393	19011/933	Int. M. Ciochici	Dr. Herescu 19	Ghinescu	s. p. etaj	—
2394	19284/933	Em. D-na D-trescu	Rahovei 271	V. Secăreanu	s. p. etaj	80 mp.
2395	19207/933	Anas. St. Nae	Albinelor 30	C. Mironescu	parter	36 mp.
2396	19211/933	E. şi A. Naghel	C. Negri 8	Gheaciu	s. p. e. m.	160 mp.

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2397	19320/933	I. Muşat	Măgurele 133	C. Mironescu	parter	70 mp.
2398	19288/933	R. Lerch	El. Ionescu 26	C. Mironescu	parter	50 mp.
2399	19431/933	Elis. Florescu	Tutunari 58	C. Mironescu	parter	35 mp.
2400	19118/933	A. Georgescu	Dr. Mirinescu 16	V. Ştefănescu	pivniţă	12 mp.
2401	19392/933	Albinescu	13 Sept. 159	Zumino	s. p. e.	81 mp.
2402	19513/933	Ed. Fischer	Dr. Drăghicescu 4	E. Reinger	s. p. e.	56 mp.
2403	19488/933	L. V. Alexandrescu	Antim 20	I. C. Roşu	s. p. e. m.	335 mp.
2404	19430/933	Anton Stussel	Lânăriei 80-82	C. Duţulescu	p. etaj	154 mp.
2405	19539/933	Am. Col. Şpiroiu	Bateriilor 22	V. Ionescu	s. p. 2 et. m.	180 mp.
2406	19567/933	Az. pt. lehuze	Rahovei 296	P. Georgescu	p. e. mans.	220 mp.
2407	19694/933	Elis. Apostol	Paulina 4	C. Mironescu	parter	60 mp.
2408	19071/933	Nic. Ion	Trinităţii 8	C. Gheorghe	parter	42 mp.
2409	19625/933	V. Mândreanu	P. Poenaru 15	C. Mironescu	parter	36 mp.
2410	19673/933	Ioan D. Micu	Drum Serei 104	C. Mironescu	parter	25 mp.
2411	19735/933	Stănc. Sovărescu	Dr. Draghicescu 40	Silberman	s. p. et.	40 mp.
2412	19763/933	Aneta Ionescu	Văcăreşti 200	—	rep. rad.	—
2413	19736/933	D. Ionescu	Şos. Viilor 77	N. Ionescu	parter	85 mp.
2414	19717/933	Nic. I. Buia	Nifon 23	N. Ionescu	parter	15 mp.
2415	19502/933	Isidor Rosenthal	Sf. Apostoli 15	—	rep. rad.	—
2416	19457/933	G. L. Schmidt	Isvor 75—79	—	rep. rad.	—
2417	19844/933	M. I. Ciortescu	Iancovescu 27	St. Mihăilescu	parter	75 mp.
2418	19897/933	D. P. Ionescu	Şerb. Vodă 110	—	rep. rad.	—
2419	19912/933	P. Ionescu	Duminicei 26	C. Mironescu	parter	95 mp.
2420	19914/933	C. Pătraşcu	Sabini 15	C. Dălgeanu	parter	42 mp.
2421	19737/933	A. Groner	Roşca 15	C. Simionescu	parter	50 mp.
2422	19916/933	Jan Sikora	Lemaître 8	Zamfiropol	p. et.	78 mp.
2423	19935/933	Reb. Haimsohn	Lemaître 12	Zamfiropol	p. et.	85 mp.
2424	19917/933	Alex. V. Seps	Lemaître 9	Zamfiropol	part. et.	78 mp.
2425	19928/933	Iulian Dragomirescu	Lemaître 6	Zamfiropol	part. et.	64 mp.
2426	19199/933	Jean Popescu	Lemaître 39	Zamfiropol	part. et.	49 mp.
2427	19932/933	R. Mendelovici	Lemaître 34	Zamfiropol	part. et.	90 mp.
2428	19931/933	R. Gh. Cristescu	Lemaître 14	Zamfiropol	part. et.	60 mp.
2429	19915/933	L. Grunbaum	Lemaître 4	Zamfiropol	part. et.	91 mp.
2430	20068/933	C. Schwartzan	Lânăriei 82	Ricci	p. 2 et.	—
2431	20077/933	Ing. A. Naubaer	Isvor 79	—	rep. rad.	—
2432	20046/933	N. Chiriacopulos	P. Rah. str. A 42	C. Mironescu	parter	48 mp.
2433	20045/933	Urzică	Mitr. Dosoft. 18	C. Gesticone	parter	64 mp.
2434	19769/933	Ignat Hidegazy	El. Doamna 66	—	rep. rad.	—
2435	19942/933	Maria Fanini	Mitr. Dosoftei 68	—	rep. rad.	—
2436	20292/933	Ign. Mihăilescu	Parc. Rahova	Eug. Popescu	—	16 mp.
2437	19943/933	Ch. I. Rogojinaru	C. Stamate 6	C. Mironescu	parter	28 mp.
2438	20202/933	S. A. Mucichescu	Elefterie	Mucichescu	s. part. e.	12 mp.
2439	20252/933	Sal. V. Simion	Col. Niculescu 6	C. Chiţu	parter	69 mp.
2440	20256/933	El. Rădulescu	Dr. N. Tomescu 4	Maller	s. p. 2 et.	130 mp.
2441	20357/933	Căp. Rădulescu	Gl. Dragalina 22	Ciocârlan	s. p. et.	90 mp
2442	20422/933	Regis Monier	Dr. C. Iliescu 22	V. Dumitrescu	parter	12 mp.
2443	20429/933	C. Lăzăresc	V. A. Urechia 3	O. Ionescu	s. p. et.	200 mp.
2444	20358/933	Marg. Dr. Iarchi	Şerb. Vodă 204	S. Ionescu	parter	9 mp.
2445	20513/933	I. Ştirbei	Şoş. Panduri	E. Popescu	s. p. et.	130 mp.
2446	20486/933	A. Condroto	13 Sept. 249	R. Werlle	part. et.	35 mp.
2447	20488/933	Eufr. Davidescu	Viorica 25	R. Werlle	supr. etaj.	30 mp.
2448	20485/933	N. Simionescu	Uranus 66	I. Iliescu	s. p. et. m.	200 mp.
2449	20655/933	Th. Bileca	Spl. Independ. 56	A. Ghiaciu	s. p 3 et.	200 mp
2450	20565/933	Col. Th. Ionescu	Spl. Indep. 50-58	M. Urzică	s. p. 2 et.	160 mp.
2451	20638/933	Zimmer & Co.	Spăt. Preda 30-37	—	rep. rad.	—
2452	20607/933	Mag. Fin de S.	C. Victoriei 22	—	rep. rad.	—
2453	20633/933	N. D. Popescu	Col. Niculcea 9	D. Petrescu	parter	60 mp.
2454	20569/933	Hermina Paycha	T. Vladimir. 46	T. Marinescu	s. part.	63 mp.
2455	20667/933	Col. I. Georgescu	C. Davila 58	Cănănău	parter	21 mp.
2456	20763 933	Maior Popa	Uranus 55	—	rep. rad.	—

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înrepistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2457	21293/933	L. Col. D-trescu	Gl. Solomon 37	Oct. Ionescu	parter	70 mp.
2458	21386/933	Elis. Stănescu	El. Doamna 10	C. Cănănău	parter	100 mp.
2459	21452/933	Petre Caracaş	C. Rahovei 381	Galin	parter	70 mp.
2460	21246/933	D. Stan Preda	Găitănari 43	V. Secăreanu	parter	52 mpp.
2461	21421/933	Elisab. Stănescu	El. Doamna 10	Cănănău	parter	120 „
2462	21477/923	Elis. Georgescu	P-ţa Cogălniceanu 8	Secăreanu V.	s. p. 2 et	150 „
2463	21454/933	Am. Col. Stoenescu	Dr. Capşa 30	St. Ciocârlan	s. p. et. m.	130 „
2464	21472/933	Ancuţa N. Mitrică	Măgurele 124	—	rep. rad.	—
2465	21456/933	Maria Magdo	Dincă Ştefan 38	Cănănău	parter	50 „
2466	21478/933	Rubinstein	Salvator 28	V. Smigelschi	etaj	40 „
2467	21676/933	Pr. A. Popescu	Giurgiului 31	C. Duţulescu	p. et. m.	72 „
2468	21693/933	Ec. Milovanovici	Manu Cavafu 57	—	rep. rad.	
2460	21671/933	M. G. Popescu	Gl .Leca 16	C. Petrescu	piv. bae	8,57 „
2469	21770/933	B. Grossman	P. Kogălniceanu 8	J. Văleanu	p. et. m.	296 „
2470	21840/933	Al. D-trescu	Sabini 82	Cănănău	p. et.	90 „
2471	21926/933	V. L. Col Burnea	Dr. Koch 4	Marcel Maller	p. et. m.	220 „
2472	21706/933	Const Bălăşan	Gl. Eustaţiu 58	Cănănău	parter	35 „
2473	22050/933	N-ţu Andrei	Nic. Anghel 8	C. C-tinescu		28 „
2474	20808/933	Maria Niculescu	Mitr. Costache 9	—	rep. rad.	—
2475	20820/933	Epitr. B. Sp. Veche	Uranus 27	I. Traianescu	p. et.	65 „
2476	20907/933	Gh. I. Nicolae	Sp. Oprescu 5	Cănănău	parter	56 „
2477	20876/933	Elena Spiridon	Romniceanu 34	—	rep. rad.	—
2478	20820/933	Gh. N. Alex-drescu	Sebastian 47	Cănănău	parter	70 „
2479	20885/933	I. Blumenfeld	V. A. Urechia	M. Crainic	s. p. e. m.	156 „
2480	20894/933	Cr. C-tinescu	P. Codrilor 103	Cănănău	parter	16 „
2481	20933/933	Gh. Lăzărescu	F. Gheorghiu 27	Cănănău	parter	50 „
2482	20934/933	I. N. Ionescu	Luceafăr c. Sir.	Gh. Iancu	p. et. m.	140 „
2483	20983/933	Gh. Mitică	Rahovei 408	M. Câmpeanu	parter	35 „
2484	20901/933	Zoe Slăvescu	Salvator 41	I. C. Roşu	p. p. etaj	92 „
2485	21031/933	I. Iordănescu	Aleea parc. 6 Fr.	Ciocârlan	sbs. p. et.	120 „
2486	21032/933	Maria Petreşteanu	Toni 57	I. Iliescu	parter	80 „
2487	21175/933	El. N. Mihailovici	Sf. Eleft. 48 bis	E. Ciorapciu	parter	4,50 „
2488	21168/933	G. Nichifor	Poliţiei 3	Ciogolea	s. p. 2 et.	160 „
2489	21052/933	N. Stănescu	C. Vodă 161	—	rep. rad.	—
2490	21136/933	Preot Stoicescu	Al. A cart. Belu 3	—	rep. rad.	—
2491	21141/933	Plut. Maj. Căpitanu	Il. Cosinzeana 66	R. Mântulescu	parter	35 „
2492	21152/933	Ing. Mărgărit	Dr. Capşa 8	Câmpeanu	p. et. m.	49 „
2493	21174/933	Ana Cruciu	Dr. Georgescu	S. Ionescu	part. et.	28 „
2494	21263/933	I. Paschill	Boziaru 5	—	rep. rad.	—
2495	21259/933	M. L. Col. D-trescu	Plugarilor 16	V. D-trescu	p. etaj	99,31 mp.
2496	21295/933	E. Dedula	El. Doamna 42	Al. Petit	s. p. pod.	80 mp.
2497	21323/933	Ing. N.	Isvor 87	—	rep. rad.	—
2498	22044/933	C. Popescu	Fd. Dorului	Cănănău	—	100 mp.
2499	22065/933	Gh. Voitici	P. Ispirescu 15	C. Cănănău	parter	80 „
2500	22064/933	I. Dumitriu	A. Hagianoff 23	C. Duţulescu	p. etaj	
2501	22055 933	N. Panaitescu	Echinoxului 45	C. Duţulescu	—	—
2502	22079/933	Dr. V. Zigura	Br. Elisabeta 54	—	rep. rad.	150 „
2503	22185/933	Gh. Niculescu	V. A. Urechia 4	Cănănău	part. 2 et.	40 „
2504	22186/933	S. Cristescu	Col. Niculescu 8	Cănănău	parter	60 „
2505	22219/933	R. Merlaub	13 Septembr. 107	Cănănău	part. et.	—
2506	22258/933	A. Zigmond	Sirenelor 81—83	—	rep. rad.	200 „
2507	22228/933	Par. Sf. I Botez.	Ferentari 121	I. Traianescu	parter	72 „
2508	22279/933	D-tru P. Vanghele	T. Vladimirescu 3	M. Popescu	p. et. m.	66 „
2509	22237/933	Cp. A. Nicolaescu	Dr. T. Ionescu 9	D. Călugăreanu	part. et.	—
2511	22245/933	I. Drăghici	Radului 8	—	rep. rad	16 „
2512	22244 933	C. Popescu	Fd. Dorului	C. Cănănău	parter	120 „
2513	22199 933	Gh. Georgescu	Imp. Traian 15	V. Secăreanu	s. part.	—
2514	22307/933	C. Ionescu	Sabinelor 34	—	rep. rad.	100 „
2515	22269/933	V. Mihalache	Isvor 42	St. Ionescu	part. et.	140 „
2516	22245/933	S. Albert	Schit. Maici. 36	Cănănău	parter	—

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2517	22357/933	N. Iosirov	Bd. Centurii 1, 4	O. Ionescu	—	
2518	22336/933	Oprea Donciu	C. Vodă 147	Cănănău	—	
2519	22364/933	D. Schemberg	Şerb. Vodă 158	V. Secăreanu	part. et.	1000 mp
2520	22264/933	Moşt. N. Zölde	Fd. Rosca 15	—	rep. rad	—
2521	22467/933	Petre Videm	Olimpului 20	Cănănău	parter	24 „
2522	22469/933	Gh. Vomisan	Olteniţei 116	Cănănău	parter	46 „
2523	22466/933	Gh. Brânzescu	Fd. Brânzescu 1	Iliescu	parter	15 „
2524	22484/933	V. Niculici	Dr. F. Teodorescu 5	Ciocârlan	parter	18 „
2525	22544/933	J. Căpitănescu	V. A. Urechia 3	Smilovici	s. p. 2 et.	127 „
2526	22626/933	A. E. Gârcioavă	Lanţului 2	N. Popescu	—	
2527	22632/933	Gh. N. Ionescu	Rahovei 270	Raxino	s. p. et.	280 „
2528	22689/933	R. Helmen	Lânăriei 89	Al. Iliescu	s. p. mans.	140 „
2529	22745/933	Paula Cartianu	Cazărmei 7 A	D. Hergot	part. et.	26 „
2530	22608/933	Petra Paulescu	Găitănari 11	O. Ionescu	parter	48 „
2531	22747/933	F. şi P. Sterpu	Dr. C. Iliescu	—	rep. rad.	—
2532	22770/933	P. Ştefănescu	Ing. D-trievici	Cănănău	parter	64 „
2533	22875/933	Cl. Lt. Cl. Panaiti	Gl Demostene 19	N. Enescu	s. p. et.	136 „
2534	22802/933	S. T. Simionescu	Gl Haralamb. 17	C. Duţulescu	s. p. et.	56
2535	22871/933	Bc. Marmorosch B.	M. Blanck	—	rep. rad.	—
2536	22868/933	M. Kiezali	Şos. Viilor 47	—	rep. rad.	—
2537	22859/933	Dr. A. Bărbulescu	Lânăriei 80—82	Zamfiropol	s. part et.	56 mp.
2538	22860/933	E. Calomfirescu	P. Lemaitre 16	„	sp. p. et.	56 „
2539	22861/933	Gh. Oprescu	P. Lemaitre 13	„	„	56 „
2540	22863/933	L. E. Roşcu	P. Lemaitre 15	„	„	56 „
2541	22864/933	Sev. Zacherle	P. Lemaitre 47	„	„	56 „
2542	22865/933	Car. Iacobsohn	P. Lemaitre 28	„	„	56 „
2543	22874/933	D. Mihăilescu	Victoriei 34	Ciorapciu	parter	16 „
2544	22889/933	D. Moldoveanu	Bd. Mărăşeşti 44	Ciocârlan	pivniţă	25 „
2545	23038/933	M. Steinberg	Coriolon 46	Cănănău	parter	65 „
2546	23006/933	R. Abramovici	Isvor 26	M. Maler	p. etaj	9 „
2547		M. Stoian	Tane 55	Zomino	parter	79 „
2548	23010/933	M. Ştefănescu	G. Zamfirescu 23	Ciocârlan	parter	61 „
2549	23097/933	Diaconu	13 Septemb. 95	L. Zomino	sbs. part.	140 „
2550	23251/933	Fl. Călinescu	Broşteni 64	O. Ionescu	sbs. part.	80 „
2551	23328/933	A. Simionescu	Măgurele 4	—	rep. rad.	—
2552	23286/933	D. Mihăilă	Popovici Dan 17	—	rep. rad.	—
2553	23327/933	Petre Kaitar	Ion Creangă	S. Ciocâlteu	parter	72 „
2554	23371/933	M. şi N. Mihail	Dr. Eug. Iosif	O. Ionescu	part. et.	70 „
2555	23422/933	M. Gh. Popescu	Gl. Leca 16	Petrescu	part. et.	40 „
2556	23418/933	Alt. Rosenfeld	Bd. Mărăşeşti 11	Colomer	s. part. et.	27 „
2557	23447/933	Sm. N. Georgescu	Lânăriei 90	N. Ionescu	sbs. p. 2 et.	100 „
2558	23416/933	Manole Cidoman	M. Dosoftei 12	C. Cănănău	parter	40 „
2559	23525/933	A. Simion	Iancovescu 68	C. Cănănău	parter	36 „
2560	23545/933	Tăbăc. Nation.	Verzişori 22	O. Ionescu	part. 4 et.	148 „
2561	23562/933	Zamfir Fulger	Staicovici 14	C. Cănănău	parter	12 „
2562	23472/933	P. Marinescu	Parc. Rah. lot. 4	Şt. Radu	parter	75 „
2563	23544/932	J. Fakler	Dr. Lister 60	I. Fakler	parter	30 „
2564	23525/933	Anton Simion	Iancovescu 68	Cănănău C.	parter	36 „
2565	23552/933	Ing. L. Pomponiu	Petre Ispirescu 67	Pomponiu	parter	30 „
2566	23554/933	L. Kreb-	Aleea Suter 12	Pompei	parter	24 „
2567	23548/933	M. Dumitrescu	Meteorilor 2	N. Popescu	parter	36 „
2568	23709/933	Z. Dumitrescu	Măgurele 59	A. D. Ghinescu	parter	64 „
2569	23688/933	F. Ilioasa	Dr. 7ug. Iosif O.	I. Facler	etaj	25 „
2570	23711/933	Dr. M. Iliescu	Cuza Vodă 44	N. Popescu	parter	36 „
2571	23678/933	Maria Cristescu	Vitejescu 39	Fr. Reiss	s. parter	120 „
2572	23648/933	V. Gh. Popescu	Şos. Olteniţei 17	N. Popescu	parter	42 „

www.dacoromanica.ro

Nr. curen	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
			SECTORUL IV (VERDE)			
2573	14449/933	C. Gângiu	Alion 36	C. Mironescu	parter	80 mp.
2574	14459/933	Soc. Loc. Eft.	A. 3	I. Tăruşanu	part. et.	51 „
2575	14458/933	Soc. Loc. Eft.	A. 1	I. Tăruşanu	part. et.	51 „
2576	14113/933	G. G. Dumitrescu	Basarab 59	—	rep. rad.	—
2577	13812/933	Con. Herter	B-dul Cuza 17	—	parter	5 „
2578	14137/933	T. Ciofleac	Caşin 5	—	parter	60 „
2579	14006/933	V. Dumitriu	Sf. C-tin 20	V. Ionescu	marchiză	4 „
2580	14022/933	Fabr. B. Luther	Câmpineanu 4	—	rep. rad.	—
2581	13983/933	I. Lascu	Ana Curaţida 3	—	rep. rad.	—
2582	14791/933	I. Purcel	Dej 5	I. Ludvig	parter	91 „
2583	13813/933	A. Zusman	Bd. Ghica 77	Kitzu	parter	6 „
2584	14274/933	I. Mitrea	G-l Averescu 39	Kitzu	parter	73 „
2585	10637/933	Gh. Apostolescu	Griviţei 467	Dăscălescu	part. et.	204 „
2586	14387/933	I. Manu	Gr. Caracaş 3	Bădulescu	parter	67 „
2587	14687/933	Gh. Teodorescu	Griviţa c.	N. Popescu	parter	44 „
2588	14275/933	Ec. Ghiţă	Bălţi 11	Kitzu	parter	60 „
2589	14454/933	Gh. Bobică	Hagi Ghiţă 108	—	rep. rad.	—
2590	13808/933	N. Alexiu	Impăcărei 20	A. Pârlea	part. et.	100 „
2591	13690/933	Gh. Marin	Isbânda 69	Bădulescu	parter	100 „
2692	14122/933	C. Bănică	Miorita 3 bis	Kitzu	parter	58 „
2593	14681/933	Pr. I. Nitescu	Mih. Cornea 4	Baloşin	part. et.	32 „
2594	13738/933	F. Dragostin	Nămoloasa 10	—	rep. rad.	—
2595	14139/933	M. C. Drăgănoiu	Nistru 20	Ciocârlan	parter	57 „
2596	14246/933	M. Streza	Pleşoianu 35	Kitzu	parter	50 „
2597	14310/933	M. Urelitz	Şincai 28	O. Ionescu	parter	12 „
2598	14448/933	N. Popescu	Spiroiu 17	C. Mironescu	parter	16 „
2599	14125/933	Petrescu	Târnava 2	Pandele	parter	66 „
2600	14539/933	I. Bădulescu	Vizantea 37	—	rep. rad.	—
2601	15255/933	M. Stănescu	G-l Averescu 28	Bădulescu	parter	120 „
2602	15281/933	V. Alexandrescu	G-l Averescu 25	Bădulescu	parter	73 „
2603	15299/933	M. Chirilă	Abrud 34	Leauthey	part. et.	80 „
2604	12829/933	I. Lainer	Baicului 1	Bozianu	part. et.	120 „
2605	15045/933	A. Wechsler	Banu Manta 69	Ciocârlan	part. et.	134 „
2606	13913/933	M. I. Cristescu	Cluj 21	—	rep. rad.	—
2607	15054/933	D. Chicoş	Carol Knape 92	Ciocârlan	parter	46 „
2608	15193/933	I. Enache	Ciurel	—	rep. rad.	—
2609	15361/933	D. Munteanu	Cluj 3	—	parter	14 „
2610	14224/933	Milotoiu	Flămânda f. n.	Bădulescu	parter	75 mp.
2611	14150/933	Col. C-tinescu	Foca 30	Gilde	part. et.	110 „
2612	15381/933	E. Niculescu	Dr. Felix 76	O. Ionescu	parter	56 „
2613	14912/933	Gh. Tigănilă	Gh. Grand 16 b	Bădulescu	parter	34 „
2614	14845/933	I. Perţu	Griviţei 425	C. Petrescu	part. et.	325 „
2615	14879/933	Petre Mihai	Hagi Ghiţă 90 0	Pandele	parter	50 „
2616	14988/933	I. Dumitrescu	T. Ionescu 2	R. Udroiu	part. et.	250 „
2617	15129/933	N. Petrescu	R. Grand 21	Bădulescu	part. et.	82 „
2618	14952/933	C. F. R. Liceu		Costinescu	part. et.	590 „
2619	15194/933	Foamete	Siret 12	R. Quici	parter	100 „
2620	15307/933	A. Contu	Ştef. Stoica 11	—	rep. rad.	—
2621	12972/933	C. Rădulescu	Turda 63	Corani	parter	36 „
2622	15247/933	P. Popescu	Zoe Grand 26	Pandele	part. et.	87 „
2623	15730/933	O. Stănescu	Gl. Angelescu 39	G. Damian	part. et.	237 „
2624	15326/933	I. Turcitu	I. C. Brătianu 28	A. Dobrescu	parter	40 „
2625	15345/933	Luter	Şos. Basarab	Appel	depozit	70 „
2626	15249/933	M. Meric	Barierei 30 0	Gilde	part. et.	60 „
2627	15503/933	I. Niculescu	Biruinţei 17	Bădulescu	parter	66 „
2628	15602/933	D. Bălaj	Bălăriei 5	A. Ionescu	parter	60 „
2629	15978/933	E. Popescu	Banu Manta 77	N. Georgescu	part. et.	102 „
2630	15862/933	Papazoglaki	Al. Arhid. Ileana	P. Şerbănescu	part. et.	100 „

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2631	15448/933	Eremia Constantin	Alion 62	A. Dobrescu	parter	103 „
2632	15498/933	Vasilescu C.	Ciurel 64	Pandele	parter	46 „
2633	14544/933	E. Demetriad	Crişana 24	—	rep. rad.	—
2634	15378/933	D. Florescu	Crişana 34	—	are viza	—
2635	15423/933	E. Dumitru	Const. Căpit. 11	—	rep. rad.	—
2636	15653/933	Nisipeanu	Cerna 52	—	are viza	—
2637	15849/933	A. şi C. Böhne	Bd. Col. M. Ghica	Petre Pandele	part. et.	87 „
2638	15480/933	P. Matei	Ed. Grand 61	Peterneli	parter	85 „
2639	15782/933	Ivancea	Dr. Felix 79	Simionescu	part. et.	80 „
2640	15447/933	Anica Darădu	Flămânda 85	Kitzu	parter	60 „
2641	15344/933	Florescu	Griviţei 413	Sfetescu	part. et.	72 „
2642	15895/933	Al. Francisc	Gl. Popovăţ 70	Kitzu	parter	74 „
2643	15848/933	Ilie Mitică	Griviţei 230	L. Zumina	supr. et.	105 „
2644	15955/933	M. Vidrighin	G. Gr. Cantacuz.	I. Giurgea	part. 2 et.	194 „
2645	1143 /933	M. Veinleanu	Blaj c. Clucer.	—	—	—
2646	15971/933	Soltescu	M. Cornea 33	Cristinel	parter	55 „
2647	15946/933	Nicoară	Niculcea 56	—	rep. rad.	—
2648	15745/933	Iliaci A.	P. lui Crăciun 3	—	rep. rad.	—
2649	15633/933	Ing. Zurliati	Dr. Raţiu 7	—	parter et.	70 mp.
2650	15891/933	Corp. Didactic	Schit. Măgureanu 9	Petculescu	parter et.	507 „
2651	14768/933	I. I. Şerban	Scărlătescu 37	—	rep. rad.	—
2652	15589/933	Nicolau	Virgiliu 41	Ciocârlan	parter	40 „
2653	16096/933	Maior Popescu	Abrud 84	M Rădulescu	parter	54 „
2654	15904/933	A. M. Portocală	Bd. Basarab 9	Baloşin	part et.	97 „
2655	16232/933	M. M. Georgescu	Bd. Basarab lot. 6	Zamfiropol	part. et.	138 „
2656	16303/933	Ioan Popescu	Bran 7	Kitzu	parter	20 „
2657	16391/933	V. Vlăsceanu	Barierei 32	Stoinescu	part. et.	00 „
2658	16577/933	I. Popescu	Bd. Basarab lot 1	A. Dobrescu	part. et.	70 „
2659	16302/933	Alex. Balog	C-tin Grand	Kitzu	parter	30 „
2660	16553/933	V. Ionescu	Col. Pleşoianu 46	I. Bozianu	parter	72 „
2661	16268/933	I. Chihaia	Bd. D. Golescu 3	I. Nănescu	part. et.	160 „
2662	15310/933	E. Gartenberg	Frumazonă 12	Kitzu	parter	16 „
2663	16106/933	Gh. Folescu	Griviţa 460	Bordenache	parter	60 „
2664	15846/933	A. Kessler	Griviţa 293	—	rep. rad.	—
2665	15257/933	Eut. Aldea	I. Caracaşi 17	Corani	parter	45 „
2666	15844/933	Gh. Vâslan	M. Costin 6	—	rep. rad.	—
2667	12267/933	Nic. Oprea	Zece Mai 16	Ciocârlan	parter	40 „
2668	16333/933	Nic. Russu	N. Filmon 14 bis	C. Petrescu	parter	16 „
2669	16345/933	O. şi R. Niculescu	Petru Maior 13	Kitzu	parter	24 „
2670	15964/933	C. şi C. Cumcanu	Sc. Vârnav 29	Ciocârlan	parter	8 „
2671	15728/933	D. şi G. Spirea	Spiroiu Grozăv.	Maller	parter	60 „
2672	15972/933	Mante	Şurbei Vodă	A. Culina	parter	10 „
2673	16029/933	Elena Gabor	Siret 42	Kitzu	parter	16 „
2674	15916/933	Ana F. Dinu	Turnu Roşu 16	P. Pandele	parter	45 „
2675	15845/933	Gius. Tomassini	Teodor Aman 20-22	Zilberman	part. et.	200 „
2676	/933	Ion M. David	V. Gnerghei 7	Munteanu	parter	61,50 mp.
2677	16356/933	E. Gurănescu	Z. Golescu 50	—	rep. rad.	—
2678	15824/933	P. Teodorescu	Zoe Cuţarida	—	etaj	—
2679	17010/933	Estera Kirschen	Teodor Aman 8	N. Popescu	rep. rad.	80 mp.
2680	17116/933	Teodor Spoială	Gl. Averescu 61	—	rep. rad.	—
2681	16945/933	C. Georgescu	Buzeşti 37	—	rep. rad.	—
2682	16282/933	I. Bădilă	Fratocea 13	—	rep. rad.	—
2683	15061/933	E. Topolschi	Banat 35	—	rep. rad.	—
2684	17102/933	N. Steopoe	Bd. D. Golescu 45	—	rep. rad.	—
2685	16780/933	D. Toma	Mih. Cornea 14	Ciocârlan	parter	70 mp.
2686	16787/933	Otto Friedrich	C. Knape 35	Bădilescu	parter	50 „
2687	16768/933	P. Lădălan	C. Sibiceanu 22	—	rep. rad.	
2688	17042/933	C. Cardas	Islaz 8	—	rep. rad.	—
2689	17104/933	El Chirculescu	C. Pleşoianu 88	Kitzu	parter	17 mp.
2690	16299/933	D. Velican	Dej 78	—	rep. rad.	—

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2691	15828/933	C. Hutanu	Diac. Coresi 12	N. Băbeanu	parter	60 mp.
2692	16987/933	I. Buculac	Domn. Ancuţa 3	I. C-tinescu	part. et.	100 „
2893	16550/933	Ion Ion	Dornei 19	—	rep. rad.	—
2694	16858/933	C. Spânache	Dornei 18	Pandele C.	parter	140 „
2695	17110/933	El. Voiculescu	Gl. Averescu 22 b.	Ciocârlan	parter	28 „
2696	16095/933	Gh. Filoti	Giuleşti c. Caloiu	Wagner	part. et.	178 „
2697	16956/933	C-tin Muscan	Bd. Ghica 62	P. Pandele	parter	80 „
2698	16937/933	C. Georgescu	Griviţa 490	N. Popescu	part. et.	140 „
2699	16912/993	Grig. Andreescu	Hagi Ghiţă 48	Kitzu	parter	90 „
2700	16819/933	N. Fronca	Irina Caracaş 22	O. Ionescu	parter	100 „
2701	16950/933	Eug. Rădescu	Ing. Zabloschi 23	Gilde	parter	24 „
2702	16955/933	I. Filip	Lainici 11	Kitzu	parter	86 „
2703	16879/933	M. Grigoriu	St. Ludescu 9	Bădulescu	parter	60 „
2704	16111/933	C. Bădilă	Macovei 39	Bădulescu	parter	30 „
2705	17013/933	Em. Iacobescu	Mureş 28	—	rep. rad.	—
2706	16859/933	F. Stoica	M. Viteazu 12	P. Pandele	parter	48 „
2707	17068/933	E. Catuloca	M. A. Vârtejanu 15	—	rep. rad.	—
2708	16606/933	Iul. Paraschivescu	P. Maior	P. Pandele	part. et.	100 „
2709	16630/933	St. Jianu	Paţangg 36	—	rep. rad.	—
2710	17119/933	Ioana Ion	Popa Radu 3 2	Hanciu	parter	35 „
2711	17339/933	C. Tunescu	Popa Tatu 28 b.	Nădejde	part. et.	200 „
2712	16860/933	Coleg. Sf. Sava	Ştirbei Vodă	N. Stănescu	part. et	200 „
2713	17122/933	D. Vasin	Sc. Vârnav 22	Kitzu	parter	25 „
2714	17064/933	Vet. Munteanu	N. Sion 5	Boico	part. et.	170 „
2715	17283/933	D. Gheciu	Schit. Măgureanu 7	—	rep. rad.	—
2716	16580/933	I. Năstase	Târnava 2	—	rep. rad.	—
2717	17121/933	E. Bălănescu	T. Buţei 21	Stavri Opari	parter	30 „
2718	16779/933	E. Sucleanta	Vidra 37	Ciocârlan	parter	60 „
2719	17041/933	Guardiani & C.	Vespasian 43	Galin	parter	72 „
2720	16814/933	D. Morăreţ	Z. Golescu 40	—	parter	34 „
2721	17640/933	R. Dumitrescu	Abrud 8	Kitzu	rep. rad.	—
2722	17712/933	Ana Locusteanu	Gl. Berthelot	Gh. Iancu	parter	30 „
2723	17342/933	Aura Matei	Carol Knappe 102	D. Săvulescu	parter	120 „
2724	17466/933	Gh. Florescu	C. Caracaş 26	P. Pandele	parter	75 „
2725	13200/933	D. Eftimiu	Cotroceni 26	—	rep. rad.	—
2726	17681/933	M. Mihalovici	Disescu 2	Clejan	part. et.	300 „
2727	17256/933	Gh. Bordoran	El. Cluceresa 20	—	rep. rad.	—
2728	17315/933	Pavel Ioşa	Ed. Grand 27	Pozana	parter	47 mp.
2729	16751/933	Agrip. Popescu	Fd. Bran 3	—	rep. rad.	—
2730	17366/933	L. Danielescu	G-ral Dona 23	—	rep. rad.	—
2731	17699/933	C. Manoilescu	Gr. Pleşoianu 52 b	C. Simionescu	parter	50 mp.
2732	17692/933	Soc. Dermata	Griviţa 153 A	—	rep. rad.	—
2733	16987/933	A. Năstăsescu	Hotin 12	—	rep. rad.	—
2734	17261/933	General Crassu	I. Hajdeu 10	St. Opari	part. et.	140 mp.
2735	17365/933	Dr. Marcov	Miron Costin 11	I. Melun	parter	10 „
2736	17382/933	Rafila Milea	10 Mai 44	—	rep. rad.	—
2737	17521/933	D. Ciocoiu	Mirceşti c. Dej	—	rep. rad.	—
2738	17254/933	El. Ionescu	Popa Tatu 39	—	rep. rad.	—
2739	69 P/933	Ion Gheorghe	P. Popovăţ 75	O. Ionescu	parter	50 mp.
2740	17580/933	Virg. Enghel	Soveja 51	Kitzu	parter	32 „
2741	17713/933	Stan Mina	Tabla Buţei 13	D. Antonescu	parter	40 „
2742	17327/933	Vers. Melidon	Virgiliu 47	Bozianu	parter	40 „
2743	18404/933	Ana Niţulescu	Aristia 20	Ciocârlan	parter	30 „
2744	17901/933	Com. Popovici	Berzei 99	—	rep. rad.	—
2745	18930/933	D. Ganciu	Brezoianu 32	—	rep. rad.	—
2746	18301/933	Căp. Miloşescu	Lihor 25	Bozianu	parter	22 mp.
2747	18280/933	Emilia Giuglea	Bucovinei 7	Ciocârlan	part. et.	140 „
2748	18358/933	Claudia Crivăţ	Banu Manta 70	—	rep. rad.	—
2749	17998/933	Paula König	Bucegi 42	—	rep. rad.	—
2750	18392/933	Metal. Hornstein	Şos. Basarab 31	Crainic	parter	35 mp.

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2751	17958/933	Elena C-tinescu	Căp. Cocorăscu 194	Chiţu	parter	65 mp.
2752	17922/933	Ion Papyc	Cerna 30	Bădulescu	parter	30 „
2753	18012/933	Matei Iosif	Carol Knape 23	Bădulescu	parter	30 „
2754	18120/933	Corucliu Hugo	Crăsnaru 39	I. Demetrescu	parter	75 „
2755	17923/933	Ludmila Mandea	D. Cuţarida 22	Cănănău	part. et.	115 „
2756	18047/933	N. Petre	Dornei 13	Bădulescu	parter	58 „
2757	17997/933	Paula Konig	Dornei 25	—	rep. rad.	—
2758	18218/933	Ecat. N. Zorilă	Fd. Gherasę 18	Cănănău	parter	55 mp.
2759	17320/933	D. Petrescu	Griviţa 266	Badulescu	parter	34 „
2760	18318/933	P. Teodorescu	Grozăveşti 66	—	rep. rad.	—
2761	18486/933	I. Cuţarida	I. Hajdeu 1	Coiani	parter	30 mp.
2762	18156/933	Nora Davidescu	Horaţiu 10	Urzică	parter	16 „
2763	18278/933	E. Ioan	Cantacuzino 4	A. C-tinescu	part. et.	140 „
2764	17921/933	Zenovia Popescu	Mirceşti 31	Bădulescu	parter	38 „
2765	17717/933	N. Alexe	V. Dorobanţu 6	R. Quich	parter	65 „
2766	18225/933	N. Niculescu	N. Dorobanţu 8	Bădulescu	parter	80 mp
2767	18013/933	Gr. Ionescu	Nic. Filimon 20 b.	Bădulescu	parter	16 „
2768	18068/933	Radu Udroiu	T. Ionescu 1	R. Udroiu	part. et.	130 „
2769	17824/933	N. Tăranu	Sion 3	Iancu	part. et.	120 „
2770	17932/933	Ştef. Zugravu	Vrancea 24	P. Pandele	parter	52 „
2771	17933/933	Toma Matei	V. Pleşoianu 35	Bădulescu	parter	50 „
2772	18219/933	Virg. Lăzărescu	V. Gherghel 76	Udroiu	parter	100 „
2773	17946/933	Căpitan Patin	Zaharia 23	Ciocârlan	parter	85 „
2774	18626/933	M. Partea	Arad 61	Bădulescu	parter	32 „
2775	18971/933	I. Desi	Bucegi 74	P. Pandele	parter	80 „
2776	18817/933	Ec. Algiu	Brezoianu 29	Baloşin	part. et.	337 „
2777	18846/933	Dr. Cristide	Berzei 65	—	rep. rad.	—
2778	18988/933	I. Ionescu	C. Caracaş 28	V. Dumitrescu	part. et.	70 „
2779	18990/933	H. Constantin	Depărăţeanu 26	—	rep. rad.	—
2780	18974/933	Z. Caliop.	Doinei 115	—	rep. rad.	—
2781	18559/933	V. Dumitrievici		C. Simionescu	part. et.	185 „
2782	18775/933	V. Toma	Erbăriei 24	—	rep. rad.	—
2783	19082/933	I. Rădulescu	Dr. Felix 26	Ciocârlan	part. et.	30 „
2784	18702/933	Al .Manoliu	G-l Magheru 7	Rosenthal	part. et.	30 „
2785	18711/933	Ing. Borghi	Hagi Ghiţă 47	Popzana	parter	49 „
2786	18564/933	N. Ionescu	Miron Costin 16	—	rep. rad.	—
2787	18560/933	Ec. Paraschiv	10 Mai 48	—	rep. rad.	—
2788	18972/933	V. Iacobescu	Mureş colţ	P. Pandele	part. et.	120 „
2789	18712/933	G. Rădulescu	Mih. Cornea 3 0	Beslegeanu	part. et.	25 „
2790	18589/933	I. Iordănescu	Petre Maior 67	—	rep. rad.	—
2791	18959/933	Al. C-tinescu	Prunaru 44	—	rep. rad.	—
2792	18584/933	M. Dumitrescu	Sovata 25	Baloşin	parter	50 „
2793	18973/933	D. Stoica	Tabla Buţei 82	Pandele	parter	95 „
2794	18816/933	Cioculescu	Turnul Roşu 22	Munteanu	part. et.	110 „
2795	18217/933	M. Kalimachi	Turnescu 5	Bădulescu	parter	33 „
2796	18968/933	E. C-tinescu	Z.Golescu f. n.	Bădulescu	parter	84 „
2797	19232/933	M. Piperescu	G-ral Angelescu 161	Creangă	part. et.	140 „
2798	18923/933	N. Dobrescu	Aristia 27	Burcuş	part. et.	65 „
2799	19151/933	O. Meyer	Buzeşti 102	E. Hulisch	parter	60 „
2800	19904/933	Maior Tomescu	Buzeşti 55	N. Popescu	part. et.	80 „
2801	19265/933	F .Resici	Carol Knape colţ	Pandele	parter	52 „
2802	19382/933	E. Vasilescu	Chiliei 38	Pandele	etaj	77 „
2803	19409/933	M. Stănescu	Bd. Cuza 67	N. Stănescu	part. et	156 „
2804	19259/933	I. Dumitru	El. Caracaş 39	S. Opari	parter	60 mp
2805	19260/933	G. Mugureanu	Erbăriei 22	Opari	parter	60 mp.
2806	19256/933	E. Machauer	Eroilui 6	—	rep. rad.	—
2807	18698/933	N. Maricescu	Econ. Cezărescu 8	—	rep. rad.	—
2808	19526/933	I. Bojincă	El. Caracaş 29	Pandele	parter	40 mp.
2809	19481/933	Grancea	Eminescu 23	N. Popescu	parter	80 mp.
2810	19465/933	Grancea	Eminescu 30	N. Popescu	parter	140 mp.

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2811	19526/933	Soc. Sacră	Bd. Ghica Cimitir	Hirsch	portal	10 mp.
2812	19191/933	Moşt. Timber	Bd. Ghica 61	—	rep. rad.	—
2813	17988/933	N. Bică	Isbânda 6	V. Dumitrescu	parter	35 mp.
2814	19517/933	Stănescu	Spl. Independ. 281	Pandele	parter	106 mp
2815	19163/933	V. Marinescu	Gl. Magheru 18	Ciocârlan	parter	60 mp.
2816	19370/933	A. Dristorian	Plevnei 26	Damian	part. et	225 mp.
2817	19365/933	D. Georgescu	Pomenirei colţ	Pandele	part. et.	120 mp.
2818	19229/933	A. Stoica	Ştef. Iulian 25	R. Ludich	parter	56 mp.
2819	19208/933	I. Stoica	Gl. Vlădoianu 22	—	rep. rad.	—
2820	16110/933	Florea	Turnu Roşu 41	Bădulescu	parter	140 mp.
2821	19586/933	V. Luca	Băncei 51	Pandele	parter	145 mp.
2822	19849/933	V. Brumer	Buz. colţ Basarab	—	rep. rad.	—
2823	19836/933	C. Belu	Bucegi 72	I. C-tantinescu	parter	59 mp
2824	19837/933	Soc. Distr. P.	Gl. Budişteanu 11 b.	—	rep. rad.	—
2825	19777/933	M. Sorescu	Căp. Cocorăscu 78	A. Opari	parter	72 mp.
2826	19921/933	Andrei Matei	Cluj 97	N. Popescu	parter	32 mp
2827	19713/933	Al. Mărculeţ	G. D. Filip f. n.	N. Ionescu	parter	20 mp
2828	19883/933	Bc Griviţa Nouă	Griviţei 354	P. Pandele	parter	28 mp.
2829	19612/933	A. Ionescu	Gl. Magheru 43	Ciocârlan	part. et	125 mp.
2830	19927/933	S. Costache	M. Caracaş 5	L. Simon	parter	66 mp.
2831	19809/933	P. Radu	Ştefan Stoica 36	V. Dumitrescu	parter	21 mp.
2832	19948/933	A. Mironescu	Şcoalei 31	V. Dumitrescu	parter	25 mp.
2833	19986/933	S. Weiseberg	Virgiliu 35	Em. Niţescu	part. et.	120 mp.
2834	20172/933	Al. Cornea	Chiliei 28	—	rep. rad.	—
2835	20373/933	Uz. Chim. Române	Basarabiei 45	—	rep. rad.	—
2836	18955/933	A. Stroe	C. Caracaş	—	rep. rad.	—
2837	20267/933	M. Ghencea	Ceremuşului	N. Popescu	parter	40 mp.
2838	20268/933	Casa C. Didactic	Bd. Cotroceni colţ	Sc. Petcuescu	part. et.	300 mp
2839	20306/933	V. D. Uleia	Cantacuzino 2	N. Popescu	part. et.	200 mp.
2840	20435/933	Moara Herdan	Cireşel 9	Pandele	parter	405 mp.
2841	20026/933	Ec. Dinu	Dornei 106	O. Ionescu	parter	50 mp.
2842	20449/933	M. Beni	V. Gherghel 99 b.	Opari	parter	24 mp.
2843	20224/933	C. Marcaş	Isbândei 24	Opari	part. et.	110 mp.
2844	20114/933	Preot C-tinescu	Mih. Cornea 22	O. V. Ionescu	parter	20 mp.
2845	12781/933	M. Laiţă	Alea Grand 24	A. Dobrescu	parter	47 mp.
2846	12391/933	S. Păunescu	Bucegi 4 bis	Rădulescu	parter	57 mp.
2847	12642/933	I. Micu	Băncei 70	Rădulescu	parter	50 mp.
2848	12515/933	I. Georgescu	Crângasi 58	—	rep. rad.	—
2849	12591/933	M. Georgescu	Chişinău 25	Mihăiescu	part. et.	106 mp.
2850	12809/933	C. Vasiliu	Chilia 34	Ciocârlan	parter	48 mp.
2851	12463/933	M. Furcia	Deocheţi 32	—	rep. rad.	—
2852	12620/933	Câmpulungeanu	Filimon 13	Bădulescu	parter	9 mp.
2853	12630/933	C. Valea	Flămânda 99	O. Ionescu	parter	20 mp.
2854	12361/933	P. Rădulescu	Giuleşti 47 b.	Bădulescu	parter	49 mp.
2855	12419/933	N. Dumitrescu	Griviţa 298	Pandele	parter	55 mp.
2856	12536/933	I. Goldsteinbein	Gr. Caracaş 24	Kitzu	parter	40 mp.
2857	12573/933	Gheorghe	Bd. Ghica 330	—	rep. rad.	—
2858	12581/933	Pr. Leontescu	Bd. Ghica 6-8	I. Trăileanu	part. et.	712 mp.
2859	12616/933	C. Buşilă	Bd. Ghica 18	Băleanu	parter	9 mp.
2860	12840/933	Pales Arpad	Bd. Ghica 307	Ciocârlan	parter	70 mp.
2861	12735/933	M. Bolin	Hagi Ghiţă 14	Bădulescu	parter	20 mp.
2862	12489/933	Dr. Caras	Impăcărei 57	Kitzu	parter	8 mp.
2863	12842/933	C. Merişanu	Dr. Lueger 3	Ciocârlan	part. et.	130 mp.
2864	12722/933	S. Mihăilescu	Mihai Bravu 1	Bădulescu	parter	15 mp.
2865	12903/933	S. Lazăr	C. Marinescu 20	—	rep. rad.	—
2866	12694/933	C. Dinescu	M. C. de Argeş 26	—	rep. rad.	—
2867	12370/933	E. Colac	Pleşoianu 90 bis	V. Ionescu	parter	42 mp.
2868	12268/933	A. Călugăreanu	P. Maior 7	Ciocârlan	part. et.	65 mp.
2869	12462/933	E. Şerbănescu	V. Gherghel 18	Pandele	parter	16 mp
2870	12739/933	Ing. Negulescu	P. Maior 12	Ciocârlan	part. et.	138 mp.
2971	12841/933	Ionescu	V. Pleşoianu 40 b.	Ştefănescu	parter	40 mp.

www.dacoromanica.ro

Nr. curent	Nr. de înregistrare	Numele şi pronumele proprietarului	Strada şi N-rul unde se construeşte	Numele şi pronumele arhitectului	Felul construcţiei	Mărimea construcţiei
2871	12734/933	A. Tufeanu	Scărlătescu 14	—	rep. rad.	—
2872	12754 933	N. Tănase	Siret 19	Bădulescu	parter	32 mp.
2873	12420 933	C. Săndulescu	Târnava 12	Pandele	parter	65 mp.
2874	12354/933	Ing. Patraulea	Virg. colţ Aristia	Pşepelinski	part. et	120 mp.
2875	12442/933	I. Tarabă	Vrancea 8	I. Ludwig	part. et.	180 mp.
2876	12319/933	M. Anghieru	Z. Golescu 31	Bădulescu	parter	75 mp.

2) CONGRESUL INTERNAŢIONAL DE IGIENĂ (23—25 Octomvrie 1933) va avea loc în amfiteatrul Institutului Pasteur din *Paris* şi se va deschide sub preşedinţia Ministrului Sănătăţei Publice din Franţa şi a Ministrului de Externe. Congresul este organizat de *Societatea de Medicină Publică şi de Geniu Sanitar*". Se vor desbate unele chestiuni de actualitate şi anume:

a) Marile lucrări de igienă publică şi criză economică (ameliorări funciare, assanări, alimentări cu apă, canalizări).

b) Coordonarea eforturilor şi lupta contra tuberculozei (igiena medicală, urbanismul, tecnica sanitară).

C. S.

3) AL 33-LEA CONGRES AL PROPRIETĂŢEI CLĂDITE s'a ţinut la Reims la 14 Iunie.

In cursul lui s'au prezentat numeroase şi importante rapoarte în urma cărora s'a transmis puterilor publice următoarele propuneri:

a) In privinţa *contractelor comerciale* legislatorul să respingă orice tendinţă a revizuirei de către tribunale a contractelor încheiate între particulari, şi atunci când, din cauza crizei economice, s'ar ajunge la o revizuire a angajamentelor comercianţilor, aceasta să nu se facă în dauna proprietarilor.

b) Pentru *planurile de extensiune şi amenajare ale oraşelor*, s'a emis şi subliniat ideia cu realizarea amenajerii oraşelor, din punct de vedere al higienei şi salubrităţei să nu se facă fără ca drepturile proprietarilor să fie nesocotite, ci atunci când un imobil este lovit de o servitute, proprietarul să aibă o justă indemnitate ca compensaţie a acestei servituţi.

c) *Oficiile de locuinţe eftine* să accepte pe proprietari în consiliile lor, ca astfel să poată fi studiate căile şi mijloacele pentru intensificarea industriei clădirei şi în acelaş timp protecţia proprietăţei clădite.

d) *Pentru localurile de locuit* să se revină cât mai curând la dreptul comun şi la abrogarea legilor excepţionale,

e) *Imprumuturile hipotecare* să poată fi acordate de stat asociaţiilor de proprietari în aceleaş condiţiuni ca oficiilor de locuinţe eftine, pentru ca proprietarii să amelioreze şi să întreţină imobilele lor.

f) In ceeace priveşte *somajul* congresul emite propunerea ca ajutoarele date de diverse colectivităţi să fie acordate numai şomerilor adevăraţi şi că o tantiemă din indemnizaţiile de somaj să fie vărsată direct *proprietarului şomerului*, sub formă de bonuri, *în contul chiriei şomerului*.

(*L'Architecture*, 15 Iulie 1933).

T. P.

4) EXPOZIŢIA UZINELOR COMUNALE BUCUREŞTI — ING. LEONIDA DIN PARCUL CAROL. In Parcul Carol alături de pavilionul în care se află admirabilul „muzeu industrial" în devenire, al d-lui *Ostaşu*, s'a deschis în mijlocul lunei August o expoziţie de propagandă sub egida Uzinelor Comunale Bucureşti, care însă de fapt reprezintă munca d-lui inginer *D. Leonida* pentru popularizarea preocupărilor sale de progres economic. *D. Leonida* este un excelent popularizator, căci nu-i lipseşte nici priceperea, nici energia, nici perseverenţa, nici dezinteresarea în această direcţie.

Expoziţia U. C. B. cuprinde de fapt patru părţi oare cum distincte şi fără alte legături între ele decât pavilionul şi inspiratorul modelelor expuse [1]). Anume găsim: 1) grafice şi miniaturi demonstrative relative la producerea şi distribuţia energiei electrice din Bucureşti (U. C. B.); 2) machete şi afipte de propagandă pentru lucrările de amenajarea lacurilor Colentinei dela nordul Bucureştilor; 3) machete şi hărţi în relief indicând modul de studiere a geografiei fizice şi economice a României; 4) copii de hărţi vechi istorice, antice sau din evul mediu, şi mai noi (sec. XVII) în deosebi ale regiunei cuprinzând ţările locuite de români. Cele două diagrame cu sculpturi şi picturi reprezentând cucerirea Daciei de romani şi năvălirea barbarilor, cum şi tablourile sinoptice cu organizaţia veche a principatelor române, sau cu mecanismul bugetar, unde să le clasăm?

Sunt idei ale d-lui Leonida de tot interesul, care merită să fie păstrate într'un muzeu cu caracter permanent, iar colecţia de cărţi şi hărţi vechi, este indiscutabil de mare valoare.

1) D. Leonida ne-a comunicat verbal în ultimul moment că, din cauza mutărei precipitate în alt pavilion decât cel iniţial destinat, totul a fost inegal redus.

www.dacoromanica.ro

Dar opera de mare valoare a d-lui Leonida este aiurea. ştiută de puţini. E muzeul electro-mecanic din B-dul Tache Ionescu colţ cu str. Jules Michelet, unde funcţio nează de decenii aproape în taină şcoala de electro-mecanici.

Colecţiile din acel muzeu am dori să le vedem integrate în marele muzeu industrial, care, tot pe tăcute, se înfiripează acum cu multă râvnă şi pricepere de d. *Ostaşu* în Parcul Carol. „Unirea face puterea, şi mai totdeauna şi onoarea".

Regretăm că obiectivul nostru ne limitează cadrul descripţiei ce am dori să dăm acestei expoziţii, dar rămânem, credem, încă în acest cadru, dacă ne oprim puţin asupra celor expuse cu privire la lucrările de amenajare a lacurilor Colentinei din nordul Capitalei.

Desigur că în toate timpurile şi ocaziile modul de expunere a unei chestiuni joacă, în anumite împrejurări, un rol mai important decât fondul chestiunei, la obţinerea succesului. Şi din acest punct de vedere problema de care ocupăm aproape nu lasă de dorit în expoziţie. Colorile sunt puternice, perspectivele clare, machetele mari, curate, lustruite. Vorbesc ochiului celui mai profan.

Pe cei cunoscători însă îi interesează *fondul*. Şi ne pare foarte rău că suntem nevoiţi să mărturisim că acel fond nu ne satisface *principial*, nu numai pe noi dar pe oricine descopere acel fond. Cum, o bună parte din puţina suprafaţă de apă existentă acum la nordul oraşului va dispare? Vor rămâne pe ici şi colo câteva lacuri răzleţe? Noi când am întocmit primele proecte, ştiinţific studiate [1]), şi apoi cercetate de specialişti reputaţi şi cu experienţă între 1928—1931, concluzia unanimă şi definitivă stabilită era: „dacă nu se va putea spori suprafe-„ţele ocupate de lacuri, cel puţin să nu fie micşorate şi „în nici un caz secate! Lacurile sunt necesare din toate „punctele de vedere Bucureştilor". S'au exprimat chiar păreri ca să se facă imposibilul, spre a se obţine un singur lac, dela Dobroeşti-Principele Nicolae până dincolo de Băneasa! Şi acum, ce vedem în transformările suferite cu resemnare de proectele noastre la U. C. B.? Se seacă parte din lacuri! Pentru astfel de lucru însă nu mai era nevoie să ne frământăm, să aducem apă din Ialomiţa, căci era simplă şi eftină o secare totală a tuturor lacurilor!

C. S.

1) **C. Sfinţescu**: „Alimentarea lacurilor Colentinei cu apă din Ialomiţa" (1931).

INFORMAŢII — BIBLIOGRAFIE

REVISTA „URBANISMUL" pe luna Iunie a. c. ne aduce ştirea că d. **H. Prost** fostul director al Serviciului de Urbanism din Maroc şi Preşedintele comitetului de direcţie al acelei reviste, a fost ales membru al Institutului din Franţa.

Mareşalul **Lyautey**, cu care d. Prost a lucrat în Maroc, dedică o pagină calităţilor de om şi de specialitate ale alesului şi trage o concluziune de mare importanţă pentru noi:

„...Văd un omagiu adus talentului său magistral...

„...Dar mai ales văd consacrarea nu numai a operei „sale, ci a Urbanismului însuşi"...

C. S.

1) SISTEME MODERNE DE ASALTAJ. Discuţiuni asupra sistemelor din contractul suedez de Ing. Insp. Generali **Gh. Nicolau, N. Hoisescu** şi **N. Profiri** (414 pagini pe hârtie velină, format 165×245 mm. Cartea Românească 1933. Preţul 160 lei).

Prin această lucrare autorii urmăresc a da un răspuns la următoarele întrebări:

Sistemele moderne de asfaltaj şi în special betoanele asfaltive, pot fi ele aplicate pe şoselele noastre? Condiţiunile noastre de material, trafic şi climă, îngădue ele modernizarea prin asfaltaj a reţelei rutiere din România? Technica modernă este ea atât de avansată ca să permită executarea unor sisteme de asfaltaj fără a mai recurge în prealabil la încercări şi experienţe de adaptare şi ajustare? A eşit această technică rutieră din faza tatonărilor? Se poate dispune actualmente de un stoc suficient de calcule şi norme, care să procure siguranţa necesară în proectare şi executare de asfaltări? Faţă de condiţiile din ţara noastră, se pot oare proecta şi executa, pe baza ştiinţei actuale, lucrări de asfaltaj care să reziste şi să se comporte satisfăcător? Există azi în technica asfaltajului atâta ştiinţă, încât inginerii să poată avea încredere şi siguranţa pentru proectare?

Lucrarea este împărţită în două părţi: în prima autorii trec în revistă sistemele şi metodele moderne de asfaltaj arătând dibuirile şi tatonările cercetărilor în decursul timpului până azi, şi în concluzie arată că asfaltul întrebuinţat în diferite sisteme, este azi singurul material care, chiar la noi în ţară, unde sunt condiţiuni de climă deosebite, este indicat pentru modernizarea drumurilor ţării noastre. In partea a doua, autorii îşi apără opinia favorabilă pe care au dat-o la încheierea contractului suedez pentru modernizarea câtorva drumuri naţionale, în calitate de ingineri specialişti ai Casei Drumurilor, recomandaţi ca atare de A. G. I. R. şi răspund atacurilor ce li s'au dat de personalităţi din lumea technică, politică şi presă.

I. H. P.

www.dacoromanica.ro

2) PAVAJE MODERNE album de propagandă editat de Soc. „Via" pentru construcţii de căi moderne, Bucureşti — cuprinde pe lângă o expunere asupra activităţei trecute a societăţei şi câteva noţiuni asupra drumurilor şi circulaţiei, asupra diferitelor sisteme de pavaje (asfalturi variate, diverse pavagii cu piatră, beton, lemn) cum şi prescripţii şi caete de sarcini de la noi pentru materialele ce intră la pavaje, dar fără a indica totdeauna origina acelor prescripţii.

Ilustraţiile bine imprimate, reprezintă lucrări executate de Soc. „Via" în deosebi în Bucureşti şi uneori şi in alte părţi ale ţării.

C. S.

3) CURS DE URBANISM de R. Danger. (Paris— Librairie de l'enseignement technique, Léon Eyrottes-editeur, 3 rue Thnard-Paris 1933, 4°).

D-l Danger resumă cursul de urbanism ce îl profesează la şcoala specială de lucrări publice.

Capitolele sunt sistematic divizate în paragrafe — are avantajul de a fi clare, dar rupe legătura dintre idei.

Pentru formarea oraşelor, prezintă tablou clar al traseelor.

In capitolul următor indică problemele ce se pun urbanistului: sit, însoleiare, deschidere de căi, menajarea perspectivelor, fenomene demografice, repartiţia populaţiei, circulaţie, higienă, estetică.

D-l Danger arată caracteristicile planului după temperamentele naţionale: englezii — oraşe grădini; germanii — căutând pitorescu, se inspiră din oraşele medievale; americanii, urmărind ideia standardizării; francezii încercând echilibrul între englezi şi germani. Astfel studiază bazele esteticei urbane, care după el sunt: apa, vegetaţia, arhitectura.

După ce urbanistul a reunit toate documentele, reflectează asupra tuturor problemelor şi poate trasa planul. Termină lucrarea dând câteva exemple de compoziţie.

T. P.

DELA INSTITUTUL URBANISTIC

1. MULŢUMIRI.

Mulţumim oraşelor membre şi persoanelor particulare cari ne-au trimis plata abonamentului la revista Urbanismul, precum şi diferite sume pentru procurarea publicaţiunilor editate de Institutul Urbanistic dela 1 Iunie până la 1 Septembrie a. c. după cum urmează:

Primăria oraşului Gheorghieni, Primăria oraşului Călimăneşti, D-na Arh. Delavrancea-Gibory, Arh. C. Cicu, Victor Toma, Arh. Gabrielescu, Primăria oraşului Calafat, N. Vlăsceanu, Gh. Dăscălescu, Soc. „Via", Marinescu Virgil, D. Ionescu, Roşca, Constantin Marinescu-Obor, Arh. Cănănău, Zilberman, Arh. N. Mucichescu, Ing. Ioan Petrulescu, C. Moşteanu-Albastru, M. şi V. Stanciu, Dobnichi Teodor, George Ghiulamila, Ing. Cesar Popp, Peretz Alexandru, Vasile Cristodulo, Grigore Vidraşcu, T. Antonescu, Primăria oraşului Orăştie, Primăria oaşului Corabia, Ing. Insp. Şerban Chirilov, Soc. Comunală de Locuinţe Eftine Bucureşti şi Ing. Gh. Herda.

2. APEL.

Revista „Urbanismul" este trimisă regulat tuturor oraşelor. Rugăm cu insistenţă Administraţiile Comunale să ia măsuri ca revista să poată fi văzută şi consultată de D-nii Primari, de D-nii Consilieri comunali şi de toţi D-nii Şefi de servicii comunale, căci revista se trimite pentru a fi citită iar nu pentru a fi închisă în arhive.

Unii din d-nii Primari de oraşe ne-au afirmat că nici nu au văzut măcar revista, desigur din cauza închiderei ei la arhivă. Alte ori reclamaţii că nu au fost primite toate numerile.

Revista apare regulat odată pe 2 luni, aşa că fiecare oraş o primeşte de 6 ori pe an. Oraşele sau persoanele particulare cari nu primesc revista până la sfârşitul bimestrului următor, să înştiinţeze urgent redacţia pentru a face cercetările necesae la poştă.

3. COTIZAŢIILE ORAŞELOR LA UNIUNE.

Rugăm toate oraşele a se conforma dispoziţiunilor acestui articol prevăzând în bugetul pe 1933 tadele de membru, plus costul abonamentului la revista „Urbanismul" de lei 500.

Rugăm în acelaş timp administraţiile comunale cari în cursul anului 1932 nu au plătit cotizaţiile şi abonamentul din neprevedere bugetară, să treacă în bugetul anului în curs şi restanţele datorate pe 1932.

Reproducem mai jos art. 8 din „Statutul Uniunei Oraşelor":

Art. 8. — Membrii sunt datori să plătească anual cel mai târziu până în luna a treia a fiecărui an bugetar următoarele cotizaţii:

Bucureşti	100.000 lei
Municipii:	
a) cu buget peste 100 milioane .	50.000 „
b) cu buget sub 100 milioane .	30.000 „
Capitale de judeţ	15.000 „
Oraşe nereşedinţe	5.000 „

www.dacoromanica.ro

Rugăm stăruitor administrațiile orașelor și în special pe d-nii secretari generali ai orașelor să dispună achitarea cotizațiilor respective, trimițându-le cu mandat poștal pe adresa Uniunei Orașelor București, Str. Nicolae Filipescu 21—23.

4. AVIS IMPORTANT.

Se aduce la cunoștința orașelor membre că Primăria Centrală a municipiului București s'a mutat în localul propriu din str. Nicolae Filpescu 21 (fostă casa Asan) pe ziua de 23 Aprilie 1933.

Odată cu primăria s'a mutat în acelaș local și Secretariatul General al Uniunei Orașelor unde trebuie îndreptată orice corespondență pentru Uniune, spre a nu se produce întârzieri sau rătăciri.

5. SECȚIA JURIDICA A INSTITUTULUI URBANISTIC

Dăm mai jos numele orașelor cari s'au adresat secției juridice a Institutului Urbanistic pentru apărarea proceselor ce au avut în ultimele 2 luni la instanțele din Capitală :

Primăria orașului Baia Spriei un proces la Curtea de Conturi.

Primăria orașului Sighet, apelul dela Comitetul Central de revizuire.

Primăria orașului Corabia, apel la Curtea de Apel S. IV.

Primăria orașului Techirghiol, două apeluri la Comitetul Central de revizuire.

Rugăm orașele membre care se adresează nouă pentru susținerea proceselor în Capitală, să ne trimită odată cu citația procesului și acte sau copii certificate pe cari motivează acțiunile, pentru a nu da loc la amânări și pierderi de procese.

Reamintim că pentru procesele apărate de secția noastră juridică nu se percepe nici o taxă afară de cheltuelile de timbre, procurări de acte și deplasările avocaților noștri.

6. SECȚIA DE URBANISM ȘI TURISM.

Noua Secțiune de Urbanism și Turism a Institutului Urbanistic și-a îmbogățit colecția cu următoarele planuri donate de d-l Administrator Ing. Profesor Cincinat Sfințescu.

1) New-York, 2) Harta drumurilor statelor de nord ale Statelor-Unite, 3) Washington, 4) Niagara-Falls, 5) Provincia Ontario. 6) Harta drumurilor de fier din Philadelphia, 7) Chicago, 8) Harta drumurilor din provincia Minnesota din Statele-Unite ale Americei. Asemenea Institutul a mai primit planul orașului Bremen cu sistematizarea, precum și acela al orașului Roma cu sistematizarea nouă.

www.dacoromanica.ro

LA „INSTITUTUL URBANISTIC AL ROMÂNIEI"

Se mai găsesc de vânzare în număr limitat, şi în folosul acestui institut, următoarele lucrări ce pot fi comandate la sediul „Institutului" sau la librăria „Cartea Românească", Bucureşti, trimiţând costul respectiv şi porto prin mandat poştal.

1. „SISTEMATIZAREA ORAŞULUI BAZARGIC" (Documentarea şi Programul) de Prof. C. Sfinţescu, poate servi de călăuză oricărei administraţii şi oricărui inginer sau arhitect urbanist. Lei 150 + porto 10 lei, total 160 lei.

2. „ZONIFICAREA URBANISTICĂ A MUNICIPIULUI BUCUREŞTI (Lucrare premiată de Academia Română) de Prof. C. Sfinţescu, arată documentat cum trebuie făcută această lucrare de bază, de ordin igienic, pentru planul de sistematizare al unui oraş mare. Lei 120 + porto lei 10, total lei 130.

3. „CĂILE DE COMUNICAŢIE ŞI TRANSPORTURILE IN MUNICIPIUL BUCUREŞTI". (Lucrare premiată de Academia Română) de Prof C. Sfinţescu, tratează a doua problemă urbanistică, adică chestiunea circulaţiei în planurile de sistematizare şi întregeşte lucrarea de sub Nr. 2. Lei 120 + porto lei 10; total lei 130.

4. „ALIMENTAREA LACURILOR COLENTINEI CU APĂ DIN IALOMIŢA" de Prof. C. Sfinţescu, cuprinde indicaţiuni şi metoda de urmat pentru orice lucrare similară care se pune adesea comunelor. O recomandăm inginerilor, conductorilor de lucrări publice şi în genere oricărei administraţiuni interesate la asemenea lucrări. Lei 150 + porto lei 10; total lei 160.

5. „CONGRESUL INTERNAŢIONAL PENTRU LOCUINŢE ŞI AMENAJAREA ORAŞELOR" (Roma 1929) de Prof. C. Sfinţescu, o dare de seamă a lucrărilor acelui congres şi mersul desbaterilor asupra sistematizărei şi expansiunei oraşelor vechi şi istorice cum şi asupra finanţărei locuinţelor populare sau amenajărei grupurilor de locuinţe colective în oraşele mari. Lei 40 + porto lei 5; total lei 45.

6. „AL XIII CONGRES INTERNAŢIONAL DE URBANISM" (Berlin — 1931) de Prof. C. Sfinţescu, cuprinde, ca şi lucrarea de mai sus, Nr. 5, rezultatele desbaterilor asupra problemei traficului în planurile de sistematizare şi aceia a locuinţelor insalubre, precum şi o dare de seamă asupra Expoziţiei Internaţionale Urbanistice deschisă în acelaş timp şi loc. Lei 40+porto lei 5; total lei 45.

7. „CUM SĂ SISTEMATIZĂM BUCUREŞTII" de Prof. C. Sfinţescu, o expunere în linii mari a motivelor pentru un plan de sistematizare regională, pentru documentarea prealabilă şi pentru programul întocmirei planului. Lei 40 + porto lei 5; total lei 45.

8. „PLANUL DE SISTEMATIZARE A CAPITALEI" de Ing. T A. Rădulescu, o lucrare cu caracter de popularizare asupra problemelor de sistematizare la Bucureşti: repartizarea suprafeţelor, spaţiile libere, zonele şi clasele de construcţii, problema circulaţiei, repartiţia costului lucrărilor edilitare, mijloace de transport în comun, metode noi de stabilire a alinierilor, etc. Lei 40 + porto lei 5; total lei 45.

9. „EDILITATE" (alimentări cu apă, canalizări, înlăturarea gunoaielor, pavaje) cu o introducere şi cu biografia Inginerului Elie Radu, de Prof. C. Sfinţescu, formează un manual practic pentru inginerii şi arhitecţii cari voesc a se iniţia în asemenea lucrări şi indispensabil oricărui edil ori cetăţean care este chemat a avea o părere în lucrările comunale. Un volum legat, cu 478 pagini şi 189 figuri). Lei 430 + porto lei 10; total lei 440 (Pentru studenţi, pe baza cărţei de student, 25% reducere, la „Institut").

10. „ESTETICA BUCUREŞTILOR" de Prof. C. Sfinţescu, lucrare complectând pe cele dela Nr. 2 şi 3, cuprinde pe lângă bazele unei doctrine de estetică urbanistică şi aplicaţii documentate ale acelei doctrine la estetica Bucureştilor. Un volum de 190 pagini şi 136 figuri. Lei 150 + porto lei 10; total lei 160.

11. „PENTRU BUCUREŞTI" (noi studii urbanistice — delimitări, zonificare, transporturi, estetică) de Prof. C. Sfinţescu, un volum legat, cuprinzând 362 pagini, 157 figuri şi 46 planşe, formează documentarea programul şi indicaţiuni de detalii la soluţiile ce trebuiesc date diferitelor probleme urbanistice ce se pun oraşului Bucureşti (ediţia 1932). Lei 500 + porto 10 lei; total 510 lei. (Pentru studenţi, pe baza cărţei de student, 25% reducere la „Institut").

12. TRATAT DE EXPROPRIERE de d-ri în drept A. Cruţescu şi I. Vântu, cuprinzând 568 pag., este necesar oricărei Administraţii Comunale sau conducător de serviciu comunal. Lei 500 + porto 10 lei; total 510 lei.

NOTA. — Cine comandă întreaga colecţie (afară de Nr. 2, 3, 10 şi 12) are dreptul la o reducere de 30% asupra totalului.

Numere vechi 100 lei exemplarul.

Colecţii broşate pe ani întregi, anii: 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930 şi 1931 cu lei 250 colecţia unui an: toate colecţiile, afară de 1932, lei 1500. Colecţia „Urbanismul" pe 1932 broşată 300 lei, legată lei 350

Tabla de materii a cuprinsului tuturor numerelor din Monitorul Uniunei Oraşelor, începând cu anul 1923, se găseşte la finele numărului 11—12 pe anul 1931. Pentru 1932, la finele numărului 11—12 din „Urbanismul".

www.dacoromanica.ro

Cine primeşte două numere se consideră abonat şi deci obligat a achita costul.

INSTITUTUL URBANISTIC AL ROMÂNIEI
(ORGANIZAŢIE A UNIUNEI ORAŞELOR DIN ROMÂNIA)

RECUNOSCUT PERSOANA JURIDICA PRIN LEGEA DIN 21 APRILIE 1932

BUCUREŞTI — STR. NICOLAE FILIPESCU, 23

Pus sub conducerea Consiliului Uniunei Oraşelor din România şi a d-lor Administratori:

Ioan Roban, Secretarul General al Municipiului Bucureşti şi Secretarul General al Uniunei Oraşelor din România şi

C. Sfinţescu, Inginer Inspector General şi Profesor de Edilitate şi Urbanism la Academia de Arhitectură, Vice-Preşedinte al Federaţiei Internaţionale de Urbanism din Londra.

Cu colaborarea specialiştilor recunoscuţi în chestiuni technice, juridice şi financiare.

Conform art. 3 al legei pentru recunoaşterea „Institutului" ca persoană juridică

EXECUTA ADMINISTRAŢIILOR COMUNALE ŞI INTERESAŢILOR SERVICII

LA SECŢIA TECHNICĂ:

informaţii, consultaţiuni, expertize, proecte, supraveghere, etc. technice pentru orice fel de lucrări orăşeneşti cu caracter arhitectural, edilitar, urbanistic etc.

LA SECŢIA JURIDICĂ:

consultaţiuni, procurări de acte, assistenţă juridică

LA SECŢIA ECONOMICĂ-FINANCIARĂ

informaţii, consultaţiuni, expertize, organizaţiuni, studii, etc. economico-financiare

Face servicii oraşelor pe lângă autorităţile din Bucureşti.

A se vedea organizaţia şi funcţionarea Institutului în Monitorul Uniunei Oraşelor Nr. 10-12 anul 1931, care se vinde şi separat.

Orice cerere sau corespondenţă va fi îndreptată pe adresa Institutului Urbanistic.

AU APĂRUT IN

„BIBLIOTECA URBANISTICĂ":

Nr. 1. **Proectarea şi construcţia străzilor** . . . de Prof. C. Sfinţescu
Nr. 2. **Curăţ. străzilor şi înlătur. gunoaielor** . de Prof. C. Sfinţescu
Nr. 3. **Parcuri şi grădini** . . . . . de Ing. T. Rădulescu
Nr. 4.—5. **Alimentări cu apă** (partea I a) . . . de Prof. C. Sfinţescu
Nr. 6.—7. **Alimentări cu apă** (partea II-a) . . . de Prof. C. Sfinţescu
Nr. 8.—9. **Canalizări** . . . . . de Prof. C. Sfinţescu
Nr. 10-11-12 **Urbanistica Generală** (I. Evoluţia) . de Prof. C. Sfinţescu
Nr. 13—14. **Urbanistica Generală** (II. Igiena) . . de Prof. C. Sfinţescu
Nr. 15—16. **Locuinţa în România** . . . . . de . * .
Nr. 17—18. **Urbanistica Generală** (III Economia — Circulaţia) . . . . . de Prof. C. Sfinţescu

Fiecare număr poate fi comandat trimiţând pe adresa „Institutului" prin mandat poştal, costul de lei 50 plus porto 5 lei. Un număr dublu costă lei 100 plus 10 lei porto; un număr triplu costă lei 150 plus porto 10 lei

Articolele publicate ale colaboratorilor se plătesc după aprecierea comitetului Institutului Urbanistic în care caz devin proprietatea revistei „Urbanismul".

Manuscrisele nu se înapoiază, chiar cele nepublicate.

Reproduceri din revistă sunt permise numai indicând origina.
Revista lasă libertate autorului în opiniile sale.
www.dacoromanica.ro

Tipografia «Bucovina» I. E. Torouţiu, Bucureşti, 3